

"Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының 2009 жылғы жылдық қаржылық (шоғырландырылған және жеке) есептілігін бекіту, 2009 жыл үшін жай акциялар бойынша дивидендтер төлеу және "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының бір жай акциясына шаққандағы 2009 жылғы дивидендтің мөлшері туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 4 сәуірдегі № 354 Қаулысы

«Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 13 ақпандағы Заңының 9-бабы 3-тармағының 2) және 10) тармақшаларына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының 2009 жылғы жылдық қаржылық (шоғырландырылған және жеке) есептілігі **б е к і т і л с і н .**

2. Қазақстан Республикасы, 010000, Астана қаласы, Қабанбай батыр даңғылы, 23, мекенжайында орналасқан, деректемелері: салық төлеушінің тіркеу нөмірі (СТН) 620200333937, жеке сәйкестендіру коды (ЖСК) KZ456010111000026976, «Қазақстанның халық банкі» акционерлік қоғамындағы банктік сәйкестендіру коды (БСК) HSBKKZKX, Астана қаласы, «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамының (бұдан әрі – Қор) жай акциялары бойынша дивидендтерді төлеу 7 056 000 000 (жеті миллиард елу алты миллион) теңге мөлшерінде жүзеге **а с ы р ы л с ы н .**

3. Қордың бір жай акциясына шаққандағы 2009 жылғы дивидендтің мөлшері – 2 (екі) теңге 3 (үш) тиын болып **б е к і т і л с і н .**

4. Осы қаулыға қол қойылған күн дивидендтерді төлеудің басталған күні деп **б е л г і л е н с і н .**

5. Дивидендтерді төлеу 10 (он) жұмыс күні ішінде 201301 бюджеттік жіктеу коды бойынша республикалық бюджетке қолма-қол ақшасыз аудару жолымен ақшалай **н ы с а н д а жү р г і з і л с і н .**

6. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Премьер-Министрі

К.Мәсімов

Қ а з а қ с т а н

Р е с п у б л и к а с ы

Ү к і м е т і н і ң

2 0 1 1

ж ы л ғ ы

4

с ә у і р д е г і

№ 3 5 4

қ а у л ы с ы м е н

бекітілген

МАЗМҰНЫ

Беті

Тәуелсіз аудиторлардың есебі

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

Шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерім

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп

Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер

Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры»

АҚ Шоғырландырылған қаржылық, есептілік

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН БУХГАЛТЕРЛІК ТЕҢГЕРІМ

Миллион теңгемен	Ескертпе	2009 жыл	2008 жыл Қайта есептелді*	2007 жыл
АКТИВТЕР				
Ұзақ мерзімді активтер				
Негізгі құралдар	7	3.773.002	3.146.349	2.510.706
Материалдық емес активтер	8	330.268	125.113	128.090
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардағы инвестициялар	9	1.094.052	656.099	591.706
Клиенттерге қарыздар	10	1.153.059	203.195	97.988
Кредиттік мекемелердегі қаражат	11	421.849	142.507	86.235
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	40	44.219	13.558	6.555
Ұзақ мерзімді қаржы активтері	12	217.715	189.700	130.385
Ұзақ мерзімді банк депозиттері	13	52.670	40.489	39.396
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	14	206.671	88.816	69.454
		7.293.505	4.605.826	3.660.515
Ағымдағы активтер				
Тауарлық-материалдық қорлар	15	262.967	182.127	162.842
Өтеуге ҚҚС		78.776	77.000	62.939
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем	40	39.743	26.071	20.242
Сауда дебиторлық берешек	16	201.712	158.326	223.039
Клиенттерге қарыздар	10	347.755	23.383	7.729
Кредиттік мекемелердің қаражат	11	52.554	28.103	761
Қысқа мерзімді қаржы активтері	12	198.722	142.296	126.748
Қысқа мерзімді банк депозиттері	13	929.754	584.326	530.904

Өзге де ағымдағы активтер	16	225.178	106.971	76.414
Ақша қаражаты және оның баламалары	17	1.311.082	1.453.891	630.302
Сатуға және Акционерге беруге арналған ретінде жіктелген активтер		3.648.243	2.782.494	1.841.920
	6	119.826	105	19.222
АКТИВТЕРДІҢ ЖИЫНЫ		11.061.574	7.388.425	5.521.657

31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Миллион теңгемен	Ескертпе	2009	2008 жыл қайта есептелді*	2007
КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Негізгі компанияның акционеріне жататын капитал				
Жарғылық капитал	18	3.748.299	3.458.923	-
Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау жөніндегі резерв		6.475	(10.513)	(5.049)
Валюталарды қайта есептеу жөніндегі резерв		182.451	(29.814)	(33.996)
Өзге де капитал резервтері		20.301	12.120	13.820
Бөлінбеген пайда		184.558	499.003	2.796.624
		4.142.084	3.929.719	2.771.399
Азшылық үлесі		603.951	565.985	455.379
Капитал жиыны		4.746.035	4.495.704	3.226.778
Ұзақ мерзімді міндеттемелер				
Қарыздар	19	2.234.872	1.420.054	667.121
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	20	283.214	64.351	25.641
Қаржылық жалға алу жөніндегі міндеттемелер	22	21.880	17.630	16.336
Резервтер	23	79.181	51.387	62.858
Қызметкерлерге сыйақы жөніндегі міндеттемелер	40	260.073	127.099	192565
Кейінге қалдырылған салық жөніндегі міндеттемелер	24	28.514	27.052	26.396
Клиенттердің қаражаты	25	213.362	15.450	9.179
Туынды қаржылық құралдар	26	138.725	7.466	4.462
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	21	396.000	295.815	20.262
		3.655.821	2.026.304	1.024.820
Ағымдағы міндеттемелер				
Қарыздар	19	1.093.691	292.304	732.439
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	20	593.599	859	384
Қаржылық жалға алу жөніндегі міндеттемелер	22	10.094	6.208	5.593
Резервтер	23	79.637	41.196	34.260
Қызметкерлерге сыйақы жөніндегі міндеттемелер	24	1.927	1.703	1.264
Төлеуге табыс салығы	40	33.123	58.131	64.576
Сауда кредиторлық берешек		248.103	222.311	208.577
Клиенттердің қаражаты	25	215.722	13.433	12.767
Туынды қаржы құралдары	26	4.800	15.011	35.781
Өзге де ұзақ, ағымдағы міндеттемелер	27	352.607	215.261	166.009

Сатуға және Акционерге беруге арналған ретінде жіктелген активтермен байланысты міндеттемелер		2.633.303	866.417	1.261.670
	6	26.415	-	8.389
Міндеттемелердің жиыны		6.315.539	2.892.721	2.294.879
КАПИТАЛ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		11.061.574	7.388.425	5.521.657

*Осында келтірілген кейбір цифрлар 2008 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі цифрларға сәйкес келмейді және 3-қосымшада нақтыланып енгізілген түзетулерді көрсетеді

9 - 12 беттегі есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарушы директор - Басқарма мүшесі

Қайрат Әйтекенов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманова

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар үшін

Миллион теңгемен	Ескертпе	2009	2 0 0 8 қайта есептелді*
Кірістер	28	2.911.833	2.874.187
Мемлекеттік субсидиялар	29	15.796	12.271
		2.927.629	2.886.458
Сатылған өнім мен көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	30	(1.925.732)	(1.945.987)
Жалпы пайда		1.001.897	940.471
Жалпы және әкімшілік шығыстар	31	(312.367)	(265.023)
Тасымалдау мен сату жөніндегі шығыстар	32	(180.648)	(155.474)
Еншілес ұйымдардың шығуынан түсетін кіріс	33	2.713	2.840
Сатып алу кезіндегі теріс гудвил	5	163.919	-
Негізгі құралдардың шығуынан түсетін кіріс (Шығын), нетто		17.821	(814)
Құнсызданудан болатын шығын	34	(1.032.760)	(89.989)
Өзге де операциялық кіріс		33.619	18.786
Өзге де операциялық шығын	35	(238.337)	(15.198)
Операциялық қызметтен (Шығын)/Пайда		(544.143)	435.599
Қаржы шығындары	36	(169.668)	(131.454)
Қаржылық кіріс	37	93.936	126.278
Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлес	38	278.838	266.669
Теріс бағамдық айырма, нетто	39	(12.584)	(15.227)
Табыс салығын есептегенге дейінгі (Шығын)/Пайда		(353.621)	681.865

Табыс салығы бойынша шығыстар	40	(265.723)	(195.555)
Жыл ішінде жалғасқан қызметтен (Шығын)/Пайда		(619.344)	486.310
Тоқтатылған операциялардан шығын	6	(5.267)	(9.898)
Жыл ішіндегі (Шығын)/Пайда		(624.611)	476.412
Мыналарға келетін:			
Негізгі компанияның акционеріне		(564.290)	367.736
Азшылық үлесіне		(60.321)	108.676
		(624.611)	476.412

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар үшін

Миллион теңгемен	Ескертпе	2009 жыл	2008 Қайта есептелді*
Салық салынғаннан кейінгі өзге де жиынтық (шығын)/кіріс:			
Шетелдік валюталарды қайта есептеу		227.434	4.266
Сату үшін қолда бар қаржы активтерін қайта бағалаудан іске асырылмаған пайда/(шығын) Сату үшін қолда бар қаржы активтері бойынша таза сатылған кіріс		6.511	(5.951)
Өзге де жиынтық кірістің құрамынан сату үшін қолда бар қаржы активтерінің құнсыздануы жөніндегі өзге пайдаға /(шығынға)		3.135	513
қайта жіктеу		6.705	-
Хеджирлеу құралдарынан пайда/(шығындар)		5.997	(3.259)
Салық салуды шегергенде жыл ішіндегі жиынтық (шығынның)/кірістің жалпы сомасы		(374.829)	471.981
Мыналарға келетін:			
Негізгі компанияның акционеріне		(328.918)	363.221
Азшылық үлесіне		(45.911)	108.760
		(374.829)	471.981
Акцияға (Шығын) / пайда:			
Негізгі компанияның акционеріке жататын кезең ішіндегі (шығынның) / пайданың негізгі және сұйылған үлесі		(163.42)	133.74
Жалғасатын қызметтен акцияға (шығын) / пайда:			
Негізгі компанияның акционеріне жататын жалғасатын қызметтен (шығынның)/пайданың негізгі және сұйылған үлесі		(161.90)	137.34

*Осында келтірілген кейбір цифрлар 2008 жылғы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі цифрларға сәйкес келмейді және 3-қосымшада нақтыланып енгізілген түзетулерді көрсетеді

9 - 12 беттегі есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарушы директор - Басқарма мүшесі

Қайрат Әйтекенов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманова

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар үшін

Негізгі компания акционеріне келеді									
Миллион теңгемен	Ескертпе	Жарғылық капитал	Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау резерві	Шетелдік валютаны қайта бағалау резерві	Өзге де күрделі резервтер	Бөлінбеген пайда	Жиыны	Азшылық үлесі	Жиыны
2007 жылғы 31 желтоқсанға		-	(5.049)	(33.996)	13.820	2.796.624	2.771.399	455.379	3.226.778
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс		-	(5.438)	4.182	(3.259)	367.736	363.221	108.760	471.981
Акциялар шығару	18	3.458.923	(26)	-	-	(2.663.267)	795.630	-	795.630
Төленген дивидендтер	18	-	-	-	-	(7.761)	(7.761)	(20.904)	(28.665)
Үлестік құралдар негізінде төлемдерді тану		-	-	-	1.315	-	1.315	-	1.315
Үлестік құралдар негізінде төлемдерді орындау		-	-	-	(1.830)	879	(951)	701	(250)
Акционер ретінде түсетін Үкіметпен жасалатын операциялар		-	-	-	-	19.267	19.267	-	19.267
Емшілес ұйымдардағы қатысу үлестерін өзгерту - азшылық үлесін сатып алу		-	-	-	-	(1.466)	(1.466)	(1.205)	(2.671)
Қауымдасқан компаниялардың капиталындағы өзге де өзгерістер		-	-	-	-	181	181	-	181

Еншілес ұйымның нарықтан өз акцияларын сатып алуы	18	-	-	-	(3.627)	(1.593)	(5.220)	(20.987)	(26.207)
Акционерге өзге де бөлу						(577)	(577)		(577)
Емшілес ұйымдардың өзге де бөлулері		-	-	-	-	(20)	(20)		(20)
Қауымдасқан компаниялардың капиталындағы өзге де өзгерістер		-	-	-	-	(243)	(243)	-	(243)
Өзге де резервтік капиталды ұлғайту		-	-	-	2.478	(2.478)	-	-	-
2009 жылғы 31 желтоқсанға сальдо		3.748.299	6.475	182.451	20.301	184.558	4.142.084	603.951	4.746.035

* Осында келтірілген кейбір цифрлар 2008 жылы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі цифрларға сәйкес келмейді және 3-қосымшада нақтыланып енгізілген түзетулерді көрсетеді.

9 - 121 беттегі есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарушы директор - Басқарма мүшесі

Қайрат Әйтекенов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахмнов

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар үшін

Миллион теңгемен	Ескертпе	2009 жыл	2008 Қайта есептелді *
Операциялық қызметтен түсетін ақша ағындары:			
Табыс салығына дейінгі (Шығын) / кіріс		(353.621)	681.865
Тоқтатылған қызметтен түсетін табыс салығын есептегенге дейінгі шығын		(5.267)	(9.898)
Мыналарға түзетулер:			
Тозу, ескіру және амортизацияға	7,8	215.187	188.698

Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындар кірісіндегі үлес	9	(278.838)	(266.669)
Қаржы шығындары	36	169.668	131.454
Қаржы кірісі	37	(93.936)	(126.278)
Құнсыздану шығыны	34	1.032.760	89.989
Қызметкерлерге сыйақы жөніндегі ұзақ мерзімді міндеттемелер	24	1.686	3.090
Сатып алу кезіндегі теріс гудвил		(163.919)	-
Резервтерге есептеу	23	(29.875)	8.045
Туынды қаржы құралдары		5.997	(3.259)
Негізгі құралдардың шығуынан түсетін кіріс / (Шығын), нетто		(17.821)	814
Еншілес ұйымдардың шығуынан түсетін кіріс б	6	(2.713)	(2.840)
Мұнайды хеджирлеу операцияларынан іске асырылмаған шығын / (кіріс)		3.336	(3.753)
Күмәнді дебиторлық берешек пен өзге де ағымдағы активтер бойынша резервтер	16	16.393	16.426
Өтеуге ҚҚС бойынша резервтер	14	1.465	980
Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланған қаржы активтерін қайта есептеу шығыны		208.610	11.961
Үлестік құралдар негізіндегі төлемдер бойынша шығыстар		248	1.209
Тауар-материалдық қорларды шығыстар жөніндегі резервтер	15	505	7.983
Сату үшін қолда бар активтерді қайта бағалаудан іске асырылған шығын		2.590	513
Сату үшін қолда бар активтерді қайта бағалаудан іске асырылған, пайдаға/шығынға қайта жіктелген шығын		6.705	
Бағамдық айырмадан іске асырылмаған шығын		204.522	1.520
Айналымдық капиталдағы өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен ақша ағындары		923.682	731.850
Өзге де ұзақ мерзімді активтердегі өзгерістер		(19.857)	6.798
Клиенттерге қарыздардағы өзгерістер		(267.934)	(140.176)
Кредиттік мекемелердегі қаражаттағы өзгерістер		(227.051)	(104.808)
Қаржы активтеріндегі өзгерістер		204.558	(54.750)
Туынды қаржы құралдарындағы өзгерістер		(139.045)	5.479
Тауар-материалдық қорлардағы өзгерістер		(88.395)	(44.609)
Өтеуге ҚҚС-тағы өзгерістер		(4.500)	(13.932)
Сауда-дебиторлық берешектегі өзгерістер		(69.410)	51.486
Өзге де ағымдағы активтердегі өзгерістер		(52.192)	(22.888)
Үкіметтен қарыздардағы өзгерістер		1.459.666	125.947
Сауда-кредиторлық берешектегі өзгерістер		41.066	13.047
Клиенттердің шотындағы өзгерістер		(539.030)	6.937
Өзге де міндеттемелердегі өзгерістер		20.078	49.187
Операциялық қызметтен ақша қаражатының түсуі		1.241.636	609.568
Төленген табыс салығы		(201.026)	(282.121)
Төленген пайыздар		(129.660)	(104.135)

Алынған пайыздар		80.537	84.366
Операциялық қызметтен ақша қаражатының таза түсімдері		991.487	307.678

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар үшін

<i>Миллион теңгемен</i>	Ескертпе	2009	2 0 0 8 Қайта есептелді*
Инвестициялық қызметтен түсетін ақша ағындары:			
Банк депозиттерін орналастыру, нетто		(338.349)	(57.992)
Қауымдасқан компаниялар мен бірлесіп бақыланатын кәсіпорындарды сатып алу	9	(92.539)	(40.810)
Сатып алынған ақша қаражатын шегергенде еншілес ұйымдарды сатып алу	5	(119.015)	(37.719)
Азшылық үлесін сатып алу	5	(3.571)	(6.841)
Шығу топтарына қайта топтастырылған еншілес ұйымдардың ақша қаражаты		(25.890)	105
Негізгі құралдарды сатып алу		(587.464)	(550.500)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(16.363)	(19.637)
Қаржы активтерін сатып алу		(1.892)	(31.601)
Негізгі құралдарды сатудан түскен түсімдер		52.805	36.208
Ұзақ мерзімді активтерге төленген төлемдер	14	(115.786)	(19.535)
Қауымдасқан компаниялар мен бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардан алынған дивидендтер	8	162.100	235.749
Қауымдасқан компанияларды сатудан түскен түсімдер		733	-
Еншілес ұйымдарды сатудан түскен түсімдер		-	3.935
Акцияларды сатып алу опционының орындалуы		209	(420)
Топ бақылауын жоғалтқан еншілес ұйымдардың ақша қаражаты	6	(2.276)	-
Инвестициялық қызметте ақша қаражатын таза жұмсау		(1.087.298)	(489.058)
Қаржы қызметінен ақша ағындары:			
Қарыздар бойынша түсімдер		433.278	936.195
Қарыздарды өтеу		(582.992)	(719.504)
Қаржы жалға алуы бойынша міндеттемелерді өтеу		(6.914)	4.936
Еншілес ұйымдардың акцияларын өтеу		(26.371)	(521)
Акционермен операциялар		11.732	19.164
Еншілес ұйымдардың миноритарлық акционерлеріне төленген дивидендтер	18	(22.878)	(20.904)
Миноритарлық акционерлердің жарғылық капиталға жарналары		5.647	8.624
Акционерге төленген дивидендтер		-	(7.761)
Еншілес ұйымдардың өзге де бөлуі		(22)	(2.289)
Жарғылық капиталға жарналар		67.346	795.630
Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының таза (жұмсау)/ түсімі		(121.174)	1.003.698
Айырбастау бағамдары өзгерістерінің ақша қаражаты мен олардың баламаларына әсері		74.176	1.271
Ақша қаражаты мен олардың баламаларының таза азаюы		(142.809)	823.589
Жыл басындағы ақша қаражаты мен олардың баламалары		1.453.891	630.302

Жыл аяғындағы ақша қаражаты мен олардың баламалары	16	1.311.082	1.453.891
--	----	-----------	-----------

* Осында келтірілген кейбір цифрлар 2008 жылы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі цифрларға сәйкес келмейді және 3-қосымшада нақтыланып енгізілген түзетулерді көрсетеді.

9-121 беттегі есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарушы директор - Басқарма мүшесі

Қайрат Әйтекенов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахмнов

«Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару
жөніндегі қазақстандық холдингі» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілік

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

Корпоративтік ақпарат

«Самұрық-Қазына» ұлттық ал ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша «Қор» немесе «Самұрық-Қазына») Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы N 962 қаулысына сәйкес құрылды. Құрылу «Қазына» орнықты даму қоры» акционерлік қоғамы («Қазына») мен «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі акционерлік қоғамын («Самұрық») біріктіру және Мемлекеттік қорға Қазақстан Республикасы Үкіметіне («Мемлекет» немесе «Үкімет») тиесілі кейбір кәсіпорындардағы өз меншік құқығын қосымша беру жолымен жүзеге асырылды. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті білдіретін Үкімет Қордың жалғыз акционері (бұдан әрі мәтін бойынша «Акционер»), болып табылады.

Қор 41-ескертпеде санамаланған бірқатар мемлекеттік кәсіпорындарды (бұдан әрі мәтін бойынша «Топ») біріктіретін холдинг болып табылады. Басқарушылық мақсаттар үшін Топтың қызметі ендірілетін өнімнің түріне және көрсетілетін қызметтің түріне сәйкес алты операциялық сегментке бөлінеді (46-ескертпе). Мұнай-газ сегменті мұнай мен газды барлау және өндіру, мұнай мен газды тасымалдау, шикі мұнай мен өңдеу өнімдерін қайта өңдеу және сату жөніндегі операцияларды қамтиды. Тасымалдау сегменті жүктер мен жолаушыларды темір жол және әуе тасымалы жөніндегі операцияларды қамтиды. Телекоммуникациялар сегменті жергілікті, қалааралық және

халықаралық (ТМД-ға кіретін және кірмейтін елдерді қоса алғанда) байланысты қоса алғанда, тіркелген байланыс қызметтері жөніндегі операцияларды, сондай-ақ байланыс арналарын жалға беру және деректер мен сымсыз байланыспен беруді қамтиды. Энергетикалық сегмент электр энергиясын өндіру және беру жөніндегі, электр энергиясын электр энергетикасы жүйесіне босатуды техникалық диспетчерлеу және импортталатын электр энергиясын тұтыну жөніндегі операцияларды, Қазақстан Республикасы бірыңғай электр энергетикасы жүйесінің орталықтандырылған жедел-диспетчерлік басқару объектілерінің функцияларын қамтиды. Тау-кен өндіру сегменті минералдық ресурстарды кейіннен қайта өңдеп, сата отырып оларды барлау және өндіру жөніндегі операцияларды қамтиды. Қаржы институттары мен Даму институттары сегменті Қазақстан Республикасының барлық сегменттеріндегі инвестициялық қызметті дамыту және ынталандыру жөніндегі операцияларды қамтиды. Сондай-ақ бұл сегмент 2009 жылы Қор сатып алған банктерді де қамтиды (5-ескертпе).

Үкіметтің қайта ұйымдастыру кезіндегі негізгі мақсаты Үкіметтің тиісті бағдарламалары мен даму жоспарларында белгіленген осы компаниялардың стратегиялық міндеттерді табысты орындауы мақсатында олардың менеджментінің тиімділігін арттыру және ұйымдық құрылымын оңтайландыру болып табылады. Самұрық пен Қазынаның қосылуы және қосымша беру кәсіпорындарды жалпы бақылауға біріктіруді білдіреді, оны Қор бұл 3-ескертпеде ашылғандай, үлестерді біріктіру ретінде ескереді.

Компанияның тіркелген офісі Қазақстан Республикасы, Астана, Қабанбай батыр даңғылы, 19 мекенжайында орналасқан.

Осы қаржылық есептілікті шығаруға 2010 жылғы 21 маусымда Басқарушы директор - Қордың Басқарма мүшесі мен Бас бухгалтері бекітті.

Экономикалық жағдайлар

Нарықтық экономиканың жағдайлары талап етіп отырғанындай, Қазақстан Республикасы экономикалық реформаларды жүзеге асыруды және өзінің құқықтық, салықтық және нормативтік базасын дамытуды жалғастыруда. Осы реформалар мен әзірленімдер және үкімет қабылдаған экономикалық, қаржылық және монетарлық шаралардың тиімділігі Қазақстан экономикасының болашақтағы тұрақтылығын ұстау мақсатын қояды.

Қазақстан экономикасы іскерлік белсенділіктің бәсеңдеуіне және әлемдегі экономикалық даму қарқындарының төмендеуіне сезімтал. Жалғасқан әлемдік қаржы дағдарысы капитал нарығының, тұрақсыздығын, банк секторындағы өтімділіктің елеулі нашарлауын және Қазақстанда кредит берудің неғұрлым қатаң шарттарын тудырды.

Топтың басшылығы ол Топтың осы жағдайлардағы экономикалық орнықтылығын қолдау жөніндегі барлық қажетті жағдайларды қабылдайды деп санайды. Алайда жоғарыда көрсетілген салалардағы жағдайдың одан әрі нашарлауы Топтың нәтижелері

мен қаржылық жағдайына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі кезде бұл әсердің қандай болатынын айқындау қиын.

2009-2010 жылдарға арналған экономика мен қаржы жүйесін тұрақтандыру жоспары

Әлемдік қаржы дағдарысы жағдайында елдің экономикасы мен қаржы жүйесін тұрақтандыруды қамтамасыз ету мақсатында Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 25 қарашадағы № 1058 қаулысымен Қазақстан Республикасы Үкіметінің, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің Экономикасы және қаржы жүйесін тұрақтандыру жөніндегі 2009-2010 жылдарға арналған бірлескен іс-қимыл жоспары («Тұрақтандыру жоспары») бекітілді. Тұрақтандыру жоспары мынадай мақсаттарға бағытталған бірқатар іс-шараларды көздейді:

- Қаржы секторын тұрақтандыру
- Жылжымайтын мүлік нарығындағы проблемаларды шешу
- Шағын және орта бизнесті қолдау
- Агроөнеркәсіптік кешенді дамыту
- Инновациялық, индустриялық және инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру

Қор Үкіметтің атынан Тұрақтандыру жоспарын іске асыру жөніндегі негізгі оператор болып табылады. Осы қаржы есептілігінле одан әрі ашылатындай, Қаржы секторын тұрақтандыру жөніндегі шаралар (Тұрақтандыру жоспары) шеңберінде Қор «БТА Банк» АҚ («БТА Банк») және «Альянс Банк» АҚ («Альянс Банк») акцияларының бақылау пакетін (5-ескертпе) және «Қазақстанның Халық банкі» АҚ мен «Казкоммерцбанк» АҚ елеулі үлестерін (9-ескертпе) сатып алды. Бұл шаралар банктерге қосымша өтімділік беруге және олардың төлем қабілетін қамтамасыз етуге бағытталды.

Қор «БТА Банк» АҚ «Альянс Банк» АҚ, «Қазақстанның Халық банкі» АҚ мен «Казкоммерцбанк» АҚ үлестерін ұзақ мерзімді перспективада ұстап тұруды жоспарламайды. 2010 жылғы 30 наурызда «Альянс Банк» АҚ өз борыштарын қайта құрылымдау үдерісін аяқтады. «БТА Банк» АҚ борыштарын қайта құрылымдау осы қаржы есептілігін шығару күніне аяқтау сатысында тұр. Осы банктердің үздіксіз қызмет қағидатын ұстауы қабілеті қайта құрылымдау шарттарына сәйкес жаңа бизнес-модельдерді табысты іске асыруына елеулі дәрежеде байланысты болады. Осы қаржылық есептілікте ескерілген БТА Банк пен Альянс Банктің біріктірілген таза міндеттемелері 676.019 миллион теңгені құрайды. Осы банктердің үлесін сатып алған күннен бастап Топтың жалпы таза шығыны 983.636 миллион теңгені құрады.

Т а р и ф т е р д і б е л г і л е у

Топтың бірқатар еншілес ұйымдары Қазақстан Республикасы Табиғи монополияларды реттеу агенттігі тарапынан реттеу объектілері болып табылады. Бұл Агенттік тарифтерді есептеу әдістемесі мен тарифтік ставкаларды бекітуге жауап береді, олардың негізінде еншілес ұйымдар өз кірістерінің елеулі бөлігін алады.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік есеп саясатында және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелерде сипатталған жағдайларды қоспағанда, бастапқы күн қағидаты негізінде дайындалды.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік теңгемен ұсынылған және арнайы шарттасқан қоспағанда, ақша сомалары миллион теңгеге дейін дөңгелектелген.

Сәйкестігі туралы мәлімдеме

Топтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары жөніндегі комитеттің басқармасы («ХСКБ») шығарған Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына («ҚЕХС») сәйкес дайындалды.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті ҚЕХС-ка сәйкес дайындау белгілі бір сыни есептемелік бағалауды талап етеді, сондай-ақ басшылықтан есеп саясатын қолдану барысында жол берулер бойынша пікірлер қолдануда талап етеді. Жоғары күрделілік деңгейі мен жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін елеулі болып табылатын салалар 4-ескертпеде ашылған.

Т о п т ы ң қ ұ р ы л у ы

Топ 2008 жылы Мемлекеттің жалпы бақылауында болған «Қазына» орнықты даму қоры» акционерлік қоғамы мен «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі» акционерлік қоғамын біріктіру және Мемлекеттің кейбір мемлекеттік кәсіпорындардағы өз меншік құқығын қосымша беру арқылы құрылды. Топ жалпы бақылауда болған компанияларды қайта ұйымдастыру арқылы құрылғандықтан осы шоғырландырылған қаржылық есептілік үлестерді біріктіру әдісі қолданыла отырып дайындалды. Сөйтіп, қаржылық есептілік егер еншілес ұйымдардағы иелік етудің бақылау үлесін ауыстыру барынша бұрынырақ ұсынылған кезеңнің басында немесе кешірек, еншілес ұйымның жалпы бақылаудағы компанияларды ауыстыру жолымен сатып алған күнінде ұсынылғандай болды. Берілген еншілес ұйымдардың активтері мен міндеттемелері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте капиталдың шотына тиісті түзетумен беруші ұйымдардың қаржылық есептілігінде көрсетілген теңгерімдік күн бойынша көрсетілді. Акционерлік капиталдың номиналдық құны бөлінбеген пайданы, ақша және мүлік жарналары капиталдандыру есебінен қалыптастырылды.

Шетелдік валютаны қайта есептеу

Функционалдық валюта және ұсыну валютасы

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізілген Топ кәсіпорындары әрқайсысының қаржылық есептілігінің элементтері кәсіпорын өз қызметін жүзеге асыратын негізгі экономикалық ортаның валютасы пайдаланыла отырып, бағаланады (

«функционалдық валюта). Шоғырландырылған қаржылық есептілік Топ есептілігін ұсыну валютасы болып табылатын теңгемен ұсынылды.

Операциялар және шоттар сальдосы

Шетелдік валютадағы операциялар, операциялар жүзеге асырылған күнгі валюта бағамдар пайдаланыла отырып, функционалдық валютаға қайта есептеледі. Осындай операциялар бойынша есептеулер нәтижесінде және жыл аяғындағы бағамдар бойынша шетелдік валютада берілген монетарлық активтер мен міндеттемелерді қайта есептеуден туындағаны бағамдық айырмадан болатын кірістер мен шығындар пайда мен шығындарда танылады.

Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Әділ құн бойынша шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құн белгіленген күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Топтың кәсіпорындары

Функционалдық валютасы ұсыну валютасынан ерекшеленетін Топтық барлық еншілес ұйымдарының, бірлескен кәсіпорындары мен қауымдасқан компанияларының (олардың бір де бірі гиперинфляциялы экономикалардың валютасында операция жасамайды) кірістері, шығындары және қаржылық позициясы ұсыну валютасына мынадай түрде қайта есептеледі:

- ұсынылған бухгалтерлік теңгерімдердің әрқайсысы бойынша активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы осындай есептер күні жабылған бағамдар бойынша қайта есептеледі;

- жиынтық кіріс туралы есептердің әрқайсысы бойынша кірістер мен шығыстар орташа бағамдар бойынша қайта есептеледі (орташа бағам бағамдардың жиынтық әсерінің операция жүзеге асырылған күнгі бағамға ақылға қонымды жақындауы болып табылмайтын жағдайлардан басқа бұл жағдайда кірістер мен шығыстар операциялар жүзеге асырылған күнгі бағам бойынша қайта есептеледі); және

- барлық бағамдық айырмалар өзге жиынтық кірісте жеке компонент ретінде танылады.

Валюта айырбастау бағамдары

Қазақстандық қор биржасы («ҚҚБ») белгілеген валюта айырбастаудың орташа салмақталған бағамдары Қазақстан Республикасында ресми айырбастау бағамдары ретінде пайдаланылады.

Мына кестеде 31 желтоқсандағы шетелдік валютаның теңгеге айырбастау бағамы ұсынылған:

	2009	2008	2007
АҚШ доллары	148,46	120,79	120,30
Евро	213,95	170,89	177,17
Швейцар франкі	144,12	109,70	107,72

Ресей рублі	4,90	4,11	4,92
Жапон йенасы	1,61	1,30	1,10

2010 жылғы 21 маусымда ҚҚБ айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары үшін 146,95 теңге болды.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

Төменде көрсетілгенді қоспағанда, осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылатын есеп саясаты 2008 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішіндегі жылдық қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылғанға сәйкес к е л е д і :

Жаңа стандарттар мен түсіндірулер

2009 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Топ мынадай жаңа немесе қайта қаралған Стандарттар мен түсіндірулерді қолданды:

- ҚЕХС 2 «Акцияларға негізделген төлемдер» (жаңа редакцияда): 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген «Құқық беру шарттары және сыйақыны жою»

- ҚЕХС 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» (жаңа редакцияда): 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген «Қаржы құралдары туралы ақпаратты ашуды жетілдіру»

- ҚЕХС 8 «Операциялық сегменттер», 2007 жылғы 1 қаңтарда мерзімінен бұрын қ а б ы л д а н д ы

- БЕХС 1 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген «Қаржылық есептілік ұсыну»

- БЕХС 23 «Қарыздар бойынша шығындар», 2007 жылғы 1 қаңтарда мерзімінен б ұ р ы н қ а б ы л д а н д ы .

- БЕХС 32 «Қаржы құралдары: ақпарат ұсыну» және БЕХС I «Қаржылық есептілік * ***** 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген «Эмитентке кері сату құқығымен қаржы құралдарын және тарату кезінде туындаған міндеттемелер».

- «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі» АҚ Шоғырландырылған қаржылық есептілік

- 9-түсіндіру есепті кезеңдер үшін күшіне енетін, 2009 жылғы 30 маусымда немесе осы күннен кейін аяқталатын «Қосылған туынды құралдарды қайта бағалау» және БЕХС 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалау»

- 13-түсіндіру 2008 жылғы 1 шілдеде күшіне енген «Клиенттердің ниеттестігін қолдауға бағытталған бағдарламалар»

- 16-түсіндіру 2008 жылғы 1 қазанда күшіне енген «Таза инвестицияны шетелдік б ө л і м ш е г е х е д ж и р л е у »

- Қабылданған стандарттар немесе интерпретациялыр шоғырландырылған қаржы есептілігіне немесе Топ қызметінің нәтижелеріне әсер еткен жағдайларда, бұл әсер т ө м е н д е с и п а т т а л ғ а н :

- ҚЕХС (IFRS) 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» (жаңа редакцияда) 2009

жылғы наурызда шығарылған стандарттың жаңа редакциясына сәйкес әділ құн және өтімділік тәуекелі бойынша бағалау туралы қосымша ақпаратты ашу қажет. Әділ құн бойынша бағалау туралы ақпаратты әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әрбір сыныбы үшін үш деңгейлі иерархияны пайдалана отырып, пайдаланылатын бастапқы деректерге қарай ашу қажет. Сондай-ақ стандарттың жаңа редакциясы 3 иерархия деңгейіне қатысты ақпаратты, сондай-ақ иерархия деңгейлерінің арасында құралдардың орын ауыстыруы туралы ақпаратты егжей-тегжейлі ашуды талап етеді. Түзетулер сондай-ақ өтімділікті басқару мақсаттары үшін пайдаланылатын туынды қаржы құралдары мен активтерге қатысты өтімділік тәуекелі туралы ақпаратты ашу туралы талаптарды түсіндіреді. Әділ құн бойынша бағалауға қатысты ақпаратты ашу 44-ескертпеде ұсынылған. 44-ескертпеде ұсынылған өтімділік тәуекеліне қатысты ақпаратты ашуға түзетулер елеулі әсер еткен жоқ.

БЕХС 1 «Қаржы есептілігін ұсыну» (жаңа редакцияда)

Жаңа редакциядағы стандарт меншік иелерімен операцияларға түсіндірілген капиталдағы өзгерістердің, және капиталдағы өзге де өзгерістердің ара жігін ажыратады. Капиталдағы өзгерістер туралы есеп меншік иелерімен операциялар туралы ақпаратты ғана қамтитын болады, капиталдағы барлық өзге өзгерістер капиталдың әрбір компонентін салыстыруда ұсынылатын болады. Оның үстіне Стандарт не бір жалғыз есепте, не өзара байланысты екі есепте ұсынылуы мүмкін деп танылған кірістер мен шығыстардың барлық баптарын қамтитын жиынтық кіріс туралы есеп жасау туралы талапты енгізеді. Топ талап етілетін ақпаратты бір есепте ұсыну туралы ш е ш і м қ а б ы л д а д ы .

Топ 2007 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша БЕХС 23 «Қарыздар бойынша шығындар», және ҚЕХС S «Операциялық сегменттер» мерзімінен бұрын қабылдады. БЕХС 23 «Қарыздар бойынша шығындар, мерзімінен бұрын қабылдау тиімділігі 7-ескертпеде ашылған. ҚЕХС 8 «Операциялық сегменттер» мерзімінен бұрын қабылдау сегменттік есептілік бойынша ашуды түрлендіруге әкелді (46-ескертпе).

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар мен интерпретациялар

Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген мынадай стандарттарды қолданған жоқ:

- ҚЕХС 2 «Акцияларға негізделген төлемдер»: 2010 жылғы 1 қаңтарда күшіне енетін «Топтың бірнеше компанияларының қатысуын көздейтін олар бойынша есептер ақша қаражатымен жүзеге асырылатын акцияларға негізделген төлемдермен жасалатын мәмілелер» .

- ҚЕХС 3 2009 жылғы 1 шілдеде күшіне енген ҚЕХС 7, БЕХС 21, БЕХС 28, БЕХС 31 және БЕХС 39 қоса алғанда, «Бизнесті біріктіру» (жаңа редакцияда) және БЕХС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік» (өзгерістерімен).

- БЕХС 39 «Қаржы құралдары: мойындау және бағалау» - 2009 жылғы 1 шілдеде күшіне енген «Хеджирлеуге рұқсат етілген объектілер».

- Интерпретация 17 2009 жылғы 1 шілдеде күшіне енген «Сенімсіз акттерді меншік

иелерінің арасында бөлу».

- Интерпретация 18 2009 жылғы 1 шілдеде күшіне енген «Клиенттерден активтерді бөлу».

- Интерпретация 19 2010 жылғы 1 шілдеде күшіне енген «Қаржы міндеттемелерін үлестік құралдармен өтеу».

- ҚЕХС 9 «Қаржы құралдары».

- БЕХС 24 «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу», түзету.

- БЕХС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік», түзету.

- БЕХС 32 «Құқықтар эмиссиясын жіктеу».

- БЕХС 39 «Хеджирлеуге рұқсат етілген объектілер».

Басшылық осы Стандарттар мен Интерпретацияларды қабылдау болашақтағы кезеңдерде Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейтінін күтеді, мыналарды қоспағанда:

ҚЕХС 9 «Қаржы құралдары» қаржы активтерінің жіктемесі мен бағасын анықтайды. ҚЕХС 9 кәсіпорынның барлық қаржы активтері қаржы активтерін басқару үшін қабылданған бизнес-модельге және қаржы активтері ақша ағындарының сипаттамаларына сәйкес жіктелгенін талап етеді. Сондай-ақ стандарт қаржы активтері амортизациялық және әділ құн бойынша бағалануын талап етеді. ҚЕХС 9 қабылдаудың Қордың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне болашақтағы әсері сенімді бағаланбайды.

Қ Е Х С ж е т і л д і р у

2008 жылғы мамырда және 2009 жылғы сәуірде ҚЕХС жөніндегі кеңес негізінен ішкі сәйкессіздіктерді жою және тұжырымдарды нақтылау мақсатында өз стандарттарына түзетулер шығарды. Әрбір стандартқа қатысты жеке етпелі ереже бар. Төменде санамаланған стандарттарды қолдану (өзгерістерімен) есеп саясатына өзгерістерге әкелді, алайда Топтың қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне әсер еткен жоқ.

БЕХС 1 «Қаржылық есептілікті ұсыну»: сауда операцияларын жүргізу үшін БЕХС 39 «Қаржы құралдары: мойындау және бағалау» сәйкес ұсталатын ретінде жіктелген активтер мен міндеттемелер бухгалтерлік теңгерімде қысқа мерзімді ретінде жіктелмейді. Топта сауда операцияларын жүргізуге арналған ретінде жіктелетін активтер немесе міндеттемелер жоқ, сөйтіп, түзету Топтық қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижелеріне әсер еткен жоқ.

БЕХС 16 «Негізгі құралдар» түзету «сатудың таза бағасы» терминін «сату шығынын шегеріп терминіне ауыстырылды. Топ тиісті түрде өзінің есеп саясатын өзгертті, ол оның қаржы өзгерістер әкелген жоқ.

БЕХС 18 «Түсім»: Кеңес басшылықты (стандарты толықтырушы) Топ қағидатшыл немесе агент ретінде түсетіндігін анықтау жөнінде толықтырды. Төменде бұл ретте ескерілуі қажет негізгі сәттер санамаланды:

- Топ тауарларды немесе қызметтерді бергені үшін негізгі жауаптылықта бола ма

- Топ қорлардың құнсыздануына немесе жоғалуына ұшырағыш па

- Топ баға белгілеу кезінде бостандыққа ие ме

- Топ кредит тәуекеліне ұшырағыш па

Топ осы өлшемдерге сәйкес түсімдер алуды көздейтін өз шарттарына талдау жүргізді және барлық шарттарда ол кагидатшыл ретінде түседі деген қорытындыға келді. Түсімді мойындауға қатысты есеп саясаты тиісті түрде өзгерді.

БЕХС 20 «Мемлекеттік субсидияларды есепке ану және мемлекеттік көмек туралы ақпаратты Ашу»: Енгізілген өзгерістерге сәйкес пайызсыз қарыздар немесе нарықтағыдан төмен пайыздық ставкамен берілген қарыздар енгізілген пайыздарды есептеу туралы талаптардың қолданылу саласынан енді шығарылмайтын болады. Енгізілген пайыздар нарықтағыдан төмен ставка бойынша берілген қарыздарға есептелетін болады. Осы түзету Топқа әсер еткен жоқ, өйткені Топ алған мемлекеттік субсидиялар қарыз болып табылмайды.

БЕХС 23 "Қарыздар бойынша шығындар": Қарыздар бойынша шығындарды айқындау «қарыздар бойынша шығындар» құрамдас бөліктері болып саналатын баптардың екі түрін біріктіру мақсатында қайта қаралды, біріне - БЕХС 39 сәйкес тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып, есептелетін пайыздық шығыстар. Топ тиісті түрде өзінің есеп саясатын өзгертті, ол оның қаржылық жағдайына өзгерістер әкелген жоқ.

БЕХС 36 «Активтердің құнсыздануы»: Егер «сатуға арналған шығындарды шегергендегі әділ құнды» бағалау үшін дисконтталған ақша ағындары пайдаланылса, онда енгізілген түзетуге сәйкес дисконттау ставкасы туралы қосымша ақпаратты, сондай-ақ оны «пайдаланудан болатын құндылықтар» бағалау үшін дисконтталған ақша ағындарын пайдалану кезінде ашу талап етілетін тиісті ақпаратты ашу талап етіледі. Аталған түзету осы есепті кезеңде Топтың қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ.

БЕХС 38 «Материалдың емес активтер»: Жарнамаға жұмсалатын шығындар және сұранымды ынталандыру жөніндегі іс-шаралар Топ не тауарларға қол жетімділік құқығына ие болған, не қызмет алған сәтте шығыстардың құрамында деп танылады. Осы түзету Топтың қызметіне әсер еткен жоқ, өйткені Топ сұранысты ынталандыру жөніндегі осындай қызмет түрлеріне тартылған жоқ.

«ҚЕХС жетілдіру» жобасының нәтижесінде қабылданған төменде санамаланған стандарттарға өзге де түзетулер Топтың есеп саясатына, қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне әсер еткен жоқ:

- ҚЕХС 2 «Акцияларға негізделген төлемдер»

- ҚЕХС 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу»

- БЕХС 8 «Есеп саясаты, есеп бағаларындағы өзгерістер және кателіктер»

- БЕХС 10 «Есепті кезеңнен кейінгі оқиғалар»

- БЕХС 19 «Қызметкерлерге сыйақылар»
- БЕХС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік»
- БЕХС 28 «Қауымдасқан компанияларға инвестицияларды есепке алу»
 - БЕХС 31 «Бірлескен қызметке қатысу»
 - БЕХС 34 «Аралық қаржылық есептілік»
 - БЕХС 38 «Материалдық емес активтер»
- БЕХС 40 «Инвестициялық жылжымайтын мүлік»
- БЕХС 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалау»
- Интерпретация 9 «Қосылған туынды құралдарды қайталап бағалау»
- Интерпретация 16 «Таза инвестицияларды шетелдік бөлімшелерге хеджирлеу»

Есеп саясатының жаңа аспектілері

Міндетті резервтер. Міндетті резервтер Топ құн сайынғы банк қызметін қаржыландыруға пайдалана алмайтын қажетті резервтік салымдар мен ақша қаражатын білдіреді және демек, ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есепте және шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерімде ақша қаражаты мен олардың балаларына қосылмайды.

Репо және кері репо келісімдері және бағалы қағаздармен жасалатын қарыз операциялары. Бағалы қағаздарды сату және кері сатып алу шарттары («репо» шарттары) еселтілікте қаржыландырудың құнсызданған операциялары ретінде көрсетіледі. «Репо» шарттары бойынша сатылған бағалы қағаздар шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерімде көрсетіле береді және контрагента келісімшарттың талаптарынан немесе жалпы қабылданған практикадан туындайтын осы бағалы қағаздарды сату немесе қайта кепілге беру құқығы болған жағдайда «репо» шарты бойынша кепіл ретінде ұсынылған бағалы қағаздардың санатына көшіріледі. Тиісті міндеттемелер кредиттік мекемелер немесе клиенттер қаражатының құрамына енгізіледі. Бағалы қағаздарды қайта сату шарттары бойынша сатып алу (кері «репо») жағдайына қарай кредиттік мекемелердегі қаражаттың немесе клиенттерге қарыздардың құрамында көрсетіледі. Сату бағасы мен кері сатып алу бағасының арасындағы айырма пайыздар ретінде қаралады және тиімді кірістілік әдісі бойынша «репо» шарттары қолданысы мерзімі ішінде есептеледі.

Қарыз шарттарында контрагенттерге берілген бағалы қағаздар шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерімде көрсетіле береді. Қарыз шарттарында тартылған бағалы қағаздар шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерімде оларды үшінші тұлғаларға сату кезінде ғана көрсетіледі. Бұл жағдайда сатып алу-сату мәмілесі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте сауда бағалы қағаздарымен жасалатын операциялар бойынша шығыстар шегеріліп, кірістердің құрамында ескеріледі. Осындай бағалы қағаздарды қайтару жөніндегі міндеттеме сауда операциялары жөніндегі міндеттемелердің құрамында әділ құн бойынша көрсетіледі.

Кредиттік мекемелердегі қаражаттың және клиенттер қарыздарының құнсыздануы.

Кредиттік мекемелердегі қаражатқа және клиенттер қарыздарына қатысты есеп амортизациялық құн бойынша жүргізіледі. Топ бастапқыда жеке маңызы бар қаржы активтері үшін құнсызданудың объективті белгілері болуын жеке негізде немесе жеке маңызы бар болып табылмайтын қаржы активтері үшін жеке негізде немесе жиынтығында бағалайды. Егер Топ жеке негізде бағаланған қаржы активі бойынша оның маңызды болып табылатындығына қарамастан құнсызданудың объективті белгілері жоқ деп шешсе, Топ бұл активті кредиттік тәуекелдің осыған ұқсас сипаттамалары бар қаржы активтері тобына қосады. Құнсыздану мәніне жеке негізде бағаланатын, оларға қатысты құнсыздану шығындары танылатын активтер құнсыздану мәніне жиынтық негізде бағаланбауға тиіс.

Құнсызданудан шығындар туындауының объективті куәліктері болған жағдайда, шығынның сомасы активтің баланстық құны мен ақша қаражатының бағаланған болашақтағы ағындарының келтірілген құны арасындағы айырманы білдіреді (ол әлі ұшырамаған қарыздар бойынша болашақта күтілетін шығындарды ескермейді). Активтің теңгерімдік құны резерв шотын пайдалану есебінен азаяды және шығын сомасы пайдалар мен шығындарда танылады. Пайыздық кірістер актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық ставка негізінде төмендетілген теңгерімдік құн бойынша е с е п т е л е б е р е д і .

Қарыздар мен тиісті резерв өтеудің нақты перспективалары болмағанда, және барлық қамтамасыз ету сатылған немесе Топқа берілген жағдайда шығысқа шығарылады. Егер келесі жылы құнсызданудың бағаланған шығындарының сомасы құнсыздану шығыны танылғаннан кейін болған оқиғаларға бай ұлғайса немесе азайса, құнсыздану шығындарының бұрын танылған сомасы резерв шотын түзету арқылы ұлғаяды немесе азаяды. Егер бұрын шығысқа шығарылған сомалар кейін қалпына келтірілсе, у келтірілген сома пайдалар мен шығындарда көрсетіледі.

Болашақта күтілетін ақша ағандарының келтірілген құны актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық ставка бойынша дисконтталады. Егер қарыз ауыспалы пайыздық ставка бойынша ұсынылса, онда құнсыздану шығындарын бағалау үшін дисконттау ставкасы ағымдағы тиімді пайыздық ставка болады. Қамтамасыз ету ретінде ұсынылған қаржы активтері бойынша болашақта күтілетін ақша ағындарының келтірілген құнының есебі өндіріп алу өтініші мүмкіндігінің болғанына қарамастан қамтамасыз ету алуға және сатуға жұмсалған шығындарды шегергенде өндіріп алу өтініші жағдайында болуы мүмкін ақша қаражатын көрсетеді.

Құнсыздану белгілерінің болуын жиынтық бағалау мақсатында қаржы активтері активтің түрі, саласы, географиялық орналасуы, қамтамасыз ету түрі, төлемдердің уақтылығы және өзге де факторлар сияқты кредит тәуекелінің сипаттамалары ескере отырып, Топтың кредиттік рейтингілерінің ішкі жүйесінің негізінде топтарға бөлінеді.

Құнсыздану мәніне жиынтық немесе бағаланатын қаржы активтерінің тобы бойынша болашақтағы ақша ағындары актив бойынша шығындарға қатысты тарихи

ақпаратын, олар бойынша топ активтері жөніндегі сипаттамаларға ұқсас кредиттік тәуекелдің сипаттамалары негізінде анықталады. Шығындар жөніндегі тарихи ақпарат олардың ішінде шығындар бойынша тарихи аппарат бар жылдарға әсер етпеген қазіргі жағдайлардың әсерін көрсету және қазіргі сәтте жоқ тарихи кезең ішінде жағдайлардың әсерін болдырмау мақсатында қадағаланатын нарықтағы ағымдағы ақпарат негізінде түзетіледі. Болашақтағы ақша ағындарындағы өзгерістердің бағалары әрбір жыл үшін қадағаланатын нарықтағы тиісті ақпараттағы өзгерістерді көрсетеді және оларға сәйкес келеді (мысалы, жұмыссыздық деңгейіндегі, жылжымайтын мүлік бағасындағы, тауар бағасындағы, төлем мәртебесіндегі немесе Топ ұшыраған шығындар мен олардың мөлшері туралы куәландыратын басқа да факторлардағы өзгерістер). Болашақтағы ақша ағындарын бағалау үшін пайдаланылатын әдіснама мен жол берілімдер шығын бағалаулары мен іс жүзіндегі нәтижелер арасындағы қиылыспаушылықты қысқарту үшін тұрақты түрде қайта қаралады.

Қарыздарды қайта құрылымдау. Топ мүмкіндігіне қарай кепілге өндіріп алу айналымының орнына қарыз бойынша шарттарды қайта қарауға, мысалы төлемнің шартты мерзімін ұзартуға және кредит берудің жаңа шарттарын келісуге тырысады. Егер шарттар қайта қаралмаса, қарыз мерзімі өткен болып табылады. Басшылық болашақтағы төлемдерді жүзеге асырудың барлық өлшемдері мен мүмкіндіктерін сақталғанына көз жеткізу үшін қайта құрылымдалған қарыздарды үнемі қайта қарайды. Мұндай қарыздар құнсыздану мәніне жеке немесе жиынтық негізде бағалана береді, және олардың өтелетін құны қарыз бойынша бастапқы тиімді пайыздық ставка пайдаланыла отырып, бағаланады.

Есеп саясатының өзгеруіне және жалпы бақылаудағы кәсіпорындардың берілуіне байланысты бұрын ұсынылған деректерді қайта есептеу

Бірлескен кәсіпорындарға қатысты есеп саясатының өзгеруі

2009 жылы Топ бірлескен кәсіпорындардағы өз үлесін есепке алуға қатысты есеп саясатын пропорционалдық шоғырлану әдісінен үлестік қатысу әдісіне өзгертті. Топтың басшылығы бірлескен кәсіпорындардағы үлеске қатысты үлестік қатысу әдісі неғұрлым сенімді және қолайлы ақпаратты қамтамасыз етеді.

Есеп саясатындағы бұл өзгеріс ретроспективті ескерілді және нәтижесінде 2008 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салыстырмалы бухгалтерлік теңгерім мен осы күні аяқталатын жыл ішіндегі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп қ а й т а е с е п т е л д і .

«Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ, «Тұрғынүйқұрылысбанкі» АҚ және басқа да кәсіпорындар акцияларын беру

2009 жылғы 19 қаңтарда Үкіметтің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына сәйкес Үкіметі «Қазатоманеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ («Қазатомөнеркәсіп»

) а к ц и я л а р ы н б е р д і .

2009 жылғы 20 тамызда Үкіметтің 2009 жылғы 27 шілдедегі N 1148 қаулысына сәйкес «Қазақстан Тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ (ТҚЖБ) акцияларын берді.

«Қазатомөнеркәсіп» және ТҚЖБ акцияларын беруге қосымша 2009 жылы Үкімет Қор мен оның еншілес ұйымдарына кейбір басқа да кәсіпорындардың («Өзге кәсіпорындар») акцияларын берді.

Акцияларды беру кәсіпорындарды жалпы бақылауға біріктіруді білдіретіндіктен, шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі осы транзакциялар үлестерді біріктіру әдісі пайдаланыла отырып, ескерілді. Тиісінше осы шоғырландырылған қаржылық есептілік егер Қазатомөнеркәсіп, ТҚЖБ және басқа ұйымдар акцияларын беру бірінші ұсынылған кезеңнің басында, яғни 2008 жылғы 1 қаңтарда болса, нәтиже ретінде 2008 жылғы 31 желтоқсандағы салыстырмалы есептілік қайта есептелді. Қазатомөнеркәсіп, ТҚЖБ және басқа ұйымдар активтері мен міндеттемелері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте капиталға тиісінше есептелумен олардың қаржылық есептілігіндегі теңгерімдік құн бойынша ескерілді.

Салыстырмалы деректердегі өзгерістердің әсері мына кестеде келтірілген:

Миллион теңгемен	Қазатомөнеркәсіп, ТҚЖБ және басқа ұйымдар қаржылық есептілігін біріктіру	Топ есеп саясатындағы өзгеріс
2008 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бухгалтерлік теңгерімге әсер:		
Негізгі құралдардағы өзгеріс	101.178	(929.000)
Материалдық емес активтердегі өзгеріс	2.973	(4.305)
Қауымдасқан және бірлесіп бақыланатын компаниялардағы инвестициялардың өзгерісі	18.968	459.305
Клиенттерге берілген ұзақ мерзімді қарыздардағы өзгеріс	30.436	3.047
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтердегі өзгеріс	2.937	(2.700)
Ұзақ мерзімді қаржы активтеріндегі өзгеріс	71.464	9.431
Ұзақ мерзімді банк депозиттеріндегі өзгеріс	905	(394)
Өзге де ұзақ мерзімді активтердегі өзгеріс	27.582	(41.066)
Ұзақ мерзімді активтердегі өзгеріс	256.443	(505.682)
Тауар-материалдық қорлардағы өзгеріс	36.169	(23.420)
Өтеуге ҚҚС өзгеріс	8.323	(16.317)
Табыс салығы бойынша алдын ала төлемге өзгеріс	2.215	(8.573)
Сауда-дебиторлық берешектегі өзгеріс	31.120	(24.783)
Клиенттерге берілген қысқа мерзімді қарыздардағы өзгеріс	114	(1.663)
Қысқа мерзімді қаржы активтеріндегі өзгеріс	43.627	13
Қысқа мерзімді банк депозиттеріндегі өзгеріс	420	(15.315)
Өзге де ағымдағы активтердегі өзгеріс	8.304	(32.411)
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы өзгеріс	36.787	(78.117)

Ағымдағы активтердегі өзгеріс	167.079	(200.586)
Сату үшін арналған ретінде жіктелген активтердегі өзгеріс	-	(1.055)
Активтердің жалпы сомасындағы өзгеріс	423.522	(707.323)
Қарыздардағы өзгеріс	35.557	(310.304)
ҚР Үкіметі қарыздарындағы өзгеріс	23.560	-
Қаржы лизингі бойынша міндеттемелердегі өзгеріс	156	-
Резервтердегі өзгеріс	4.539	-
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша міндеттемелердегі өзгеріс	695	(92.709)
Қызметкерлерге сыйақы бойынша міндеттемелердегі өзгеріс	-	(5.085)
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелердегі өзгеріс	44.907	(165.495)
Ұзақ мерзімді міндеттемелердегі өзгеріс	109.414	(591.336)
Қарыздардағы өзгеріс	34.775	(30.175)
ҚР Үкіметі қарыздарындағы өзгеріс	63	-
Қаржы лизингі бойынша міндеттемелердегі өзгеріс	108	(272)
Резервтердегі өзгеріс	471	(866)
Төлеуге табыс салығындағы өзгеріс	275	(9.516)
Қызметкерлерге сыйақы бойынша міндеттемелердегі өзгеріс	-	(275)
Сауда-кредитордың берешектегі өзгеріс	7.221	(53.909)
Туынды құралдардағы өзгеріс	12	(12)
Өзге де ағымдағы міндеттемелердегі өзгеріс	35.295	(24.646)
Қысқа мерзімді міндеттемелердегі өзгеріс	78.220	(119.671)
Таза өзгеріс	235.888	3.684
Таза активтердегі өзгеріс	235.888	3.684
2008 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішіндегі қызмет нәтижелеріне әсер		
Кірістегі өзгеріс	132.131	(594.058)
Сатылған өнім мен көрсетілген қызметтердің өзіндік құнындағы өзгеріс	84.120	(136.149)
Жалпы пайдадағы өзгеріс	48.011	(457.909)
Жалпы әкімшілік шығыстардағы өзгеріс	15.258	(41.900)
Тасымалдау мен сату жөніндегі шығыстардағы өзгеріс	2.142	(62.528)
Өнімсіз барлау-пайдалану ұңғымаларын шығысқа шығарудағы өзгеріс	-	(3.494)
Негізгі құралдардың, шығуынан пайдадағы / (шығындағы) өзгеріс	-	(410)
Құнсызданудан шығындағы өзгеріс	465	(7.640)
Өзге де операциялық кірістегі / (шығыстағы) өзгеріс	7.924	2.174
Операциялық қызметтен пайдадағы өзгеріс	22.222	(344.111)
Бағамдық айырмадағы өзгеріс	-	1.464
Қаржылық кірістегі өзгеріс	2.355	(2.142)
Қаржы шығындарындағы өзгеріс	4.505	(77.059)

Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың пайдасындағы / (шығынындағы) өзгеріс	5.164	220.500
Табыс салығы есептелгенге дейінгі пайдадағы өзгеріс	25.236	(47.230)
Табыс салығы бойынша шығыстардағы өзгеріс	14.637	(52.384)
Жалғасқан қызметтен пайдадағы өзгеріс	10.599	5.154
Тоқтатылған қызметтен табыс салығын есепке алғаннан кейінгі шығындағы өзгеріс	-	9.898
Таза шығындағы өзгеріс	10.599	(4.744)
Өзге жиынтық кірістегі өзгеріс	858	3.652
Жиынтық шығынның жалпы сомасындағы өзгеріс	11.457	(1.092)

Жоғарыда сипатталған қайта есептеуге қосымша ретінде Топтың 2008 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішіндегі шоғырландырылған қаржылық есептілігінде 2009 жылы қабылданған есептілік форматына келтіру мақсатында кейбір қайта жіктеу жүргізілді.

Осы өзгерістердің Топтың 2008 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоғырландырылған бухгалтерлік есептілігіне әсері мынадай түрде ұсынылған:

Миллион теңгемен	Сомасы
Барлау және бағалау жөніндегі материалдық емес активтерді негізгі құралдардан материалдық емес активтерге қайта жіктеу	9.647
Ұзақ мерзімді қаржы активтерін қысқа мерзімді қаржы активтеріне қайта жіктеу	9.108
Ақша қаражаты мен олардың баламаларын ұзақ мерзімді банк депозиттеріне қайта жіктеу	2.372
Ақша қаражаты мен олардың баламаларын қысқа мерзімді банк депозиттеріне қайта жіктеу	8.487
Ұзақ мерзімді резервтерді қызметкерлерге сыйақы жөніндегі ұзақ мерзімді міндеттемелерге қайта жіктеу	11.079

Сондай-ақ 2009 жылы Топ 2008 жыл ішіндегі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте белгілі бір қайта жіктеулер жасады. 2009 жылы Топ жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептегі кірістер мен шығыстар ұсынымын қайта қарады және нетто негізде туынды құралдар бойынша іске асырылған және іске асырылмаған кірістердің есебі және оларды түсімнен іске асырудың өзіндік құнына қайта топтау неғұрлым орынды ұсыным деп белгіледі. 2008 жылдың салыстырмалы деректеріне әсер кірістер мен іске асырудың өзіндік құнының іске асырылған кірістер үшін 23.166 миллион тенгеге және іске асырылмаған кірістер үшін 3.846 миллион тенгеге төмендеуде болды.

Бұдан басқа, Топ 2008 жылдың деректері бойынша тоқтатылған қызметтің көрсеткіштеріне қатысты 6-қосымшада ашылғандай кейбір қайта топтауды ескерді.

Шоғырландыру қағидаттары

Шоғырландырылған қаржылық есептілік Компанияның және ол бақылайтын еншілес ұйымдар мен бірлесіп бақыланатын кәсіпорындардың қаржылық есептілігін қамтиды (41-ескертпе).

Еншілес ұйымдар

Еншілес ұйымдар, бұл Топ бақылайтын кәсіпорындар. Топтың осындай түрде оның

қызметінен пайда ала отырып, кәсіпорынның қаржы және операциялық саясатын тікелей немесе жанама басқару өкілеттігі болғанда бақылау болады. Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар арасындағы мәміледе сатып қоспағанда, еншілес ұйымдар өздерін сатып алған сәттен бастап шоғырландырылады, ол мұнда тоқтатылған күнге дейін Топтың оларды бақылауды сатып алған күні болып табылады. Еншілес, сатып алған кезде сатып алу құны олардың сату күніндегі әділ құны негізіндегі, міндеттемелерге бөлінеді. Еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі келісілген есеп саясат/ отырып, Компанияның қаржылық есептілігі сияқты есепті кезеңде дайындалады, Мәмілелер бойынша барлық фирмаішілік сальдо мен топ ішілік мәмілелер бойынша туындайтын іске асырылмаған кірістер алғандағы мәмілелер есептіліктен толығымен шығарылды. Іске асырылмаған шығындар, олар құнсыздану туралы куәлік болмағандай дәрежеде ғана шығарылатынын қоспағанда, іске асырылмаған кіріс сияқты шығарылды.

Азшылық үлесі Топқа тиесілі емес және шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерімде жеке, негізгі компанияның акционерлік капиталынан жеке көрсетілетін еншілес ұйымдардағы кірістің немесе шығынның бөлігін және таза активтерді білдіреді.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар

Топтың бірлескен кәсіпорындарда бірлесіп бақыланатын компаниялар нысанында қатысу үлестері бар, оларда бірлескен қызметке қатысушылар компаниялардың экономикалық қызметіне бірлескен бақылау қоятын шарттық келісімге кірді. Сондай-ақ Топтық олардың экономикалық қызметіне елеулі ықпалы бар қауымдасқан компанияларда үлесі бар. Топтың бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялары үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі.

Қатысу үлесі әдісіне сәйкес бірлескен кәсіпорындарға / қауымдасқан компанияларға инвестициялар шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерімде бастапқы құн плюс Топқа тиесілі бірлескен кәсіпорынның / қауымдасқан компанияның таза активтері үлесінде туындаған өзгерістер бойынша ескеріледі. Бірлескен кәсіпорынға / қауымдасқан компанияға жататын гудвил инвестицияның теңгерімдік құнына енгізіледі және амортизацияланбайды, сондай-ақ құнсыздану мәніне жеке тексеруге ұшырамайды.

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп бірлескен кәсіпорынның / қауымдасқан компанияның қызметінің қаржылық нәтижелерінің үлесін көрсетеді. Егер бірлескен кәсіпорынның / қауымдасқан компанияның капиталында тікелей танылған өзгерістер болса, Топ осындай өзгерістегі өз үлесін таниды және бұл капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте қолданылса ол фактыны ашады. Топтың бірлескен кәсіпорынмен / қауымдасқан компаниямен бірлескен операциялары бойынша туындаған іске асырылмаған пайдалары мен шығындары бірлескен кәсіпорында / қауымдасқан компанияда Топтың үлесі бар дәрежеде шығарылады.

Бірлескен кәсіпорындағы / қауымдасқан компаниядағы пайдаңын үлесі тікелей жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте ұсынылған. Ол бірлескен кәсіпорынның / қауымдасқан компанияның акционерлеріне келетін пайданы білдіреді, және сондықтан бірлескен кәсіпорындардың / қауымдасқан компаниялардың еншілес компанияларындағы салық салу мен азшылық үлесін есептегеннен кейін пайда ретінде а й қ ы н д а л а д ы .

Бірлескен кәсіпорынның / қауымдасқан компанияның қаржылық есептілігі негізгі компанияның қаржылық есептілігіндей есепті кезеңде жасалады. Қажет болған жағдайда есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру мақсатында түзетулер е н г і з і л е д і .

Үлестік қатысу әдісі қолданылғаннан кейін Топ Топтың бірлескен кәсіпорындарға / қауымдасқан компанияларға инвестициялары бойынша құнсызданудан келген қосымша шығынын тану қажеттігін айқындайды. Әрбір есепті күнге Топ бірлескен кәсіпорындарға / қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануының объективті куәліктерінің болуын анықтайды. Осындай куәліктер болған жағдайда, Топ құнсыздану сомасын бірлескен кәсіпорынның / қауымдасқан компанияның өтелетін құны мен оның теңгерімдік құнының арасындағы айырма ретінде есептейді және бұл соманы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте таниды.

Бірлескен кәсіпорындағы / қауымдасқан компаниядағы елеулі ықпалын жоғалтқан жағдайда Топ қалған инвестицияларды әділ күн бойынша бағалайды және мойындайды . Бірлескен кәсіпорынның / қауымдасқан компанияның елеулі ықпалды жоғалтқан сәттегі теңгерімдік құнының және қалған инвестициялардың әділ құны мен шығудан түскен түсімдердің арасындағы айырма пайдалар мен шығындарда танылады.

Кәсіпорындарды біріктіру

Кәсіпорындарды біріктіру сатып алу әдісі бойынша ескеріледі.

Гудвилл бастапқыда өзіндік құны бойынша бағаланады, ол таза бірдейлендірілген активтердің, міндеттемелер мен шартты міндеттемелердің әділ құнындағы Топ үлесінен сатып алу құнының артуы болып табылады.

Бастапқы танығаннан кейін Топ кәсіпорындар біріктірілген кезде сатып алынған гудвиллді құнсыздану бойынша кез келген жинақталған шығындарды минустық құны бойынша бағалайды. Құнсыздану мәніне тестілеу мақсаттары үшін компаниялардың біріктірілуі нәтижесінде сатып алынған гудвилл сатып алынған сәттен бастап ақша ағындарын генерациялайтын бірліктерге бөлінеді, олар компаниялар сатып алған басқа активтер мен міндеттемелер осы бірліктерге жататын-жатпайтындығына қарамастан экономикалық тиімділік алу күтіледі.

Жалпы бақылаудағы тараптардан еншілес ұйымдарды сатып алу

Жалпы бақылаудағы тараптардан еншілес ұйымдарды (мемлекет бақылайтын кәсіпорын) сатып алуды есепке алу үлестерді біріктіру әдісі бойынша жүргізіледі.

Жалпы бақылаудағы еншілес ұйым берген активтер мен міндеттемелер берілген

күнгі берген компанияның (алдыңғы иесі) есептілігінде олардың теңгерім құны бойынша осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Алдыңғы иесінен ұйымды бастапқы сатып алған кезде пайда болатын гудвилл осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте де көрсетіледі. Алдыңғы иесінің гудвиллін қоса алғанда, таза активтердің жалпы теңгерім құны мен төленген қаражат сомасы арасындағы айырма меншік капиталды түзету ретінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ескерілген.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік егер еншілес ұйымды Топ оны бастапқыда Алғашқы иесі сатып алған күні сатып алғандай жасалды.

Бар еншілес компаниялардағы үлестің өзгеруі

Бар еншілес ұйымдағы иелену үлесінің сатылатын немесе сатып алынатын, бірақ бақылау құқығы өзгеретін транзакцияларда еншілес ұйымның таза активтерінде иеліктен шығарылатын немесе сатылып алынатын үлестің теңгерім құны мен сату құнының немесе осы үлесті сатып алу құнының арасындағы айырма бөлінбеген пайданың ұлғаюы немесе кемуі ретінде көрсетіледі.

Сату және Акционерге беру үшін арналған ретінде жіктелген айналымнан тыс активтер және тоқтатылған қызмет

Сату үшін арналған ретінде жіктелген айналымнан тыс активтер мен шығу топтары сатуға арналған шығындар шегеріліп, екі мәннің - теңгерімдік күн мен әділ құнның азы бойынша бағаланады. Айналымнан тыс активтер мен шығу топтары, егер олардың теңгерімдік құны жалғасқан пайдалану нәтижесінде емес, сату бойынша мәміле арқылы өтелуге жатса, сату үшін арналған болып жіктеледі. Бұл шарт егер сату мүмкіндігі жоғары, ал актив немесе шығу тобы өзінің ағымдағы жағдайында жедел сатылуы мүмкін болса, сақталған болып саналады. Басшылықтың оған қатысты жіктелген күннен бастап бір жыл ішінде аяқталған сату мәмілесі ретінде тану өлшемдеріне сәйкес күтілуге тиіс сатып алуды жасауға бекем ниеті бар.

Есепті кезең ішіндегі, сондай-ақ өткен жылдың салыстырмалы кезеңі ішіндегі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте тоқтатылған қызметтен кірістер мен шығыстар, егер тіпті сатқаннан кейін Топ еншілес ұйымдағы азшылық үлесін сақтағанның өзінде әдеттегі кірістер мен шығыстардан жеке ескеріледі. Салықтар шегерілгеннен кейінгі пайда немесе шығын жиынтық кіріс туралы шоғырландырылып жекеле ұсынылады.

Сату үшін арналған ретінде жіктелгеннен кейін негізгі құралдар амортизациялануға жатпайды.

Минералдық ресурстарды барлау және игеру жөніндегі активтер (мұнай-газ және тау-кен активтері)

Жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу жөніндегі шығындар

Жер қойнауын пайдалану (барлау және ендіру) құқығын сатып алу жөніндегі шығындар қол қою бонустарын, тарихи шығындарды, экологиялық және әлеуметтік

бағдарламаларға жұмсалған міндетті шығыстарды қамтиды және кен орнын барлау және бағалау сатысында жер қойнауын пайдалану құқығы ретінде материалдық емес активтердің құрамында капиталдандырылады. Жер қойнауын пайдалану құқығын алуға дейін ұшыраған осындай шығындар да тиісті құқықты Қор компаниясы алады деген негізді сенімділігі болған кезде барлау және бағалау сатысында кен орнын жер қойнауын пайдалану құқығы сияқты капиталдандыруға жатады. Жер қойнауын пайдалану құқықтарын сатып алу шығындарын есепке алу кен орны бөлінісінде жүргізіледі. Әрбір құқық объектісі жыл сайын құнсыздану мәніне қаралады. Егер объекті бойынша болашақтағы жұмыстар жоспарланбаған жағдайда, жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу шығындардың қалған сальдосы есептен шығарылады. Экономикалық негізделген алынатын қорлар («дәлелденген қорлар» немесе «коммерциялық қорлар») табылған жағдайда, амортизация құқығы тоқтатылады. Кен орындарында коммерциялық өндіру басталғаннан бастап жер қойнауын пайдалану құқығы (қалған шығындар) негізгі құралдар құрамына көшіріледі және дәлелденген қорлардың жалпы сомасы негізге алына отырып, іс жүзіндегі өндіру бойынша өндірістік әдіс бойынша амортизацияланады.

Барлау және базалау жөніндегі шығындар (аяқталмаған құрылыс)

Барлау және бағалау жөніндегі шығындар геологиялық және геофизикалық шығыстарды; барлау ұңғымаларына тікелей жататын шығындарды; ашу жұмыстарын; әкімшілік нақты кен орнына жатқызуға болатын бағалау жөніндегі өзге де шығыстарды қамтиды. Мұндай шығындар жалақыны, материалдар мен жанармайды, бұрғылау станоктарының құны мен мердігерлерге төлемдерді қамтиды. Геологиялық және геофизикалық шығыстарды қоспағанда, барлау және бағалау жөніндегі шығындар аяқталмаған құрылыс ретінде негізгі құралдардың құрамында капиталдандырылады, есеп кен орындары бөлінісінде жүргізіледі, амортизация есептелмейді. Егер минералдық ресурстар табылмаса, бұл құнсыздану куәлігі болуы мүмкін. Барлық капиталдандырылған шығындар кемінде жылына бір рет коммерциялық әзірленім немесе табылғаннан пайда алудың қандай да бір тәсілі туралы ниетті растау үшін техникалық, коммерциялық және басқару тексеруіне жатады. Керісінше жағдайда шығындар шығыстарға шығарылады.

Минералдық ресурстардың қорлары дәлелденгенде және игеруді жалғастыруға шешім қабылданғанда, тиісті шығындар мұнай-газ немесе тау-кен активтерінің кіші сыныптарына көшіріледі.

Барлау және өндіру шығындары (мұнай-газ және тау-кен активтері)

Барлауға және өндіруге жұмсалатын шығындар бұрын капиталдандырылған және игерудің басында қайта жіктелген жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу шығындарын және барлау мен бағалау шығындарын; бұрғылау нәтижелеріне қарамастан пайдалану ұңғымаларын бұрғылауға; полигондар салуға; кен орындарындағы минералдық ресурстарды өндіру, жинау және дайындау үшін қажетті

жерүстілік технологиялық құрылыстар салуға арналған шығыстарды; кен орындарында коммерциялық өндіру ұйымдастыру барысында жұмсалған өзге де шығындарды; ұнғымаларды консервациялауға және учаскелерді қалпына келтіруге арналған капиталдандырылған дисконтталған шығындарды қамтиды. Барлау және өндіру шығындары негізгі құралдардың (мұнай-газ және тау-кен активтері) құрамында капиталдандырылады, есеп кен орындары бөлінісінде жүргізіледі. Барлау және өндіру шығындары өндірістік әдіспен мынадай тәртіппен жүргізіледі: (1) кен орындарын пайдаланудан шығаруға жұмсалған дисконтталған шығындарды қосатын жер қойнауын пайдалану құқығын алу шығындары, дәлелденген қорлардың жалпы сомасы бойынша амортизацияланады, (2) кен орындарын игеруге жұмсалған қалған шығындар дәлелденген игерілген қорлардың есебінен амортизацияланады. Мұнай-газ және тау-кен активтерінің кен орындарының пайдалы қызмет мерзімінен айтарлықтай ерекшеленетін пайдалы қызмет мерзімі бар кейбір объектілері (жерүстілік технологиялық құрылыстар мен жабдықтар) тура сызықты әдіс пайдаланыла отырып, пайдалану мерзімі ішінде амортизацияланады.

Минералдық ресурстарды барлау және игеру жөніндегі активтер (мұнай-газ және тау-кен активтері)

Мұнай-газ және тау-кен активтерінің тозуы (негізгі құралдар мен материалдық емес активтер құрамында)

Мұнай-газ және тау-кен активтері кен орындарында коммерциялық өндіру басталғаннан бастап іс жүзіндегі өндіру бойынша тозуды есептеудің өндірістік әдісі пайдаланылып амортизацияланады. Мұнай-газ және тау-кен активтерінің кен орындарының пайдалы қызмет мерзімінен айтарлықтай ерекшеленетін пайдалы қызмет мерзімі бар кейбір объектілері (жерүстілік технологиялық құрылыстар мен жабдықтар) тура сызықты әдіс пайдаланыла отырып, пайдалы пайдалану мерзімі ішінде амортизацияланады. Кен орындарын пайдаланудан шығаруға жұмсалған дисконтталған шығындарды қосатын жер қойнауын пайдалану құқығын алу шығындары, дәлелденген қорлардың жалпы сомасы бойынша амортизацияланады. Кен орындарын игеруге жұмсалған қалған шығындар дәлелденген игерілген қорлардың есебінен амортизацияланады.

Негізгі құралдар

Бастапқы тану кезінде негізгі құралдар бастапқы құны немесе бұрын ҚЕХС алғашқы болып қабылдаған Топтың кейбір ұйымдарына қатысты бастапқы құн бойынша бағаланады. Кейіннен негізгі құралдар жинақталған тозу, ескіру және құнсыздану алынған құны бойынша ескеріледі. Шаруашылық тәсілмен құрылған активтердің құны материалдардың құнын, тікелей еңбек шығындарын және өндірістік жүктеме шығыстарының тиісті үлесін қамтиды. Мұнай-газ активтерінен басқа негізгі

құралдар негізінен мынадай негізгі құралдардың кластарын қамтиды, олар мына пайдалы қызмет мерзімі ішінде тіке желілік әдіспен амортизацияланады:

Құбыржолдар мен қайта өңдеу активтері	4-100 жыл
Ғимараттар мен құрылыстар	5-100 жыл
Темір жолдар мен инфрақұрылым	10-80 жыл
Тау-кен активтері	40 жыл
Машиналар мен жабдықтар және көлік құралдары	2-50 жыл
Өзгелері	3-35 жыл

Негізгі құралдардың объектілері ірі ауқымды техникалық тексерудің мәні болып табылғанда, шығындар 16 БЕХС-да белгіленген тану өлшемдерін сақтау талабы кезінде ауыстыру ретінде негізгі құралдардың теңгерім құнында танылады.

Негізгі құралдардың объектісін тану ол істен шыққаннан кейін немесе оны пайдаланудан не істен шығуынан болашақ экономикалық пайда алу күтілмейтін болса, тоқтатылады. Активті тану тоқтатылған кезде пайда болған кез келген кірістер немесе шығыстар (істен шығу мен активтің қалдық құнынан түскен таза түсімдер арасындағы айырма ретінде есептелген) активті тану тоқтатылған есепті кезеңдегі кірістер мен шығыстар туралы есепке енгізіледі.

Активтің қалдық құны, пайдалы қызмет мерзімі және амортизациялау әдісі әрбір қаржы жылының аяғында қажеттілік болғанда қайта қаралады және түзетіледі.

Материалдық емес активтер

Бөлек сатып алынған материалдық емес активтерді бастапқы тану кезінде сатып алу құны бойынша ескеріледі. Ұйымдарды біріктіру бойынша операциялар шеңберінде сатып алынған материалдық емес активтердің құны сатып алу күнгі әділ құнды білдіреді. Материалдық емес активтерді бастапқы танығаннан кейін кез келген жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болатын кез келген жинақталған шығынды шегере отырып, сатып алу құны бойынша ескеріледі. Кен көзін игеруге капиталдандырылып шығындарды қоспағанда, өз күштерімен құрылған материалдық емес активтер капиталдандырылмайды және тиісті шығыстар пайда болған сол кезеңде кірістер мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте танылады. Материалдық емес активтердің пайдалы қызмет мерзімі шектеулі немесе шектеусіз ретінде анықталады. Пайдалы қызмет мерзімі шектелген материалдық емес активтер қызметтің осы мерзімі ішінде амортизацияланады және материалдық емес актив құнсыздануы мүмкін көрсеткіш болғанда құнсыздану мәніне бағаланады. Амортизациялау кезеңі және пайдалы қызметтің мерзімі шектелген материалдық емес активтер үшін амортизация әдісі кем дегенде әрбір есепті жылдың аяғында қайта қаралады. Пайдалы қызметтің күтілетін мерзіміне немесе материалдық емес активтен түсетін алдағы экономикалық пайданың күтілетін көлеміне өзгерістер амортизация кезеңіне өзгерістер немесе мән-жайлар бойынша амортизация әдісі арқылы ескеріледі және бухгалтерлік бағалауға өзгерістер ретінде қаралады. Қызмет мерзімі шектелген материалдық емес

активтердің амортизациясы бойынша шығыстар материалдық емес активті белгілеуге сәйкес шығыстар құрамында кірістер мен шығыстар туралы есепте танылады.

Қызмет мерзімі шектелген материалдық емес активтер амортизацияланбайды, бірақ жыл сайын құнсыздануға тексеріледі немесе құнсыздану көрсеткіштері болғанда және қажет болған кезде өтелетін шамаға дейін есептен шығарылады.

Материалдық емес активтер бағдарламалық қамтамасыз етуді, лицензияны және гудвилді қамтиды. Материалдық емес активтерге қатысты неғұрлым нақтырақ аппарат, мысал амортизацияның пайдаланылатын әдістері 8-ескертпеде ашылған.

Г у д в и л л

Сатып алу құны сатып алу күнгі сатып алынған таза сәйкестендірілетін активтер мен міндеттемелердің әділ құнында Топтың үлесінен асып кетуі гудвилл ретінде ескеріледі және шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерімге актив ретінде танылады.

Бастапқы танығаннан кейін Топ құнсызданудан кез келген жинақталған шығынды ала отырып, өздік құны бойынша компанияларды біріктіру кезінде сатып алынған г у д в и л д і б а ғ а л а й д ы .

Егер сәйкестендірілетін активтердің, міндеттемелердің шартты міндеттемелердің таза әділ құнында Топтың үлесі компанияларды біріктіру құнынан асыл кетсе, Топ (а) сатып алынатын компанияның сәйкестендірілетін активтерінің, міндеттемелерінің және шартты міндеттемелерінің сәйкестігі мен бағасын және біріктіру құнының бағасын қайтадан анықтайды; және (б) тікелей кірісте немесе шығында мұндай қайталама анықтаудан кейін қалған кез келген асып кетуді таниды.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Топ активтерді немесе активтер тобын оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтік теңгерімдік құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздану мәніне бағалайды. Жекелеген активтер негізінен ақша ағындарына қарамастан, басқа активтер топтарымен генерацияланатын сәйкестендірілген ақша ағындары бар ең төменгі деңгейде құнсыздануға бағалау мақсаттары үшін топтастырылады. Егер құнсызданудың осындай көрсеткіштері болған жағдайда, немесе активтер топтарын құнсыздануға жыл сайын тестілеу талап етілген кезде, Топ активтің өтелген құнын бағалауды жүзеге асырады. Активтер тобының өтелген құны оны сатуға кеткен шығыстарды шегергенде әділ құнын және оның пайдалану құнының ең көбі болып табылады. Активтер тобының теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан асып кеткен жағдайда, тобы құнсыздануға жатады және активті өтеу құнына дейін төмендетуге арналған резерв. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақша ағындары активтер топтарына тән тәуекелде және ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салуға дейінгі ставкасы пайдаланыла отырып, ағымдағы қ ұ н ғ а д и с к о н т т а л а д ы .

Бағалау бұрын танылған құнсыздану жөніндегі резервтер ендігі жоқ немесе азайды дегеннің қандай да бір көрсеткішінің бар-жоқтығына қатысты әрбір есептілік күні

жүргізіледі. Егер ондай көрсеткіштер бар болса, онда өтелетін құн бағаланады. Құнсыздану жөніндегі соңғы резерв танылған сәттен бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалауларда өзгерістер болса ғана құнсыздану бойынша бұрын танылған резерв сторнирланады. Мұндай жағдайда, активтің қалдық құны өтелетін құнға дейін ұлғаяды. Активтің ұлғайтылған құны, егер алдыңғы кезеңдерде құнсыздану жөніндегі резерв танылмаған болса, тозуды немесе амортизацияны шегергенде анықталған теңгерімдік құннан аспайды. Мұндай сторнирлау пайда және шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Сторнирлау өткізілімі жүргізілгеннен кейін келесі кезеңдерде қалдық құны шегеріле отырып, активтің қайта қаралған теңгерімдік құнын бөлу үшін амортизация жөніндегі шығыстар жүйелі негізде пайдалы қызметінің қалған мерзімі ішінде т ү з е т і л е д і .

Сондай-ақ нақты активтерді бағалау кезінде мынадай өлшемдер қолданылады:

Г у д в и л л

Әрбір есепті күні Топ гудвиллдің құнсыздану белгілерінің болуын бағалайды. Гудвилл жыл сайын және жағдаяттар теңгерімдік құнның құнсыздануының мүмкіндігін көрсеткенде құнсыздану белгілерінің болуына тестіленеді.

Гудвиллдің құнсыздануы оған гудвилл жататын ақша ағындарын генерациялайтын өтелетін бірліктер сомасын бағалау арқылы айқындалады. Егер оған гудвилл жататын ақша ағындарын генерациялайтын өтелетін бірліктер сомасы оның теңгерімдік құнынан аз болса, онда құнсызданудан болған шығын танылады. Құнсызданудан болған шығын болашақ кезеңдерде қалпына келтірілмейді. Топ жыл сайын гудвилді 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсызданудың болуына тестілейді.

Қ а у ы м д а с қ а н к о м п а н и я л а р

Топ үлестік қатысу әдісі қолданылғаннан кейін Топтың қауымдасқан компанияға қосқан инвестициясының құнсыздануынан болған қосымша шығынды тану қажеттігін анықтайды. Әрбір есепті кезеңде Топ қауымдасқан компанияларға құйылған инвестициялардың құнсыздануының объективті куәлігінің болуын анықтайды. Егер инвестициялар құнсызданса, Топ құнсыздану сомасын қауымдасқан компанияның әділ құны мен сатып алу құны арасындағы айырма ретінде есептейді, Бұл сома пайда мен шығындар туралы есепте танылады.

Қ а р ж ы а к т и в т е р і

Топтың инвестициялары өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар немесе сату үшін қолда бар инвестициялар кіріс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері ретінде жіктеледі. Бастапқыда инвестициялар әділ құн бойынша бағаланады. Егер инвестициялар кіріс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері ретінде жіктелмесе, онда есептілікте көрсеткен кезде олардың әділ құнына онымен тікелей байланысты мәміле жөніндегі шығындар қосылады. Топ өзінің қаржылық инвестицияларының жіктемесін бастапқы

танылғаннан кейін анықтайды. Барлық сатып алынған және сатылған инвестициялар есеп айырысу күнінде, яғни инвестициялар Топқа берілген немесе Оларды Топ берген күні танылады.

Тіркелген немесе төлем мөлшерін анықтауға икемді және өтеудің тіркелген мерзімді туынды емес қаржы активтері, егер Топ оларды өтеу мерзіміне дейін ұстауға ниетті және қабілетті болған жағдайда, өтегенге дейін ұсталатын ретінде жіктеледі.

Қарыздар мен дебиторлық берешек тіркелген немесе төлем мөлшерін анықтауға икемді белсенді нарықта баға белгіленбейтін өнімсіз қаржы активтері болып табылады. Мұндай активтер пайыздың тиімді ставка әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Мұндай активтер бойынша пайда мен шығындар тану тоқтатылған сәтте немесе мұндай активтер құнсызданған жағдайда, сондай-ақ амортизация арқылы кірістер мен шығыстар туралы есепте көрсетіледі.

Сату үшін қолда бар инвестицияларды сату үшін қолда бар ретінде жіктелетін және жоғарыда аталған кез келген үш санатқа енгізілмеген өнімсіз қаржы активтерін білдіреді. Есепте бастапқы көрсетуден кейін сату үшін қолда бар инвестициялар әділ құн бойынша бағаланады, бұл ретте, пайда мен шығындар инвестицияларды тану немесе құнсыздандыру тоқтатылған сәтке дейін капитал құрамында бөлек құрауыш ретінде көрсетіледі. Капитал құрамында бұрын көрсетілген жиынтық пайда немесе шығын кірістер мен шығыстар туралы есепке енгізілген жағдайда. Үлестік құралдарға байланысты құнсызданудан болатын шығындарды қалпына келтіру кірістер мен шығыстар туралы есепте көрсетілмейді. Борыштық құралдарға байланысты құнсызданудан болатын шығындар пайда немесе шығын құрамында түзетіледі, егер құралдың әділ құнынан арту кірістер мен шығыстар туралы есепте құнсызданудан болатын шығынды танығаннан кейін болған оқиғаға объективті түрде жатқызылуы мүмкін.

Ұйымдасқан қаржы нарықтарында белсенді айналымдағы инвестициялардың әділ құны есеп күнгі саудалар аяқталған сәттегі сатып алуға нарықтық баға белгілеу бойынша анықталады. Нарықта белсенді айналымы жоқ инвестициялардың әділ құны бағалау әдістерін пайдалана отырып, оның ішінде нарықтық жағдайларда жасалған мәмілелер уақыты бойынша соңғысымен ұқсас бойынша, сондай-ақ іс жүзінде қаралатын инструментке ұқсас немесе дисконтталған ақша ағындарын талдауды ескере отырып, қаржы құралының ағымдағы нарықтық құны негізінде анықталады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Әрбір есепті күні Топ қаржы активінің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануының болған-болмағанын айқындайды.

Амортизациялық құн бойынша ескерілетін активтер

Егер амортизациялық құн бойынша ескерілетін активтер бойынша құнсызданудан болатын шығындардың пайда болуы туралы объективті куәлік болса, шығынның сомасы активтің теңгерімдік құны мен қаржы активі бойынша бастапқы тиімді сыйақы

ставкасы (яғни бастапқы таныған кезде есептелген тиімді пайыздық ставка бойынша) бойынша дисконтталатын болашақта күтілетін ақша ағындарының (әлі туындамаған болашақтағы кредиттік шығындарды қоспағанда) арасындағы айырма ретінде бағаланады. Активтің теңгерімдік құны резерв пайдаланыла отырып төмендетілуі тиіс. Шығынның сомасы пайда немесе шығындарда танылады.

Егер кейінгі кезеңде құнсызданудан болатын шығын сомасы азайса, онда бұндай азаю құнсыздану танылғаннан кейін жүргізілген оқиғаларға объективті түрде байланысты болуы мүмкін, құнсызданудан болған бұрын танылған шығын қалпына келтіріледі. Құнсызданудан болған шығынды кез келген келесі қалпына келтіру пайда мен шығындар туралы есепте активтің теңгерімдік құны бұл активтің қалпына келтірілу күніндегі амортизациялық құнынан аспайтындай көлемде танылады.

Егер Топ шот-фактураның бастапқы шарттарына сәйкес өзіне тиесілі бүкіл соманы алмайтынын объективті куәлігі болса (мысалы, дебитордың төлем қабілетсіздігі немесе басқа да елеулі қаржылық қиындықтары мүмкіндігі), сауда-дебиторлық берешек бойынша құнсыздану резерві жасалады. Дебиторлық берешектің теңгерімдік құны резерв шотын пайдалану арқылы азайтылады. Егер құнсызданған берешек үмітсіз болып саналса, оларды тану тоқтатылады.

Сату үшін қолда бар қаржы инвестициялары

Егер сату үшін қолда бар актив құнсызданса, оны сатап алуға кеткен шығындар (негізгі сома мен амортизация төлемдерін шегергенде) және бұрын пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылған оның ағымдағы әділ құны арасындағы айырма капиталдан пайда және шығындар туралы есепке көшіріледі. Сатуға арналған ретінде жіктелген үлестік құралдар бойынша құнсызданудан бұрын танылған шығынды қалпына келтіру пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте танылмайды. Борыштық құралдар бойынша құнсызданудан болған шығындарды қалпына келтіру, егер құралдың әділ құнының ұлғаюы пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте құнсызданудан болған шығындар танылғаннан кейін болған оқиғамен объективті түрде байланыстылығы мүмкін болса, пайда мен шығындар арқылы жүзеге асырылады.

Туынды қаржы құралдары

Өзінің әдеттегі қызметі барысында Топ шикізат тауарларына бағанын құбылуына байланысты өз тәуекелін хеджирлеу үшін валюта нарықтары мен капитал нарықтарында фьючерстерді, форвардтарды, своптар мен опциондарды қоса алғанда әртүрлі туынды қаржы құралдарымен, мұнай шикізаты бойынша форвардтық және своп келісім-шарттармен операцияларды жүзеге асырады. Мұндай қаржы құралдары негізінен сауда мақсаттары үшін ұсталынады және бастапқыда қаржы құралдарын тану саясатына сәйкес танылады, ал кейіннен олардың әділ құны бойынша бағаланады. Әділ құн тиісті құралдардың ағымдағы нарықтық және келісімшарттық бағалары мен басқа да факторлар назарға алынатын тіркелген биржа бағасының немесе баға модльдерінің

негізінде есептеледі. Туынды қаржы құралдары әділ құн он болып табылғанда активтер ретінде (іске асырылмаған кіріс) және әділ құн теріс болып табылғанда міндеттеме ретінде (іске асырылмаған шығын) ескеріледі. Көрсетілген құралдармен жасалатын пайдалар мен шығындар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

Тауар-материалдық қорлар

Тауар-материалдық қорлар өзіндік құнының ең аз мәні немесе таза өткізу құны бойынша бағаланды. Өзіндік құн қорларды жеткізуге және ағымдағы жағдайға келтіруге байланысты шығындарды қамтиды. Таза өткізу құны аяқтау шығындарын және өткізуге есеп айырысу шығындарын шегере отырып, қарапайым қызмет барысында қорларды өткізу бағасын бағалауды білдіреді. Шығындарды есептеп шығарудың ұқсас формуласы ұқсас сипаты және белгіленімі бар барлық тауар-материалдық қорлар үшін пайдаланылады. Мұнай мен газ және электр энергиясын беру секторының тауарлық-материалдық қорлары ФИФО әдісі негізінде бағаланады. Барлық қалған тауар-материалдық қорлар орташа салмақталған құн негізінде бағаланады.

Ақша және оның баламалары

Ақша және оның баламалары кассадағы қолма-қол ақшаны, мерзімді салымдарды, бұрын айтылған ақша қаражаты сомасына еркін айырбасталатын және олардың құнының өзгеруіне байланысты тәуекелдің елеусіз деңгейіне расталған өтеу мерзімі үш айдан аспайтын қысқа мерзімді және өтімділігі жоғары инвестицияларды қамтиды.

Қарыздар және тартылған қаражат

Қарыздар бастапқыда мәміле бойынша келтірілген шығындарды шегере отырып, әділ құн бойынша танылады. Келесі кезеңдерде қарыздар амортизацияланған құн бойынша бағаланады: алынған қаражаттың (мәміле жөніндегі шығыстарды шегергенде) әділ құны мен өтеу сомасы арасындағы айырма жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте пайыздың тиімді ставкасы пайдаланыла отырып, қарыз берген ішінде көрсетіледі. Егер топ төлемді есепті күнінен кейін кем дегенде 12 айға кейінге қалдырған кезде құқылы болмаса, қарыздар ағымдағы міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Шығарылған қаржы құралдары немесе олардың құрамдас бөліктері, егер шарттық келісімнің нәтижесінде Топтың не ақша қаражатын немесе өзге де қаржы активтерін қою, не міндеттемені ақша қаражатының немесе басқа да қаржы активтерінің тіркелген сомасын меншікті үлестік құралдардың тіркелген санына айырбастау арқылы өзге түрде орындау міндеттемесі болады. Мұндай құралдар Үкіметтің қаражатын және мәмілемен тікелей байланысты шығындарды шегере отырып алынған қаражаттың әділ құны бойынша бастапқыда ескерілетін кредиттік мекемелерден алынған қарыздарды қамтиды. Кейіннен алынған қаражат амортизациялық құн бойынша көрсетіледі.

Жіктелетін активті сатып алуға, оның құрылысына немесе өндірісіне тікелей жататын қарыздар бойынша шығындар осындай актив құнының бір бөлігі ретінде

капиталдандырылады. Қарыздар бойынша өзге де шығындар туындаған сәттегі шығыстар ретінде танылады.

Айырбасталатын борыштық құралдар

Міндеттеменің сипаттамасы бар кәсіпорындарды біріктіру кезінде сатып алынған айырбасталатын борыштық құралдардың құрамдас бөлігі мәміле жөніндегі шығындар шегеріле отырып, бухгалтерлік теңгерімде міндеттеме ретінде танылады. Міндеттеме құрамдас бөлігінің әділ құны осыған ұқсас айырбасталмайтын міндеттемелер үшін қолданылатын нарықтық ставка бойынша анықталады және бұл сома айырбастау немесе сатып алу кезінде өтеуге дейін амортизациялық күл бойынша бағаланатын қаржы міндеттемесі ретінде жіктеледі.

Кәсіпорындарды біріктіру кезінде туындайтын қалған азшылық үлесі бойынша опциндар

Егер кәсіпорындарды біріктіру кезінде Топ опцион тарабына айналса, сатып алынған кәсіпорындағы азшылықтың қалған үлесі бойынша пұты Топ мұндай опционда осындай азшылық үлесіне меншік құқығымен байланысты пайда мен тәуекелдерге қатысу беретіндігін бағалайды.

Қалған акциялары бойынша пұт опционы үлестік иелену пайдалары мен тәуекелдеріне қол жетімділік беретіні анықталғанда, кәсіпорындар бірлестігі опционмен келісілген пұттың сатып алынуы негізінде ескеріледі. Пұт опционы бойынша миноритарлық акционерлерге арналған міндеттеменің әділ құны кәсіпорындар бірлестігі құнының бөлігі ретінде танылады. Өзге жағдайда азшылық үлесіне жатқызылатын ретінде қарастырылатын осындай күн мен таза активтерден үлестер арасындағы кез келген айырма гудвилл құрамында көрсетіледі. Кейіннен жарияланған және осындай миноритарлық акционерлерге төленген кез келген дивидендтер пайда мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте тікелей көрсетіледі.

Кейіннен қаржылық міндеттеме БЕХС 39 талаптарына сәйкес бағаланады. Қаржы міндеттемесінің әділ құнына өзгерістер, сондай-ақ кез келген қаржылық төлемдер пайда мен шығындар туралы шоғырдандырылған есепте тікелей көрсетіледі.

Кәсіпорындарды біріктіру кезінде туындайтын сатып алған үлес бойынша опциндар

Егер инвестицияларды сатып алу кезінде Қор үшінші тарапқа кәсіпорында сатып алған үлес бойынша қолл опциндарын берсе, Қор осындай опционға қатысу үшінші тарапқа осындай үлеске меншік құқығына байланысты пайда мен тәуекелдерге қол жетімділік беретінін-бермейтінін бағалайды.

Егер сатып алған үлес бойынша қолл опциндары үшінші тарапқа үлестік иеленудің пайдасы мен тәуекелдеріне қол жетімділік бермеген жағдайда бұл опцион Қордың елеулі ықпалын анықтау кезінде ескерілмейді.

Қор үшін опцион бойынша міндеттемелердің әділ құны сатып алынған

инвестициялар құны ретінде танылады. Кейіннен қаржылық міндеттеме БЕХС 39 « Қаржы құралдары: Тану талаптарына сәйкес бағаланады. Қаржылық міндеттеменің әділ құнындағы өзгерістер, опциондарды іске асырумен байланысты кез келген кірістер немесе шығыстар жиыны шоғырдандырылған есепте ескеріледі.

Қаржы активтері мен міндеттемелерін тануды тоқтату

Қ а р ж ы а к т и в т е р і

Қаржы активтері (немесе, қолданылуына қарай -қаржы активінің бөлігі немесе ұқсас қаржы активтері тобының бөлігі), егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Топ активтен ақша ағындарын алу құқығын сақтаса, бірақ қайта бөлу туралы келісімге сәйкес үшінші тарапқа елеулі кешігусіз оларды толығымен беру міндеттемесін қабылдаса; немесе
- Топ өзінің активтен ақша ағына арын алуға арналған құқықтарын берсе және не (а) активтен барлық елеулі тәуекелдер мен сыйақы берсе, не (б) бермесе, бірақ активтен барлық елеулі тәуекелдер мен сыйақыларды өзінде сақтаса, алайда активтерге бақылауды берсе бухгалтерлік теңгерімде ескерілуін тоқтатады.

Қ а р ж ы л ы қ м і н д е т т е м е л е р

Егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның қолданылу мерзімі аяқталса, қаржылық міндеттеме бухгалтерлік теңгерімде танылуын тоқтатады.

Ж а л д а у

О п е р а ц и я л ы қ ж а л д а у

Жалдау объектісіне меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен пайданы жалға алушы іс жүзінде сақтаған кезде мүлікті жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Операциялық жалдау шарты бойынша төлемдер жалдау мерзімі ішінде жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте шығыстарға тепе-тең есептен шығарылады.

Қ а р ж ы л ы қ ж а л д а у

Топ жалданған мүліктің әділ құнына тең сомада немесе егер бұл сома әділ құннан төмен болса, ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны бойынша жалдау мерзімі басталған күнгі шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерімде активтер мен міндеттемелердің құрамында қаржылық жалдау шарттарын таниды. Дисконттау коэффициенті ретінде ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құнын есептеу кезінде, егер мұндай ставканы анықтау мүмкін болып табылса, жалдау шарты бойынша пайыздың ішкі ставкасы пайдаланылады. Өзге де жағдайларда, Топтың қарыз қаражаты бойынша өспелі ставка пайдаланылады. Бастапқы төте шығындар актив құрамында ескеріледі. Жалдау төлемдері міндеттемелерді қаржыландыру және өтеу бойынша шығыстар арасында бөлінеді. Қаржыландыру бойынша шығыстар жалдау мерзімі ішінде әрбір есепті кезеңге міндеттемелердің қалдығына есептелетін тұрақты мерзімді пайыз ставкасы бойынша шығыстарды көрсетуді қамтамасыз ететіндей түрде есепті кезеңдерге ж а т қ ы з ы л а д ы .

Қаржылық жалдау активке қатысты амортизация бойынша шығыстың ұлғаюына, сондай-ақ әрбір есепті кезеңге қаржылық шығыстарға әкеледі. Жалға алынатын активке қатысты амортизация саясаты меншік активтерді амортизациялау жөніндегі саясатқа с ә й к е с к е л е д і .

Активтің істен шығуы (пайдаланудан шығару) бойынша міндеттеме

Пайдаланудан шығаруға резервтер Топтың жабдықты немесе тетікті демонстрацияда және көшіру бойынша және жабдық болған учаскені қалпына келтіру бойынша міндеттемесі болғанда, сондай-ақ мұндай резервке пайымды бағалауды жүзеге асыру мүмкін болғанда дисконттау негізінде толық көлемде танылады. Танылған сома жергілікті шарттар мен талаптарға сәйкес анықталған бағаланған болашақ шығыстардың ағымдағы құнын білдіреді. Сондай-ақ сомасы резервтің мөлшеріне балама тиісті негізгі құрал құрылады. Соның салдарынан, осы актив өндірістік әдіс негізінде өндірістік құралдар және тасымалдау құралдары бойынша күрделі шығындар шеңберінде амортизацияланады.

Міндеттемелерді өтеу үшін қажетті экономикалық пайда негізінде жататын есепті мерзімдегі немесе ресурстардың қайту сомасындағы өзгерістердің нәтижесі болып табылған пайдаланудан шығару жөніндегі қазіргі резервті бағалаудағы өзгерістер, немесе дисконттау ставкасындағы өзгеріс мынадай түрде ескеріледі, соның салдарынан :

(а) резервтегі өзгерістер ағымдағы кезеңге тиісті актив құнына қосылады немесе ш е г е р і л е д і ;

(б) актив құнынан шегерілген сома оның теңгерім құнынан асып кетпеуі қажет. Егер резервтегі кему активтің теңгерім құнынан асып кетсе, онда асып кету кірістер мен шығыстар туралы есептерде дереу т а н ы л а д ы ; ж ә н е

(в) егер активтің құны ұлғаю әкелсе, Топ активтің жаңа теңгерім құны толығымен өтелмейтіні осы көрсеткіш болып табылатындығын қарастырады. Егер бұл осындай көрсеткіш болып табылса, Топ оның өтелетін құнын бағалау арқылы құнсыздануға активті тестілеуді жүзеге асырады және 36 БЕХС сәйкес құнсыздану бойынша кез к е л г е н ш ы ғ ы н д ы е с к е р е д і .

Банк аккредиттері мен кепілдіктеріне резерв

Әдеттегі қызметін жүзеге асыру кезінде Топ аккредиттер, кепілдіктер және активтер нысанында қаржылық кепілдіктер береді. Қаржы кепілдіктері шарттары алынған комиссия мөлшерінде «Өзге де міндеттемелер» бабы бойынша әділ құн бойынша бастапқыда қаржы есептілігінде танылады. Бастапқы танылғаннан кейін Топтың кепілдіктің әрбір шарты бойынша міндеттемесі екі шаманың ең көбі бойынша бағаланады: амортизациялық комиссия сомасы немесе кепілдік бойынша туындайтын қаржылық міндеттемені реттеу үшін қажетті шығындардың ең жақсы бағасы.

Қаржы кепілдігі шарттарына байланысты міндеттеменің ұлғаюы пайда және

шығындар туралы есепте ескеріледі. Алынған комиссия кепілдік шарты әрекетінің мерзімі ішінде желілік негізде пайда мен шығындарда танылады.

Ө з г е д е р е з е р в т е р

Резервтер Топтың еткен шақта болған оқиғалардың нәтижесінде ағымдағы (құқықтық немесе іс-тәжірибеден туындаған) міндеттемесі болса, сондай-ақ міндеттемелерді өтеу үшін экономикалық пайдаларға байланысты қаражат ағыны болатын ықтималдық болғанда және осы міндеттеменің тиісті дұрыс бағасы жүргізілгенде қаржы есептілігінде көрсетіледі. Егер Топ резервтің өтелгенін күтсе, мысалы, сақтандыру шарты бойынша өтеу жеке актив ретінде көрінеді, бірақ өтеу ы қ т и м а л б о л ғ а н д а ғ а н а .

Егер ақша қаражатының уақытша құнының әсері мәнді болып табылса, резервтер ақша қаражатының уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін және онда міндеттемеге тән тәуекелдер орынды салықтарды төлегенге дейін ставка бойынша ақша қаражатының күгілетін болашақ қозғалысын дисконттау арқылы есептеледі. Дисконттауды пайдалану кезінде резервтің ұлғаюы уақыттың етуі салааралық қаржылық шығындар ретінде танылады.

Белгіленген жарналармен зейнетақы жоспары

Топ аударымдар ретінде өзінің қызметкерлерінің жалақысынан 10% олардың зейнетақы қорларына ұстайды. Заңнамаға сәйкес қызметкерлер өздерінің зейнетақы төлемдеріне өздері жауапкершілікте болады және Топтың қызметкерлер зейнеткерлікке шыққаннан кейін оларға төлемдер бойынша ағымдағы және болашақтағы м і н д е т т е м е л е р і б о л м а й д ы .

Ә л е у м е т т і к с а л ы қ

Топ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес әлеуметтік салық төлейді. Әлеуметтік салық есептеуге қарай шығыстарға жатады.

Төлемдердің белгіленген мөлшерімен зейнетақы жоспары

Ұжымдық шартқа сәйкес Топ өздерінің қызметкерлеріне еңбек қызметін аяқтағанда («Төлемдердің белгіленген мөлшерімен зейнетақы жоспары») белгілі бір сыйақы т ө л е й д і .

Топ олар анықталған сол кезеңде қызметкерлерге сыйақы төлеу бойынша міндеттемелерді қайта бағалаудан туындаған актуарлық кірістер мен шығындарды таниды және 19 «Қызметкерлерге сыйақы» БЕХС-да орнықталған бағаға сәйкес сыйақы бойынша шығыстарды және міндеттемені таниды.

Төлемдердің белгіленген мөлшерімен зейнетақы жоспарына сәйкес міндеттемелер және сыйақы бойынша шығыстар болжамдалған шартты бірлік әдісі көмегімен анықталады. Бұл әдіс сыйақы алуға құқықтың қосымша бірлігінен асатын ретінде әрбір жұмыс істелген жылды қарастырады және жиынтық міндеттемені көрсету үшін әрбір бірлікті бөлек өлшейді. Сыйақылар беру бойынша шығыстар Төлемдердің белгіленген мөлшерімен зейнетақы жоспары бойынша сыйақы формуласына сәйкес

қызметкерлердің жұмыс өтілі ішінде жиынтық сыйақыны бөлу үшін кірістер мен шығыстар туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Бұл міндеттеме валюта мен талап Төлемдердің белгіленген мөлшерімен зейнетақы жоспары бойынша міндеттемелердің валютасымен және бағаланған талаптарымен салыстырмалы мемлекеттік облигациялар бойынша сыйақы ставкасына ұқсас дисконт ставкасын қолдана отырып, болашақтағы есеп айырысу ақша қозғалысының ағымдағы құны бойынша өлшенеді.

Төлемдердің белгіленген мөлшерімен зейнетақы жоспары қаржыландырылмайтын болып табылады.

К а п и т а л

Ж а р ғ ы л ы қ к а п и т а л

Жай акциялар капитал ретінде жіктеледі. Ұйымдарды біріктіру жағдайларынан басқа, жаңа акциялар шығаруға қатысты тікелей сыртқы шығындар капитал түсімдері сомасынан шегерім ретінде көрсетілген. Шығарылған акциялардың атаулы құнынан алынған қаражаттың әділ құнының кез келген асып түсуі бөлінбеген кірістің ұлғаюы ретінде танылады.

А з ш ы л ы қ ү л е с і

Азшылық үлесі Топқа тиісті емес еншілес ұйымдардағы қатысу үлесін білдіреді. Есепті күнгі азшылық үлесі сатып алу күнгі еншілес ұйымның сәйкестендірілетін активтер мен міндеттемелердің әділ құнындағы миноритарлық акционерлердің үлесін, сондай-ақ компанияларды біріктіру сәтінде болған капиталдағы өзгерістерге миноритарлық акционерлердің үлесін білдіреді. Азшылық үлесі меншік капиталдың құрамында берілген. Азшылық үлесіне жатқызылатын шығындар миноритарлық акционерлер шығындарды қаржыландыру бойынша міндеттемемен байланысты жағдайларды қоспағанда, еншілес ұйымдардың капиталындағы азшылық үлесінен асып кетпейді. Осыған ұқсас барлық шығындар Топқа бөлінеді.

Д и в и д е н д т е р

Дивидендтер міндеттемелер ретінде танылады және есепті күнді қоса алғанға дейін жарияланған жағдайда ғана есепті күнгі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шығаруға шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіткен күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, есептілікте ашып көрсетіледі.

Ү л е с т і к қ ұ р а л д а р н е г і з і н д е г і т ө л е м д е р

Топ қызметкерлері үлестік құралдар жөніндегі операцияларға негізделген төлемдер нысанында сыйақы алады. Қызметкерлер өздері жұмыс істейтін еншілес ұйымның үлестік құралдарымен сыйақы алатын қызметтерді ұсынады («олар бойынша үлестік құралдармен жүзеге асырылатын мәмілелер, есептер»).

Олар бойынша есеп үлестік құралдармен жүзеге асырылатын қызметкерлермен жасалған мәмілелердің құны олар берілген күнгі осындай құралдардың әділ құны

негізге алына отырып, бағаланады. Әділ құн тиісті бағалау моделінің көмегімен а й қ ы н д а л а д ы .

Үлестік құралдар негізіндегі төлемдер бойынша операциялар бойынша шығыстар онда қызмет нәтижелеріне қол жеткізу шарттары және/немесе белгілі бір мерзімнің еңбек сіңіру шарттары орындалатын кезеңнің ішінде өзге капитал бойынша резервтерде тиісті ұлғаюмен бір мезгілде танылады және қызметкерлер сыйақыға арналған толық құқықтарды алған кездегі күні аяқталады (сыйақы алуға құқықтың көшкен күні). Бұл мәмілелер бойынша жиынтық шығыстар сыйақы ретінде берілетін үлестік құралдар санына қатысты Топтың оңтайлы бағалауының негізінде аяқталған мерзімге теңбе тең міндеттемелер өтелгенге дейінгі әрбір есепті күні танылады. Кезең ішіндегі пайда және шығындар туралы есепте шығыс немесе кіріс кезеңнің басында немесе аяғында танылған жиынтық шығыстың өзгерісін білдіреді.

Оған арналған құқық қызметкерлерге түпкілікті өтетін үлестік құралдармен сыйақы б о й ы н ш а ш ы ғы с т а н ы л м а й д ы .

Егер үлестік құралдармен төленетін сыйақының шарттары өзгерсе, шығыс ең төменгі ретінде, егер шарттар өзгермегендей мөлшерде танылады. Бұдан басқа, өзгеріс жөніндегі қосымша шығыс танылады, ол сыйақының жалпы әділ құнын осындай өзгеріс күнінде жүргізілген бағаға сәйкес үлестік құралдармен немесе қызметкер үшін өзге түрде тиімді құралдармен ұлғайтады.

Егер үлестік құралдармен төленетін сыйақының күші жойылса, ол оған арналған құқық күші жойылған күнге өткенгедей болып ескеріледі. Бұл ретте әлі танылмаған шығыстар жедел түрде танылады. Алайда, егер күші жойылған сыйақы жаңа сыйақымен ауыстырылса, және жаңа сыйақы ол ұсынылған күнгі күші жойылған сыйақының орнын толтырған ретінде қарастырылса, күші жойылған және жаңа сыйақы , алдыңғы абзацта сипатталғандай, бастапқы сыйақының өзгерісі жүргізілгендей болып е с к е р і л е д і .

Сауда және өзге де кредиторлық берешек

Сауда және өзге де кредиторлық берешек бойынша міндеттеме бастапқы құн бойынша ескеріледі, ол Топтың шотына қойылғанына қарамастан алынған тауарлар мен қызметтер болашақта төленуі тиіс соманың әділ құны болып табылады.

Түсімді тану

Егер Топ экономикалық пайда алады деген мүмкіндік бар болса, және егер түсімнің сенімді бағалануы мүмкін болса, түсім танылады.

Тауарларды сату

Шикі мұнайды, мұнай өнімдерін, газды, уран өнімдері мен басқа да тауарларды сатудан түскен кірістер тауарды жеткізу жүргізілгенде және тәуекел мен меншік құқығы сатып алушыға берілгенде танылады.

Қызметтер көрсету

Қызметтер көрсетуден түсетін кірістер қызметтер көрсетілген сәтте танылады.

Тасымалдауға жататын қызметтерге қатысты, аяқталу дәрежесі мен кіріс сомасының жеткілікті түрде дәл анықталуы шартымен шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерім күнінде тасымалдаудың аяқталу дәрежесі бойынша танылады. Әлі көрсетілмеген көлік қызметтері үшін тапсырыс берушілерден алынған алдын ала төлем сомалары алу сәтінде тапсырыс берушілерден алынған аванстар құрамында көрсетіледі. Көрсетіліп қойған қызметтерден түсетін күтілетін есепті кіріске шамамен алғанда тең болатын тапсырыс берушілерден алынған аванстар шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерімдегі өзге де ағымдағы міндеттемелердің құрамындағы болашақтағы кезеңнің кірістеріне көшіріледі. Болашақтағы кезеңдердің кірістері қызметтердің көрсетілуіне қарай кірістерге жатады.

Клиенттердің әділдігі бағдарламасы бойынша сатып алушылар қосымша балл алатын авиабилеттерді сату көрсетілген қызметтер мен болжанатын нафада арасындағыға жатқызылған олардың әділ құны бойынша кіріс операцияларының көп элементі ретінде ескеріледі. Болжанатын награда әділ құн - осы награданы бөлек сатудың құны бойынша бағаланады. Бұл бағалау тауарды сату/қызметтер көрсету сәтіндегі кіріс болып танылмайды, болашақ кезеңнің кірісі ретінде көрсетіледі, және аталған награда пайдаланылғанда және Топтың міндеттемелері толығымен орындалғанда кіріс болып танылады.

Натуралды нысанда роялти төлегеннен агенттік сыйақы

Пайданы бөлу туралы келісімдерге (ПБК) және жер қойнауын пайдалану туралы келісімдерге сәйкес оларға роялти төлеу ретінде ЭМРМ мұнай өндіруші компаниялардан алатын шикі мұнайды сатуда Топ Энергетика және минералдық ресурстар министрлігі («ЭМРМ») білдіретін Қазақстан Үкіметінің агенті ретінде түседі. Топтың агенттік сыйақысы осындай келісім бойынша алынған шикі мұнайды сату бағасы мен ЭМРМ мен мұнай өндіретін компаниялардың арасында жасалған тиісті ПБК жер қойнауын пайдалану туралы келісімде айқындалғандай, осындай мұнай құнының арасындағы айырма ретінде белгіленеді. Агенттік сыйақы шикі мұнайды сату жүзеге асырылған кезде кіріс ретінде танылады.

Қазақстан Республикасының Үкіметі Компанияның жалғыз акционері болып табылатындығына байланысты Үкімет қандай жағдайларда басты негізде акционер ретінде әрекет ететіндігін бағалай отырып, Топ Үкіметпен бірге барлық транзакцияларды талдайды.

Мемлекеттік субсидиялар

Қазақстан Республикасының Үкіметі Компанияның жалғыз акционері болып табылатындығына байланысты Үкімет қандай жағдайларда басты негізде акционер ретінде әрекет ететіндігін бағалай отырып, Топ Үкіметпен бірге барлық транзакцияларды талдайды.

Егер нақты транзакция кезінде Үкіметтің акционер ретінде әрекет ететіндігі белгіленсе, Топтың мұндай транзакцияның нәтижесінде көтерген кез келген пайдасы

немесе шығындары тікелей капиталда жарна ретінде немесе акционердің капиталын б ө л у д е п т а н ы л а д ы .

Егер Үкіметтің ерекшелік транзакциясы акционер ретіндегі әрекет ретінде белгіленбесе, мұндай транзакциялар БЕХС 20 «Мемлекеттік субсидияларды есепке алу және мемлекеттік көмек туралы ашу» ережелеріне сәйкес ескеріледі. Мұндай жағдайларда мемлекеттік субсидиялар субсидии алынатындығы және онымен байланысты барлық қажетті жағдайлардың орындалатындығы қонымды сенімділік болған кезде олардың әділ құны бойынша танылады. Егер субсидия жатқызылатын жағдайда, ол жүйелі негізде өтемақы төлеуге тиіс тиісті шығыстармен сай қажетті кезең ішіндегі кіріс ретінде танылады. Субсидия активке жататын кезде әділ қалдырылған кіріс есебіне кредиттеледі және тиісті активтің пайдалы қызмет етуінің күтілетін немесе пайда және шығындар туралы есепте тең жыл сайынғы бөліктермен көрсетіледі. Кіріске алатын субсидиялар пайда және шығындар туралы шоғырландырылған есепте операциялық қызмет кірістерлік құрамында жеке ұсынылған.

Ш ы ғы с т а р д ы т а н у

Шығыстар пайда болу шамасына қарай танылады және олар есептеу әдісінің негізіне жатқызылған сол кезеңде шоғырландырылған қаржылық есептілікте к ө р с е т і л е д і .

Т а б ы с с а л ы ғы

Бір жылға табыс салығы ағымдағы және кейінге қалдырылған салықты қамтиды. Табыс салығы меншік капиталға тікелей жатқызылған баптарға тиісті сол көлемді қоспағанда, кірістер мен шығыстар туралы есепте көрсетіледі және бұл жағдайда, ол меншік капиталда танылады. Үстеме пайдаға салынатын салық табыс салығы ретінде қаралады және табыс салығы бойынша шығыстардың бөлігін құрады. Салық бойынша ағымдағы шығыстар бұл бір жылға салық салынатын кіріс бойынша төлеуге күтілетін салық және еткен жылдарға қатысты төлеуге салыққа қатысты кез келген түзетулер.

Үстеме пайдаға салынатын салық табыс салығы ретінде қаралады және табыс салығы бойынша шығыстардың бөлігін құрайды. Жер қойнауын пайдалануға келісімшарттарға сәйкес Топ белгілі бір мәндерден асатын пайданың ішкі нормасы кезінде жер қойнауын пайдалануға қолданылатын келісімшартқа сәйкес белгілі бір шегерімдер сомасына түзетуге жататын салық салудан кейін пайда сомасынан көрсетілген ставка бойынша үстеме пайдаға салық есептейді және төлейді.

Пайданың ішкі нормасы жер қойнауын пайдалануға әрбір келісімшарт бойынша ақша ағындарының негізінде есептеледі және инфляцияның ұлттық деңгейіне түзетіледі. Кейінге қалдырылған салық корпоративтік табыс салығына да және үстеме пайдаға салық үшін де есептеледі. Үстеме пайдаға салынатын кейінге қалдырылған салық келісімшарт бойынша төлеуге тиісті үстеме пайдаға салықтың күтілетін ставкасы бойынша жер қойнауын пайдалануға келісімшарттарға жатқызылған активтер үшін уақытша айырмалар бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық қаржылық есептілік мақсаты үшін активтер мен міндеттемелердің теңгерім құны мен салық салу мақсаты үшін пайдаланылған сома арасындағы уақытша айырмалар бойынша теңгерім жөніндегі міндеттемелер әдісі бойынша ескеріледі. Мына уақытша айырмалар танылмайды:

- компанияларды біріктіру болып табылмайтын мәміледе активті немесе міндеттемені бастапқы тану және мәміле сәтінде бухгалтерлік кіріске де. Салық салынатын кіріске немесе шығынға да әсер етпейді; және

- уақытша айырмаларды түзету мерзімін реттеуге болатын еншілес ұйымдағы инвестициялар және уақытша айырмалар шолу жасалған болашақта түзетілмейтін

ы қ т и м а л д ы қ **б а р .**

Табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер мен міндеттемелер қолданылған немесе бухгалтерлік теңгерім жасаған күні іс жүзінде қолданысқа енгізілген салық ставкаларын (және салық заңнамаларын) негізге ала отырып, актив алынған немесе міндеттеме төленген кезеңге қолданылатын салық ставкалары

б о й ы н ш а **е с е п т е л е д і .**

Кейінге қалдырылған салық активі актив өткізілуі мүмкін шотқа салық салынатын пайданы алу ықтималдығы бар сол көлемде ғана танылады. Табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған тиісті салық жеңілдігін өткізуден артық ықтималдық жоқ сол

к ө л е м д е **к е м і т і л е д і .**

Қ о с ы л ғ а н қ ұ н с а л ы ғы (ҚҚС)

Салық органдары нетто негізде сату мен сатып алу бойынша ҚҚС өтеуді жүргізуге мүмкіндік береді. Өтеуге ҚҚС ішкі нарықтағы сатулар бойынша ҚҚС шегерілген ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспортқа сатудың нөлдік

с т а в к а с ы **б а р .**

Б а й л а н ы с т ы т а р а п т а р

Байланысты тараптар Топтың акционерлерін, негізгі басқарушы персоналды, қауымдасқан ұйымдарды және дауыс беретін акциялардың біршама үлесі тікелей немесе жанама Топтың акционерлеріне немесе негізгі басқарушы персоналына тиесілі

ұ й ы м д ы **қ а м т и д ы .**

Ш а р т т ы м і н д е т т е м е л е р ж әне ш а р т т ы а к т и в т е р

Шартты міндеттемелер шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылмайды. Мұндай міндеттемелер туралы деректер экономикалық пайдаларды құрайтын ресурстар ағынының ықтималдығы аз болып табылған жағдайды қоспағанда, шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелерде ашылады.

Шартты активтер шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмейді. Егер мұндай активтерге байланысты экономикалық пайдаларды алудың жеткілікті ықтималдығы болған жағдайда, көрсетілген активтер туралы деректер ескертпелерде

а ш ы л а д ы .

К е й і н г і о қ и ғ а л а р

Есепті жыл аяқталғанда болған және есепті күнгі Топтың қаржылық жағдайы туралы қосымша ақпараты бар оқиғалар (түзетуші оқиғалар) шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Есепті жыл аяқталғанда болған және түзетуші оқиғалар болып табылмайтын оқиғалар, егер олар мәнді болса, шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелерде ашылады.

Ө з а р а е с е п

Шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерімде тек таза сальдо көрсетілген қаржы активтері мен міндеттемелерінің өзара есебі заңды бекітілген өзара есеп жүргізу құқығы және міндеттемелерді реттеумен бір уақытта активті өткізу ниеті болған кезде ғана жүзеге асырылады.

4. МАҢЫЗДЫ БУХГАЛТЕРЛІК БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ПАЙЫМДАУ

ҚЕХС-ға сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау көрсетілген актив есептілігіне, міндеттемелер мен шартты активтерге және шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындаған күнгі міндеттемелерге әсер ететін бағалаулар мен жол берулерді, сондай-ақ есептілікте көрсетілген активтерді, міндеттемелерді, кірістерді, шығыстарды және шартты активтер мен есепті кезең ішіндегі міндеттемелерді пайдалануды Топ басшылығының пайдалануын талап етеді. Нақты нәтижелер осы субъективті бағалаулардан ерекшеленуі мүмкін.

Есепті күнге бағаның айқындалмауының болашаққа және өзге де негізгі көздерге қатысты және келесі есепті жыл ішіндегі активтер мен міндеттемелердің теңгерім құнына біршама түзету енгізу қажеттігінен пайда болған елеулі тәуекелді көтеретін негізгі болжамдары төменде қарастырылады:

М ұ н а й м е н г а з д ы ң қ о р л а р ы

Мұнай мен газдың қорларын бағалау тозу, ескіру және амортизация бойынша Топтың есеп айырысуында маңызды фактор болып табылады. Топ Қоғамның мұнай-газ инженерлерінің әдістемесіне сәйкес өзінің мұнай мен газ қорларын бағалайды. Қоғамның мұнай-газ инженерлерінің әдістемесі бойынша қорларды бағалау кезінде Топ кен орындарын өңдеуге қатысты инвестициялық шешімдерді қабылдау үшін басшылықта қолданатын ұзақ мерзімді жоспарлық бағаны пайдаланады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлық бағаларды пайдалану жыл аяғына іркілу бағасын пайдалануға тән тұрақсыздықтың әсерін жояды. Басшылық ұзақ мерзімді жоспарлық бағалар бойынша болжам өнім ендіру бойынша қызметтің ұзақ мерзімді сипатына көбірек сәйкес келеді және мұнай мен газ қорларын бағалау үшін неғұрлым қолайлы негізді береді деп санайды.

Қорлардың барлық бағасы айқындалмаудың кейбір деңгейін білдіреді. Айқындалмаушы, мұндай деректерді бағалау және түсіндіру сәтінде қол жетімді сенімді геологиялық деректердің көлеміне байланысты.

Айқындалмаушылықтан салыстырмалы деңгейі екі негізгі санаттың біріне қорларды жатқызу арқылы көрсетілуі мүмкін: дәлелденген немесе дәлелденбеген қорлар. Дәлелденбеген қорлармен салыстырылған дәлелденген қорларды тартуға үлкен айқындылық бар және дәлелденген қорлар оларды тарту мүмкіндігіне қатысты прогрессивті түрде өсіп келе жатқан айқындылықтың болмауын көрсету үшін өңделген және өңделмеген қорларға бұдан әрі бөлінуі мүмкін. Жыл сайын баға талданады және түзетіледі. Түзетулер қолда бар геологиялық деректерді, кәсіпшілік өлшемдерін немесе өнім туралы деректерді; жаңа деректердің болуын; немесе бағалар бойынша болжамдарға өзгерістерді бағалау немесе қайта бағалау салдарынан пайда болады. Қорларды бағалау қайтарымды арттыруға арналған жобалардың қолданылу, пласттың өнімділігіне өзгерістер немесе өңдеу стратегиясына өзгерістер салдарынан қайта қаралуы мүмкін. Дәлелденген қорлар тозуды, ескіруді және амортизацияны есептеу үшін орындалған жұмыстың көлеміне үйлесімді амортизация ставкасын есептеуге пайдаланылады. Топ бастапқы лицензиялық кезең ішінде ендірілетін болады деп күтілетін ретінде осындай көлемді ғана дәлелденген қорларға қосты. Бұл тазарту бойынша рәсім нәтижесіне жатқызылатын айқындылықтың болмауынан пайда болды, өйткені лицензияларды ұзарту ең соңында Үкіметтің қарауы бойынша жүзеге асырылады- Топтың лицензиялық кезеңдерін ұзарту және қорлардың көрсетілген қорларын тиісінше ұлғайту, әдетте, тозу бойынша неғұрлым төменгі шығысқа әкеледі және кірістерге біршама әсер етуі мүмкін. Дәлелденген өңделген қорлардағы кему тозуға, ескіруге және амортизацияға (өндірудің тұрақты деңгейі кезінде) аударымдардың ұлғаюына, кірістің кемуіне әкеледі және мүліктің теңгерім құнында тікелей кемуге де әкелуі мүмкін. Салыстырмалы түрде пайдаланылатын кен орындарының саны болған кезде өткен жылмен салыстырғанда қорларды бағалауға кез келген өзгерістер тозуға, ескіруге және амортизацияға аударымдарға біршама әсер етуі мүмкіндігі болады.

Активтердің істен шығуы бойынша міндеттемелер

Белгілі бір келісімшарттардың талаптары бойынша заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілеріге сәйкес Топтың негізгі құралдарды демонтаждау және жою және кез келген кен орындарындағы жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заңды міндеттемелері болады. Атап айтқанда, Топтың міндеттемелері барлық өнімді ұнғымаларды біртіндеп жабуға және құбыр арналарын, ғимараттарды демонтаждау және келісім-шарт аумағын қалпына келтіру сияқты түпкілікті жабу бойынша қызметке жатады. Лицензияның қолданылу мерзімі Топтың қарауы бойынша ұзартылмайтындықтан, түпкілікті жабу бойынша міндеттемелерді өтеудің есеп мерзімі әрбір лицензиялық кезең аяқталған күн болып табылады. Егер активтерді жою бойынша міндеттемелер кен орындарын экономикалық жағынан негіздемелі түрде пайдалануды аяқтау өткенде өтелуі қажет болса, онда көрсетілген міндеттемені ұнғымаларды жою бойынша қосымша шығыстарды және жабу бойынша соңғы

шығыстардың біршама өсіруі мүмкін. Ұңғымаларды жоюды қаржыландыру бойынша Топтың міндеттемелерінің және түпкілікті жабу бойынша шығыстардың көлемі тиісті келісімшарттардың және қолданыстағы заңнаманың талаптарына байланысты. Ешқандай да міндеттемелер лицензиялық кезең соңында түпкілікті жою және түпкілікті жабу бойынша мұндай шығыстарды қаржыландыру бойынша келісімшартта, заңнама да белгілі бір міндеттемені түсіндірмеген сол жағдайларда танылмайды. Мұндай шешімді қабылдау кейбір айқындылықтың болмауымен және біршама пайымдаулармен түсіндіріледі. Басшылықтың мұндай міндеттемелердің болуына немесе болмауына қатысты бағасы Үкіметтік саясаты мен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық тәжірибеге өзгерістермен бірге өзгеруі мүмкін.

Топ активтердің істен шығуы бойынша міндеттемелерді әрбір келісімшарт бойынша бөлек есептейді. Міндеттемелердің сомасы инфляцияның күтілетін деңгейіне түзетілген және қазақстандық нарыққа тән тәуекелдерге түзетілген өтпелі экономикамен елдік мемлекеттік борышы бойынша орташа тәуекелсіз пайыздық ставканы пайдалана отырып дисконтталған міндеттемелерді өтеу үшін күтілетін, талап етілетін ретіндегі бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады.

Активтердің істен шығуы бойынша міндеттеме әрбір есепті күнге қайта қаралады және *«Негізгі құралдардың объектісін пайдаланудан шығару, олар орналасқан учаскедегі табиғи ресурстарды қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге және өзге де осыған ұқсас міндеттемелерге өзгерістер»* 1 Интерпретацияға сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзетіледі. Жабуға болашақтағы шығындарды бағалау кезінде мәнді бағалар мен басшылық жасаған пайымдаулар пайдаланылды. Бұл міндеттемелердің көпшілігі алыс болашаққа жатқызылады және заңнама талаптарындағы түсініксіздіктен басқа, Топтың бағасына активтерді жою технологиясындағы, шығындардағы және салалық тәжірибедегі өзгерістер әсер етуі мүмкін. Түпкілікті жабуға шығындарға жатқызылатын айқындықтың болмауы күтілетін ақша ағындарын дисконттау әсерінен кемітіледі. Топ ағымдағы жылдың бағасын және ұзақ мерзімді инфляция деңгейінің орташа мәнін пайдалана отырып, ұңғымаларды болашақ жою құнын бағалайды.

Ұзақ мерзімді инфляция және 2009 жылғы 31 желтоқсандағы міндеттемелерді анықтау үшін пайдаланылған дисконттау ставкасы тиісінше 2,0%-ден 5,0% дейін және 6,3%-дан 12% дейін құрады (2008 жылы: 2,0%-ден 5,5% дейін және 6,0%-дан 12% дейін; 2007 жылы: 2,0%-ден 6,0% дейін және 7,0%-дан 15,5% дейін). Активтердің істен шығуы бойынша міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер *23-ескертпеде* ашып көрсетілген.

Э к о л о г и я л ы қ о ң а л т у

Топ бағалау да жасайды және экологиялық тазарту жұмыстары мен оналтуға міндеттемелер бойынша резервтер қалыптастыру бойынша пайымдау шығарады. Қоршаған ортаны қорғауға шығындар капиталдандырылады немесе олардың болашақ экономикалық пайдасына қарай шығыстарға жатқызылады. Өткен қызметте пайда

болған қазіргі жағдайға жатқызылатын және болашақ экономикалық пайдасы жоқ
шығындар шығыстарға жатқызылады.

Міндеттемелер шығындар туралы ағымдағы ақпарат және қалпына келтіру жөніндегі күтілетін жоспарлар негізінде анықталады және егер рәсімдер мерзімі тиісті органдармен келісілмесе, дисконтталмаған негізде ескеріледі. Топтың экологиялық оңалту резерві Топ қолданыстағы қазақстандық нормативтік базаның талаптарын сақтауға қажетті күтілетін шығындарды тәуелсіз бағалауға негізделген басшылықтың үздік бағасын білдіреді. «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ-ның («ҚМГ ҰК» Қордың еншілес ұйымы) еншілес ұйымы «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ (ҚМГ БӨ») 100% Қоршаған ортаны қорғау министрлігімен 2005 жылғы шілдеде қол қойған өзара түсіністік туралы меморандумға сәйкес Топ өндіруді бастауға қатысты мұнай өндірудің нәтижесі болып табылған су мен топырақтың кейбір ластануына жауапкершілікті өзіне алуға келісті. Осы қаржылық есептілік шыққан күнгі қалпына келтіру жөніндегі жоспардың көлемі және мерзімі Үкіметпен келісілмеді. Тиісінше міндеттеме дисконтталмады. Өйткені, міндеттемелердің бастапқы мерзімі әлі белгіленген жоқ және басшылық он жылға дейінгі кезең ішінде қалпына келтіру жөніндегі жоспарды орындауды негіздемелі түрде күтуде. Топ 2010 жылы көтерілуі тиісті шығындардың бөлігін қоспағанда, ұзақ мерзімді ретінде осы міндеттемені жіктеді. Экологиялық жағынан оңалту бойынша резервтерге қатысты іс жүзіндегі шығындар заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге, қоғамдық күтуден, аумақтық жағдайларды қолға түсіру мен талдауға өзгерістер және тазалау технологияларына өзгерістер салдарын бағалаудан ерекшеленуі мүмкін. Экологиялық жағынан оңалтуға қатысты қосымша айқындықтың болмауы 45-ескертпеде ашылған. Экологиялық жағынан оңалтуға міндеттемелер бойынша резервке өзгерістер 23-ескертпеде ашылған.

Негізгі құралдардың және гудвилдің құнсыздануы

Қаржылық жағдай туралы есепті жасаудың әрбір күнінде Топ активтерді құнсыздану мәніне қайта қарайды, Егер мұндай белгілер болса немесе егер құнсыздану мәніне жыл сайын тестілеу өткізу талап етілсе, онда Топ активтің өтелетін құнына бағалауды жүзеге асырады. Активтің өтелетін құны — бұл мына шамалардың ең үлкені : сатуға жұмсалатын шығынды және активті пайдалану құндылығын шегере отырып, ақша ағындарын генерациялайтын активтің немесе бөлімшенің әділ құны. Өтелетін құн негізінен басқа активтер немесе активтер тобы генерациялайтын ағындардан тәуелсіз ақша қаражатының ағындарын актив генерацияламаса ғана жеке актив үшін анықталады. Егер активтің теңгерім құны өтелетін сомадан асып кетсе, онда актив құнсызданған ретінде қаралады және оның құны өтелетін сомаға дейін кемітіледі. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақша ағындары активтер тобы үшін тән тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін салық салуға дейінгі дисконт ставкасын пайдалана отырып, оның ағымдағы құнына дейін дисконтталады.

Негізгі құралдардың және гудвилдің құнсыздануын анықтау құнсыздану себебін, мерзімін және сомасын қамтитын, бірақ шектелмейтін пайымдауларды пайдалануды болжайды. Құнсыздану қайта бәсекелік орта, саланың күтілетін өсімі, болашақта қаржыландыруға қол жеткізудегі өзгерістер, технологиялық ескіру, қызметтер көрсетуді тоқтату, орнын басуға ағымдағы шығындар және құнсызданудың болуын көрсететін басқа да жағдайлардың өзгеруі сияқты факторлардың көп болуына негізделеді.

Өтелетін сома және әділ құн, әдетте, нарыққа қатысушының негіздемелі болжамын қамтитын ақша қаражатының дисконтталған ағыны әдісінің көмегімен анықталады. Құнсыздану көрсеткіштерін белгілеу, ақша қаражатының болашақ ағындарын бағалау және активтердің (немесе активтер топтарының) әділ құнын анықтау ақша қаражатының күтілген ағындарының, қолданылатын дисконт ставкасының, пайдалы қызмет мерзімі және қалдық құнның құнсыздану көрсеткіштерін анықтау мен растауға қатысты мәнді пайымдауларды басшылықтан талап етеді.

Тудырушы бірліктің өтелетін сомасын анықтау басшылықтың бағасын пайдалануды болжайды. Пайдалану құнын анықтауға пайдаланылған әдістер ақша қаражатының дисконтталған ағынының әдісін қамтиды. Пайдаланылатын әдіснамаларды қоса алғанда, бұл бағалар әділ құнға және ең соңында негізгі құралдардың және гудвилдің кез келген құнсыздануына біршама әсер етуі мүмкін.

2009 жылы Топ жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте 13.526 миллион теңге (2008 жылы: 3.680 миллион теңге) мөлшерінде құнсызданудан шығынды және 36.743 миллион теңге (2008 жылы: 29.216 миллион теңге) мөлшерінде гудвилдің құнсыздануын таныды (7 және 8-ескертпелер).

Негізгі құралдар объектілерінің пайдалы қызмет мерзімі

Топ әрбір есепті күнгі негізгі құралдардың пайдалы қызметінің қалған мерзімін қайта қарайды және егер күту өткен бағалаудан ерекшеленген жағдайда, өзгерістер 8 «Есеп саясаты, есеп бағаларындағы өзгерістер және қателер» БЕХС-ке сәйкес есеп бағалауларындағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

«Интергаз Орталық Азия» АҚ-тың Мемлекетпен арасындағы Шарт 45-ескертпеде қарастырылады және 12 «Қызметтер концессиясының шарты» түсіндіруіндегі қарау саласынан шығарылған концессиялық келісім болып табылады (өйткені цедент Топ негізгі сатып алушылармен шарт жасасқан бағаны бағаламайды). Кейінгі толықтырулар немесе Шарт бойынша басқарудағы активтердің деректері бойынша жетілдіру Шарттың қолданылу кезеңіне байланысты емес қалған қызметтің бағаланған мерзімі ішінде капиталланады және амортизацияланады, өйткені Үкімет егер Шарт ұзартылмаған жағдайда, теңгерім құнын өтеуге міндетті.

Кейінге қалдырылған салық жөніндегі активтер

Кейінге қалдырылған салық жөніндегі активтер салық салынатын уақытша айырмалар мен осындай шығыстардың коммерциялық сипатының негізделетіндігі

мүмкіндігі бар дәрежеде барлық резервтер ауыстырылған салық шығындары бойынша танылады. Басшылықтың елеулі пайымдаулары жоспарланатын деңгей мен кірістілік уақытының негізінде, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиялық табысты қолданылуының негізінде танылуы мүмкін кейінге қалдырылған салық жөніндегі активтерді бағалау үшін талап етіледі. Кейінге қалдырылған салық жөніндегі танылған активтердің сомасы, 2009 жылғы 21 желтоқсанда 44.219 миллион теңгені құрады (2008: 13.558; 2007: 6.555). Неғұрлым нақты ақпарат ескертпеде қамтылған.

Қызметкерлерге төлем бойынша міндеттеме

Топ зейнетке шыққаннан кейінгі белгіленген төлемдер және осыған байланысты ағымдағы қызметтердің құны бойынша міндеттемелердің ағымдағы құнын анықтау үшін бағалаулық актуарлық әдісін пайдаланады (*24-ескертпе*). Бұл сыйақы болжанылған жұмыс істеп жатқан және жұмыстан кеткен қызметкерлердің болашақтағы мінездемелеріне қатысты демографиялық жорамалдарды (жұмыста немесе одан кейін қайтыс болу, персонал санының өзгеруі бойынша статистика және басқалар), сондай-ақ қаржылық жорамалдарды (дисконттау ставкасы, болашақтағы жылдық материалдық көмек, болашақтағы жылдық ен төменгі жалақы, темір жол билетінің болашақтағы орташа құны) пайдалануды талап етеді.

Клиенттерге және қаржы мекемелеріне қарыздар бойынша құнсызданудан болған шығындар

Әрбір есепті күнге Топ құнсызданудан болатын шығындар пайдалар мен шығындар туралы есепте ескерілуі қажеттілігін бағалау үшін клиенттер мен кредит мекемелеріне қарыздардың әрқайсысы бойынша өздерінің маңыздылығына талдау жүргізеді. Атап айтқанда, басшылықтың пайымдауы құнсызданудан болатын шығынды анықтау кезінде болашақ ақша ағынының сомасы мен мерзімін бағалауда талап етіледі. Мұндай ақша ағынын бағалау кезінде Топ қарыз алушының қаржы жағдайы мен құнсыздануды іске асырудың таза құны туралы пайымдаулар шығарады. Бұл бағалар факторлар қатарында жорамалдарға негізделген және нақты нәтижелері болашақта резервке өзгерістер әкелетін өзгелер болуы мүмкін.

Содан соң, бөлек-бөлек бағаланған және құнсызданбаған қарыздар және барлық жекеше маңызы жоқ қарыздар жиынтықта, оған қатысты объективті куәлік бар, бірақ әсері анық болып табылмайтын шығын жағдайы болуының салдарында резерв құру қажеттілігін анықтау үшін ұқсас тәуекел сипаттамалары бар активтер тобында бағаланады.

Жиынтық бағалау кредиттік қоржын деректерін (кредит сапасы, мерзімін ұзарту деңгейі, кредитті пайдалану, қамтамасыз етуге қарыздың қарым-қатынасы және т.б. сындылар), тәуекелдер мен экономикалық көрсеткіштер шоғырлануын (оның ішінде жұмыссыздық деңгейі, жылжымайтын мүлікке бағалар индекстері, ел тәуекелі және әртүрлі бөлек топтардың жұмыс көрсеткіштері) назарға алады. Клиенттер және кредит мекемелеріне қарыздарды құнсыздандыру бойынша шығындар *10-ескертпеде* және

Топ күмәнді дебиторлық берешек бойынша резерв құрады. Біршама пайымдаулар күмәнді борыштарды анықтау кезінде пайдаланылады. Күмәнді борыштарды анықтау кезінде клиенттердің тарихи әрі күтілетін мінез-құлқы қаралады. Экономикадағы өзгерістер немесе клиенттің жеке шарты осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте күмәнді берешек бойынша резервті түзетуді талап етуі мүмкін. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша күмәнді борыштар бойынша резервтер 57.475 миллион теңге (2008: 48.508 миллион теңге) мөлшерінде құрылды (14 және 16-ескертпелер).

5. САТЫП АЛУ

«Альянс Банк» АҚ сатып алу

2009 жылғы 1 ақпанда Қор және «Альянс Банк» АҚ («Альянс Банк») акцияларының бақылау пакетін ұстаушы болып табылатын «Сеймар Альянс» Қаржы Корпорациясы («САҚК») Альянс Банкті сатып алу-сату шартын жасасты. Шартқа сәйкес Қор барлық мынадай талаптарды жүзеге асыру кезінде 10 теңгеге тіркелген сомаға Альянс Банктің 76% жай дауыс беруші акцияларын сатып алуға опцион алды:

- Қордың Альянс Банкті тікелей иеленуіне мүмкіндік беретін Қазақстан Республикасы заңдарына және заңға тәуелді актілерге түзетулер;
- Қордың Альянс Банке 24 миллиард теңге сомасында депозит орналастыруы;
- ҚҚА тарапынан сатып алуға рұқсат;
- Қажеттілік болған кезде Қазақстан Республикасы Қазақстан Республикасы Табиғи монополия бақылау агенттігі тарапынан сатып алуға рұқсат.

Осы талаптар Қордың бақылауында болды және көбінесе формальды болды.

2009 жылы 2 ақпанда Қор мен Альянс Банк Альянс Банктің қаржылық тұрақтылығын қолдау және одан әрі капиталдандыру үшін 24 миллиард теңге мөлшерінде Альянс Банке депозит орналастыруға банктік депозит Тарапы келісімге қол қойды. Бұдан басқа, 2009 жылы ақпанда Қор мен САҚК Қордың пайдасына Альянс Банктің 7.324.548 дана шығарылған жай акцияларының кепілі туралы келісім жасасты. САҚК-тің депозит сомасын қайтарғаннан кейін де кепіл шартын тоқтату өкілеттігі жоқ. Келісім 76% дауыс беруші акцияларға бақылауды Қорға беруге әкелді.

Альянс Банк кейбір өздерінің міндеттемелері бойынша төлемдерді тоқтатты және өз міндеттемелерін қайта құрылымдау туралы өз кредиторларымен келіссөздер бастады. 2009 жылы 6 шілдеде Банк қайта құрылымдауға қатысты кредиторлардың үйлестіру комитетімен өзара түсіністік туралы меморандум жасасты. 2009 жылғы 21 шілдеде ҚҚА қайта құрылымдау және қайта капиталдандырудың индикативтік жоспарын бекітті. Қордың Альянс Банктің 76% жай дауыс беруші акцияларын сатып алу

бойынша опционның орындау шешімі қайта құрылымдауды табысты аяқтау талаптарының бірі болып табылады (47-ескертпе).

Жоғарыда қарастырылған оқиғалардың нәтижесінде Қор Альянс Банкке бақылау алды. Мәміле сатып алу әдісін пайдалана отырып, кәсіпорындарды біріктіру ретінде ескерілді.

Сатып алған күнгі Альянс Банктің сәйкестентендірілетін активтері мен міндеттемелерінің әділ құны және тікелей сатып алу алдында ҚЕҚС бойынша тиісті теңгерім құны былайша берілді:

<i>Миллион теңгемен</i>	Сатып алу кезінде танылған әділ құны*	Ағымдағы құны
Негізгі құралдар	28.610	32.553
Материалдық емес активтер	1.532	1.532
Клиенттерге қарыздар	372.409	435.264
Қаржы активтері	167.826	189.638
Кредит мекемелеріндегі қаражат	44.357	44.357
Ақша қаражаты және олардың баламалары	11.664	11.664
Өзге де активтер	11.572	11.572
Активтердің жиыны	637.970	726.580
Қарыздар	230.933	506.223
ҚР Үкіметінен қарыздар	19.074	19.434
Клиенттердің салымдары	187.370	188.148
Резервтер	136.972	136.972
Қаржылық міндеттемелер	54.751	97.255
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	8.870	8.870
Міндеттемелердің жиыны	637.970	956.902
Таза активтер	-	
Минус: азшылық үлесі (24%)	-	
Алынған таза активтер жиыны	-	
Сатып алу кезінде пайда болған гудвил	-	
Сатып алудың жалпы құны	-	
Еншілес ұйымдармен сатып алынған таза ақша қаражаты	11.664	
Төленген ақша қаражаты	-	
Ақша қаражатының таза ағыны және олардың баламалары	11.664	

* Сатып алу күнгі міндеттемелердің әділ құны банктің борыштарын болашақта қайта ескере отырып, анықталды. (47-ескертпе).

Сатып алған күннен бастап Топтың жалғасушы қызметінен кезеңдегі түсімдегі және шығыстағы Альянс Банктің үлесі тиісінше 89.123 миллион теңгені және 255.011 миллион теңгені құрады. Егер біріктіру жыл басында орын алған болса, 2009 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жылға Топтың таза шығыны 627.769 миллион теңгені құрайтын еді, ал 2009 жылы 31 желтоқсандағы аяқталған жылғы түсім 2.915.351 миллион теңгені

2009 жылы 30 желтоқсанда «Банктер және банктік қызмет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қаржы Нарығы мен Қаржы Ұйымдарын Реттеу және Қадағалау агенттігі (бұдан әрі - «ҚҚА») Үкіметке 1 теңгеге «Альянс Банк» АҚ-ның 100% барлық орналастырылған акцияларын Қордың сатып алуы туралы ұсынды, Үкімет шешім қабылдады. «Альянс Банк» акцияларын сатып алу туралы шарттың шеңберінде Қор банкті қосымша капиталдандыру бойынша өзіне міндеттеме алды (45, 47 - е с к е р т п е л е р) .

« Б Т А Банк » А Қ с а т ы п а л у

2009 жылы 2 ақпанда «Банктер және банктік қызмет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес ҚҚА Үкіметке «БТА Банк» акцияларының бақылау пакетін Қордың сатып алуы туралы ұсынды, Үкімет шешім қабылдады. Бір акцияның бағасы 8.40! теңгеден жалпы сомасы 212.095 миллион теңгеге қосымша 25.246.343 акция шығару арқылы сатып алу жүзеге асырылды, оның нәтижесінде банктің капиталындағы Қордың үлесі 75,1 % құрады.

Сатып алу күнгі БТА Банкінің сәйкестендірілген активтері мен міндеттемелерінің әділ құны және тікелей сатып алу алдындағы ҚЕХС бойынша тиісті теңгерім құны былайша берілген:

Миллион теңгемен	Сатып алу кезінде танылған әділ құн*	Ағымдағы құны
Негізгі құралдар	14.132	14.132
Материалдық емес активтер	49.306	37.420
Қауымдасқан компанияларға инвестициялар	90.421	72.663
Клиенттерге қарыздар	1.571.188	1.571.188
Кредит мекемелердегі қаражат	73.619	66.427
Қаржы активтері	237.077	177.080
Мерзімі ұзартылған салық бойынша актив	4.948	4.948
Өзге де ағымдағы активтер	44.571	44.572
Міндетті резервтер	62.152	62.152
Ақша қаражаты және олардың баламалары	266.848	266.848
Активтердің жиыны	2.414.262	2.317.430
Қарыздар	825.966	1.836.916
ҚР Үкіметінен қарыздар	1.709	1.709
Клиенттердің салымдары	859.950	841.062
Резервтер	101.836	101.836
Қаржылық міндеттемелер	71.131	32.733
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттеме	4.366	-
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	34.201	34.200
Міндеттемелердің жиыны	1.899.159	2.848.456
Минус: БТА Банкі деңгейіндегі азшылық үлесі	(14.420)	

Таза активтер	500.683	
Минус: еншілес ұйымдардың азшылық үлесі (24,9%)	(124.670)	
Алынған таза активтердің жиыны	376.013	
Сатып алынған активтердің таза әділ құнының жалпы сатып алу құнынан артуы	(163.918)	
Жалпы сатып алу құны	212.095	
<i>Миллион теңгемен</i>	Сатып алу кезінде танылған әділ құны*	
Еншілес ұйымдар сатып алған таза ақшалай қаражат	266.848	
Төленген ақшалай қаражат	(212.095)	
Ақша қаражатының және олардың баламаларының таза ағыны	54.753	

** Сатып алу күнгі міндеттемелердің әділ құны банктің борыштарын болашақта қайта құрылымдауды ескере отырып, анықталды (47-ескертпе).*

Сатып алған күннен бастап Топтың жалғасушы қызметінен кезеңдегі түсімдегі және шығыстағы БТА Банктің үлесі тиісінше 222.139 миллион теңгені және 728.625 миллион теңгені құрады. Егер біріктіру жыл басында орын алған болса, 2009 жылы 31 желтоқсанда аяқталған жылға Топтың таза шығыны 625.669 миллион теңгені құрайтын еді, ал 2009 жылы 31 желтоқсандағы аяқталған жылғы түсім 2.948.801 миллион теңгені құрайтын еді. «БТА Банк» және «Альянс Банк» қаржы институттары мен даму институттары сегментінің бөлігі болып табылады (46-ескертпе).

«Қазақстан Петрокемикал Индастрис» АҚ («ҚПИ») сатып алу

2009 жылы 26 ақпанда Топтың еншілес ұйымы «ҚазМұнайГаз ҰК» АҚ («ҚМГ ӨК») 4.840 миллион теңге. «ҚПИ» 50% акцияларын сатып алуға шарт жасасты. «ҚПИ» негізгі қызметі мұнай-химия өнімдерінің өндірісін (негізінен, битум) дамыту болып табылады және сондықтан, қазіргі уақытта «ҚПИ» өндірістік қызметті жүргізбейді. Сатып алғанға дейін 2009 жылы Топ «ҚПИ»-да 50% акцияны иеленді, онда үлестік қатысу әдісі ескерілді. Осы инвестициялар 3.967 миллион теңгеге сатып алынды және 2009 жылы қосымша үлесті сатып алу сәтінде толығымен құнсыздандырылды. Тиісінше, осы сатып алудан кейін Топ «ҚПИ»-ды бақылайтын болды, ол Топтың еншілес ұйымы болды. «ҚПИ» сатып алуда сатып алу әдісі бойынша ескерілді.

Сатып алу күнгі «ҚПИ» сәйкестендірілген активтерінің, міндеттемелерінің және шартты міндеттемелерінің әділ құны кестеде берілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	Сатып алу кезінде танылған әділ құн	Ағымдағы құны
Негізгі құралдар	10.259	10.259
Материалдық емес активтер	9	9
Тауарлық-материалдық қорлар	150	150
Сауда дебиторлық берешек	414	414
Өзге де ағымдағы активтер	63	63
Ақша қаражаты және оның баламалары	3	3

Активтердің жиыны	10.898	10.898
Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша міндеттеме	1.830	1.830
Қарыздар	110	110
Сауда кредиторлық берешек	2.132	2.132
Төлеуге өзге де салықтар	209	209
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	182	182
Міндеттемелердің жиыны	4.463	4.463
Таза активтер	6.435	6.435
<i>Миллион теңгемен</i>	Сатып алу кезінде танылған әділ құн	
Сатып алынған таза активтердің жиыны (50%)	3.218	
Сатып алу кезіндегі гудвилл (8-ескертуге)	1.622	
Жалпы сатып алу құны	4.840	
Минус: еншілес ұйымдар сатып алған ақша қаражаты	(3)	
Ақша қаражатының таза ағыны	4.837	

Жалпы сатып алу бағасы 4.840 миллион теңге мөлшерінде ақшалай төлемді қ а м т и д ы .

Егер сатып алу жыл басында орын алған болса, бұл бір жылға Топтың таза шығыны мен түсіміне біршама ықпал етпейтін еді. Сатып алу сәтінен бастап Топқа жатқызылатын 2.865 миллион теңге мөлшерінде «ҚПИ» таза шығыны Топтың жиынтық кірісі туралы шоғырландырылған есепке енгізілген.

Сатып алу кезіндегі гудвилл пайдаға жатқызылады, ол Қазақстанда мұнай-химия саласын одан әрі дамытудан алынатын болады.

«Қазақстан Пайплайн Венчурз» («ҚПВ») және «Каспиан Пайплайн Венчурз» («К а с П В ») с а т ы п а л у

2009 жылғы 14 сәуірде ҚМГ ҰК жалпы сомасы 250 миллион АҚШ долларға (37.708 миллион теңгеге. баламалы) «Амоко Қазақстан Инк.»-ден (BP Corporation North America Inc.-тың еншілес ұйымы) «ҚПВ» және «КасПВ» 49,9% -үлесін және «КасПВ»-дан «Амоко Қазақстан Инк.» векселін сатып алуға шарт жасасты. ҚПВ «Каспий Құбыр Консорциумы»-да («КТК») 1,75% акцияны иеленетін холдинг компаниясы болып табылады. «КасПВ» қаржыландыру мақсаты үшін құрылған аралық компания болып табылады. Екі компания да ҚМГ ҰК және «Амоко Қазақстан Инк.» тарапынан «КҚК» қызметін қаржыландыру мақсатында құрылды. «КҚК» қызметін қаржыландыруды «Амоко Қазақстан Инк.» жүзеге асырды, ол «КасПВ» пайдасына төлемдер жүргізді, ол бұдан әрі «ҚПВ»-га және одан әрі «КҚК»-га ауыстырылды.

Сатып алғанға дейін 2009 жылы Топ «ҚПВ» және «КасПВ»-да 50,1% үлесті иеленді . Алайда; ҚМГ ӨК, «КҚК», «ҚПВ» және «КасПВ» арасындағы қаржылық уағдаластық нәтижесінде Топтық «КҚК»-да «ҚПВ»-ның 1,75% үлесінен 50% үлеске құқықтардан басқа, «ҚПВ» және «КасПВ» активтері мен міндеттемелеріне құқықтары болған жоқ.

«ҚПВ» және «КасПВ»-да 49,9% үлесті сатып алу және «Амоко Қазақстан Инк.»-ке төлеуге «КасПВ» векселі бойынша берешекті өтеу активтерді және оларға тиісті

міндеттемелерді сатып алу ретінде ескерілді.

250 миллион АҚШ доллары көлемінде жалпы сатып алу құны үш тарапқа төлеуге жатады. Тиісінше жалпы сатып алу бағасы 228.679 мың АҚШ доллары (34.481 миллион теңгеге баламалы) мөлшерінде әділ құнға келтірілді. «КҚК»-нан алынатын вексель жылдық 6% сыйақы ставкасы бар АҚШ долларында көрсетілген. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «КҚК»-нан алынатын вексельдің теңгерім құны 16.075 миллион теңгені құрады.

34.480 миллион теңге мөлшерінде жалпы сатып алу құны мынадай тәртіппен сатып алынған активтер мен міндеттемелерге жатқызылды:

Миллион теңгемен	Сатып алу кезінде танылған әділ құн
«КҚК»-ға инвестициялар	16.671
Қауымдасқан компаниядан алынатын вексель («КҚК»)	16.339
Өзге де ағымдағы активтер	1
Ақша қаражаты және олардың баламалары	6.674
Активтердің жиыны	39.685
Төлеуге салықтар	861
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	4.344
Міндеттемелердің жиыны	5.205
Сатып алынған таза активтер	34.480

Топ «КПВ» және «КасПВ» активтері мен міндеттемелерін сатып алу шеңберінде қауымдасқан компанияның үлесін кезең-кезеңімен сатып алуды да ескерді, оның нәтижесінде «КҚК»-ға қатысу үлесі 20,75%-ға дейін ұлғайды.

Мыналарды сатып алу кезіндегі ақша қаражатының ағыны:

Миллион теңгемен	
Сатып алынған таза ақша қаражаты	6.675
Төлеуге ақша қаражаты (ағымдағы құнға келтірілген)	(34.481)
«Амоко Казахстан» векселі үшін мерзімі ұзартылған төлемдер (ағымдағы құнға келтірілген)	11.532
«КПВ» және «КасПВ»-дағы үлеске мерзімі ұзартылған төлемдер (ағымдағы құнға келтірілген)	7.991
Ақша қаражатының таза ағыны	(8.283)

«КПВ» және «КасПВ» үлестеріне мерзімі ұзартылған төлемдер бойынша берешектің теңгерім құны 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 8.405 миллион теңгені құрады.

«Refinery Company КТ» ЖШС сатып алу

2009 жылғы 4 тамызда ҚМГ ҰК «Refinery Company КТ» ЖШС-да («МӨЗ») 100% үлес сатып алды. МӨЗ «Павлодар мұнай-химия зауыты» АҚ («ПМХЗ») жарғылық капиталының 58%-ын иеленеді. ПМХЗ Қазақстанда орналасқан мұнай өңдеу зауыты болып табылады. ПМХЗ жарғылық капиталының қалған 42%-ы Үкіметке тиесілі Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетіне тиесілі.

МӨЗ сатып алу сатып алу әдісін пайдалана отырып ескерілді. 2009 жылғы 31 желтоқсанда ҚМГ ҰК сатып алынған сәйкестендірілетін активтерге, міндеттемелерге және шартты міндеттемелерге өз үлесінің әділ құнын бағалауды аяқтай алмады. Сатып алу күнгі әділ құнның алдын ала сомасын пайдалана отырып, сатып алу ескерілді.

Сатып алу күнгі МӨЗ сәйкестендірілетін активтері, міндеттемелері және шартты міндеттеме құнының алдын ала сомасы және КЕХС бойынша бастапқы теңгерім құны былайша берілген.

Миллион теңгемен	Сатып алу кезінде танылған алдын ала әділ құн	Ағымдағы құны
Негізгі құралдар	16.812	16.812
Материалдық емес активтер	25	25
Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша активтер	83	83
Өтеуге ұзақ мерзімді ҚҚС	1.984	1.984
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	2.184	2.184
Сауда дебиторлық берешек	331	331
Тауарлық-материалдық қорлар	3.795	3.795
Табыс салығы бойынша артық төлем	124	124
Өзге де ағымдағы активтер	271	271
Ақша қаражаты және олардың баламалары	363	363
Активтердің жиыны	25.972	25.972
Сауда кредиторлық берешек	249	249
Алынған аванстар	2.768	2.768
Төлеуге өзге де салықтар	303	303
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	547	547
Резервтер	58	58
Міндеттемелердің жиыны	3.925	3.925
Таза активтер	22.047	
Минус: МӨЗ еншілес ұйымындағы азшылық үлесі	(3.141)	
Таза активтердегі сатып алынған үлес	18.906	
Сатып алу кезінде пайда болған гудвилдің алдын ала құны (8-ескертпе)	162.054	
Жалпы сатып алу құны	180.960	

Жалпы сатып алу құны 180.960 миллион теңге болатын ақша сомасын қамтиды.

Мыналарды сатып алу кезіндегі ақша қаражатының ағыны:

Миллион теңгемен	
Еншілес ұйымдармен бірге сатып алынған таза ақша қаражаты	363
Төленген ақша қаражаты	(180.960)
Ақша қаражатының таза ағыны	(180.597)

2009 жылғы Топтың таза шығыны 442 миллион теңге мөлшерінде сатып алу күнінен бастап 2009 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі МӨЗ қызметіне келетін таза шығынды қамтиды. Егер біріктіру жыл басында орын алған болса, Топтың түсімі

2.905.572 миллион теңгені құрайтын еді. Топтың жылдық таза пайдасында МӨЗ үлесі 2.614 миллион теңге мөлшерінде шығынды құрайтын еді (47-ескертпе).

«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ («ММГи) сатып алу

2009 жылғы 25 қарашада ҚМГ ҰК 50% бірлескен кәсіпорыны «Мангистау Инвестментс Б.В.» («МИБВ») 2.606.462 мың АҚШ долларына (387.711 миллион теңгеге баламалы) ММГ 100% акциясын сатып алды. Сатып алу 3 миллиард АҚШ долларына (сатып алу күні 446.250 миллион теңгеге баламалы) кредит шарты негізінде толығымен қаржыландырылды, ол МИБВ және Қытай Экспорт - Импорт банкі арасында жасалды, ММГ 100% сатып алынған акциясы кепілімен қамтамасыз етілді.

МИБВ 50% үлесі Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінде үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі. Сатып алу әдісі бойынша МИБВ шоғырландырылған қаржылық есептілігінде ММГ сатып алу ескерілген.

2009 жылғы 31 желтоқсанда МИБВ сатып алынған сәйкестендірілетін активтерге, міндеттемелерге және шартты міндеттемелерге әділ құнды бағалауды аяқтай алмады. Сатып алу күнгі әділ құқығының алдын ала сомасын пайдалана отырып, сатып алу ескерілді.

Rompetro Group N. V. ("TRG") еншілес ұйымдарында азшылық үдесін сатып алу 2009 жылы Топ мына еншілес ұйымдарда өзінің үлестік қатысуын ұлғайтты:

- үлестік қатысуды 100% дейін жеткізе отырып, "Rompetro SA"-да 1.01%;
- үлестік қатысуды 76.39% дейін жеткізе отырып, "Rompetro Rafinare SA"-да 1.08%;
- үлестік қатысуды 100% дейін жеткізе отырып, "Rompetro Ukraine LLC" -да 30%;
- үлестік қатысуды 97% дейін жеткізе отырып, "Rompetro Georgia LLC" -да 2%.

Төленген ақша қаражатының жалпы сомасы 2.166 миллион теңгені құрады. Сатып алынған күнгі сатып алынған таза активтердің теңгерім құны 929 миллион теңгені құрады. Төленген қаражат пен сатып алынған таза активтердің теңгерім құны арасындағы 1.237 миллион теңге айырма бөлінбеген пайдаға жатқызылды.

«Досжан Темір Жолы» АҚ сатып алу

2009 жылғы 11 сәуірде Топ «Досжан Темір Жолы» АҚ (бұдан әрі - «Досжан») жай акцияларын сатып алды. Сатып алу жалпы сомасы 3.090 миллион теңгеге бір акция үшін 1.000 мың теңге баға бойынша қосымша 3.090 акция шығару арқылы жүзеге асырылды, ол Қорды Досжан жарғылық капиталында 85,87% үлеске қамтамасыз етті. Досжан Шар - Өскемен теміржол тармағын салумен айналысады. Құрылыс аяқталғаннан кейін теміржол тармағы мемлекетке берілетін болады, бірақ техникалық қызмет көрсетуді және пайдалануды концессиялық келісімге сәйкес Досжан жүзеге асыратын болады. Сатып алғанға дейін Топ қаржы активтері ретінде ескерілетін, пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша, 2009 жылғы бақылауды сатып алу күні 573 миллион теңге құны бойынша бағаланатын Досжанның 49% акциясын иеленді. Сатып алынған күннен бастап Топ Досжанды бақылайтын болды және осы компания Топтың еншілес ұйымы болды. Досжанды сатып алу активтерді және тиісті міндеттемелерді

с а т ы п а л у р е т і н д е е с к е р і л д і .

3.090 миллион теңгеге сатып алу құны активтер мен тиісті міндеттемелер арасында олардың әділ құнына бара-бар былайша бөлінді:

Миллион теңгемен	Сатып алу кезінде танылған әділ құн
Ұзақ мерзімді активтер	34.038
Тауарлық-материалдық қорлар	32
Сауда дебиторлық берешек	41
Өзге де қысқа мерзімді активтер	90
Ақша қаражаты және олардың баламалары	3.092
Активтердің жиыны	37.293
Қарыздар	25.815
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	266
Сауда кредиторлық берешек	475
Төлеуге өзге де салықтар	41
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	6.611
Міндеттемелердің жиыны	33.208
Таза активтер	4.085
Минус: Азшылық үлесі	(508)
Минус: Топқа бұрынғы тиесілі таза активтердегі үлесі	(487)
Сатып алынған таза активтердің жиыны	3.090

2 0 0 8 жы лы с а т ы п а л у

«Батуми Индастриал Холдингс Лимитед» («БИХЛ») сатып шу

2007 жылғы 12 қыркүйекте Топ 325 миллион АҚШ долларына Терминал Партнерс Лимитедтен «VINL»-дің 100% жай акцияларын сатып алу туралы шарт жасасты. «VINL» «BCPL»-де 50%-дық, Батуми Терминал Лимитедте («БТЛ») 38,12%-дық, Порт Капитал Партнерсте 100%-дық және Батуми Сервисесте 100%-дық қатысу үлесті иеленетін холдинг компаниясы болып табылады. 2008 жылы 5 ақпанда (сатып алынған күні) Топ сатып алғаны үшін 325 миллион АҚШ долларын (39.062 миллион теңге) төледі. Салып алу әдісін пайдалана отырып сатып алу ескерілді.

«VINL» сатып алынған 100%-ке қатысты сәйкестендірілетін активтердің, міндеттемелердің және шартты міндеттемелердің әділ құн және ҚЕХС бойынша ағымдағы теңгерім құны сатып алу күні былайша берілген:

Миллион теңгемен	Сатып алу кезінде танылған әділ құн*	Ағымдағы құны*
Негізгі құралдар	29.273	22.299
Тауарлық-материалдық қорлар	522	522
Сауда дебиторлық берешек	3.199	3.199
Өтеуге өзге де салықтар	701	701
Ақша және ақша баламалары	1.343	1.343

Активтердің жиыны	35.038	28.064
Кредиттер мен қарыздар	2.856	2.856
Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша міндеттемелер	780	780
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	1.156	1.156
Кредиторлық берешек	687	687
Төлеуге салықтар	542	542
Ағымдағы қаржы міндеттемелері	1.646	1.646
Міндеттемелердің, барлығы	7.667	7.667
Таза активтердегі салып алынған үлес	27.371	
Минус: ВСРЛ инвестициялар	(8.013)	
Жалпы сатып алу құны	19.358	
Сатып алу кезінде пайда болған гудвил (8-ескертпе)	19.704	
Ақша қаражатымен төленген сыйақы	39.062	
Минус: еншілес ұйымдар сатып алған таза ақша қаражаты	(1.343)	
Ақша қаражатының таза ағыны	37.719	

** деректер біріккен кәсіпорындарға үлестердің есебі қатынасында есеп саясатының өзгеруіне байланысты қайта есептелді (3-ескертпе).*

«ВІНЛ» сатып алу кезінде танылған гудвил ҚМГ ҰК қызметімен «ВІНЛ» күтілетін бірлескен қызметіне және олардың активтері мен қызметін біріктіруден түскен өзге п а й д а л а р ғ а ж а т қ ы з ы л а д ы .

Негізгі құралдарды бағалауды тәуелсіз кәсіби бағалаушы жүргізді. Орнын басу құны бағалау жүргізу үшін негіз болды.

6. ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ ЖӘНЕ АКЦИОНЕРГЕ САТУ ЖӘНЕ БЕРУ ҮШІН ҰСТАЛАТЫН РЕТІНДЕ СЫНЫПТАЛАТЫН АКТИВТЕР

«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС» сату («МТС»)

2009 жылғы 14 желтоқсанда Топтың еншілес ұйымы «Қазақтелеком» АҚ («Қазақтелеком») шведтік ұтқыр байланыс операторы «Мобайл Телеком-Сервис» TeLe2 Sverige AB-ға өз үлесін сатуға келісім жасасты. Сатып алу-сату келісімінде алдын ала талаптар бар, ол мәміле жабық деп жарияланғаннан бұрын орындалуы қажет. Сатып алу-сату келісіміне сәйкес мәмілені жабу 2010 жылғы 31 наурызға дейін болуы қажет. Тиісінше 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС сату және қызметті тоқтатуға арналған топ ретінде жіктеледі.

«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС-ның бір жылға қаржылық нәтижелері былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008
Көрсетілген қызметтерден түскен кірістер	4.759	3.836
Көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	(4.190)	(4.656)
Жалпы пайда / (шығын)	569	569
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(546)	(820)

Өткізу бойынша шығыстар	(841)	(1.435)
Операциялық шығын	(818)	(2.865)
Қаржыландыру бойынша шығындар	(887)	(978)
Қаржылық кіріс	41	59
(Теріс) / оң бағамдық айырма	(3.518)	383
Өзге де (шығындар) / кірістер	(52)	160
Тоқтатылған қызметтен салық салғанға дейінгі шығын	(5.234)	(3.241)
Корпоративтік табыс салығы бойынша жеңілдік	164	2.827
Тоқтатылған қызметтен есепті жылға шығын	(5.070)	(414)

Сатуға арналған ретінде сыныпталған «Мобайл Телеком Сервис» ЖШС активтері мен міндеттемелерінің негізгі кластары былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009
Активтер	
Негізгі құралдар (7-ескертпе)	14.427
Материалдық емес активтер (8-ескертпе)	21.459
Өтеуге ҚҚС	1.636
Ақша қаражаты және оның баламалары	486
Өзгелер	759
Істен шығу тобының активтері	38.767
Міндеттемелер	
Қарыздар	19.626
Сауда кредиторлық берешек	2.801
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері (40-ескертпе)	2.258
Өзгелер	899
Істен шығу тобының активтеріне жатқызылатын міндеттемелер	25.584
Істен шығу тобына тікелей байланысты таза активтер	13.183

«Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС компанияның таза ақша ағыны:

Миллион теңгемен	2009	2008
Операциялық	(313)	(1.160)
Инвестициялық	(24)	(4.391)
Қаржылық	(561)	5.402
Ақша қаражатының таза ағыны	(898)	(149)
А к ц и я ғ а	п а й д а :	
Мың теңгемен	2009	2008
Тоқтатылған қызметтен базалық және ажарытылған	(556)	(37)

2009 жылы Қазақтелеком Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінен (бұдан әрі мәтін бойынша «Комитет») шарттың талаптарына сәйкестігін алып сату шартын бұзу және Комитеттен еншілес ұйым («Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС) бұрын сатып алынған «Нурсәт» АҚ-дағы 18,6% мөлшеріндегі үлесті қайтару туралы хабарлама алды.

Сатуға арналған ретінде сыныпталған активтер

2009 жылғы 4 қыркүйекте Топтың еншілес ұйымы «Самұрық-Энерго» АҚ («Самұрық-Энерго») Korea Electric Power Corporation (бұдан әрі - «КЕРСо») және Samsung C&T Corporation (бұдан әрі - «Samsung C&T Со») акцияларды сатып алу-сату шартын жасасты, оған сәйкес Самұрық-Энерго Балқаш ЖЭС 75% минус бір акциясын сатуы қажет. Самұрық-Энерго басшылығы көрсетілген үлесті сату Балқаш ЖЭС-ке бақылау жасау мүмкіндігінен айрылуға әкеліп соқтыратын қорытындыға келді. Тиісінше 2009 жылғы 31 желтоқсандағы Топтың қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте Балқаш ЖЭС-тің активтері мен міндеттемелері істен шығу тобы ретінде сыныпталды. Балқаш ЖЭС-тің көрсетілген үлесін сату 2010 жыл ішінде аяқталатын болатыны күтілуде.

Төмендегі кестеде сатуға арналған ретінде сыныпталған істен шығу тобының активтері мен міндеттемелерінің негізгі санаттары берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008
Активтер		
Негізгі құралдар (7-ескертуге)	1.212	-
Өтеуге ҚҚС	1	-
Ақша қаражаты және оның баламалары	99	-
Өзгелер	2.534	-
Істен шығу тобының активтері	3.846	-
Міндеттемелер		
Өзгелер	35	-
Істен шығу тобының активтеріне жатқызылатын міндеттемелер	35	-
Істен шығу тобына тікелей байланысты таза активтер	3.811	-

Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде сыныпталатын активтер

Үкіметтің 2009 жылғы 20 шілдедегі № 1099, 2009 жылғы 15 желтоқсандағы № 2123 қаулыларына сәйкес Қор 2009 жылы мына еншілес ұйымдарды мемлекеттік меншікке беру жөніндегі рәсімдерді әзірлеуге және іске асыруға кірісті:

- «Сарыарқа ӘКК» АҚ («Сарыарқа»)
- «Ертіс ӘКК» АҚ («Ертіс»)
- «Оңтүстік ӘКК» АҚ («Оңтүстік»)
- «Жетісу ӘКК» АҚ («Жетісу»)
- «Тобыл ӘКК» АҚ («Тобыл»)
- «Каспий ӘКК» АҚ («Каспий»)
- «Батыс ӘКК» АҚ («Батыс»)

- «Ұлттық инновациялық қор» АҚ («Ұлттық инновациялық қор»)
- «KazNEX» экспортты дамыту және алға бастыру корпорациясы» АҚ («KazNEX»)

Қор 2009 жылғы тамызда Үкіметтің 2009 жылғы 20 шілдедегі № 1100 қаулысына сәйкес 11,3% «Қазақстандық ипотекалық кредиттерді кепілдендіру қоры» АҚ-ның мемлекеттік акцияларын алмастырып, «KazNEX» экспортты дамыту және алға бастыру

корпорациясы» АҚ-нын (282.877 акция) мемлекеттік меншікке берді. 583 миллион теңге сомасында «KazNEX»-тің істен шығуы бөлінбеген кіріс есебінен Акционерге өзгелей бөлу ретінде ескерілді.

2009 жылы Қордың меншігіндегі ӘКК акциялар пакеттерін ҚР Қаржы министрлігінің, Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетіне сенімгерлік басқаруға беруге және Комитеттің тарапынан қосымша жарналар салдарынан Қордың иелену үлесінің азаюына байланысты Қор 2009 жыл ішінде мына ӘКК-лерді бақылау мүмкіндігінен айрылды: Каспий, Жетісу, Оңтүстік, Ертіс, Тобыл. Бақылаудан айрылған күнгі ӘКК таза активтеріндегі үлесі қауымдасқан ұйым ретінде сыныпталған активтер ретінде танылды.

Жоғарыда көрсетілген еншілес және қауымдасқан ұйымдардағы күтілетін инвестициялардың істен шығуына байланысты 2009 жылы 31 желтоқсанда осы инвестициялар акционерге беру үшін ұсталатын ретінде сыныпталған активтер ретінде танылды.

Үкіметтің 2009 жылғы 15 желтоқсандағы № 2123 қаулысына сәйкес Қор мен ҚР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті айырбастау шартын жасасты, айырбастау шартына сәйкес Қор Комитетке «ӘКК» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациялардың акцияларын «Павлодар мұнай-химия зауыты» АҚ (42%, бұдан әрі - «ПМХЗ»), «Қазақстан-Британ техникалық университеті» АҚ (1,67%, бұдан әрі - ҚБТУ), «Қарағандыгипрокат») ЖШС (90%) акцияларының мемлекеттік пакеттеріне, жылжымайтын мүлікке және өзге де мүлікке айырбасқа берді. 2010 жылғы 10 наурызда Қор ӘКК акцияларын мемлекеттік меншікке берді және ПМХЗ және ҚБТУ акцияларын алды.

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар үшін Акционерге берілетін ұйымдардың қызмет қорытындылары былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008
Өткізілген өнімнен және көрсетілген қызметтерден түскен түсім	5.058	4.347
Өткізілген өнімнің және көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	(3.367)	(6.003)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(3.781)	(4.893)
Өзгелей кіріс / (шығыс)	1.885	(3.094)
Тоқтатылған қызметтен бастап табыс салғына дейінгі кезеңдегі шығын	(205)	(9.643)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(661)	(255)
Тоқтатылған қызметтен кезеңдегі шығын	(866)	(9.898)

31 желтоқсандағы істен шығушы ұйымдардың активтері мен міндеттемелерінің негізгі топтары былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	Сату үшін активтерге аудару күні
Активтер		
Негізгі құралдар	11.734	22.052
Материалдық емес активтер	86	254

Біріккен кәсіпорындардағы және қауымдасқан ұйымдардағы инвестициялар	26.282	-
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	10.294	29.146
Өтеуге ҚҚС	760	1.607
Өзге де ағымдағы активтер	12.262	13.528
Ақша қаражаты және олардың баламалары	14.964	22.870
Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде сыныпталатын активтер	76.382	89.457
Міндеттемелер		
Қарыздар	19	(55)
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	220	(1.125)
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	557	(2.930)
Акционерге беруге арналған істен шығу тобы ретінде сыныпталған активтермен тікелей байланысты міндеттемелер	796	(4.110)
Акционерге беру үшін арналған істен шығу тобына тікелей байланысты таза активтер	75.586	85.347

31 желтоқсанда аяқталатын жылдарға ұйымның істен шығушы Акционеріне таза ақша қозғалысы былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008
Операциялық қызметтен түскен ақшалай істен шығу	(12.268)	(8.588)
Инвестициялық қызметтен түскен ақшалай істен шығу	(3.103)	(1.445)
Қаржы қызметінен ақшалай түсім	26.072	12.962
Таза ақшалай істен шығу	10.701	2.929

7. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Барлау және бағалау бойынша активтер	МӨЗ құбыр өткізгіштері және активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Теміржолдар және инфрақұрылым	Машиналар, жабдықтар және көлік құралдары	Тау-кен активтері	Өзгелер	Аяқталма құрылыс
2008 жылғы 1 қаңтардағы қалдық құны	448.439	43.872	491.994	271.763	367.761	670.445	7.170	28.255	181.007
Шетел валюталарына қайта есептеу	2.088	229	578	200	-	(6)	-	55	84
Түсім	69.116	18.625	1.272	19.942	506	73.017	3.814	13.033	335.121
«Солтүстік-Каспий жобасында» қосымша үлес сатып алу	263.477	17.341	-	-	-	-	-	-	-
Кәсіпорындарды біріктіру арқылы сатып алу (5-ескертпе)	1.060	-	504	7.566	-	6.368	-	13.595	27

мүмкіндігінен айрылу (33-ескертпе)	-	-	(4.615)	(174)	-	(388)	-	(173)	(1.103)
Сатуға арналған ретінде сыныпталған активтерге аударымдар (6-ескертпе)	-	-	-	(11.721)	(233)	(11.252)	-	(1.455)	(13.071)
Материалдық емес активтерге аударымдар	(4.841)	-	-	-	-	(4)	-	(82)	(28.745)
Аударымдар және қайта топтамалар	34.036	1.643	41.598	64.921	17.583	91.882	(1.643)	9.666	(259.686)
2009 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	1.109.249	110.275	580.154	397.267	373.534	902.067	17.455	64.354	218.627
Бастапқы құны	1.260.166	110.607	669.125	467.481	427.915	1.323.380	28.664	101.340	225.149
Жинақталған тозу және құнсыздану	(160.917)	(332)	(88.971)	(70.214)	(54.381)	(421.293)	(11.209)	(36.986)	(6.522)
2009 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	1.109.249	110.275	580.154	397.267	373.534	902.087	17.455	64.354	218.627
бастапқы құны	943.067	75.096	550.924	381.719	416.614	1.173.188	21.348	85.241	219.551
	(154.906)	-	(52.698)	(53084)	(42.886)	(366.055)	(8.043)	(38.350)	(4.377)
2008 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны қайта есептелді	788.161	75.096	498.226	328.635	373.728	807.133	13.305	46.891	215.174

Барлау және бағалау активтерінің қозғалысы былайша берілген:

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Тау-кен активтері	Жиыны
2008 жылғы 1 қаңтардағы қалдық құны	40.763	3.109	43.872
Шетел валютасына қайта есептеу	229	-	229
Түсім	16.326	2.300	18.626
Кәсіпорындарды біріктіру арқылы сатып алу (5-ескертпе)	17.340	-	17.340
Аударымдар және қайта топтамалар	-	(4.971)	(4.971)
2008 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны (қайта есептелді)	74.658	438	75.096
Шетел валютасына қайта есептеу	12.982	-	12.982
Түсім	18.857	2.029	20.886
Тозу бойынша шығыстар	-	(319)	(319)
Құнсыздануға (резерв) / резервті түзету, нетто	-	(13)	(13)
Аударымдар және қайта топтамалар	-	1.643	1.643
2009 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	106.497	3.778	110.275

Бастапқы құны	106.497	4.110	110.607
Жинақталған тозу және құнсыздану	-	(332)	(332)
2009 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	106.497	3.778	110.275

2009 жылы 31 желтоқсанда таза теңгерім құны 103.481 миллион теңге (2008: 158.246 миллион теңге) болатын негізгі құралдардың кейбір объектілері Топтың кейбір қарыздары бойынша қамтамасыз ету ретінде салынды.

2009 жылы 31 желтоқсанда негізгі құралдар санатына енгізілген қаржылық жалдау туралы келісімдер бойынша алынған негізгі тауарлардың теңгерім құны 36.512 миллион теңгені (2008 жылы: 32.965 миллион теңгені, 2007 жылы: 26.968 миллион теңгені) құрады.

2009 жылы 31 желтоқсанда Топтың амортизацияланған негізгі құралдарының бастапқы құны 218.378 миллион теңгені (2008 жылы: 154.511 миллион теңгені; 2007 жылы: 106.206 миллион теңгені) құрады.

2009 жылы Топ 3.213 миллион теңге (2008 жылы: 4.468 миллион теңге) сомаға 4,38% орташа салмақталған капиталдандыру ставкасы бойынша қарыздар бойынша шығындарды капиталдандырды.

Негізгі құралдардың құнсыздануы

2009 жылы Топ 13.526 миллион теңге мөлшерінде құнсыздану бойынша резерв таныды, ол негізінен, жалпы сомасы 9.017 миллион теңгеге «ҚазМұнайГаз Сауда үйі» АҚ-ның (ҚМГ ҰК-ның 100% еншілес ұйымы «ҚМГ СУ») және жалпы сомасы 6.365 миллион теңгеге Альянс Банктің негізгі құралдарының құнсыздануына әкеледі.

2009 жылы 31 желтоқсанда ҚМГ ҰК негізгі құралдардың құнсыздануына тексеруді жүзеге асырды, ол Қазақстанда мұнай өнімдерінің бөлшек саудасы, сондай-ақ Алматы облысында орналасқан «Ақ бұлақ» рекреациялық орталығы бойынша қызметке тартылды, ол тиісінше 5.176 миллион теңге және 1.753 миллион теңге мөлшерінде құнсызданудан шығынды тануға әкеп соқтырды. Өтелетін сома пайдаланудан болатын құнға негізделді және тудырушы бірліктер деңгейінде анықталды. Тудырушы бірліктер тиісінше мұнай өнімдерінің бөлшек саудасында және «Ақ бұлақ» рекреациялық орталықта жұмыс істейтін активтерден тұрады. Тудырушы бірліктер үшін пайдаланудан түскен құнды анықтау кезінде ақша ағындары 22,4% (2008 жылы: 24,9%) салық салуға дейінгі ставка бойынша дисконтталды.

Бұдан басқа, 2009 жылы ҚМГ ҰК жерлің теңгерім құнын қайта бағалау негізінде «Duneff» Францияда (ТК6 толығымен тиесілі еншілес ұйым) жерге қатысты 2.088 миллион теңге мөлшерінде құнсыздануды таныды, ол жерге 2014 жылы пайдаланудан шығару жоспарланған қойма орналасқан.

Альянс Банктік негізгі құралдарының өтелетін құны нарықтық әдіс негізінде анықталды.

Құнсыздануға резервті түзету

Самұрық-Энерго басшылығы болжамдалған болашақтағы түсімдерді және

Сатуға арналған ретінде сыныпталған активтерден аударымдар (6-ескертпе)	(18.660)	(2.860)	-	-	-	(192)	(21.712)
Аударымдар мен түзетулер	-	1.735	-	-	-	(1.735)	-
2009 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	32.694	23.038	201.310	27.208	9.350	36.668	330.268
Бастапқы құны	44.114	42.506	276.433	27.563	9.404	53.682	453.702
Жинақталған амортизация және құнсыздану	(11.420)	(19.468)	(75.123)	(355)	(54)	(17.014)	(123.434)
2009 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	32.694	23.038	201.310	27.208	9.350	36.668	330.268
Бастапқы құны	36.875	32.705	54.775	22.440	9.712	30.543	187.050
Жинақталған амортизация және құнсыздану	(9.574)	(12.985)	(25.256)	(158)	(65)	(13.899)	(61.937)
2008 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны (қайта есептелді)	27.301	19.720	29.519	22.282	9.647	16.644	125.113

Лицензиялар, негізінен, «Қазақтелеком» АҚ сатып алынған телекоммуникация секторындағы лицензияларды және ҚМГ ҰК және ҚазАтомӨнеркәсіп сатып алынған табиғи ресурстарды баруға лицензиялар бойынша капиталдандырылған шығындарды қамтиды. Лицензияларға амортизациялар 3 жылдан 20 жылға дейін активтердің пайдалы қызметінің есептік мерзімін ескере отырып, тікелей желілік әдіс негізінде е с е п т е л е д і .

Бағдарламалық қамтамасыз ету Топ қызметінде пайдаланылатын салып алынған қолданбалы бағдарламалардың құнын қамтиды, ол негізінен бухгалтерлік бағдарламаларға жатқызылады. Бағдарламалық қамтамасыз етуге амортизация 1 жылдан 14 жылға дейін активтердің пайдалы қызметінің есептік мерзімін ескере отырып, тікелей желілік әдіс негізінде есептеледі.

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жер қойнауын пайдалануға құқық тиісінше 8.365 миллион теңге және 985 миллион теңге (тиісінше 2008: 6.996 миллион теңге және 2.651 миллион теңге, 2007: 4.966 миллион теңге және 1.885 миллион теңге) сомаға мұнай-газ және тау-кен барлау және бағалау активтерінің қалдық құнын қамтиды.

Гудвилдің құнсыздануына тест

Мына сегменттер бойынша ақша ағынын тудыратын бірліктердің әрқайсысына жатқызылған 31 желтоқсандағы жағдай бойынша гудвилдің теңгерім құны:

Ақша ағынын тудыратын бірліктер	2009	2008
Мұнай өңдеу және мұнай-техимия	196.632	27.369
Мұнай құятын терминал және теңіз порты	2.370	2.150
<i>Мұнай-газ жиыны</i>	199.002	29 519
Корпоративтік бизнес	1.031	-
Бөлшек бизнес	810	-
<i>Қаржы институттары мен даму институттарының жиыны</i>	1.841	-

Өзгелердің жиыны	467	-
Гудвилдің жиыны	201.310	29.519

Жиынтық кіріс туралы есепте танылған гудвилдің құнсыздануы бойынша шығыстар мынаны қамтыды:

Ақша ағынын тудыратын бірліктер	2009	2008
Қаржы институттары мен даму институттары	35.436	-
Мұнай-газ	1.307	23.553
Өзгелер	-	5.663
	36.743	29.216

Гудвилдің өтелетін құнының есебі кезінде қолданылған негізгі жорамалдар Гудвилдің өтелетін құны 3-ескертпеде сипатталған есеп саясатына сәйкес анықталды.

Топ мұнай-газ сегменті үшін гудвилдің өтелетін құнының есебі үшін мынадай ставкалар мен кезеңдерді пайдаланады:

	Мұнай-химия және мұнай өңдеу		Мұнай құятын терминал және теңіз порты	
	2009	2008	2009	2008
Дисконттау ставкасы	8,8 %-11,5 %	7,8-11,2 %	19,11 %	19,11 %
Өсудің болжамдалған қарқыны	1,5 %	1,5 %	-	-
Кезең, жыл	5	5	10	10

Топ қаржы институттары мен даму институттарының сегменті үшін гудвилдің өтелетін құнының есебі үшін мынадай ставкалар мынадай кезеңдерді пайдаланады:

	Корпоративтік бизнес		Бөлшек бизнес	
	2009	2008	2009	2008
Дисконттау ставкасы	13,96%	12,66%	13,96%	12,66%
Өсудің болжамдалған қарқыны	5%	2%	5%	2%
Кезең, жыл	5	5	5	5

Мұнай-газ сегменті бойынша өтелетін құн есебі кезінде қолданылған негізгі жорамалдар былайша берілген:

- Жалпы пайда;
- Дисконттау ставкасы;
- Жоспарлы кезең ішінде ақша ағындарын сыртқа тарату үшін пайдаланылған өсудің болжамдалған қарқыны.

Жалпы пайда

Бюджет кезеңі басталар алдындағы екі жыл ішінде алынған орташа мәндерге негізделетін жалпы пайда. Осы мәндер күтілетін тиімділікті арттыруға бюджет кезеңі ішінде ұлғаяды.

Дисконттау ставкасы

Ақша ағынын тудыратын әрбір бірлікке тән тәуекелдердің ағымдағы нарықтық

бағаларын көрсететін дисконттау ставкасы. Дисконттау ставкасы капиталдың орташа салмақталған құнының есебі негізінде есептелді. Одан әрі осы ставка ақша ағынын тудыратын бірлікке қатысты қандай да бір нақты тәуекелге нарықтың бағасын көрсету үшін түзетілді, ол үшін болашақтағы болжамдар түзетілген жоқ.

Өсудің болжамдалған қарқыны

Өсу қарқыны осы өнеркәсіп бойынша жарияланған зерттеулерге негізделген.

Жорамалдардың өзгерістерге сезімталдық

Ақша ағындарын тудыратын бірліктер үшін өтелетін құнды бағалауға қатысты басшылықтың пікірі бойынша жоғарыда көрсетілген негізгі жорамалдардың кез келгеніне ешқандай қолайлы өзгеріс Мұнай-химия және мұнай өңдеу мен Мұнай құятын терминал және теңіз порты бірліктерінің есептік өтелетін құнынан басқа, оның өтелетін құнынан бірліктің теңгерім құнының біршама артуын болдырмайды. 2009 жылғы 31 желтоқсанда өтелетін құн олардың теңгерім құнына жақындады, демек негізгі жорамалдардағы кез келген жағымсыз өзгерістер одан әрі құнсызданудан шығынды болдырмайды, ол осы бірліктер бойынша танылатын болады.

Қаржы институттары мен даму институттарының сегменті бойынша өтелетін құн есебі кезінде қолданылған негізгі жорамалдар былайша берілген:

- П а й ы з д ы қ м а р ж а ;
- Д и с к о н т т а у с т а в к а с ы ;
- Жоспарлы кезең ішіндегі нарықтың үлесі;
- Қызметті жүзеге асыратын елдің жалпы ішкі өнімінің (ЖІӨ) ағымдағы мәні;
- Қызметті жүзеге асыратын елдегі инфляция деңгейі.

П а й ы з д ы қ к і р і с

2009 жылы өндіріліп алынған тиімді пайыздық ставкаға негізделген пайыздық маржа. Бұл мәндер күтілетін инфляция деңгейін ескере отырып, жоспарлы кезең ішінде ұ л ғ а я д ы .

Д и с к о н т т а у с т а в к а с ы

Ақша ағынын тудыратын әрбір бірлікке тән тәуекелдердің ағымдағы нарықтық бағаларын көрсететін дисконттау ставкасы. Дисконттау ставкасы капиталдың орташа салмақталған құнының есебі негізінде есептелді. Одан әрі осы ставка ақша ағынын тудыратын бірлікке қатысты қандай да бір нақты тәуекелге нарықтың бағасын көрсету үшін түзетілді, ол үшін болашақтағы болжамдар түзетілген жоқ.

Нарықтан үлес туралы жорамалдар

Осы жорамалдар маңызды мағынаға ие, өткені сала бойынша өсу қарқындары туралы деректерді пайдаланумен қатар, басшылық жоспарлы кезең ішіндегі оның бәсекелестеріне қатысты бөлімшенің жағдайы қалай өзгертетінін бағалайды. Басшылық клиенттердің салымдарын қоса алғанда, заңды және жеке тұлғалар үшін активтер мен банктік қызметтерді басқару саласындағы сегменттің үлесі жоспарлы кезең ішінде т ұ р а қ т ы б о л ы п қ а л а д ы д е п б о л ж а й д ы .

Өсудің болжамды қарқыны, ЖІӨ және қызметті жүзеге асыратын елдің инфляция деңгейі Жорамалдар салалық зерттеулер бойынша жарияланған деректерге негізделген.

Жорамалдардағы өзгерістерге сезімталдық

Сегменттердің өтелетін құнын анықтау үшін негізгі жорамалдарға ықтимал өзгерістер гудвилдің қосымша құнсыздануына әкелмейді деп санайды басшылық.

9. БІРЛЕСКЕН КӘСПОРЫНДАРДАҒЫ ЖӘНЕ ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР

31 желтоқсанда бірлескен кәсіпорындардағы және қауымдасқан компаниялардағы инвестициялар былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008 жыл (қайта есептелді)	2007
Бірлескен кәсіпорындар:			
"ТеңізшеврОйл" ЖШС	227.760	196.671	184.314
"ҚазГерМұнай" ЖШС	104.718	102.455	97.819
"ҚазРесГаз" АҚ	91.610	40.707	21.564
Forum Muider B.V. компаниясы	40.026	41.972	-
"Қазақойл-Ақтөбе" ЖШС	37.231	34.777	32.454
"Валсера Холдингс Б.В."	17.576	17.611	19.282
Екібастұз ГРЭС-2	14.755	15.121	12.990
Өзгелер	30.508	22.605	23.494
	564.184	471.919	391.917
Қауымдасқан компаниялар:			
«ПетроҚазақстан Инк.» («ПҚИ»)	118.989	109.798	134.792
«Халық банкі» АҚ	101.960	-	-
«Қазкоммерцбанкі» АҚ	95.545	-	-
«Шекербанк»	76.839	-	-
«СБМ Қазақстан» («СЗМ») ЖШС	48.131	44.604	37.829
«Каспий құбыр өткізу консорциумы» ЖШС	16.285	-	-
«КАТКО БК» ЖШС	14.206	5.149	2.980
Өзгелер	64.429	29.977	24.188
Минус: Құнсыздану	(6.516)	(5.348)	-
	529.868	184.180	199.789
	1.094.052	656.099	591.706

31 желтоқсанда бірлескен кәсіпорындардағы және қауымдасқан компаниялардағы иелену үлесі былайша берілген:

Компания	Жарғылық капиталдағы %		
	2009	2008	2007
Бірлескен кәсіпорындар:			
"ТеңізшеврОйл" ЖШС	20,00 %	20,00 %	20,00 %

"ҚазГерМұнай" ЖШС	50,00 %	50,00 %	50,00 %
"ҚазРесГаз" АҚ	50,00 %	50,00 %	50,00 %
Forum Muider B. V. компаниясы	50,00 %	50,00 %	-
"Қазақойл-Ақтөбе" ЖШС	50,00 %	50,00 %	50,00 %
"Валсера Холдингс Б.В."	50,00 %	50,00 %	50,00 %
Екібастуз ГРЭС-2	50,00 %	50,00 %	50,00 %
	-	-	-
	-	-	-
Қауымдасқан компаниялар:	-	-	-
«ПетроҚазақстан Инк.» («ПҚИ»)	33,00 %	33,00 %	33,00 %
«Халық банкі» АҚ	26,81 %	-	-
«Қазкоммерцбанк» АҚ	18,30 %	-	-
"Шекербанк"	33,98 %	-	-
ТОО "GSM Қазақстан" ("GSM")	49,00 %	49,00 %	49,00 %
«Каспий құбыр өткізу консорциумы» ЖШС	20,75 %	-	-
«КАТКО БК» ЖШС	49,00 %	49,00 %	49,00 %

ПетроҚазақстан Инк. («ПҚИ») 33%-ші үлесі осы үлесті сатып алуға алынған қарыз бойынша қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылды. Алайда кепілге қойылған акциялар сатып алу күнінен (2006 жылғы 4 шілде) бастап қаржыландырудың бастапқы 7 жылы ішінде айналымға түсе алмайды.

2009 жылы 4 желтоқсанда «ПҚИ» 300 миллион АҚШ доллары мөлшерінде қосымша дивидендтер жариялады, олар 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша төленбеді. Алуға дивидендтергі ҚМГ үлесі 99 миллион АҚШ долларын құрады, ол 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 14.688 миллион теңгеге баламалы.

Тұрақтандыру жоспарына сәйкес 2009 жылы Қор екінші деңгейдегі банктерден мына акцияларды сатып алуды жүзеге асырды:

- 2009 жылғы 14 мамырда Қор бір акцияның бағасы 217,5 теңге болатын «Қазкоммерцбанк» АҚ-ның 165.517.241 жай акциясын сатып алды, оның нәтижесінде 36.000 миллион теңге банктің капиталына инвестицияланды;

- 2009 жылғы 27 наурызда және 29 наурызда Қор тиісінше бір акцияның бағасы 104,03 теңге және бір акцияның бағасы 168,42 теңге болатын «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-ның 259.064.909 жай акциясын және 196.232.499 артықшылықты акциясын сатып алды.

Сатып алу қосымша эмиссия арқылы жүзеге асырылды және сатып алу күнгі «Қазкоммерцбанк» АҚ-ның және «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-ның жай акцияларының жиынтық санында Қордың үлесі тиісінше 21,28% және 20,97% құрады. Оның салдарынан Қор сатып алған «Қазкоммерцбанк» АҚ акцияларының бір бір бөлігі «Қазкоммерцбанк» АҚ акционерлерінің сенімгерлік басқаруына берілді.

Қор «Қазкоммерцбанк» АҚ-ның және «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-ның сатып алу

бөлігі ретінде сатып алу күнінен бастап 2 жылдан 5 жылға дейінгі кезеңде іске асырылған сатып алынған үлесті сатуға колл және пут опциондарын да алды. Сатып алу күні осы опциондардың әділ құны «Қазкоммерцбанк» АҚ үшін 12.346 миллион теңгені және «Қазақстан Халық Банкі» АҚ үшін 24.071 миллион теңгені құрады және инвестициялар құнының бір бөлігі ретінде танылды. 2009 жылғы 31 желтоқсанда осы опциондардың әділ құны 130.541 миллион теңгені құрады.

2009 жылы 31 желтоқсанда «Шекербанк» 2009 жылы «БТА Банкі» АҚ-нан сатып алынған қауымдасқан компанияны білдірді.

Бірлескен кәсіпорындардағы және қауымдасқан компаниялардағы инвестицияларға өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008 жыл (қайта есептелді)
1 қаңтардағы сальдо	656.099	591.706
Қауымдасқан компаниялардың және бірлескен кәсіпорындардың кірісіндегі үлес	278.838	266.669
Алынған дивидендтер	(162.100)	(235.749)
Сатып алу (5-ескертпе)	236.314	52.729
Шетел валюталарына қайта есептеу	87.396	(2.296)
Істен шығу	(733)	(11.919)
Сатуға арналған ретінде сыныпталған аударымдар (6-ескертпе)	(914)	-
Өзге жиынтық кірістегі үлес	996	307
Құнсыздану	(1.844)	(5.348)
31 желтоқсандағы сальдо	1.094.052	656.099

2009 және 2008 жылдары Топ «Астана Финанс» АҚ-дағы («Астана Финанс») инвестициялардың құнсыздануын білдіретін тиісінше 1.167 миллион теңге және 5.348 миллион теңге құнсызданудан өтелетін құнға дейінгі шығынды таныды. Құнсыздану жиынтық кіріс туралы есепте танылды. Өтеле, 2009 және 2008 жылдардағы 31 желтоқсандағы Астана Финанстың таза активтеріндегі Топтың үлесі негізделді.

Мына кестелерде 31 желтоқсандағы бірлескен кәсіпорындардағы және қауымдасқан компаниялардан Топтың инвестициялары туралы қорытындыланған қаржылық ақпарат берілген (Топтың бара-бар үлесі);

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
31 желтоқсандағы бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың жиынтық активтері мен міндеттемелері			
Активтердің жиыны	3.411.009	1.284.661	1.094.438
Міндеттемелердің жиыны	(2.319.297)	(628.562)	(502.754)
Таза активтер	1.091.712	656.099	591.684
Бір жылға бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардағы жиынтық түсім және таза пайда			
Түсім		1.060.180	862.767

Таза пайда	278.838	266.669
------------	---------	---------

2009 жылғы 31 желтоқсандағы бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың танылмаған жинақталған шығындарындағы Топтың үлесі 98.849 миллион теңгені (2008: 42.804 миллион теңгені; 2007: 35.117 миллион теңгені) құрады.

10. КЛИЕНТТЕРГЕ ҚАРЫЗДАР

31 желтоқсандағы клиенттерге қарыздар мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Ірі кәсіпорындарға қарыздар	1.724.292	185.648	71.542
Қаржы лизингі	21.190	18.080	11.545
Шағын және орта бизнеске кредит беру	242.926	6.450	19.683
Жеке тұлғаларға қарыздар	663.388	36.885	10.080
Өзге де қарыздар	16.094	8.149	4.577
Қарыздардың жалпы сомасы	2.667.890	255.212	117.427
Минус: қамсыздануға резерв	(1.167.076)	(28.634)	(11.710)
Клиенттерге қарыздар нетто	1.500.814	226.578	105.717
Минус: ағымдағы бөлік	347.755	23.383	7.729
Ұзақ мерзімді бөлік	1.153.059	203.195	97.988

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар үшін қарыздар бойынша қамсыздануға резервтегі қозғалыс былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)
1 қаңтардағы резерв	28.634	11.710
Есептелді	930.624	22.837
Сату үшін активтерге аударым	(5.278)	
Резерв есебінен есептен шығарылды	(68.864)	
Қалпына келтірілді	2.968	
Шетел валютасына қайта есептеу	282.274	
Тоқтатылған операциялар	(3.282)	
31 желтоқсанға резерв	1.167.076	

Мына кестелерде 31 желтоқсанға несие қоржынының кредит сапасы туралы ақпарат берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008
Құнсыздану белгілері анықталмаған қарыздар:		
Стандартты қарыздар	914.395	201.148
Құнсыздануға резерв	(69.932)	(999)
Құнсыздануға резерв алынған стандарты қарыздар	844.463	200.149
Құнсызданған қарыздар:		
Дербес құнсызданған қарыздар	1.386.235	46.386

Құнсыздануға резерв		(885.318)	(23.382)
Құнсыздануға резерв алынған дербес құнсыздандырылған қарыздар		500.917	23.004
Мерзімі өткен қарыздар			
- 90 күннен аз мерзімі өткендер		115.220	6.657
- 90 күннен астам және 1 жылдан кем мерзімі өткендер		128.726	1.021
-1 жылдан астам мерзімі өткендер		123.314	-
Құнсыздануға резерв		(211.826)	(4.253)
Құнсыздануға резерв алынған мерзімі өткен қарыздар		155.434	3.425
Құнсызданған қарыздардың жиыны		656.351	26.429
Қарыздардың жиыны		1.500.814	226.578

31 желтоқсанға қаржылық жалдау бойынша таза инвестициялардың құрауыштары былайша берілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Бір жыл ішінде	8.487	4.368	1.970
Бір жылдан артық, бірақ бес жылдан аспайтын	13.317	15.125	9.577
Бес жылдан жоғары	3.494	4.256	3.908
Ең төменгі жалдау төлемдері	25.298	23.749	15.455
Минус жұмыспен өтелмеген қаржылық кіріс	(4.108)	(5.669)	(3.910)
Минус құнсыздануға резерв	(1.485)	(5.891)	(795)
Қаржылық жалдауға таза инвестициялар	19.705	12.189	10.750
<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Өтеу мерзімі 1 жылға дейін	347.755	23.383	7.729
Өтеу мерзімі 1 жылдан 5 жылға дейін	949.706	68.646	29.429
Өтеу мерзімі 5 жылдан жоғары	119.980	134.245	68.259
Мерзімі өткендер	83.373	304	300
	1.500.814	226,578	105.717

11. КРЕДИТ МЕКЕМЕЛЕРІНДЕГІ ҚАРАЖАТ

31 желтоқсандағы кредит мекемелеріндегі қаражат мынаны қамтыды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
10 ірі жергілікті банктер	484.010	171.659	85.999
Өзге де жергілікті кредит мекемелері	54.051	20.629	1.481
Қарыздардың жалпы сомасы	538.061	192.288	87.480
Минус: құнсыздануға резерв	(63.658)	(21.678)	(484)
Қарыздар, нетто	474.403	170.610	86.996
Минус: ағымдағы бөлігі	52.584	28.103	761
Ұзақ мерзімді бөлігі	421.849	142.507	86.235

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
AA- бастап AA+ дейінгі рейтингілер	1.367	-	-
A- бастап A+ дейінгі рейтингілер	970	-	-
BB- бастап BB+ дейінгі рейтингілер	88.966	113.647	60.748
B+ қарағанда төмен рейтингілер	335.969	56.515	25.017
Рейтингі жоқ	47.131	448	1.231
	474.403	170.610	86.996

Кредит мекемелеріндегі қаражат бойынша құнсыздануға резервке өзгерістер былайша берілген:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008 (қайта есептелді)
1 қаңтардағы резерв	21.678	484
Есептелді	62.390	21.193
Шетел валютасына қайта есептелді	1.089	1
Қалпына келтірілді	(21.157)	-
Резерв есебінен есептен шығарылды	(342)	-
31 қаңтардағы резерв	63.658	21.678

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Өтеу мерзімі 1 жылға дейін	52.554	28.103	761
Өтеу мерзімі 1 жылдан 5 жылға дейін	349.834	115.514	37.435
Өтеу мерзімі 5 жылдан жоғары	72.015	26.993	48.800

12. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР

31 желтоқсандағы қаржылық активтер мынаны қамтыды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008(пересчитано)	2007
Бірлескен кәсіпорын қатысушысынан алуға вексель	21.351	18.862	18.480
Қауымдасқан компания қатысушысынан алуға вексель (<i>5-ескертпе</i>)	16.07	-	-
Сатуға қолда бар қаржылық активтер	209.590	191.900	178.765
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қазынашылық вексельдері	78.880	66.645	52.534
Ұлттық Банктің ноттары	4.268		
Корпоративтік облигациялар	43.008	8.607	13.468
Қазақстандық қаржы агенттіктерінің облигациялары	21.558	48.346	42.760
Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары	1.677	3.544	3.550
Өзге де борыштық бағалы қағаздар	1.400	42	2.603
Үлестік бағалы қағаздар	67.169	66.655	65.726
Минус: Құнсыздану	(8.370)	(1.939)	(1.876)

Репо шарттары бойынша	9.411	16.490	200
Өтегенге дейін ұсталатын қаржылық активтер	6.386	45.072	5.202
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қазынашылық вексельдері	5.550	8.565	2.852
Корпоративтік облигациялар	836	9.886	407
Қазақстандық қаржы агенттіктерінің облигациялары	-	4.402	-
Өзге де борыштық бағалы қағаздар	-	22.219	1.943
Кері сатып алу келісімдері бойынша сатып алынған бағалы қағаздар	210	54.934	24.918
Кері сатып алу келісімдері бойынша сатып алынған бағалы қағаздар	210	55.179	24.918
Минус: Құнсыздану	-	(245)	-
Пайда және шығын арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржылық активтер	4.411	20.549	29.728
Венчурлық капитал ұйымына қотталмайтын инвестициялар	-	4.093	4.268
Акционерлік капиталға қотталмайтын инвестициялар	4.253	15.808	25.285
Корпоративтік облигациялар	158	648	175
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	43	679	
Сауда бағалы қағаздары	132.189	-	-
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қазынашылық вексельдері	28.611	-	-
Корпоративтік облигациялар	46.290	-	-
Қазақстандық қаржы агенттіктерінің облигациялары	11.668	-	-
Халықаралық қаржы ұйымдарының облигациялары	8.776	-	-
Шетел мемлекеттерінің қазынашылық вексельдері	3	-	-
Өзге де үлестік бағалы қағаздар	36.841	-	-

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Туынды қаржылық құралдар	26.182	-	40
Опциондар	14.385	-	-
Пайыздық айырбастар	11.797	-	-
Өзгелер	-	-	40
Қаржы активтерінің жиыны	416.437	331.996	257.133
Минус: ағымдағы бөлігі	(198.722)	(142.296)	(126.748)
Ұзақ мерзімді бөлігі	217.715	189.700	130.385

2009 жылғы 31 желтоқсандағы сатуға қолда бар қаржылық активтер, өтегенге дейін сатылатын қаржылық активтер және сауда бағалы қағаздары бойынша пайыздық

ставкалар тиісінше 0,01%-дан 18,9%-ға дейінгі, 3,27%-дан 8,5%-ға дейінгі және 11,3%-дан 12,5%-ға дейінгі (2008: тиісінше 1,7%-дан 45,4%-ға дейінгі, 5,6%-дан 19,0%-ға дейінгі; 2007: тиісінше 4,05%-дан 25.17%-ға дейінгі, 7%-дан 11%-ға дейінгі) диапазонда болды.

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
АҚШ долларымен берілген қаржылық активтер	206.236	97.415	100.696
Теңгемен берілген қаржылық активтер	196.669	232.725	151.724
Өзге де валюталарда берілген қаржылық активтер	13.532	1.856	4.713
	416.437	331.996	257.133

9. Қаржы активтерінің құнсыздануына резервтегі өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)
1 қаңтардағы резерв	2.184	1.876
Есептелді	6.900	398
Резерв есебінен есептен шығарылды	(469)	-
Қалпына келтірілді	(245)	(90)
31 желтоқсандағы резерв	8.370	2.184

Қаржылық активтерді өтеу мерзімі былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Өтеу мерзімі 1 жылға дейін	198.722	142.296	126.748
Өтеу мерзімі 1 жылдан 5 жылға дейін	97.572	70.687	29.732
Өтеу мерзімі 5 жылдан жоғары	47.996	32.516	5.474
Өтеу мерзімі жоқ	72.147	86.497	95.179
Жиыны	416.437	331.996	257.133

Бірлескен кәсіпорынның қатысушысынан алуға вексель

2007 жылы Топ CCEL бірлесіп бақылайтын кәсіпорынның 50%-дық үлесін сатып алды, ол "State Alliance Holdings Limited"-тен («CITIC Group» тиесілі холдинг компаниясы, Гонконг қор қотталатын компаниялар) Батыс Қазақстанда мұнай және табиғи газ өндіруге инвестицияланды.

CCEL қолда бар бөлінетін капитал негізінде дивидендтерді жыл сайын жариялауға міндетті. Сонымен бір уақытта Топ CCEL-ден алынған кез келген дивидендтерді CITIC ауыстыру міндеттемесін өзіне қабылдады, кепілдендірілген төлемді ең жоғары сомаға дейінгі мөлшерде арттыру 2009 жылғы 31 желтоқсаннан 2020 жылға дейін 790,5 миллион АҚШ долларын (117.289 миллион теңге) (2008: 778,8 миллион АҚШ долларын немесе 94.056 миллион теңгені) құрады. Ең жоғары сома CITIC қаржыладырылған және есептелген сыйақы бастапқы сатып алу бағасына компания үлесінің қалдығын білдіреді. Топтың CCEL баламалы сомасын алғанға дейін CITIC сомасын төлеу міндеттемесі болмайды. Тиісінше, Топ өзінің шоғырландырылған бухгалтерлік теңгерімінде CCEL-ден 2020 жылға дейін жыл сайынғы негізде

кепілдендірілген төлем мөлшерінде дивидендтер алуға құқықты және ең жоғары кепілдендірілген сомаға арттыруға кез келген дивидендтерді ұстау құқығын ғана таниды. Осы дебиторлық берешектің теңгерім құны 2009 жылғы 31 желтоқсанда 141,7 миллион АҚШ долларын (2008:153,5 миллион АҚШ долларын) құрады.

Бұдан басқа, Топтың сатып алу туралы шартта көрсетілген белгілі бір жағдайларда өз опционын сатуға өткізуге және СІТІС инвестицияларын қайтарып алуға және 150 миллион АҚШ долларын плюс 8% жылдық ставка бойынша сыйақыны минус алынған кепілдендірілген төлемдердің жиынтық сомасын кері алуға құқығы бар.

2008 жылғы 17 қарашада кепілдендірілген төлем 12 маусым мен 12 желтоқсанның кешіктірмей екі тең төлеммен төленетін 26,2 миллион АҚШ долларынан 26,9 миллион АҚШ долларына дейін ұлғайды. Осы келісімді жасасқаннан кейін дебиторлық берешек бойынша тиімді сыйақы ставкасы жылына 15%-ды құрайды.

Үлестік бағалы қағаздар (сатуға қолда бар қаржылық активтер)

2007 жылы Казатомөнеркәсіп (бұдан әрі - ҚАҰ) «Toshiba Nuclear Energy Investments US Inc.»-тен 400,000 мың АҚШ долларына «Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» компаниясының (бұдан әрі - «TNEH-US») А класты 400 қарапайым акциясын сатып алды. Бұдан басқа, ҚАӨ «Toshiba Nuclear Energy Investments UK Ltd» - дан 140,000 мың АҚШ долларына «Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Ltd.» компаниясының (бұдан әрі - «TNEH-UK») А класты 140 қарапайым акциясын сатып алды. TNEH-US-тан А класты 400 қарапайым акция және TNEH-UK - тен А класты 140 қарапайым акция сатып алу нәтижесінде, ҚАӨ көрсетілген компанияларда 10% иелену үлесін сатып алды. TNEH-US және TNEH-UK «Westinghouse Group» (бұдан әрі - «Westinghouse») 100% акциясын иеленеді.

TNEH-US және TNEH-UK қатысу үлестерін бір уақытта сатып алуға байланысты Топ «пут» опционға келісім (бұдан әрі - «пут» опционы) жасасты. Westinghouse жүргізетін еншілес кәсіпорын «Үлбі металлургия зауыты» АҚ» компаниясында (Топтың еншілес кәсіпорны) отын жиналымын өндіру сертификаттауға қатысты, «пут» опционы ҚАӨ опцион алғашқы 67% акцияға 540,000 мың АҚШ долларына тең 100% бастапқы сатып алу бағасына және қалған 33% акцияға 90% бастапқы сатып алу құнына «Toshiba» корпорациясындағы өз акцияларын сатуды білдіреді, оның нәтижесінде «пут» опционын орындау бағасы 522,180 мың АҚШ долларына теңестіріледі. Егер көрсетілген сертификаттау жүргізілмейтін болса, ҚАӨ 2010 жылғы 31 наурыздан бастап 2013 жылғы 29 ақпанды қоса алғандағы кезең ішінде «пут» опционын пайдалана алады.

TNEH-US және TNEH-UK иелену үлестерін бір уақытта сатып алуға байланысты, ҚАӨ «колл» опционына келісім (бұдан әрі - «колл» опционы) жасасты. Егер АҚШ шетел инвестициялары комитеті ҚАӨ стратегиялық әріптес артық бола алмайтынын ескерсе, «колл» опционы «Toshiba» корпорациясына Компаниядан оның акцияларын TNEH-US және TNEH-UK-ға сатуды талап ету құқығын береді. Бұл жағдайда,

Компания акцияларының әділ құнын тәуелсіз халықаралық бағалау компаниясы анықтайтын болады.

Топ осы инвестицияларды сатуға қолда бар ретінде сыныптады, өйткені бұл Топтың инвестицияларды мерзімді перспективада ұстау ниеті мен қабілетін білдірудің үздік тәсілін білдіреді. TNEH-US және TNEH-UK инвестициялар өзіндік құны бойынша ескеріледі, өйткені олар әділ құны дұрыс анықталмайтын жеке компанияның капиталы болып табылалы.

Үлестік бағалы қағаздар (сатуға қолда бар қаржылық активтер) (жалғасы)

2009 жылғы 31 желтоқсандағы инвестициялардың теңгерім құны 66.046 миллион теңгені (2008: 66.046 миллион теңгені; 2007:65.313 миллион теңгені) құрады.

13. БАНКТІК ДЕПОЗИТТЕР

31 желтоқсандағы банктік депозиттер мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
АҚШ долларымен берілген банктік депозиттер	675.055	440.912	285.787
Теңгемен берілген банктік депозиттер	292.500	190.712	284.267
Өзге валюталармен берілген банктік депозиттер	14.869	345	246
Минус: құнсыздану	-	(7.154)	-
Банктік депозиттердің жиыны	982.424	624.815	570.300
Минус: ағымдағы бөлігі	(929.754)	(584.326)	(530.904)
Ұзақ мерзімді бөлігі	52.670	40.489	39.396

Банктік депозиттер бойынша құнсыздануға резервтегі өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)
1 қаңтардағы резерв	7.154	-
Есептелді	451	7.154
Қалпына келтірілді	(7.605)	-
31 желтоқсанда	-	7.154

2009 жылғы 31 желтоқсанда ұзақ мерзімді банктік депозиттер бойынша орташа салмақталған пайыздық ставка 6,97%-ды құрады; қысқа мерзімді банктік депозиттер бойынша орташа салмақталған ставка 8,31 %-ды (2008: 5,49% және 6,83%, 2007: 4,57% және 8,59%) құрады.

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Өтеу мерзімі 1 жылдан аз	929.754	584.326	530.904
Өтеу мерзімі 1 жылдан 5 жылға дейін	49.290	35.011	35.729
Өтеу мерзімі 5 жылдан жоғары	3.380	5.478	3.667
	982.424	624.815	570.300

2009 жылғы 31 желтоқсанда банктік депозиттер 75 миллион теңге сомасында ақша қаражатын қамтыды, ол і | Топтың кейбір қарыздарын қамтамасыз ету ретінде санынды (2008: 23.944 миллион теңге, 2007: 31.365 миллион теңге) (9-ескертпе).

2009 жылғы 31 желтоқсанда банктік депозиттер пайдалануда шектелген ақша қаражатын қамтыды, ол негізінен, 25.083 миллион теңге (2008: 13.081 миллион теңге, 2007: 7.515 миллион теңге) сомасында Топтың кейбір қарыз шарттарында белгіленген мақсаттарға пайдаланылуы мүмкін.

14. ӨЗГЕ ДЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР

31 желтоқсандағы өзге де ұзақ мерзімді активтер мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Ұзақ мерзімді активтерге төленген аванстар	175.360	59.574	40.039
Өтеуге ұзақ мерзімді ҚҚС	24.851	19.177	18.665
Ұзақ мерзімді тауарлық-материалдық қорлар	7.078	9.148	9.969
Өзгелер	13.786	13.856	12.740
Минус: өтеуге ҚҚС құнсыздандыруға резерв	(14.404)	(12.939)	(11.959)
	206.671	88.816	69.454

Өтеуге ҚҚС құнсыздандыруға резервке өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)
1 қаңтарда	12.939	11.959
Бір жылға есептеу	1.465	980
31 желтоқсанда	14.404	12.939

2009 жылғы 9 желтоқсанда Қор «Екібастуз-1» ЖШС-ға 50% қатысу үлесін сатып алу туралы «Ekibastuz Holdings B.V.» және «Kazakhmys PLC» шарт жасасты. 2009 жылғы 11 желтоқсанда Қор осы акцияларға 680.854 мың АҚШ доллары (төлем күнгі бағам бойынша 101.080 миллион теңге) сомасында аванс төледі.

2009 жылғы 31 желтоқсанда 22.965 миллион теңге мөлшерінде аванстар құрылыс мердігерлеріне алдын ала төлемді білдірді (2008: нөл, 2007: нөл). 2009 жылы Қор Астанада және Алматыда құрылыс үдерісінде тұрғын және офистік ғимараттарды сатып алуға құрылыс мердігерлерімен шарт жасасты. Шарттардың ережелеріне сәйкес Топ мердігерлерге аванстық төлемдерді жүзеге асыруға міндеттенді, ал құрылыс мердігерлері белгіленген мерзімде құрылысты аяқтауға міндеттенді. Топ мердігерлер құрылысты аяқтағаннан кейін тиісті объектілердің иелері болады.

Қалған аванстар негізгі құралдарды жеткізуге және құрылыс жұмыстарын орындауға алдын ала төлемді де ұсынады.

2009 жылғы 31 желтоқсанда басшылық өтеуге ұзақ мерзімді ҚҚС өтеу ықтималдығының қайталама бағасын жүзеге асырды және 14.404 миллион теңге мөлшерінде өндіріп алу екі ұшты шешім болып табылатын қорытындыға келді (2008: 12.939 миллион теңге, 2007: 11.959 миллион теңге). Нәтижесінде, 2009 жылы Топ 1.465 миллион теңге (2008: 980 миллион теңге) сомасында өтеуге ҚҚС бойынша қосымша резерв есептеу шешімін қабылдады.

15. ТАУАРЛЫҚ-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

31 желтоқсанда тауарлық-материалдық қорлар мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Сатуға қайта өңделген өнім	57.659	34.155	49.021
Мұнай-газ саласының материалдары және қорлары	50.171	40.563	28.864
Уран өнімі	34.038	18.565	9.584
Газды қайта өңдеу өнімі	30.787	15.755	7.310
Шикі мұнай	29.256	17.708	19.577
Теміржол саласының материалдары мен қорлары	26.302	32.603	29.110
Аяқталмаған өндіріс	13.860	11.270	8.740
Өндірістік материалдар мен қорлар	5.861	1.018	1.184
Отын	5.640	3.799	2.592
Уран саласының материалдары мен қорлары	5.512	5.427	4.002
Электр энергиясын беретін жабдыққа босалқы бөлшектер	4.218	3.153	1.091
Қайта сатуға арналған тауарлар	2.510	3.082	3.101
Телекоммуникациялық жабдыққа арналған босалқы бөлшектер	1.852	1.742	2.575
Өзге де материалдар мен қорлар	7.407	6.900	5.912
Минус: таза өткізу құнына дейін есептен шығару	(12.106)	(13.613)	(9.821)
	262.967	182.127	

16. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ АҒЫМДАҒЫ АКТИВТЕР

31 желтоқсанда өзге де ағымдағы активтер мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Төленген аванстар және болашақтағы кезеңнің шығыстары	104.235	59.022	38.773
Пайдалануға шектелген ақша қаражаты	25.970	-	-
Салықтар бойынша өзге де алдын ала төлемдер	20.778	7.503	2.007
Алуға дивидендтер (9-ескертпе)	17.330	2.940	1.960
Акционерге алдын ала төленген дивидендтер	8.645	-	-
Қаржы лизингінің шарттарына сәйкес аударуға тиісті активтер	5.818	6.273	729
ҚР Ұлттық банкіндегі міндетті резервтер	1.020	864	627
Қызметкерлердің берешегі	776	2.450	477
Қаржылай көмек	-	3.297	50

Өзгелер	64.859	34.108	41.288
Минус: резерв	(24.253)	(9.486)	(9.497)
	225.178	106.971	76.414

31 желтоқсанда дебиторлық берешек мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Сауда дебиторлық берешек	220.530	184.409	240.047
Минус: резерв	(18.818)	(26.083)	(17.008)
	201.712	158.326	

2009 жылғы 31 желтоқсанда Топтың 15.992 миллион теңге мөлшеріндегі дебиторлық шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде салынды (2008: 9.373 миллион т е ण г е) .

2009 жылғы 31 желтоқсанда 24.000 миллион теңге мөлшерінде пайдалануға шектелген ақша қаражаты «Альянс банк» АҚ жай акцияларын сатып алуға арналған Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінде ағымдағы шотқа орналастырылған ақша қ а р а ж а т ы н б і л д і р е д і .

Сауда дебиторлық берешегін және өзге де ағымдағы активтерді құнсыздандыруға резервке өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)
1 қаңтардағы резерв	35.569	26.505
Есептелді	17.734	17.624
Шетел валютасына қайта есептеу	1.711	-
Пайдаланылды	(7.056)	(7.459)
Қалпына келтірілді	(4.052)	(1.101)
Сатуға активтерге аудару (6-ескертпе)	(4)	-
Еншілес кәсіпорынға бақылауды жоғалту	(831)	-
31 желтоқсанда	43.071	35.569

2009, 2008 және 2007 жылдары 31 желтоқсанда сауда дебиторлық берешек және өзге де ағымдағы активтер бойынша сыйақы есептелген жоқ.

31 желтоқсанда мерзімі бөлінісінде сауда дебиторлық берешекті талдау былайша берілген:

			Мерзімі еткен, бірақ құнсызданбаған				
Миллион теңгемен	Жиыны	Мерзімі етпеген және құнсызданбаған	<30 күн	30-60 күн	60-90 күн	90-120 күн	> 120 күн
2009	201.712	146.837	27.269	7.907	2.178	7.088	10.433
2008 (қайта есептелді)	158.326	123.794	21.619	5.633	2.210	1.954	3.116

17. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАЛАМАЛАРЫ

31 желтоқсанда ақша қаражаты және олардың баламалары мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Банктік салымдар - АҚШ доллары	112.456	335.537	235.612
Банктік салымдар - теңге	422.780	791.303	203.883
Банктік салымдар - басқа валюталар	8.073	14.232	5.104
Банктердегі ағымдағы шоттар - АҚШ доллары	181.851	74.785	40.571
Банктердегі ағымдағы шоттар - теңге	501.029	227.621	134.444
Банктердегі ағымдағы шоттар - басқа валюталар	31.900	8.188	8.065
Кассадағы ақша қаражаты	53.123	1.955	2.013
Жолдағы ақша қаражаты	73	270	610
Құнсыздануға резерв	(203)	-	-
	1.311.082	1.453.891	630.302

2007 жылғы 31 желтоқсанда Топтың 620 миллион теңге сомасындағы ақша қаражаты және олардың баламалары Топтың кейбір қарыздары бойынша қамтамасыз ету ретінде салынды (2008: 0; 2009:0).

Қысқа мерзімді салымдар әртүрлі мерзімдерге - қолма-қол ақша қаражатына Топтың мерзімді мұқтажына қарай бір күннен үш айға дейінгі мерзімге енгізіледі. 2009 жылғы 31 банктердегі мерзімді депозиттер бойынша орташа салмақталған ставка (2008: 2,57 %; 2007: 8,09 %). құрады.

18. КАПИТАЛ

Ж а р ғ ы л ы қ к а п и т а л

2009 және 2008 жылдар ішінде Қор акциялар эмиссиясын жүзеге асырлы, олардың төлемі былайша жүзеге асырылды:

Акциялар төлемі	Шығаруға рұқсат етілген және шығарылған акциялардың саны	Акциялардың номинал құны теңгемен	Жарғылық капитал, миллион теңгемен
Самұрық пен Қазынаның бірігуі	2.816.433.936	1.000	2.816.434
Ақша қаражатымен жарналар	607.809.000	10.000, 1.000	610.590
Мемлекеттік акциялар пакетімен жарналар	3.189.907	10.000	31.899
2008 жылғы 31 желтоқсанда	3.427.432.843		3.458.923
Ақша қаражатымен жарналар	15.274.340	10.000,1.000	67.346
Мемлекеттік акциялар пакетімен жарналар	22.203.019	10.000, 1.000	222.030
2009 жылғы 31 желтоқсанда	3.464.910.202		3.748.299

2009 жылғы 31 желтоқсанда 3.464.910.202 акция (2008: 3.427.432.843 акция) т о л ы ғ ы м е н т ө л е н д і .

Қордың жарғылық капиталы ұйымға салымға жатқызылатын акцияларды кезең-кезеңімен орналастыру арқылы қалыптастырылды (3-ескертпе), олар

Мемлекеттің жалпы басқаруында, бөлінбеген пайданы ақша және мүлдік қаражатпен жарналарды капиталдандыру былайша берілген:

2 0 0 8 ж ы л ы

Самұрық пен Қазынаның бірігуі

- Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы № 669 Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына сәйкес - 2008 жылғы 3 қарашада Қордың жарғылық капиталы Самұрық пен Қазынаның таза активтеріне енгізілді. Мемлекеттік акциялар пакетімен жарналар

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 11 қазандағы № 962 қаулысына сәйкес - 2008 жылғы 24 желтоқсанда жеті әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияның және «Қазақстандық ипотекалық кредиттерді кепілдендіру қоры» АҚ-ның акциялары Қорға берілді (41-ескертпе).

Ақша қаражатымен жарналар

- 2008 жылға арналған «Бюджет туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 6 желтоқсандағы № 8-IV Заңына сәйкес Үкімет 2008 жылғы 6 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезеңде 607.500 миллион теңге сомасында Қордың капиталына ақшалай жарнаны жүзеге асырды. Осы қаражат Тұрақтандыру жоспарын жүзеге асыруға арналған (1-ескертпе).

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 24 желтоқсандағы № 1236 қаулысына сәйкес -2008 жылғы 30 желтоқсанда Қордың капиталына 3.090 миллион теңге мөлшерінде ақша жүзеге асырылды. Осы қаражат «Шар - Өскемен» жаңа теміржол желісін салу және пайдалану концессиялық жобасын қаржыландыруға арналған.

Мемлекеттік акциялар пакетімен жарналар

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы N 962 қаулысына сәйкес 2009 жылғы 19 қаңтарда Қорға «ҚазАтомӨнеркәсіп» Ұлттық Атом компаниясы» АҚ-ның мемлекеттік акциялар пакеті берілді.

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 15 қаңтардағы № 10 қаулысына сәйкес 2009 жылы 15 сәуірде Қорға «Тау-кен Самұрық» Ұлттық Тау-Кен компаниясы» АҚ-ның мемлекеттік акциялар пакеті берілді. «Тау-кен Самұрық» Ұлттық Тау-Кен компаниясы» АҚ 2009 жылы құлаған болатын.

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 27 шілдедегі № 1148 қаулысына сәйкес 2009 жылы 20 тамызда Қорға «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ-ның, «Органикалық катализ және электр химиясы институты» АҚ-ның, «А.Б.Бектұров атындағы химия ғылымдары институты» АҚ-ның мемлекеттік акциялар пакеті берілді.

Ақша қаражатымен жарналар

- «2009-2011 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 желтоқсандағы Заңына сәйкес Үкімет 2009 жыл

ішінде 67,346 миллион теңге сомасында Қордың капиталына ақшалай жарнаны жүзеге асырды. Осы қаражат, негізінен, еншілес ұйымдар жүзеге асыратын инвестициялық жобаларды қаржыландыруға, сондай-ақ мемлекеттік тұрғын үй бағдарламасы, шағын және орта бизнес жөніндегі шараларды жүзеге асыруға арналды.

Самұрық пен Қазынаның бірігуі және мемлекеттік кәсіпорындардың акцияларын кейіннен беру жалпы бақылаудағы операциялар ретінде ескерілді және тиісінше шығарылған капитал мен енгізілген таза активтердің теңгерім құны арасындағы айырма бөлінбеген пайдаға жатқызылды. Өйткені осы шоғырландырылған қаржылық есептілік, егер еншілес ұйымдардағы бақыланатын иелену үлесін аудару біршама ерте берілген кезеңнің басында немесе жалпы бақылаудағы компанияларды аудару арқылы еншілес ұйым сатып алған күннен кешірек болса, осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте енгізілген таза активтердің теңгерім құны бөлінбеген пайданы түзету ретінде ескерілетін ретінде беріледі Оның салдарынан Қор акциларын шығарған кезде осы сома жарғылық капиталға көшіріледі.

Валюталарға қайта есептеу бойынша резерв

Валютаға қайта есептеу бойынша резерв еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігін қайта есептеуден пайда болатын бағамдық айырма есебі үшін пайдаланылады, оның функционалдық валютасы теңге болып табылмайды және қаржылық есептілігі 3-ескертпеде сипатталған есеп саясатына сәйкес осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізілді.

Үкіметтің қарыздары бойынша дисконт

2009 жылы Қор Үкіметтен нарықтан төмен ставкалар бойынша қарыз қаражатын алды (20-ескертпе), 461.255 миллион теңге сомасында осы міндеттемелерді бастапқы тану кезіндегі дисконт капиталға өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте көрсетілді (18, 20-ескертпелер).

Еншілес ұйымдардың қатысу үлесіне өзгеріс-миноритарлық акционерлермен капиталға қатысу үлесі

Б Т А Б а н к і

2009 жылы 2 ақпанда Қор БТА Банкінің 75,1% акциясын сатып алды, банк деңгейіндегі азшылық үлесін қоса алғанда, сатып алу күнгі банктің таза активтеріндегі азшылық үлесі 139.090 миллион теңгені құрады. Есептілік күні азшылық үлесі азшылық үлесіне жатқызылған БТА банкінің таза шығыны салдарына толығымен есептен шығарылды. Негізгі компания Акционерінің үлесіне жатқызылған азшылық шығынының сомасы 58.518 миллион теңгені құрады.

Қ М Г

2009 жылы «ҚазМұнайТаз» Барлау Өндіру» АҚ 21.381 миллион теңге сомаға меншік акцияларды (1.499.180 жай акция) (2008 жылы: 521 миллион теңге сомаға

55.748 жай акция) сатып алу нәтижесінде меншік сатып алынған акцияларын ұлғайтты. Төленген сыйақы және 1.593 миллион теңге мөлшерінде істен шыққан азшылық үлесінің теңгерім құны арасындағы айырма бөлінбеген пайдаға танылды.

Әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациялар

2009 жылы Қордың меншігіндегі ӘКК акцияларының пакеттеріне ҚР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің сенімгерлік басқаруына беруге және Комитет тарапынан қосымша жарналар салдарынан Қордың иелену үлесінің азаюына байланысты Қор 2009 жыл ішінде бес әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияға бақылауды жоғалтты (6-ескертпе). ӘКК таза активтеріндегі істен шыққан үлес 31.536 миллион теңгені құрады.

Өзге де күрделі резервтер

Өзге де күрделі резервтер капитал шеңберінде хеджерлеу бойынша резервке белгілі бір туынды қаржылық құралға қатысты әділ құн бойынша кез келген пайданы немесе шығынды есепке алу үшін ақша қаражатының ағындарын хеджерлеу есебінің ықпалын қамтиды. Осы пайдалар мен шығындар салдарынан операциялар жүргізу кезіндегі пайдалар мен шығындарға тікелей танылады.

Өзге де күрделі резервтер олар жұмыс істейтін еншілес ұйымның үлестік құралдар қызметкерлеріне төленетін берілген қызметтерге сыйақы сомасын да қамтиды. Үлестік құралдар негізіндегі төлемдер бойынша шығыстар кезең ішіндегі өзге де күрделі резервтерге бір уақытта тиісінше ұлғая отырып танылады, онда қызметкерлер сыйақыға толық құқық алған күні аяқталатын және белгілі бір мерзімге сіңірген еңбегінің талаптары және/немесе қызмет нәтижелері жетістіктерінің талаптары орындалады.

Акцияға пайда

Акцияға базалық пайда сомасы бір жыл ішіндегі айналымдағы қарапайым акциялардың орташа салмақталған санына негізгі компанияның қарапайым акцияларын ұстаушыларға келетін жыл үшін таза пайданы бөлу арқылы есептелді.

Акцияға ажыратылған пайда сомасы бір жыл ішіндегі айналымдағы қарапайым акциялардың орташа салмақталған санына плюс барлық ықтимал қарапайым акцияларды ажырату әсерімен айырбастау жағдайында шығарылатын қарапайым акциялардың орташа салмақталған санына негізгі компанияның қарапайым акцияларын ұстаушыларға келетін таза пайданы бөлу арқылы есептелді (айырбасталатын артықшылықты акциялар бойынша пайызға түзетуден кейін)

Төменде пайда және акциялардың саны туралы ақпарат келтірілген, ол акцияға базалық және ажыратылған есептерде пайдаланылды:

Миллион теңгемен	2009	2008
Негізгі компанияның акционеріне жатқызылатын жалғасатын қызметтен (шығын)/пайда	(559.023)	377.634

Негізгі компанияға жатқызылатын тоқтатылған қызметтен таза шығын	(5.267)	(9.898)
Базалық пайданы есептеу үшін негізгі компанияның акционеріне жатқызылған таза (шығын)/пайда	(564.290)	367.736
Акцияға базалық және ажыратылған пайданы есептеу үшін қарапайым акциялардың орташа салмақталған саны	3.452.952.916	2.749.692.029

19. ҚАРЫЗДАР

31 желтоқсанда қарыздар, оның ішінде есептелген сыйақы мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Тіркелген сыйақы ставкасы бар қарыздар	2.008.094	760.247	807.855
Орташа салмақталған сыйақы ставкасы	7,62 %	6,93 %	6,66 %
Өзгермелі сыйақы ставкасы бар қарыздар	1.320.469	952.111	591.705
Орташа салмақталған сыйақы ставкасы	4,44 %	4,50 %	6,95 %
12 ай ішінде өтеуге тиісті сома шегерілген	(1.093.691)	(292.304)	(732.439)
12 айдан кейін өтеуге тиісті сома	2.234.872	1.420.054	667.121
<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2008	2007
АҚШ долларымен берілген қарыздар	2.650.184	1.565.033	1.155.759
Теңгемен берілген қарыздар	244.965	36.004	27.519
Басқа да валюталармен берілген қарыздар	433.414	111.321	216.282
	3.328.563	1.712.358	1.399.560

Қарызлар туралы кейбір келісімдердің ережелеріне және талаптарына сәйкес Топтың тиісті еншілес ұйымдары белгілі бір шектеулі талаптарды орындауға міндетті. Топтық басшылығы 2009 жылғы 31 желтоқсанда Топтың еншілес ұйымдары осындай шектеулі талаптарды орындады деп санайды (45-ескертпе).

20. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҮКІМЕТІНІҢ ҚАРЫЗДАРЫ

31 желтоқсанда Үкіметтің қарыздары мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (қайта есептелді)	2007
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	869.965	55.295	14.449
Жобаларды қаржыландыруға аванстар	6.848	9.915	11.576
	876.813	65.210	26.025
12 ай ішінде өтеуге тиісті сома шегерілген	(593.599)	(859)	(384)
12 айдан кейін өтеуге тиісті сома	283.214	64.351	25.641

2009 жылғы 31 желтоқсанда Қазақстан Республикасы Үкіметінен қарыздар Қордың борыштық бағалы қағаздарының кепілі бойынша кері сатып алу туралы келісімдер шеңберінде Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкінен БТА Банкі және ҚМГ алған 586.368 миллион теңге мөлшеріндегі қарыздарды қамтиды.

2009 жылы Қор жалпы сомасы 629.900 миллион теңгеге тиісінше бір облигацияға

номинал құны 1.000.000 теңге және 1.000 теңге болатын 480.000 және 149.900.000 купон облигацияларын биржалық емес нарыққа орналастырды. Облигациялардың айналым мерзімі 15 жылды және 20 жылды құрайды, 0,02% және 1% мөлшерінде купондық сыйақы әрбір жарты жылда төленеді. Барлық облигацияларды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сатып алды. Осы облигациялар облигацияларды шығару күні Қорға қолданылатын нарықтық пайыз ставкасын пайдалана отырып есептелген, әділ құн бойынша бастапқыда көрсетілді (480.000 облигация: 9,5%, 149.900.000 облигация: 5,96%). 448.833 миллион теңге мөлшеріндегі қарыздардың номинал құны мен олардың әділ құны арасындағы айырма Акционерлерінің қосымша жарнасы ретінде капиталға өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте танылды. Осы облигацияларды өткізу үшін алынған қаражаттың мынадай мақсатты нысанасы бар: Тұрақтандыру жоспары шеңберінде тұрғын үй секторын дамыту және қолдау әрі шағын және орта бизнесті қаржыландыру, «Екібастұз ГРЭС-І» ЖШС-га 50% қатысу үлесін сатып алу және «Богатырь Көмір» ЖШС-га 50% қатысу үлесін сатып алуды қ а й т а қ а р ж ы л а н д ы р у .

«2009- 2011 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 желтоқсандағы Заңына сәйкес 2009 жылы 23 желтоқсанда Қор 0,1%-дан 1,5%-ға дейін пайыздық ставкалары бар жалпы сомасы 27.277 миллион теңге болатын Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінен 3 қарыз алды. Қарыздар 10 жылдан 20 жылға дейінгі мерзімге алынды және мынадай м а қ с а т т ы н ы с а н а с ы б а р :

- жылдық 4 % сыйақы ставкасы бойынша азаматтардың белгілі бір санаттарына тұрғын үй кредиттерін беру үшін 18.277 миллион теңге мөлшерінде «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ-га қарыз беру;

- экономиканың басым салаларында жобаларды кредиттеу ставкасын азайту үшін 5.000 миллион теңге мөлшерінде «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-га қарыз беру. Түпкі қарыз алушыға пайыз ставкасы жылдық 0,2% аспауы қажет;

- жылдық 3%-дан аспайтын сыйақы ставкасы бойынша Атырау облысында бірінші біріктірілген газ-химия кешені инфрақұрылымын салуды қаржыландыру үшін 4.000 миллион теңге мөлшерінде «Kazakhstan Petrochemical Industries Inc» ЖШС-га қарыз б е р у .

Бастапқы тану кезінде осы қарыздар 5.96% үлгі нарықтық сыйақы ставкасын пайдалана отырып, 14.855 миллион теңгені құрайтын әділ құн бойынша бағаланды. 12.422 миллион теңге мөлшерінде қарыздардың номинал құны мен олардың әділ құны арасындағы айырма Акционердің қосымша жарнасы ретінде капиталға өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте танылды.

2009 жылғы 31 желтоқсанда Қазақстан Республикасының Үкіметінен қарыздар белгілі бір өнеркәсіп салаларын, оның ішінде тоқыма, газ өңдеу саласын және химия саласын қолдауға арналған және мемлекеттік бюджеттен берілген ұзақ мерзімді

қарыздарды қамтыды. Қарыздар бойынша пайыздық ставкалар қарыз алушыларға есептелетін жылына 0,1%-дан 8,4%-ға дейінгі кұрайды, қарыз мақсатын көрсетеді.

Жобаларды қаржыландыруға аванстар 2009 жылға қарай авиациялық-ғарыш кешенін салу үшін «Бәйтерек» бірлескен Қазақстан-Ресей кәсіпорны» АҚ-ын қаржыландыруға арналған бюджеттен қарыздың пайдаланылмаған бөлігін білдіреді. Қарыз 2010 жылдан 2023 жылға дейін тең үлеспен өтелетін болады. Топ агент ретінде болады және қарыз алушының кредитті мақсатқа сай пайдаланбағаны үшін немесе қарызға қатысы бар кез келген басқа да тәуекелдер үшін жауапкершілікте болады.

21. ӨЗГЕ ДЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР **Жобаға үлес сатып алуға кредиторлық берешек**

2008 жылғы 31 қазанда СКП жобасына барлық қатысушылар келісімге қол қойды, оған сәйкес «ҚМГ Қашаған Б.В.» қоспағанда, жобаның барлық қатысушылары 2008 жылғы 1 қаңтардан бастап 8,33%-дан 16,81%-ға дейін өткенді шола отырып, СКП-да «ҚМГ Қашаған Б.В.» үлесін ұлғайту үшін осылайша бара-бар негізде жобадағы өз үлестерінің бір бөлігін ішінара беруге келісті (*7 және 8-ескертпелер*). Сатып алу бағасы 1,78 миллиард АҚШ доллары мөлшерінде тіркелген соманы және ИВОК. плюс 3 пайыз мөлшерінде жылдық сыйақыны қамтиды, ол жыл сайын негізгі борыш сомасына капиталдандырылады. Осы берешек 8,48% мөлшерінде қосымша сатып алынған үлеспен қамтамасыз етілді. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салынған активтердің теңгерім құны (барлау және бағалау бойынша активтер және негізгі құралдар) 447.382 миллион теңгені (2008:271.557 миллион теңгені) құрады.

2009 жылғы 31 желтоқсанда осы міндеттеменің теңгерім құны 312.052 миллион теңгені (2008: 239.501 миллион теңгені) құрады.

«Семізбай-У» ЖШС-не 49% қатысу үлесін сату

2008 жылы «ҚазАтомӨнеркәсіп» АҚ ақша қаражатының болашақтағы істен шығуының ағымдағы құнын білдіретін 234 миллион АҚШ доллары (немесе 28,274 миллион теңге) мөлшерінде ақшалай сыйақыға «Семізбай-У» ЖШС-не 49% қатысу үлесін сатуға Beijing Sino-Kaz Uranium Resources Investment Company Limited ("Sino-Kaz Company" шарт (бұдан әрі - «Шарт»)) жасасты. Топ «Семізбай-У» ЖШС-не 51% қатысу үлесін сақтады.

Шартқа сәйкес Sino-Kaz компаниясының 2010 жылдан 2033 жылға дейін ең төменгі таза кіріске бара-бар үлестік қатысуды бөлуге құқығы бар, ол осы мәміледе көрсетілген қаржылық міндеттемені өтеуді білдіреді. Осы бөлу шарттық соманың ең төменгі төлемдері үшін қажет. Осы төлемдер «ҚазАтомвнерюсіп» АҚ кепілдендірілген. Осы қаржылық міндеттеме оның бастапқы тану күнгі әділ құны бойынша бағаланды.

Sino-Kaz Company негізгі компаниясы China Guandong Nuclear Power Corporation осы Шартқа қол қойған күннен бастап екі жыл ішінде қытай атом электр станциясы үшін ұнтақ және таблеткадағы қос тотықты уран өндіру үшін «Үлбі металлургия комбинаты» АҚ-да қолданылатын технологияларды сертификаттау міндеттемесін өзіне

а л д ы .

Егер «ҚазАтомӨнеркәсіп» АҚ жоғарыда сипатталған сертификаттауды алмайтын болса, «ҚазАтомӨнеркәсіп» АҚ Sino-Kaz Company-дан «ҚазАтоменеркәсіп» АҚ «Семізбай-U» 49% қатысу үлесін сатуды талап ету құқығын оған беретін колл-опцион да жасасты. Колл-опцион Sino-Kaz Company бөлінетін таза кірістің ағымдағы құны шегерілген 49% мөлшерінде өзінің қатысу үлесі үшін Sino-Kaz Company төленген сыйақыға тең баға бойынша іске асырылуы мүмкін.

«ҚазАтомӨнеркәсіп» АҚ Sino-Kaz Company бөлінетін таза кірістің ағымдағы құны шегерілген Sino-Kaz Company төленген сыйақыға тең баға бойынша «ҚазАтоменеркәсіп» АҚ «Семізбай-U» 49% мөлшерінде өзінің қатысу үлесін стау құқығын Sino-Kaz Company беретін пут-опцион да жасасты. Осы пут-опционды іске асыру мына оқиғаларға байланысты: (а) Қазақстан Үкіметі «Семізбай-U тиесілі уран кен орындарынан кез келген жер қойнауын пайдалану келісімшартын бұзады; (б) «Семізбай-U» уранын экспорттау не тыйым салынған не оған эмбарго салынған; (в) тараптардың уағдаластықтарына сәйкес басқа да келісімдерді «Семізбай-» орындамауына байланысты туындаған кез келген басқа себептер.

Қазақстандық салық заңнамасына сәйкес осы мәміле 28,274 миллион теңге және 2,964 миллион теңге өткізу құны мөлшерінде сыйақыға еншілес кәсіпорынға қатысу үлесін сату ретінде қарастырылады. Салық салу мақсаты үшін істен шығудан болатын кіріс 25,310 миллион теңгені құрады.

2009 жылғы 31 желтоқсанда осы міндеттеменің құны 38.592 миллион теңгені (2008: 28.274 миллион теңгені) құрады.

22. ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАЛДАУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Топ негізгі құралдардың телекоммуникациялық жабдықтар мен жылжымалы темір жол құрамынан артық бірқатар объектілері бойынша қаржылық жалдау шарттарын ж а с а д ы .

2009 жылғы 31 желтоқсанда пайыздарды есептеу сомасы 4%-дан 18,26%-ға дейінгі пайыздың тиімді ставкаларына негізделеді (2008: 6%-дан 19%-ға дейін; 2007: 6%-дан 15% - ға д е й і н) .

31 желтоқсанда қаржылық жалдау бойынша болашақтағы ең төменгі жалдау төлемдері, таза ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құнымен бірге мынадай үлгіде ұсынылады:

Миллион теңгемен	2009	
	Ең төменгі жалдау төлемдері	Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны
Бір жыл бойы	13.047	10.094
2-ден 5 жылға дейін қоса алғанда	23.210	17.934
Бес жылдан жоғары	5.471	3.946

Минус: қаржы төлемдерін білдіретін сома	(9.754)	-
Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны	31.974	31.974
12 ай ішінде өтеуге тиісті сома шегерілген		(10.094)
12 айдан кейін өтелуге тиіс сомалар		21.880
	2008 (есептелгені)	
<i>Миллион теңгемен</i>	Ең төменгі жалдау төлемдері	Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны
Бір жыл бойы	9.168	6.208
2-ден 5 жылға дейін коса алғанда	22.128	14.455
Бес жылдан жоғары	7.196	3.175
Минус: қаржы төлемдерін білдіретін сома	(14.654)	-
Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны	23.838	23.838
12 ай ішінде өтеуге тиісті сома шегерілген		(6.208)
12 айдан кейін өтелуге тиіс сомалар		17.630
	2007	
<i>Миллион теңгемен</i>	Ең төменгі жалдау төлемдері	Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны
Бір жыл бойы	12.705	5.593
2-ден 5 жылға дейін коса алғанда	16.159	14.269
Бес жылдан жоғары	3.515	2.067
Минус: қаржы төлемдерін білдіретін сома	(10.450)	
Ең төменгі жалдау төлемдерінің ағымдағы құны	21.929	21.929
12 ай ішінде өтеуге тиісті сома шегерілген		(5.593)
12 айдан кейін өтелуге тиіс сомалар		16.336

23. РЕЗЕРВТЕР

31 желтоқсанға арналған резервтер мынаны қамтиды:

<i>Миллион теңгемен</i>	Активтердің істен шығуы міндеттемелер	Қоршаған ортаға келтірілген зиянға міндеттемелер бойынша резерв	Салықтар бойынша резерв	Банктік аккредитив пен кепілдіктегі резерв	Өзгелер	Жиыны
2007 жылғы 31 желтоқсанға арналған резерв	27.442	34.743	20.992	-	13.941	97.118
Шетелдік валютаны қайта есептеу	74	69	-	-	(6)	137
Бағаларды қайта қарау	(11.229)	-	-	-	-	(11.229)

Дисконт сомасына ұлғайту	2.095	25	-	-	352	2.472
Жыл ішіндегі резерв	7.880	1	7.680	-	6.763	22.324
Резервті пайдалану	(764)	(3.076)	(290)	-	(11.059)	(15.189)
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	-	(529)	(2.149)	-	(372)	(3.050)
2008 жылғы 31 желтоқсанға арналған резерв (есептелгені)	25.498	31.233	26.233	-	9.619	92.583
Шетелдік валютаны қайта есептеу	1.359	2.167	92	-	568	4.186
Бағаларды қайта қарау	(3.815)	941	162	27.890	(675)	24.503
Дисконттың сомасына ұлғайту	2.068	25	-	-	246	2.339
Жыл ішіндегі резерв	6.866	10	17.019		6.729	30.624
Кәсіпорындарды біріктірген кезде болатын түсімдер (5-ескерту)	-	57	-	238.808	-	238.865
Резервті пайдалану	(1.148)	(3.506)	(1.255)	(136.972)	(6.399)	(149.280)
Пайдаланылмаған сомаларды түзету	(2.142)	-	(10.713)	(70.599)	(1.548)	(85.002)
2009 жылғы 31 желтоқсанға арналған резерв	28.686	30,927	31.538	59.127	8.540	158.818

Ағымдағы және ұзақ мерзімді бөліктер мынадай үлгіде бөлінген:

<i>Миллион теңгемен</i>	Активтерді шығару жөніндегі міндеттемелер	Қоршаған ортаға келтірілген зиянға міндеттемелер бойынша резерв	Салықтар бойынша резерв	Банктік аккредитив пен кепілдіктегі резерв	Өзгелер	Жиыны
Ағымдағы бөлігі	1.000	6.679	28.848	31.740	11.370	79.637
Ұзақ мерзімді бөлігі	27.686	24.248	2.690	27.387	(2.830)	79.181
2009 жылғы 31 желтоқсанға арналған резерв	28.686	30.927	31.538	59.127	8.540	158.818
Ағымдағы бөлігі	1.119	6.387	25.750	—	7.940	41.196
Ұзақ мерзімді бөлігі	24.379	24.846	483	-	1.679	51.387
2008 жылғы 31 желтоқсанға арналған (есептелгені)	25.498	31.233	26.233	—	9.619	92.533
Ағымдағы бөлігі	1.340	2.813	19.501	—	10.606	34.260
Ұзақ мерзімді бөлігі	26.102	31.930	1.491	-	3.335	62.858
2007 жылғы 31 желтоқсанға арналған резерв (есептелгені)	27.442	34.743	20.992	-	13.941	97.118

Елеулі бағалар мен жорамалдарды қоса алғанда, бұл резервтерді сипаттау 4-ескертпеге енгізілген.

24. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫЛАР БЕРУ ЖӨНІНДЕГІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Мемлекеттік зейнетақымен қамтамасыз ету бойынша міндеттемелер
Топ Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамалық талаптарына сәйкес әлеуметтік салық төлейді. Әлеуметтік салық және жалақы бойынша шығыстар олардың пайда болу сәтіндегі шығыстарға жатады.

Бұдан басқа, Топ жинақтаушы зейнетақы қорларына қызметкерлердің жарналары ретінде төленетін қызметкерлердің жалақысынан 10% ұстайды. Мұндай шығыстар керек болған кезеңде көрсетіледі.
Белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспары

Осы жүйе бойынша қызметкерлерге төлемдер бойынша міндеттеме Топтың кейбір еншілес ұйымдары («ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ «Қазақстан Темір Жолы» ұлттық компаниясы» АҚ, «Самұрық-Энерго» АҚ және «ҚАМҚОР» ЖШС) арасында жасалған кәсіподақ ұйымдарының шарттарына сәйкес төлемге жатады.

31 желтоқсанға белгіленген төлемдері бар зейнетақы жоспары бойынша Топтың жалпы міндеттемелері мынаны қамтиды:

	2009	2008 (есептелгені)	2007
Белгіленген төлем мөлшерлері бар зейнетақы жоспары бойынша міндеттемелердің ағымдағы құны	30.441	28.756	27.680

31 желтоқсанға белгіленген төлем мөлшерлері бар зейнетақы жоспары және тіркелген төлемдер бойынша міндеттемелердің ағымдағы құнын салыстыру былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008 (есептелгені)
Жыл басындағы міндеттемелердің жалпы сомасы	28.756	27.680
Ағымдағы қызметтердің құны	1.631	2.768
Өткен қызметтердің құны	621	(184)
Сыйақыға шығындар	2.289	2.026
Бір жыл ішінде жүргізілген төлемдер	(2.179)	(2.014)
Бір жылдағы сатып алу		
Бір жылға танылған актуарлық шығын	(677)	(1.521)
Жыл соңына міндеттемелердің жалпы сомасы	30.441	28.755
Өтеу мерзімі бір жыл ішінде болатын міндеттеме	(1.927)	(1.703)
Өтеу мерзімі бір жылдан кейін болатын міндеттеме	28.514	27.052

2009 және 2008 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталатын жылға танылған актуарийлік шығын, негізінен, болашақта жалақыны арттыруға қатысты жорамалдардағы өзгерістер нәтижесінде пайда болды.

Жалпы сомасы 3.864 мың теңге болатын қызметтердің ағымдағы құны, сыйақы құны, өткен қызметтердің құны және актуарийлік шығын персоналға шығындар құрамында пайдалар мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте ескерілді (2008: 3 . 0 9 0 м и л л и о н т е ң г е) .

Топ міндеттемелерінің есептері өлім-жітім деңгейі бойынша жарияланатын статистикалық деректер, сондай-ақ қызметкерлердің саны, жынысы және еңбек өтілі бойынша топтың нақты деректері негізінде дайындалды. Барлық жоспарлар үшін орташа салмақталған мән ретінде есептелген есепті күнгі өзге де негізгі жорамалдар төменде келтірілген:

	2009	2008 (есептелгені)	2007
Дисконттың ставкасы	6,98 %	6,90 %	6,42 %
Болашақта материалдық көмектің күтілетін жылдық өсімі	4,44 %	4,49 %	5,52 %
Болашақта ең төменгі жалақының күтілетін жылдық өсімі	5,55 %	5,52 %	5,92 %
Болашақта теміржол билеттері құнының күтілетін жылдық өсімі	4,50 %	4,50 %	4,50 %

Белгіленген төлем мөлшері бір зейнетақы жоспары қаржыландырылмайтын болып табылады.

25. КЛИЕНТТЕРДІҢ ҚАРАЖАТЫ

Миллион теңгемен	2009	2008 (есептелгені)	2007
Мерзімді салымдар:	266.972	12.049	7.711
Коммерциялық кәсіпорындар	36.578		
Жеке тұлғалар	223.208	12.049	7.711
Мемлекеттік ұйымдар	1.166		
Коммерциялық емес кәсіпорындар	6.020		
Ағымдағы шоттар:	146.687	8.188	9.710
Коммерциялық кәсіпорындар	22.419	1.077	2.900
Жеке тұлғалар	43.889	7.111	6.810
Мемлекеттік ұйымдар	78.661		
Коммерциялық емес кәсіпорындар	1.718		
Кепілдіктер және шектеулі шарттары бар өзге			
де салымдар:	15.425	8.646	4.525
Коммерциялық кәсіпорындар	10.535	376	68
Жеке тұлғалар	4.852	8.270	4.457
Мемлекеттік ұйымдар	37		
Коммерциялық емес кәсіпорындар	1		
Клиенттердің қаражаты	429.084	28.833	21.946

26. ТУЫНДЫ ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ

Инвестицияларды сатып алған кездегі опциондар

«Қазкоммерцбанк» АҚ және «Қазақстанның халық банкі» АҚ сатып алудың бөлігі ретінде Қор сатып алған күннен бастап 2-ден 5 жылға дейінгі кезеңде іске асырылатын үлесінен сатуға коллдар мен путтардың опциондарын да алды. Осы опциондардың әділ құны сатып алу күнінде коллдар мен пут «Қазкоммерцбанк» АҚ үшін 12.346 миллион теңгені және «Қазақстанның халық банкі» АҚ үшін 24.071 миллион теңгені құрады және қауымдастырылған ұйымдардағы инвестициялардың бөлігі ретінде танылды (8-ескерте). 2009 жылғы 31 желтоқсанда осы опциондардың әділ құны 130.541 миллион теңгені құрады, және айырмашылығы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған е с е п т е к ө р с е т і л д і .

Бизнесті біріктіру кезінде пайда болатын біріктірген кезде «пут» және «колл» опционы бойынша міндеттемелер жөніндегі есеп

«Rompetrol Group N.V.» («TRG») компаниясының сатып алу бөлігі ретінде 2007 жылы ҚМС қалған 25% сатып алуға арналған «кол» опционы мен «пут» опционын алды. Опциондардың құны 2008 жылғы 31 желтоқсанда 14.896 миллион теңгені (2007: 34.387 миллион теңге) құрады алынған «пут» опционының объектісі болып табылатын тиісті акциялардың негізінде бизнесті біріктіру есепті қолданды. 2009 жылғы 24 маусымда ҚМГ ҰК «пут» және «кол» опционы бойынша миллион теңге мөлшерінде ақшалай қаражатты өтеді. 147 миллион теңге мөлшерінен асып кету жиынтығы кіріс туралы шоғырландырылған есептегі қаржылық кіріс құрамында ескерілді.

27. БАСҚА АҒЫМДАҒЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

31 желтоқсандағы басқа ағымдағы міндеттемелер мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (есептелгені)	2007
Алынған аванстар және болашақ кезеңдердің			
кірістері	114.864	72.021	58.604
Төленуге жататын басқа салықтар	100.690	46.212	41.872
Қызметкерлерге төлемдер бойынша			
міндеттемелер	36.410	38.631	37.150
РЕПО келісімдері бойынша сатылған бағалы			
қағаздар	13.645	13.104	957
Басқа	86.998	45.293	27.426
	352.607	215.261	166.009

2009, 2008 және 2007 жылдардың 31 желтоқсанында басқа ағымдағы міндеттемелер бойынша сыйақы есептелінген жоқ.

28. КІРІС

31 желтоқсанда аяқталған жылға кіріс мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (есептелгені)
Мұнай өнімдерін сату	1.041.333	1.107.132
Мұнай шикізатын сату	428.020	658.085
Жүк теміржол тасымалдары	398.734	404.473
Пайыздық кіріс	325.999	49.886
Мұнай және газ тасымалдау	250.000	197.140
Урандық, өнімді сату	138.820	83.890
Телекоммуникациялық қызметтер	135.943	134.080
Әуе тасымалдары	80.860	77.762
Газды қайта өңдейтін өнімді сату	62.899	61.704
Электрлік кешен	59.912	89.954
Жолаушылар теміржол тасымалы	46.647	42.523
Электр энергиясын тасымалдау	29.497	29.394
Пошталық қызметтер	14.690	13.675
Өзге кіріс	174.751	148.668
Минус: сатуға салық және коммерциялық жеңілдіктер	(276.272)	(224.179)
	2.911.833	2.874.187

Ө з г е д е к і р і с

Өзге де кіріс негізінен тауарлық-материалдық қорларды сатудан және негізгі қызметтермен бірге ұсынылатын үшінші тараптарға өзге де қосымша қызметтер ұсынудан түсетін кірісті қамтиды.

29. МЕМЛЕКЕТТІК СУБСИДИЯЛАР

Тасымалдаушының әлеуметтік мәні бар қатынастар бойынша жолаушылар тасымалдауды жүзеге асыруына байланысты залалдарын субсидиялау ережесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 11 қарашадағы № 1188 қаулысына сәйкес «Қазақстан Темір Жолы» ұлттық компаниясы» АҚ («КТЖ ҰК») 2005 жылғы 1 қаңтардан бастап әлеуметтік мәні бар қатынастар бойынша тасымалдаушылар залалдарын жабу ретінде субсидиялар ала бастады. Бұл субсидиялар бойынша қандай да бір шарттар немесе шартты міндеттемелер жоқ. 2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған субсидиялардың сомасы 10.058 миллион теңгені (2008: 7.300 миллион теңге) қ ұ р а л ы .

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2004 жылғы 7 қазандағы № 1039 «Халыққа телекоммуникацияның әмбебап қызметтерін көрсететін байланыс операторларының шығындарын өтеу үшін телекоммуникацияның әмбебап қызметтерінің құнын субсидиялау Ережесін бекіту туралы» қаулысына сәйкес 2004 жылдың 4 тоқсанынан бастап «Қазақтелеком» АҚ әлеуметтік маңызды аудандарда байланыс қызметтерін

көрсету кезінде операторлар келтірген шығындарды өтеуге арналған үкіметтік дотацияларды алды. Көрсетілген дотациялар қатынасында барлық талаптар мен шартты міндеттемелер орындалды. 2009 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде алынған субсидиялардың жалпы сомасы 5.139 миллион теңгені (2008: 4.386 миллион теңгені) құрады.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2002 жылғы 17 тамыздағы № 915 қаулысына сәйкес Үкімет Қазақстанның басқа қалаларына Астана қаласынан рентабельді емес бағыттар бойынша жолаушылар әуе тасымалы бойынша қызметті жүзеге асыратын компанияларға субсидиялар береді. Субсидия алынған кіріс үстіндегі рейске арналған шығындарды арттыруға негізделген. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы аяқталған жыл ішіндегі субсидиялар сомасы 599 миллион теңгені (2008: 585 миллион теңге) құрады.

30. САТЫЛҒАН ӨНІМНІҢ ЖӘНЕ КӨРСЕТІЛГЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

31 желтоқсанда аяқталған жылғы іске асырудың өзіндік құны мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2009	2 0 0 8 (есептелгені)
Материалдар мен қорлар	950.530	1.193.375
Жалақы бойынша шығыстар	313.017	283.615
Пайыздық шығыстар	255.629	12.651
Тозу, ескіру және амортизация	172.246	161.908
Көрсетілген өндірістік қызметтер	61.403	108.333
Жөндеу және қызмет көрсету	56.158	10.737
Пайдалы қазбаларды өндіруге арналған салық	55.077	-
Жалдау	26.701	18.010
Роялти	-	28.365
Өзгелер	34.971	128.993
	1.925.732	1.945.987

31. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жалпы және әкімшілік шығыстар мыналарды қамтиды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (есептелгені)
Жалақы бойынша шығыстар	122.410	98.169
Консультациялық қызметтер	35.162	15.205
Табыс салығынан басқа салықтар	33.455	28.704
Тозу және амортизация	26.005	17.449
Күмәнді борыштар бойынша резервтер	16.393	16.426
Қайырымдылық	13.670	9.769

Айыппұлдар мен өсімақылар	2.185	325
Өзгелер	63.087	78.976
	312.367	265.023

32. ТАСЫМАЛДАУ ЖӘНЕ ІСКЕ АСЫРУ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін тасымалдау және іске асыру бойынша шығыстар мыналарды қамтиды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2 0 0 8 (есептелгені)
Тасымалдау	67.323	35.781
Ренттік салық	58.827	-
Еңбекақы төлеу жөніндегі шығыстар	15.127	12.207
Тозу және амортизация	10.678	8.469
Агенттерге комиссиялық сыйақы және жарнама	7.159	11.385
Кедендік баждар	-	68.801
Өзгелер	21.534	18.831
	180.648	155.474

33. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРДЫҢ ШЫҒУЫНАН КЕЛЕТІН КІРІС

«Қазтрансгаз-Тбилиси» АҚ (ҚМГ ҰК еншілес ұйымы) бақылау шығыны

Кутаиси қаласының 2009 жылғы 16 наурыздағы қалалық сотының шешіміне сәйкес ҚМГ ҰК Энергетика және су ресурстарын басқару жөніндегі Грузияның Ұлттық комитетінің арнайы басқармасына соңғы беру нәтижесінде өзінің еншілес ұйымы «ҚТГ-Тбилиси» АҚ-дағы бақылауын жоғалтты. Осылайша, ҚМГ ҰК «ҚТГ-Тбилиси» АҚ қаржылық және операциялық қызметін анықтайтын, тиісінше еншілес ұйымның үстінен бақылауды және осы бақылаумен байланысты экономикалық пайдаларға арналған құқықтарды жоғалтып, өз құқығын жоғалтты. Осы еншілес ұйымды шоғырландыру 2009 жылғы 16 наурыздан бастап, бақылауды жоғалтқан күннен басталды.

2009 жылғы 16 наурызға арналған «ҚТГ-Тбилиси» АҚ активтері мен міндеттемелерінің негізгі сыныптары мынадай үлгіде берілді:

Миллион теңгемен	2009 жылғы 16 наурыз
Негізгі қаражат	6.452
Материалдық емес активтер	17
Тауарлық-материалдық қорлар	197
Саудалық дебиторлық берешек	4.065
Өтелетін салықтар	580
Ақшалай қаражат және олардың баламалары жиыны	280
Активтердің жиыны	11.591

Пайыздық қарыздар және тартылған қаражат	9.220
Байланысты тараптардан түскен қарыздар	8.530
Мерзімі еткен корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттеме	658
Саудалық және басқа кредиторлық берешек	7.650
Басқа ағымдағы міндеттемелер	1.128
Міндеттемелердің жиыны	27.186
Таза міндеттемелер	(15.595)
Минус: шетелдік валютаны қайта есептеу жөніндегі резерв	2.389
Минус: Топқа кепілдендірілген еншілес ұйымның міндеттемесі бойынша резерв	7.418
Еншілес Ұйымдағы бақылауды жоғалтқаннан түскен кіріс	(5.788)

2009 жылы желтоқсанда ҚМГ ҰК Credit Suisse-пен суб-консорциалдық келісімге қол консорциалдық келісімге сәйкес ҚМГ ҰК ҚТГ-Тбилиси міндеттемелер бойынша берешекті 7.418 теңге сомасында Credit Suisse-ден қарыз бойынша ҚТГ-Тбилисиден талап ету құқығын сатып алу жолымен өтеді. ҚМГ ҰК ҚТГ-Тбилисиден талап ету құқығын толығымен құнсыздандырды.

«Қазтрансгаз-Тбилиси» АҚ-дағы (ҚМГ ӨК еншілес ұйымы) бақылау шығыны

2009 жылғы 16 наурызда аяқталған екі жарым ай ішінде ҚТГ-Тбилиси көрсеткіштері мынадай үлгіде берілді:

<i>Миллион теңгемен</i>	
Пайда	4.108
Сатудың өзіндік құны	(3.649)
Әкімшілік шығыстар	(262)
Сату жөніндегі шығыстар	(943)
Басқа шығыстар	(494)
Салық салынғанға дейінгі шығындар	(1.240)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(26)
Кезең ішіндегі шығындар	(1.266)

Шоғырландыруды тоқтатқан кезде 2.389 миллион теңге мөлшеріндегі ҚТГ-Тбилиси шетелдік валютасын қайта есептеу бойынша резервтің жинақталған сомасы еншілес ұйымның үстіндегі бақылау шығынынан кіріске енгізілген болатын.

ӘКК - дағы бақылау шығыны

2009 жыл ішінде Қор бес әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациялардың үстінен бақылауды жоғалтты (18-ескертпе).

SC Astra Investitii Imobiliare SRL шығып кетуі

2008 жылғы қыркүйекте Straulesti Project Development TRG қатысу үлесінің қалған бөлігі 7.820 миллион теңге DPS Investments Ltd Кипрде тіркелген SC Astra Investitii Imobiliare SRL компаниясының еншілес ұйымындағы барлық қатысу үлесін сату кезінде шығып кетті. 2.840 миллион теңге мөлшерінде осы сату нәтижесінде алынған пайданы Топ 2008 жыл ішіндегі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте

Т а н ы д ы .

«БТА Банкі» ЖАҚ-дағы бақылау шығыны (БТА Банкінің еншілес ұйымы)

2009 жылы 28 желтоқсанда Қырғызстан Республикасы Бішкек қаласының ауданаралық сотының шешімі негізінде сот жасауылы Банкке тиесілі «БТА Банкі» ЖАҚ акцияларын өндіріп алатынына назар аударды, осының негізінде Банктің басшылығы 2009 жылдың аяғында «БТА Банкі» ЖАҚ қайта шоғырландыруға шешім қабылдады. «БТА Банкі» ЖАҚ бақылауды тануды тоқтатудан түскен шығын 3.075 миллион теңгені құрайды.

«БТА Банкі» ЖАҚ бақылауын жоғалтуы (БТА Банкінің еншілес ұйымы) (жалғасы)

«БТА Банкі» ЖАҚ 2009 жылғы 28 желтоқсанға арналған негізгі кластары мен активтері мынадай үлгіде берілген:

Ақша қаражаты және оның баламалары	1.996
Кредиттік мекемелердегі қаражат	945
Міндетті резервтер	854
Инвестициялық бағалы қағаздар	1.145
Клиенттерге қарыздар	6.671
Негізгі қаражат	1.434
Өзге де активтер	751
Активтер жиыны	13.796
Үкіметтің қарыздары	248
Кредиттік мекемелердің қаражаты	7.560
Клиенттердің қаражаты	1.443
Өзге де міндеттемелер	279
Міндеттемелер жиыны	9.530
Таза активтердің теңгерімдік құны	4.266
Азшылық үлесі	(1.191)
Топтың таза активтерінің әділ құндағы үлесі - шығып кеткеннен түскен шығын	3.075
Алынған ақша қаражатының жиыны	-
Шығып кеткен ұйымның ақшалай қаражаты	(1.996)
Ақшалай қаражат шығынының жиынтығы	(1.996)

34. ҚҰНСЫЗДАНУДАН БОЛАТЫН ШЫҒЫНДАР

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін құнсызданудан болған шығындар мынаны қамтиды:

<i>Миллион теңгемен</i>	2009	2 0 0 8 (есептелгені)
Клиенттерге қарыздардың құнсыздануы	930.624	17.559
(Түзетпе жасау) / Банктік депозиттерді құнсыздандыру	(7.154)	7.154
Гудвиллдің құнсыздануы	36.743	29.216

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздануы	13.526	7.759
Банктерге берілген қарыздардың құнсыздануы	41.234	21.193
Қауымдастырылған кәсіпорындағы инвестициялардың құнсыздануы	1.843	5.348
Өзгелер	15.944	1.760
	1.032.760	89.989

35. ӨЗГЕ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫНДАР

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жыл ішіндегі басқа операциялық шығын негізінен 208.609 миллион теңге сомасында (2008 жылы: 11.961 миллион теңге) пайда немесе шығын, оның ішінде 94.124 миллион теңге (2008 жылы: нөл) ҚКБ және ҰБ акцияларына арналған опциондарды қайта бағалау (26-ескертпе) арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржылық құралдары бар операциялардан түскен таза шығын.

36. ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР

31 желтоқсанда аяқталған жылға қаржылық шығындар мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2009	2 0 0 8 (есептелгені)
Қарыздар және шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	144.258	110.007
Резервтер бойынша дисконттың сомасын ұлғайту	3.325	2.663
Қаржылық жалдау бойынша пайыздар бойынша міндеттемелер	2.799	2.172
TRG акциясына арналған пут опционы бойынша міндеттемелер жөніндегі дисконтты амортизациялау (-26-ескертпе)	-	5.125
Өзгелер	19.286	11.487
	169.668	131.454

37. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІС

31 желтоқсанда аяқталған жылға қаржылық кіріс мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (есептелгені)
Банктік салымдар және қысқа мерзімді инвестициялар бойынша сыйақы	86.732	88.043
Бағалы қағаздар бойынша кіріс	2.462	4.471
TRG акциясына арналған пут опционы бойынша міндеттемелерді қайта бағалау (26-ескертпе)	-	24.617
Өзгелер	4.742	9.147
	93.936	126.278

38. БІРЛЕСКЕН КӘСПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСТЫРЫЛҒАН КОМПАНИЯЛАРДЫҢ КІРІСТЕРІНДЕГІ ҮЛЕС

31 желтоқсанда аяқталған бірлескен кәсіпорындар мен қауымдастырылған компаниялардың кірістеріндегі жыл ішіндегі үлесі мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2009	2 0 0 8 (есептелгені)
«ТеңізШевройл» ЖШС	111.025	145.347
«Қазкоммерцбанк» АҚ	46.538	-
«ҚазРосГаз» АҚ	44.476	21.012
«GSM Қазақстан» ЖШС	21.167	17.555
«Халық банкі» АҚ	17.830	-
ПетроҚазақстан Инк.	9.221	22.471
«Қазақойл-Ақтөбе» ЖШС	2.454	2.323
«ҚазГерМұнай» ЖШС	1.554	44.649
Өзгелер	24.573	13.312
	278.838	266.669

39. ТЕРІС БАҒАМДЫҚ АЙЫРМА, НЕТТО

2009 жылғы 4 ақпанда теңге АҚШ-тың долларына және басқа негізгі валюталарға қатынасы бойынша, девальвацияланды. Девальвацияға дейін және одан кейін валюталар бағамы шамамен 122 теңге/АҚШ доллары және тиісінше 150 теңге/ АҚШ доллары болды.

40. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

2009 жылғы 31 желтоқсанда 39.743 миллион теңге сомасындағы табыс салығы бойынша алдын ала төлем корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлемді береді (2008: 26.071 миллион теңге, 2007: 20. 242 миллион теңге).

31 желтоқсанда төленетін табыс салығы мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2009	2008 (есептелгені)	2007
Үстеме пайда салығы	19.246	56.012	51.461
Корпоративтік табыс салығы	13.877	2.119	13.115
Төлеуге табыс салығы	33.123	58.131	64.576

31 желтоқсанда аяқталған жылға табыс салығы бойынша шығыстар мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2009	2 0 0 8 (есептелгені)
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар:		
Корпоративтік табыс салығы	117.754	188.277
Үстеме пайда салығы	30.914	60.569

Дивидендтер бойынша төлем кезінен ұсталатын салық	27.445	21.001
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыс /(үнемдеу):		
Корпоративтік табыс салығы	58.085	(70.873)
Үстеме пайда салығы	(106)	(3.208)
Дивидендтер бойынша төлем көзінен ұсталатын салық	31.631	(211)
Табыс салығы бойынша шығыс	265.723	195.555

2007 жылдың 1 қаңтарында күшіне енген салық заңнамасындағы 2006 жылғы өзгерістерге сәйкес Қазақстандық салық төлеушілерден алынған дивидендтері салықты төлем көзінен болатын салық салуға жатпайды. Салық заңнамасындағы осы өзгерістерге ілесе отырып, 2006 жылы Топ өткен жылда мойындалған, Қазақстан Республикасында тіркелген еншілес ұйымдардан түсетін үлестірілмеген пайдалы мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемені алға қойды.

Алайда, 2007-2009 жылдар ішінде Топ төлем көзінен салықты алғаны үшін «Теңізшевройл» ЖШС-нен (20% Топтың бірлескен кәсіпорны, Қазақстандық салық төлеуші) дивидендтер алды, өйткені «Теңізшевройл» ЖШС тұрақты салық режиміне төлем көзінен салықтың күшін жою қолданыла ма деген белгісіздік бар. Топ кезден салықты ұстап қалуға қарсы болуға тырысты, бірақ 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұған қол жеткізген жоқ. Тиісінше, Топ басшылығы «Теңізшевройл» ЖШС бөлінбеген пайдасына төлем көзінен салық бойынша мерзімі өткен міндеттемені тану деп шешті, өйткені бұл Топтың кейіннен төлем көзінен салықты шегергені үшін дивидендтер алатынының ең үздік бағасы болып табылады.

2008 жылғы желтоқсанда Қазақстан Республикасының Үкіметі 2009 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енген салық кодексіне түзетулерді бекітті, осыларға сәйкес табыс салығының мөлшерлемесі 2009 жылда 20%, 2010 жылда 17,5% және 2011 жылда 15% ретінде және одан әрі айқындалды. Топ 2008 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы өзгерістерді ескере отырып, ағымдағы және мерзімі өткен салықтардың е с е п а й ы р ы с у л а р ы н жү р г і з д і .

2009 жылғы қарашада Қазақстан Республикасының Үкіметі 2009 жылғы 1 қарашадан күшіне енген салық кодексіне одан әрі түзетулер бекітті, осыларға сәйкес табыс салығының мөлшерлемесі 2009-2012 жылдарда 20%, 2013 жылға 17,5% және 2014 жылда 15% ретінде және одан әрі айқындалды. ҮПС есеп айырысу тетігі де 2009 жылдан бастап өзгертіледі. Топ 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы өзгерістерді ескере отырып, ағымдағы және мерзімі өткен салықтардың есеп айырысуларын жүргізді. 2009 жылғы 31 желтоқсанда Қазақстан Республикасындағы салық шығындарын көшіру салықтық мақсаттарда олардың пайда болған күнінен бастап он жыл өткен соң мерзімі бітеді.

Табыс салығы бойынша шығыстарға табыс салығының нормативтік ставкасы бойынша (20(және 2008 жылы 30%) салық салғанға дейінгі бухгалтерлік пайдадан

есептелген табыс шығыстарды салыстырып тексеру 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде мынадай үлгіде берілген.

Миллион теңгемен	2009	2008 (есептелгені)
Табыс салығын есепке алғанға дейінгі бухгалтерлік пайда	(353.621)	681.864
Бухгалтерлік пайда бойынша табыс салығы бойынша шығыстар	(70.724)	204.559
Үстеме пайда салығы	30.808	57.361
Дивидендтер бойынша төлем көзінен ұсталатын салық	59.075	20.268
Шегерімге жатқызылмайтын немесе салық салу мақсатында салық салуға жатпайтын баптардың салықтық әсері	164.160	61.992
Сатып алуға арналған теріс гудвил	(33.440)	-
Шегерімге жатқызылмайтын немесе салық салу мақсатында салық салуға жатпайтын қаржылық институттардың міндеттемелерін қайта құрылымдау әсері	(61.124)	-
Корпоративтік табыс салығының әртүрлі ставкаларының әсері	(3.741)	(6.600)
Табыс салығы ставкалары өзгерістерінің әсері	(9.910)	(129.322)
Салық салынбайтын бірлескен кәсіпорындардағы және қауымдасқан компаниялардағы пайданың үлесі	(11.859)	(6.567)
Ұзақ мерзімді активтерді құнсыздандырудан түскен шығындар	9.115	2.037
Кейінге қалдырылған танылмаған активтерге өзгеріс	193.363	(8.173)
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	265.723	195.555

Активтер мен міндеттемелерді есептеу үшін негіз бен шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген соманың арасындағы уақытша айырмаға бухгалтерлік теңгерімді жасау күні қолданылған заңды белгілеген салық ставкасын қолдану арқылы есептелген кейінге қалдырылған салық сальдосы 31 желтоқсанға мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2008 жыл Корпоративтік табыс салығы	2008 жыл Үстеме пайда салығы	2009 жыл Көзден салынаты салық	2009 жыл Жиыны	2008 жыл Корпоративтік табыс салығы (қайта есептелді)
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер					
Негізгі құралдар	4.759	-	-	4.759	2.887
Шеккен салық шығындары	428.158	-	-	428.158	15.109
Қызметкерлерге қатысты есептелген міндеттемелер	4.337	229	-	4.566	4.997
Қаржылық активтерді құнсыздандыру	22.656	-	-	22.656	4.999
Қоршаған ортаны ластағаны үшін міндеттеме	2.307	-	-	2.307	1.063
Өзгелей есептеулер	2.071	-	-	2.071	14.482
Өзгелер	52.613	2.673	-	55.286	7.408

Минус: кейінге қалдырылған салық бойынша танылмаған активтер	(450.433)	-	-	(450.433)	(15.070)
Минус: кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелермен ескерілген кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	(24.079)	(1.072)	-	(25.151)	(22.317)
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	42.389	1.830	-	44.219	13.558
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме					
Негізгі құралдар	175.536	2.787	-	178.323	131.341
Еншілес компаниялардың бөлінбеген пайдасы	2.390	-	34.164	36.554	132
Өзгелер	70.339	8	-	70.347	15.837
Минус: кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелермен ескерілген кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	(24.079)	(1.072)	-	(25.151)	(22.317)
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	224.186	1.723	34.164	260.073	124.993
Кейінге қалдырылған салық бойынша таза міндеттеме	(181.797)	107	(34.164)	(215.854)	(111.435)

КЕСТЕНІҢ ЖАЛҒАСЫ

2008 Үстеме пайда салығы (қайта есептелді)	2008 жыл көзден салынатын салық (қайта есептелді)	2008 жыл Жиыны (қайта есептелді)	2007 жыл Корпоративтік табыс салығы	2007 жыл Үстеме пайда салығы	2007 жыл Көзден салынатын салық	2007 жыл Жиыны
-	-	2.887	11.061	-	-	11.061
-	-	15.109	23.429	-	-	23.429
25	-	5.022	4.821	-	-	4.821
-	-	4.999	807	-	-	807
12	-	1.075	1.418	-	-	1.418
-	-	14.482	7.091	-	-	7.091
95	-	7.503	14.527	4.424	-	18.951
-	-	(15.070)	(24.618)	-	-	(24.618)
(132)	-	(22.449)	(31.981)	(4.424)	-	(36.405)
-	-	13.558	6.555	-	-	6.555
132	-	131.473	250.883	34.255	-	285.138
-	2.106	2.238	(39.375)	(27.563)	2.310	(64.628)
-	-	15.837	7.529	931	-	8.460

(132)	-	(22.449)	(31.981)	(4.424)	-	(36.405)
-	2.106	127.099	187.056	3.199	2.310	192.565
-	(2.106)	(113.541)	(180.501)	(3.199)	(2.310)	(186.010)

31 желтоқсанда аяқталған жылға кейінге қалдырылған салық бойынша таза міндеттемелерге өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009 жыл Корпоративтік табыс салығы	2009 жыл Үстеме пайда салығы	2009 жыл Көзден салынатын салық	2009 жыл Жиыны	2008 жыл Корпоративтік табыс салығы (қайта есептелді)	2008 жыл Үстеме пайда салығы (қайта есептелді)	2008 жыл көзден салынатын салық (қайта есептелді)	2008 жыл Жиыны (қайта есептелді)
1 қаңтарға арналған сальдо	111.435	-	2.106	113.541	180.501	3.199	2.310	186.010
Есептілік валютасын қайта есептеу	10.947	-	428	11.375	115	9	7	131
Капитал туралы есепте көрсетілген	10.937	-	-	10.937	290	-	-	290
Еншілес компанияларды сатып алу (5-ескертпе)	1.647	-	-	1.647	1.801	-	-	1.801
Кірістер мен шығыстар туралы есепте көрсетілген	46.831	(107)	31.630	78.354	(71.272)	(3.208)	(211)	(74.691)
31 желтоқсанға арналған сальдо	181.797	(107)	34.164	215.854	111.435	-	2.106	113.541

41. ШОҒЫРЛАНУ

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке мынадай елеулі еншілес ұйымдар енгізілді:

	Иелену үлесі		
	2009	2008 (есептелгені)	2007
«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ және еншілес ұйымдары	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ және еншілес ұйымдары	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«ҚазАтомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ және еншілес ұйымдары	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Қазақтелеком» АҚ, және еншілес ұйымдары	51 %	51 %	51 %
«Самұрық-Энерго» АҚ және еншілес ұйымдары	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Қазақстандық электр желілерін басқаратын компания» АҚ және еншілес ұйымдары	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Эйр Астана» АҚ	51.00 %	51.00 %	51.00 %
«БТА Банкі» АҚ және еншілес ұйымдары	75.10 %	-	-

«Альянс Банкі» АҚ және еншілес ұйымдары	100.00 %	-	-
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ және еншілес ұйымдары	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Kazyna Capital Management» АҚ және еншілес ұйымдар	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Қазпошта» АҚ	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Досжан Темір Жолы» АҚ	85.97 %	-	-
«Қамқор» жөндеу корпорациясы» ЖШС және еншілес ұйымдары	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Қазақстанның Инвестициялық қоры» АҚ	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Ұлттық инновациялық қор» АҚ және еншілес ұйымдары	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Қазақтеңізкөлікфлоты» ҮТКҚК» АҚ және еншілес ұйымдары	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Қазақстан Инжиниринг» ұлттық компаниясы» АҚ және еншілес ұйымдары	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ	100.00 %		
«Экспорттық кредиттерді және инвестицияларды сақтандыру жөніндегі мемлекеттік сақтандыру корпорациясы» АҚ	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Қазақстандық ипотекалық кредиттерге кепілдік беру қоры» АҚ	100.00 %	88.70 %	88.70 %
«Ақтөбе халықаралық әуежайы» АҚ	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Самұрық-Қазына Келісімшарт» ЖШС	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«СК-Фармация» ЖШС	100.00 %	-	-
«Тау-кен Самұрық» ұлттық тау-кен компаниясы» АҚ және еншілес ұйымдар	100.00 %	-	-
«Академик Ш.Ш. Шөкин атындағы энергетика ҚазГЗИ» АҚ	50 %+1	50 %+1	50 %+1
«KAZNEX» экспортты дамыту және алға бастыру корпорациясы» АҚ	-	100.00 %	100.00 %
«Біріккен химиялық компания» ЖШС және еншілес ұйымдар	100.00 %	-	-
«Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«КОРЭМ» АҚ	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Атырау» халықаралық әуежайы» АҚ	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Павлодар әуежайы» АҚ	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«ҚазИнвест» Қазақстан инвестицияларға жәрдемдесу орталығы» ЖШС	100.00 %	100.00 %	100.00 %
«Батыс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық	100.00 %	100.00 %	100.00 %
	Доля владения		
	2009	2 0 0 8 есептелгені)	(2007
«Каспий» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ *	48,54 %	73.04 %	100.00 %
«Жетісу» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ *	28,86 %	48.46 %	100.00 %
«Оңтүстік» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ *	36,55 %	52.87 %	100.00 %
«Сарыарқа» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ *	79.11 %	79.49 %	100.00 %

«Тобыл» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ *	36,41 %	42.43 %	100.00 %
«Ертіс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ *	43,29 %	74.12 %	100.00 %

*2009 жылғы 31 желтоқсанда осы еншілес ұйымдар *Акционерге сату және беруге арналған болып топтастырылды (6-ескертпе)*.

42. МАҢЫЗДЫ АҚШАЛАЙ ЕМЕС МӘМІЛЕЛЕР

2009 жылы Топ экспорт алдындағы қаржыландыру (2008: 17.863 миллион теңге) туралы келісімнің шарттары бойынша 10.831 мың теңгеге берешек сомасында шикі мұнайды өтеді. Осы операция ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептен шығарылды.

2009 жылы Қазақтелеком және ҚТЖ ҰК қаржылық жалдау шарттары бойынша құны 9.821 миллион теңгеге (2008: 9.398 миллион теңге) телекоммуникациялық жабдық алды. Осы операция ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептен шығарылды.

2009 жылы Тол 3.213 миллион теңге (2008: 4.468 миллион теңге) мөлшерінде қарыздар бойынша шығындардың негізгі қаражатының құнын капиталдандырды (7-ескертпе). Осы операция ақша қаражатының қозғалысы туралы осы шоғырландырылған есептен шығарылды.

3.152 миллион теңге сомасында 2009 жылы сатып алынған негізгі құралдар 2009 жылы төленбеді (2008: 1.219 миллион теңге). 2009 жылы банктік қарыздар есебінен негізгі құралдарды сатып алу 385 миллион теңгені (2008: 3.218 миллион теңге) құрады.

2009 жылы Топ жарғылық капиталға салым ретінде (2008 жылы: 31.899 миллион теңге) 222.030 миллион теңге жалпы сомасында Акционерден еншілес ұйымдардың акцияларының бақылау пакеттерін алды. Осы операция ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептен шығарылды.

2008 жылы қарыз шарттарының талаптарына сәйкес кредиторлар Қазақтелекомның негізгі құралдарын берушілерге тікелей 6.287 миллион теңге сомасында төлемдерді жүзеге асырды. Осы операция 2008 жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептен шығарылды.

43. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТТЫ АШУ

24 "Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу" БЕХС сәйкес тараптар егер тараптың біреуі екінші тарапты бақылау мүмкіндігіне ие болса немесе ол қаржылық немесе операциялық шешімдерді қабылдаған кезде екінші тарапқа едәуір әсерін жүзеге асырса байланысты болып есептелінеді. Әр байланысты тараппен қатынастардың мүмкін болуын бағалау кезінде олардың заңды ресімделуіне ғана емес, өзара қатынастар мәніне назар аударылады.

Байланысты тараптар Топтың негізгі басқарушы персоналын, Топтың негізгі басқарушы персоналына қатысулын елеулі үлесі тікелей немесе жанама тиесілі болатын ұйымдарды, сондай-ақ Үкімет бақылайтын өзге кәсіпорындарды қамтиды. Байланысты тараптармен мәмілелер байланысты және үшінші тараптар үшін ұсынылатын тарифтердің негізінде ұсынылған кейбір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарық ставкаларына міндетті түрде сәйкес келмейтін тараптардың арасында келісілген талаптарда жүзеге асырылды.

31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің жалпы сомасы келесі кестеде көрсетілген:

Миллион теңгемен		Қауымдасқан компаниялар	Топ қатысушысы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	Мемлекет бақылайтын өзге кәсіпорындар	Өзге байланысты тараптар
Байланысты тараптардың берешегі	2009	9.531	33.354	2.452	8.028
	2008	18.280	15.291	2.390	50
	2007	7.029	7.592	573	294
Байланысты тараптарға берешек	2009	8.938	44.516	15.991	3
	2008	8.283	7.445	7.355	18.708
	2007	7.202	9.438	47	265
Тауарлар мен қызметтерді сату	2009	36.583	39.467	1.140	660
	2008	34.852	21.231	828	1.489
Тауарлар мен қызметтерді сатып алу	2009	13.752	89.676	15.070	6.470
	2008	20.073	60.548	9.417	202
Ағымдағы шоттар мен депозиттер (міндеттеме)	2009	-	-	-	329
	2008	-	-	-	-
	2007	-	-	-	-
Ағымдағы шоттар мен депозиттер (активтер)	2009	986.701	-	549.676	-
	2008	-	-	705.505	156.154
	2007	-	-	16.177	-
Берілген қарыздар	2009	5.383	-	3.434	111
	2008	-	-	-	-
	2007	-	-	-	-
Алынған қарыздар	2009	20.940	-	243.389	-
	2008	-	-	41.623	11.954
	2007	-	-	26.375	-
Қаржылық активтер	2009	58	-	52.069	3.641
	2008	45.689	-	7.426	-
	2007	-	-	39.456	-
Қаржылық міндеттемелер	2009	234	-	-	-
	2008	-	-	-	-
	2007	-	-	-	-

Алынған сыйақы	2009	67.829	-	3.058	2
	2008	265	-	4.368	-
	2007	-	-	-	-
Есептелген сыйақы	2009	676	-	11.346	31
	2008	-	-	231	-
	2007	-	-	-	-

2009 жылғы 31 желтоқсанда Топтың 37.430 миллион теңге сомасындағы бір қатар қарыздарына Қазақстан Республикасының Үкіметі кепілдік берді (2008: 27.895 миллион теңге).

Қоса берілген жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қызметкерге арналған шығындарда қосылған негізгі басқарушы қызметкерге төленген сыйақылардың жалпы сомасы 2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде 5.661 миллион теңгені (2008: 6.702 миллион теңге) құрады. Негізгі басқарушы қызметкерге төленген сыйақы операциялық нәтижелерге негізделген келісімшарттар мен сыйақыларда белгіленген жалақы төлеу жөніндегі шығыстардан артық болып тұр.

29-ескертпеде атап өтілгендей, Үкімет Топтың еншілес ұйымдарына кейбір жәрдемақыларды береді.

2009 жылы Қор Үкіметтен нарықтан төмен пайыздық ставкамен қарыз алды. Бастапқы танылған кезде дисконттың сомасы 461.255 миллион теңге мөлшерінде болды және капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте танылды (18 және 20-ескертпелер).

44. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржы құралдары банк қарыздарын, ақшалай қаражатты, қысқа мерзімді салымларды, сондай-ақ дебиторлық және кредиторлық берешекті қамтиды. Топтың қаржы құралдары бойынша туындайтын негізгі тәуекелдер бұл сыйақы ставкаларымен байланысты тәуекел, валюталық тәуекел және кредиттік тәуекел. Топ, сонымен қатар, нарық тәуекелін және барлық қаржы құралдары бойынша туындайтын өтімділікпен байланысты тәуекелді қадағалайды.

Сыйақы ставкаларымен байланысты тәуекел

Сыйақы ставкаларымен байланысты тәуекел нарықтағы сыйақы ставкаларының өзгеруі нәтижесінде қаржы құралы құнының құбылу тәуекелін білдіреді. Топ өзінің меншікті және қарыз қаражаты, сондай-ақ инвестициялары көрсетілген валюталар бойынша сыйақы ставкаларының өзгеруіне бақылауды жүзеге асыру арқылы сыйақы ставкаларымен байланысты тәуекелді шектейді.

Топтың сыйақы ставкаларымен байланысты тәуекелге бейімдігі, негізінен, өзгермелі пайыз ставкаларымен Топтық ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді борыштық міндеттемелеріне жатады (19-ескертпе). Келесі кестеде барлық қалған өлшемдер

белгіленген кредит беру лимиттерінен асырмауға тұрақты бақылауды көздейтін саясат әрекет етеді. Топ өз клиенттерінің көпшілігімен алдын ала төлем негізінде жұмыс істеуінің арқасында кредиттік тәуекел азаяды.

Топ үшінші тараптың міндеттемелері бойынша кепілгер болмайды.

Ө т і м д і л і к т ә у е к е л і

Өтімділік тәуекелі Топ өзінің қаржылық міндеттемелерін орындау үшін қаражат тартқан кезде қиындықтарға кездесуі мүмкіндігімен байланысты. Өтімділік тәуекелі қаржы активін оның әділ құнына жақын құн бойынша жедел сатудың мүмкін еместігі нәтижесінде туындауы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар ұдайы бақыланады және басшылық міндеттемелерді олардың туындауына қарай орындау үшін жеткілікті көлемде қаражаттың болуын қадағалайды.

Келесі кестеде осы міндеттемелерді өтеудің мерзімі бөлігінде Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша келісілген дисконтталмаған төлемдер туралы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақпарат берілген.

Миллион теңгемен	Талап етілгенге дейін	1 айдан артық, бірақ 3 айдан аспайтын	3 айдан артық, бірақ 1 жылдан аспайтын	1 жылдан артық, бірақ 5 жылдан аспайтын	5 жылдан артық	Жиыны
2009 жылғы 31 желтоқсанға арналған						
ҚР Үкіметінің қарыздары	408.603	2.490	185.103	39.491	713.514	1.349.201
Қарыздар	979.679	361.384	308.725	2.643.952	732.296	5.026.036
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер	81	2.686	7.571	17.920	5.039	33.297
Клиенттердің қаражаты	140.233	18.928	64.297	223.107	26.364	472.929
Сауда кредиторлық берешек	145.219	63.386	39.604	1.784	634	250.627
Туынды қаржы құралдары	2.863	-	1.369	41.968	-	46.200
Табыс салығы бойынша берешек	-	-	33.123	-	-	33.123
Өзге де міндеттемелер	102.410	50.129	62.490	420.400	130.339	765.768
	1.779.088	499.003	702.282	3.388.622	1.608.186	7.977.181
2009 жылғы 31 желтоқсанға арналған (есептелгені)	Талап етілгенге дейін	1 айдан артық, бірақ 3 айдан аспайтын	3 айдан артық, бірақ 1 жылдан аспайтын	1 жылдан артық, бірақ 5 жылдан аспайтын	5 жылдан артық	Жиыны
ҚР Үкіметінің қарыздары	140	127	1.144	19.481	48.957	69.849
Қарыздар	24.147	106.118	289.677	1.610.440	446.050	2.476.432
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер	104	1.780	5.579	17.770	6.870	32.103
Клиенттердің қаражаты	7.996	735	2.290	8.521	11.686	31.228

Сауда кредиторлық берешек	83.033	124.814	31.020	353	-	239.220
Туынды қаржы құралдары	19	1	14.906	3	7.463	22.392
Табыс салығы бойынша берешек	-	-	58.131	-	-	58.131
Өзге де міндеттемелер	44.997	19.652	23.754	30.447	396.171	515.021
	160.436	253.227	426.501	1.687.015	917.197	3.444.376

К а п и т а л д ы б а с қ а р у

Топ ең бастысы өзінің еншілес ұйымдарының капиталын басқару арқылы және өзінің бақылау функцияларын іске асыра отырып, өзінің капиталын басқарады. Капиталды басқарудың басты мақсаты Топтың еншілес ұйымдары берешек пен капиталға қатысты оңтайландыру арқылы акционерге кірістерді көбейтумен қатар қызметтің үздіксіз болуы қағидатын ұстануды жалғастыру жағдайында болуын қамтамасыз ету болып табылады.

Топ әрбір еншілес ұйымның бизнесінің мұқтаждығын және қызметінің ерекшелігін ескере отырып әзірлеген қызметтің белгілі бір көрсеткіштерін белгілей отырып, өзінің еншілес ұйымдарының капиталын басқарады. Топ өзінің еншілес ұйымдарының капиталын басқару үшін пайдаланатын қызметтің негізгі көрсеткіштері -бұл мына коэффициенттер: Таза Капиталдануға Таза Берешек («ND/NC»); Пайызды, Салық салуды, Тозуды және Амортизацияны Есепке алғанға дейін Кіріске Таза Берешек («ND/EBITDA»); және Капиталға Таза Берешек («ND/E»), Таза Берешек ақшалай қаражат пен олардың баламалары құнына кемітілген тиісті еншілес ұйымдарын қарыздары, борыш қағаздары, кепілдіктері және қаржылық жалдауы бойынша міндеттемелеріне теңестіріледі. Таза Капиталдану Таза Берешек пен Капитал сомасына теңестіріледі. Капитал көпшілік үлесіне жатқызылатын еншілес ұйымның капиталына теңестіріледі.

Рұқсат етілген ең жоғарғы көрсеткіштер әрбір еншілес ұйымға оның бизнесінің мұқтаждығы және ерекшелікті артықшылығы негізінде мақұлданды және мынадай диапазондар шегінде өзгереді (Топ үшін қызметтің шоғырландырылған негізгі көрсеткіштері анықтамалық түрде берілді, өйткені Топ шоғырландырылған деңгейде қызметтің негізгі көрсеткіштерін бақыламайды);

Қызметтің негізгі көрсеткіштері	2009	2008
ND/NC	0,48	0,14
ND/EBITDA	3,68	0,59
ND/E	0,92	0,16
Миллион теңгемен	2009	2008
Қарыздар	3.329	1.712
ҚР Үкіметінің қарыздары	877	65
Жобадағы қатысу үлесін сатып алғаны үшін берешек	312	239
Қаржылық жалдау бойынша міндеттеме	32	24
Клиенттердің қаражаты	429	29

Туынды қаржы құралдары	144	22
Минус: Ақшалай қаражат және олардың баламалары	(1.311)	(1.454)
Таза берешек	3.812	637
Қарыздар	3.329	1.712
ҚР Үкіметінің қарыздары	877	65
Жобадағы қатысу үлесін сатып алғаны үшін берешек	312	239
Қаржылық жалдау бойынша міндеттеме	32	24
Клиенттердің қаражаты	429	29
Туынды қаржы құралдары	143	22
Топ акционеріне жататын капитал	4.142	3.930
Минус: Ақшалай қаражат және олардың баламалары	(1.311)	(1.454)
Таза капиталдандыру	7.953	4.587
Миллион теңгемен	2009	2008
Табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда	(354)	682
Қарыздар және шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша сыйақы	144	110
Қаржылық жалдау бойынша сыйақы	3	2
Тозу, ескіру және амортизация	209	188
Құнсызданудан болатын шығын	1.033	90
ЕБИТДА	1.035	1.072
Капиталдың жиынтығы	4.746	4.496
Минус: азшылық үлесі	(604)	(566)
Топ акционеріне жататын капитал	4.142	3.930

Қаржы құралдарының әділ құны

Топ қаржы құралдарының әділ құнын анықтау және бағалау моделінің бөлінісінде ол туралы ақпаратты ашу үшін мынадай сатылылықты пайдаланады:

1-деңгей: бірдей активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарыққа арналған бағалар (ешқандай да түзетулерсіз).

2-деңгей: нарықта не тікелей, не тікелей емес бақылайтын, әділ құнды көрсетуге елеулі әсерін тигізетін олар үшін барлық бастапқы деректердің басқа да әдістері.

3-деңгей: бақыланатын нарықтық ақпаратқа негізделмеген әділ құнды көрсетуге елеулі әсерін көрсететін бастапқы деректерде қолданылатын әдістер.

Бұдан әрі Қордың барлық қаржы құралдарының теңгерімдік құны және әділ құнының санаттары бойынша салыстыру берілген:

Миллион теңгемен	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	4-деңгей
Қаржы құралдарының санаттары				
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер	61.279	68.899	13.373	143.551

Пайда/шығын арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржылық активтер	-	-	4.411	4.411
Сауда бағалы қағаздары	106.194	20.163	5.832	132.189
Туынды қаржы активтері	-	26.182	-	26.182
Туынды қаржы міндеттемелері	-	143.525	-	143.525
Миллион теңгемен	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	4-деңгей
Қаржы құралдарының санаттары				
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер	110.735	14.487	632	125.854
Пайда/шығын арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржылық активтер	376	-	20.173	20.549
Сауда бағалы қағаздары	-	-	-	-
Туынды қаржы активтері	-	-	-	-
Туынды қаржы міндеттемелері	-	22.477	-	22.477

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құнның сатылығы негізінде 3 деңгей бойынша бастапқы және түпкі теңгерімдерді салыстырып тексеру мынадай үлгіде берілген:

2009	Сату үшін қолда бар қаржылық активтер	Пайда/шығын арқылы әділ құн бойынша ескерілетін қаржылық активтер	Сауда бағалы қағаздары	Қаржылық активтердің жиынтығы
Есепті кезеңнің басында	632	20.173	-	20.805
Пайдаларда/шығындарда танылған пайданың шығынның) барлығы	(4.705)	(6.114)	928	(9.891)
өзгелей жиынтық кірісте танылған пайданың/(шығынның) барлығы	9.597			9.597
Кәсіпорындарды біріктіру нәтижесінде сатып алу			4.904	4.904
Сатып алу	1.110			1.110
Сату		(2.636)		(2.636)
1-деңгейден және 2-деңгейден болатын аударымдар	6.739			6.739
Сату үшін активтердің аударымдар		(7.013)		(7.013)
Есепті кезеңнің аяғында	13.373	4.411	5.832	23.616
<i>Миллион теңгемен</i>			2009	
1-деңгейден және 2-деңгейден болатын аударымдар				
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер			1.007	
Сауда бағалы қағаздары			9.626	
Жиыны			10.633	

Төменде Топтың қаржылық құралдарының сыныптар бөлінісіндегі теңгерімдік және әділ құнының салыстырмасы келтіріледі. Кестеде қаржылық емес активтер мен қаржылық емес міндеттемелердің әділ құнының мәні келтірілмеген:

Миллион теңгемен	Теңгерімдік құны		Әділ құны	
	2009	2008	2009	2008
Қаржылық активтер				
Клиенттерге берілетін қарыздар	1.500.814	226.578	1.490.474	226.578
Кредиттік мекемелердегі қаражат	474.403	170.609	474.403	170.609
Қаржылық активтер	416.437	331.995	416.437	333.457
Банктік депозиттер	982.424	624.815	982.424	624.820
Сауда дебиторлық берешек	201.712	158.326	201.712	158.326
Ақшалай қаражат және баламалар	1.311.082	1.453.891	1.311.082	1.449.485
Қаржылық міндеттемелер				
Қарыздар	3.328.653	1.712.358	2.876.607	1.734.514
Қазақстан Республикасы Үкіметінің қарыздары	876.813	65.210	955.785	65.210
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелер	31.974	23.839	31.974	23.839
Клиенттердің қаражаты	429.085	28.883	429.085	28.872
Туынды қаржы құралдары	142.525	22.477	143.525	22.477
Сауда кредиторлық берешек	248.103	222.311	248.103	222.311
Өзге ұзақ мерзімді міндеттемелер	396.000	295.815	396.000	295.815

Алынған және берілген пайыздық қарыздардың әділ құны иеленетін пайыздық ставкалар қаражаттың болашақта күтілетін ағындарын дисконттау арқылы есептелген.

Ақшалай қаражаттың, басқа ағымдағы активтердің және өзге ағымдағы міндеттемелердің теңгерімдік құны шамамен осы қаржылық құралдардың қысқа мерзімділігіне байланысты олардың әділ құнына тең.

45. ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

С о т т а л қ ы л а у л а р ы

БТА банкі Қырғызстанда тіркелген ұйым «Investment Holding Company» («ИНС») ЖАҚ-мен құқықтық дауларды жүргізуде. Осы даудың жалпы сомасы 30.418.144 фунт стерлинг немесе 7.400 миллион теңгені құрайды.

2009 жылы маусымда Қырғызстанда тіркелген және ИНС 100% еншілес ұйымы болып табылатын ұйым «Орталық Азия инвестициялық компаниясы» ОсОО («Инвестициялық компания») өзінің негізгі компаниясынан Қырғызстандағы мемлекеттік бағалы қағаздарды сатып алуға ИНС-тан 8.670.000 фунт стерлинг мөлшерінде қарыз алды. Өзінің негізгі компаниясынан алған қарызды мақсатты пайдалануды бұзуда Инвестициялық компания нарықта елеулі дисконты бар, БТА-ның еншілес ұйымы «TuranAlem Finance B.V.» ("TAF B.V.") облигацияларын сатып алуға осы қаражатты

пайдаланды. Сатып алынған облигациялардың атаулы құны 28.395.000 фунт стерлингті құрады және есептелген пайыздар 2.023.144 фунт стерлингті құрады. Инвестициялық компания ИНС қайтаруға тиесілі қарыз бойынша дефолтқа жол берді. Нәтижесінде, ИНС БТА, Қырғызстандағы «БТА Банкі» және ТАҒ В.У. қарсы ТАҒ В.У. борыштық бағалы қағаздарына толық атаулы құнын өтеу және олар бойынша есептелген сыйақыны талап етумен бірге сот талап-арызын берді. Бішкек қаласының аудандық сотының, Бішкек қаласының қалалық апелляциялық сотының және Қырғызстан Жоғарғы сотының 2009 жылғы 11 қыркүйектегі шешіміне сәйкес Банк барлық соманы төлеуге міндетті және ИНС Қырғызстанның «БТА Банкісіндегі» Банктің акцияларын және Қырғызстан «БТА Банкіден» Банкіге есептелетін соманы қоса алғанда, БТА-дан қаражатты ТАҒ В.У. облигациялары бойынша өндіріп алуды бастады.

Осы шешім қыркүйекте БТА өз берешегін қайта құрылымдау жөніндегі келіссөздер үдерісінде болғанына қарамастан қабылданды.

2009 жылы желтоқсанда сот жасауылы БТА тиесілі Қырғызстанның «БТА Банкі» ЖАҚ акцияларын өндіріп алуға назар аударды, бұл «БТА Банкі» ЖАҚ-на (Қырғызстан) бақылауды жоғалтуға әкеп соқтырды. Осыған байланысты БТА басшылығы 2009 жылдың аяғында «БТА Банкі» ЖАҚ шоғырландырусыз шешім қабылдады.

БТА басшылығы Қырғызстанның соттарының шешімі Қазақстан мен Қырғызстан арасындағы халықаралық құқық пен халықаралық шартқа сәйкес келмейді деп санайды. Оның үстіне, өндіріп алу шағымы Қырғызстан заңнамасының бұзылуымен жүзеге асырылды.

2009 жылғы 5 қарашада БТА банкі өз Акционерінің көмегімен Қырғызстанның заңды тұлғалары мен мемлекеттік органдарының заңсыз әрекеттері нәтижесінде келтірілген зиян үшін өтемақы төлеу туралы Қырғызстанның Үкіметіне талап жіберілді.

Экологиялық міндеттемелер

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнаманың даму үдерісі жүріп жатыр, сондықтан да тұрақты өзгерістерге ұшырады. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзғаны үшін айыппұлдар өте қатаң болуы мүмкін. Заңнамада қолданылып жүрген ережелер, азаматтық талаптар немесе өзгерістерді өте қатаң түсіндіру нәтижесінде туындауы мүмкін әлеуетті міндеттемелер дұрыс бағалануы мүмкін емес. Резервтер қалыптастырылған сомадан басқа (23-ескертпе), басшылық Топтың қаржылық жағдайына, пайда мен шығындар туралы есебіне және ақша » есебіне біршама елеулі әсер етуі мүмкін ықтимал не мүмкін экологиялық міндеттемелер жоқ.

ҚазАтомӨнеркәсіптің қоршаған ортаны қорғау жөніндегі міндеттемелері

1999 жылғы 19 желтоқсандағы «Америка Құрама Штаттары Энергетика министрлігі және Қазақстан Республикасы Энергетика, индустрия және сауда министрлігі арасындағы жұмыс келісіміне» сәйкес Америка Құрама Штаттары және

Қазақстанның үкіметтері Қазатомөнеркәсіптің иелігінде тұрған БН-350 реакторын пайдаланудан шығарғаны және реактордың ядролық отын өзегін сақтағаны үшін өздеріне жауапкершілік алды. Осы келісімге сәйкес АҚШ үкіметі Еуропалық Одақтың, «Пресиозо» (Франция), Канберра (Бельгия), «АЛСТОМ» (Франция) ТМД (ТПСНГ) елдеріне, сондай-ақ отандық коммерциялық емес ұйымдарға: «БЯЦ» ғылыми өндірістік орталық және «КАТЭП» АҚ техникалық көмек бағдарламасын қоса алғанда, халықаралық ұйымдарға қаржылық көмегі үшін хабарласуға өзіне міндеттеме алды. БН-350 атомдық реакторды пайдаланудан және толық жөндеуден шығару үшін қаржылық міндеттемелердің ұсынылып отырған сомасы 35.000 миллион теңгені құрайды. Қазақстан Республикасының Үкіметі Қазатомөнеркәсібіне көрсетілген соманы бермейді, сондықтан БН-350 пайдаланудан шығару бағдарламасын одан әрі қаржыландыру туралы мәселе шешімін тапқан жоқ. Қазақстан Республикасының Үкіметі Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттікпен келісілген белгілі бір міндеттемелерді орындауы тиіс.

С а л ы қ с а л у

Қазақстандық салық заңнамасы және нормативтік-құқықтық актілер тұрақты өзгерістер мен әртүрлі түсіндірулердің мәні болып табылады. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдары арасында пікір сәйкессіздігі жиі болады. Қазақстанда қолданылатын заңдар негізінде анықталған құқық бұзушылықтар үшін айыппұлдар мен өсімақылар жүйесі елеулі болуы мүмкін. Айыппұл санкциялары, әдетте, қосымша есептелген салық сомасының 50%-ы мөлшеріндегі айыппұлды және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген қайта қаржыландыру ставкасы бойынша есептелген 2,5-ке көбейтілген өсімақыны қамтиды. Нәтижесінде айыппұл санкциясы мен өсімақының сомасы қосымша есептеуге жататын салықтың сомасынан бірнеше есе асады. Қаржы кезеңдері тексеру жүргізілетін жыл алдындағы бес күнтізбелік жыл ішінде салық органдары тексеру үшін ашық. Белгілі бір жағдайларда тексеру неғұрлым ұзақ мерзімді қамтуы мүмкін. Қазақстандық салық салу жүйесіне тән белгісіздіктерге байланысты, егер мұндай жағдай болса, салықтардың, айыппұл санкцияларының және өсімақының түпкілікті сомасы осы уақытта шығыстарға жатқызылған және 2009 жылғы 31 желтоқсанда есептелген сомадан асуы мүмкін.

Басшылық 2009 жылғы 31 желтоқсанда қолданылатын заңнаманы түсіндіру сәйкес болады және резервтер есептелген немесе осы қаржылық есептілікте басқа түрде ашылған жағдайлардан басқа, Топтың салық жөніндегі ұстанымы расталатын мүмкіндік бар деп санайды (4 және 23-ескертпелер).

Трансфертті баға түзу бойынша балқылау

Қазақстанда трансфертті баға түзу бойынша бақылаудың ауқымы кең және байланысты мәмілелер тарапы болып табылатыны немесе табылмайтынына қарамастан, халықаралық мәмілелермен тікелей немесе жанама байланысты көптеген операцияларда қолданылады. Трансфертті баға түзу туралы заң операцияларға

қолданылатын барлық салықтар үшін талап етіледі, қол ұшын беру қағидаты бойынша белгіленген нарықтық бағалар негізінде есептелінеді.

Қазақстанда трансфертті баға түзу туралы жаңа заң 2009 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енді. Жаңа заң анық көрсетілмеген болып табылмайды, және оның ережелерінің кейбіреуі қолданудың шағын тәжірибесіне ие. Оның үстіне, заң әзірлеу сатысында тұрған егжей-тегжейлі нұсқаулықтарды ұсынбайды. Нәтижесінде, операциялардың эр алуан түрлеріне трансфертті баға түзу туралы заңды қолдану нақты көрсетілген болып табылмайды.

Трансфертті баға түзу туралы қазақстандық заңмен байланысты белгісіздіктен салық ұстанымы Топтың ұстанымынан ерекшеленуі мүмкін деген тәуекел бар, бұл 2009 жылғы жағдай бойынша салықтар, айыппұлдар мен өсімақылардың қосымша сомаларына әкелуі.

Басшылық 2009 жылғы 31 желтоқсанда трансфертті баға түзу бойынша қолданылатын заңнамада оны түсіндіру сәйкестендірілген болып табылады және Топтың трансфертті баға түзу жөніндегі ұстанымы расталады деген ықтималдық қолданылады деп санайды.

«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ салық аудиті («ҚМГ БӨ» ҚМГ ӨК еншілес ұйымы)

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Салық комитеті 2004 және 2005 жылдар ішінде ҚМГ БҰ салықтық тексерулер жүргізді. 2007 жылы басталған және 2009 жылдың тамызында аяқталған тексерістер нәтижелері бойынша салық органы есептелгенге дейін 32.005 миллион теңге мөлшерінде жүргізілді, олардың ішінде 16.171 миллион теңге - салықтар сомасы, 8.035 миллион теңге - салық бұзушылық салдарынан болатын әкімшілік айыппұл және 7.800 миллион теңге - уақтылы төленбеген өсімақылар.

Топ басшылығы оның салық заңнамасын түсіндіруі әділетті екеніне және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес толық көлемде ҚМГ БӨ ұстанымын даулау үшін салмақты айғақтары бар екеніне сенім білдірді. 2009 жылғы 15 қыркүйекте ҚМГ БӨ осы кешенді тексеріс нәтижелеріне Қаржы министрлігіне апелляция берді. Нәтижесінде, 2010 жылғы 9 ақпанда Қаржы министрлігі ұйғарым шығарды, осыған сәйкес есептелген салықтың негізгі сомасы 3.847 миллион теңгеге дейін төмендетілді, ал уақтылы төленбеген тиісті пайыздар 3.937 миллион теңгеге дейін азайды (әкімшілік айыппұлға қатысты шешім туындады мүмкін). Осы он оқиғалар аясында басшылық қазіргі уақытта мынадай апелляцияларды беруге қатысты нұсқаларды бағалауда. 2010 жылғы 4 наурыз күні ҚМГ БӨ қалған сома толық көлемде есептелгенге дейін шағымдану мақсатында Астана қаласы Мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотына талап арызбен жүгінді. 2010 жылғы 12 наурыз күні Қаржы министрлігінің салық комитеті ҚМГ БӨ-де хабарламаның өзгертілген нұсқасын ұсынды. Есептелген салық сомасы 10.766 миллион теңгеге дейін ұлғайтылды, ал тиісті

өсімақы 3.885 миллион теңгеге дейін төмендеді. ҚМГ БӨ осы соманы толық көлемде шағымдануға ниет білдіруде.

Оның үстіне, ҚМГ БӨ басшылығы екі ұштылыққа, салық заңнамасының әртүрлі түсіндіруіне және салық органдары ұстанымдарының дәйексіздігіне байланысты барлық сот істерінде он нәтиженің белгісіздігін және төмен ықтималдығын таниды. Осыған байланысты ҚМГ БӨ басшылығы салық органы жүргізген есептеулерге дейінгі қатынаста анықталған соманы аударды. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ БӨ 2004 және 2005 жылдар ішінде есептеулерге дейін жатқызылған салықтар бойынша резервке 7.286 миллион теңге және осы мәселелер бойынша 2006 жылдан бастап 2009 жылдар аралығындағы кезең ішінде, уақтылы төленбеген пайызды қоса алғанда, қосымша 4.136 миллион теңге аударды (23-ескертпе).

ҚМГ БӨ кедендік бажы бойынша хабарлама

2009 жылғы 18 тамызда Қазақстан Республикасының Кеден комитеті ҚМГ БӨ-ге толық төленбеген экспортты кедендік баж үшін 17.575 миллион теңге сомасында хабарлама берді (15.260 миллион теңге сомасында негізгі борышты және 2.315 миллион теңге сомасында уақтылы төлемегені үшін пайыздарды қоса алғанда). Осы хабарлама 2009 жылғы қаңтар ішінде экспортқа арналған мұнайды тиеуге жатады, ол бойынша рента салығы 2008 жылдың желтоқсанында кедендік тазалаудан өткен көлемі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес толық төленді.

2009 жылғы 23 қыркүйекте ҚМГ БӨ бірінші сатыдағы сотқа апелляция берді. 2009 жылғы 1 желтоқсанда бірінші сатыдағы сот ҚМГ БӨ-нің пайдасына шешім шығарды. Оның үстіне, 2010 жылғы 20 қаңтарда екінші сатыдағы сот кедендік комитеттің апелляциясын қанағаттандырды. 2010 жылғы 8 ақпанда ҚМГ БӨ үшінші сатыдағы сотқа апелляция берді. 2010 жылғы 9 наурызда кассациялық саты соттың қаңтардағы қаулысын күшінде қалдырды. Қазіргі уақытта ҚМГ БӨ Қазақстан Республикасы Сотының Қадағалау алқасына шағым беруге дайындалуда.

ҚМГ БӨ басшылығы Қазақстан Республикасының заңнамасы екі жақты салық салуға жол бермейді және сондықтан экспорттық кедендік баж түпкі есепте рента салығы есептелген және төленгендер бойынша 2009 жылғы 1 қаңтардан бастап (жаңа салық кодексі күшіне енген күн) экспортталған мұнай көлемдеріне аударылмауы мүмкін деп санайды. Сондай-ақ басшылық қорытындысында ол осы мәселеде он болып көрінетінін және осыған байланысты сома 2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі шоғырландырылған қаржылық есептілікке аударылмаған деп болжайды.

«Қазақстан темір жолы» АҚ салық міндеттемелері («ҚТЖ», Топтың еншілес ұйымдары)

2007-2008 жылдар ішінде ҚТЖ-да 2003 жылдан бастап 2006 жыл аралығындағы кезең үшін салықтық кешенді тексеру жүргізілді. Осы тексерудің нәтижелері бойынша салық органдары 14270 миллион теңге сомасында айыппұлдар мен өсімақыларды қоса алғанда, есептелгенге дейінгі салықтарды анықтады. ҚТЖ осы шешімді даулап отыр

және осы есептеулерді заңсыз деп санайды және оларды сотта даулайды. ҚТЖ салықтар бойынша міндеттемені 3.929 миллион теңге мөлшерінде аударды, ҚТЖ пікірі бойынша болашақта төлемдердің жоғары ықтималдығы қолданылатын қатынастағы **с о м а н ы** **б і л д і р е д і .**

Жер қойнауын пайдалануға лицензиялар мен келісімшарттар бойынша м і н д е т т е м е л е р

Топ жер қойнауын пайдалануға лицензиялар мен тиісті келісімшарттар талаптарының орындалуына қатысты мемлекеттік органдардың тарапынан мерзімді түрде тексеру жүргізу объектісі болып табылады. Басшылық мұндай тексерулер барысында анықталған мәселелерді шешу үшін қажетті түзету шараларын келісу бойынша мемлекеттік органдармен ынтымақтастықта жұмыс істейді. Лицензиядағы ережелердің орындалмауы айыппұл салуға, өсімақыға, шектеуге немесе лицензияны қайтарып алуға әкеп соқтыруы мүмкін. Топтың басшылығы келісімшарттардың немесе лицензиялардың талаптарын сақтамауға қатысты кез келген мәселелер келіссөздер немесе түзету шаралары арқылы шешілетін болады және Топтың қаржылық жағдайына , пайда мен шығындар туралы есепке немесе ақша қаражатының қозғалысы туралы есепке **м а н д і** **ә с е р** **е т п е й д і** **д е п** **с а н а й д ы .**

Топтың жер қойнауын пайдалануға кейбір келісімшарттарының талаптары лицензияның қолданылу мерзімінің соңына дейінгі кезеңге шығыстардың ең төменгі деңгейін талап етеді. Жер қойнауын пайдалануға әрбір келісімшарттар бойынша Топ жергілікті билік органдарымен күрделі және инфрақұрылым жобалары бойынша жыл сайынғы шығыстар бойынша жоспарларға келісуді де талап етеді.

«ҚазГерМұнай» ЖШС қоса алғанда, ҚМГ БӨ мұнай кен орындарына арналған лицензиялары мен келісімшарттары («ҚГМ», ҚМГБӨ 50% бірлескен кәсіпорны):

Жыл	Күрделі шығыстар	Операциялық шығыстар
2010	79.160	5.733
2011	841	4.013
2012	-	4.013
2013	-	4.013
2014-2021	-	22.840
Жиыны	80.001	40.613

*«ҚазМұнайТеңіз» АҚ барлауға арналған келісімшарттары бойынша міндеттемелер (« . **е н ш і л е с** **ұ й ы м ы**)*

Үкіметтік органдармен жасалған көмірсутекті шикізатқа барлау жүргізуге келісімшарттарының талаптарына сәйкес ҚМТ тиісті мұнай-газ жобалары бойынша бағдарламаларын орындау жөніндегі міндеттемелерге ие. 2009 жылғы 31 желтоқсанда, ҚМТ 79. 720 мың АҚШ доллары жалпы сомасында (11.827 миллион теңгеге барабар) 2010 жылға арналған бағдарламасын орындау жөніндегі міндеттемеге ие болды.

Көмірсутекті шикізатқа барлау жүргізуге арналған ҚМГ ҰК келісімшарттары

Үкіметтік органдармен жасалған көмірсутекті шикізатқа барлау жүргізуге арналған ҚМГ ҰК келісімшарттарының талаптарына сәйкес ҚМГ ҰК тиісті мұнай-газ жобалары бойынша ең аз жұмыс бағдарламаларын орындау жөніндегі міндеттемелерге ие. 2009 жылғы 31 желтоқсанда ҚМГ ҰК 1.879 миллион теңге (2008 жылы: 178.738 мың АҚШ доллары және 1.425 миллион теңге) жалпы сомасында жұмыс бағдарламаларының орындалмаған бөлігі бойынша міндеттемесі болды.

Ішкі нарыққа арналған жеткізілімдер бойынша міндеттемелер

Қазақстан үкіметі мұнайды сатуға маманданған компанияларды негізінен ауыл шаруашылығы өндірушілерін көктемгі және күзгі дала жұмыстары уақытында қолдау үшін жыл сайынғы ішкі энергетикалық қажеттілікті қамтамасыз ету үшін өнімнің бір бөлігін ішкі нарыққа беруді талап етеді. Жергілікті нарықтағы мұнайдың бағасы экспортты бағалардан, тіпті тәуелсіз тараптар арасындағы мәмілелерде белгіленетін ішкі нарықтағы қарапайым бағадан да айтарлықтай төмен. Егер Үкімет Топ қазіргі уақытта жеткізетін көлемнен асатын шикі мұнайдың қосымша көлемін жеткізуге міндеттеген жағдайда, мұндай жеткізілімдер нарықтық бағалар бойынша жеткізілімдерден басым болады және шикі мұнайды сатудан түсетін түсімнен әлде қайда аз түсімді өндіретін болады, бұл өз кезегінде Топтың қызметіне, перспективасына, қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне елеулі және теріс әсерін тигізуі мүмкін.

Шикі мұнайды жеткізу бойынша міндеттемелер

2009 жылғы 31 желтоқсанда ҚМГ БӨ-де Үкімет қаулысына сәйкес төменде сипатталған ішкі нарыққа одан әрі жеткізу үшін Топтың мұнай өңдейтін зауыттарында мұнай өнімдерін одан әрі өңдейтін 2009 жылы (2008 жылы: 2,2 миллион тонна) ішкі нарыққа шикі мұнайдың 2,2 миллион тоннасын жеткізу міндеттемесі болды.

Мұнай өнімдерін жеткізу жөніндегі міндеттемелер

2010 жылдың алғашқы үш айы ішінде ҚМГ СҮ ішкі нарықта мұнай өнімдерін жеткізудің теңгерімдерін қолдау үшін 38.962 миллион теңге жалпы сомасына 425,3 мың тонна мұнай өнімдерін жеткізуі тиіс болатын. Бұдан басқа, 2010 жылдың көктемгі маусымы ішінде, ҚМГ СҮ жалпы сомасы 5.610 миллион теңгеге көктемгі егіс науқанын өткізу үшін ауыл шаруашылық өнімдерін өндірушілерге 76 мың тонна дизельді отынын жеткізуі тиіс. Шартты міндеттемелердің құны Үкімет белгілеген бағалар негізінде айқындалады. ҚМГ СҮ 2010 жылға арналған ішкі нарықтағы жеткізулері бойынша қалған міндеттемелері таяу арадағы болашақта Үкімет белгілеуі мүмкін.

Инвестициялық сипаттағы міндеттемелер

2009 жылғы 31 желтоқсанда Топтың құрылыс жобалары және негізгі құралдарды сатып алу жөніндегі келісімшарттық міндеттемелері шамамен 243.003 миллион теңгені құрады (2008 жылы: 50.592 миллион теңге). Сондай-ақ, 2009 жылғы 31 желтоқсанда

Топта тауарлық-материалдық қорларды (материалдар мен қосалқы бөлшектер) сатып алу жөніндегі келісімшарттық міндеттемелері және 38.665 миллион теңге сомасына (2008 жылы: 57.083 миллион теңге) қызметтері болды.

«ҚМГ Қашаған Б.В.» күрделі шығындары бойынша міндеттемелер

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «ҚМГ Қашаған Б.В.» жалпы сомасы 1.756.302 мың АҚШ долларына (2008 жылы: 1.700.381 мың АҚШ доллары) «Солтүстік Каспий жобасындағы» үлесті сатып алуға, салуға және әзірлеуге арналған күрделі шығындар бойынша міндеттемелерге ие болды.

ҚМГ СҮ-нің инвестициялық міндеттемелері

2009 жылғы 31 желтоқсанға арналған ҚМГ СҮ инвестициялық міндеттемелері мынадай үлгіде берілген:

Жыл	Күрделі шығыстар
2010	69.075
2011	73.411
2012	45.992
2013	109
2014	54
Жиыны	188.641

Инвестициялық міндеттемелер негізінен, ҚМГ СҮ тиесілі МӨЗ тарапынан қайта жөндеу, қуатты ұлғайту жөніндегі жобаларға және еуро-стандарттарды сақтауға жатады.

Үкіметпен Шарт бойынша «Интергаз Орталық Азия» АҚ инвестициялық және өзге міндеттемелері («ИОА», «КазТрансГаз» АҚ еншілес ұйымы)

Газ-көлік активтерін жақсартуға арналған инвестициялар

Шарт талаптары бойынша ИОА берілген газ-көлік активтерін жақсарту мен жөндеуге және жаңа газ-көлік активтерінің инвестицияларына 30 миллион АҚШ долларын (2009 жылғы 31 желтоқсанда I АҚШ доллары үшін 148,36 теңге бағамы бойынша 4.451 миллион теңге) жыл сайын инвестициялау міндеттемесіне ие болады. Шарттың талаптарына сәйкес жоғарыда көрсетілген инвестициялардың теңгерімдік құны Шарттың мерзімі аяқталғаннан кейін ИОА өтейтін болады. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ИОА-ның осы инвестициялық міндеттемеге қатысты шамамен 5.282 миллион теңге (2008 жылы: 4.700 миллион теңге) сомасына келісімшарттық міндеттемесі болды.

Осы инвестициялық міндеттеме белгілі бір шарттар болған кезде туындайды. Олардың бірі тасымалданатын газдың физикалық көлемінің тұрақты болып қалатындығында немесе 1996 жылдың деңгейімен салыстырғанда ұлғаятындығымен қорытындыланады; келесісі газ тасымалдау жөнінде шетелдік клиенттермен келісімшарттардың жалғасатын талаптары Шарт жасалғанға дейін қандай болса сондай

қолайлы болып қалатындығымен қорытындыланады. Егер газ тасымалдауға арналған тарифтер мен клиенттер тарапынан төлемеушіліктер жақсарту жүргізу мен инвестицияны жүзеге асырылмайтын етсе, ИОА-ның ішкі тарифті түзетуді немесе оның инвестициялық міндеттемелері деңгейін түзетуді қарау үшін Қазақстан Республикасының Үкіметіне жүгінуге құқығы бар. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ИОА осы талаптарға сәйкес келді.

Р о я л т и

1997 жылғы 17 шілдеден бастап ИОА Қазақстан Республикасының Үкіметіне шамамен Батыс жүйесі бойынша тасымалданған газ көлемінің 2%-ы мөлшерінде роялти төлеуге міндетті. Алайда, Шартқа сәйкес бұл төлем Батыс жүйесі бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің немесе Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Батыс жүйесі клиенттерін ИОА алдындағы роялти төлеу міндеттемесі туралы хабардар ететін қаулысы шыққаннан кейін ғана төлеуге жатады. 2009 жылғы 31 желтоқсанда мұндай қаулы жарияланбады. Роялти төлеу шарттарын іске асыруға байланысты белгісіздік салдарынан Топ қазіргі кезде өз клиенттеріне роялти е с е п т е м е й д і .

Бұдан басқа, ИОА өткен кезеңдерде роялтидің қандай да бір сомасына қатысты ИОА-да міндеттеме бар екендігі жайлы түсініктеме сияқты, роялти ендігі есептелуі тиіс немесе есептеледі деген Қазақстан Республикасының Үкіметінен ешқандай нұсқау алған ж о қ .

Басшылық Қазақстан Республикасы Үкіметімен осы мәселені түсіндіру жөнінде жұмыс істеуге және ИОА-ға немесе оның клиенттеріне өткен кезеңдер үшін немесе болашақта роялти төлеу жөнінде----- міндеттеме енгізілмейді деп санайды.

Қ ы р ғ ы з а й н а л ы м ы

Топ тарифтерді өтеуді қамтитын белгілі бір шарттарға сәйкес Шартта шамамен 90-100 миллион АҚШ доллары мөлшерінде белгіленген күн бойынша қырғыз айналымын әзірлеуге және салуға міндетті. Бұл актив Қазақстан Республикасының меншігіне не Шарт мерзімі аяқталғаннан кейін, не аяқталған соң жиырма жылдан кейін бір АҚШ долларына неғұрлым кешірек берілетін болады. Бұл айналымның құрылысы әлі б а с т а л ғ а н ж о қ .

Басшылық Топ осы мәселеде міндеттемелерін орындау үшін барлық қажетті қадамдарды жасады деп санайды, оның ішінде Қырғыз Республикасына тиесілі газ құбыры учаскесін басқаруға қабылдау туралы мәселені қарайды. Алайда, Шарт талаптары бойынша қырғыз айналымын салудың негізгі шарты болып табылатын жаңа ішкі тарифтер 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әлі жарияланған жоқ.

Қазақстан Республикасының Үкіметі Топтың инвестициялық міндеттемелерін орындауын қоса алғанда, Шарт бойынша өз міндеттемелерін орындауын тексеруді жүзеге асырады. 2009 жылғы Шарт бойынша инвестициялық міндеттемелерді орындауын тексеру 2010 жылы жүргізілетін болады. Басшылық 2009 жылғы 31

желтоқсандағы жағдай бойынша Топ инвестициялық талаптарды орындайды деп с а н а й д ы .

2005 жылғы 31 желтоқсанға дейін Топ өзінің Шарт бойынша таза пайдасының 10%-ын Ү к і м е т к е төледі .

2006 жылғы 31 наурызда Қазақстан Республикасының атынан Қаржы министрлігі мен Топ Шартқа қосымша келісімшартқа («Толықтырулар») қол қойды. Толықтыруларға сәйкес 2008 жылғы 1 қаңтардан бастап 2012 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезең және қосымша бес жылдық кезең ішінде жылдық төлем әрбір кезеңнің басында келісілетін болады, егер бұл келісім жүргізілмеген жағдайда Топ жылына 2.082 миллион теңге төлейтін болады .

ҚТЖ теміржол активтеріне арналған меншіктің зиянды құқығы

ҚТЖ Қазақстан Республикасының батыс және солтүстік бөлігін біріктіретін «Хромтау-Алтынсарин» теміржол жолын салуға қатысты, осылайша Қазақстан Республикасының теміржол инфрақұрылымын бірыңғай желіге тұйықтайды. Осы жолды салуға Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникациялар министрлігі мемлекеттік бюджеттің қаражаты есебінен 64% және қалған соманы - ҚТЖ қаражаты есебінен қаржыландыруды беру жолымен бастамашылық жасады. Жоба шеңберінде Мемлекет қаржыландырған активтердің жалпы құны 21.014 миллион теңгені құрады. Құрылысты аяқтағаннан кейін ҚТЖ қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте теміржол активтерінің құрамындағы құрылыстың толық құнын көрсетті. Активтерді тану ҚТЖ активтерін беру қатынасындағы Көлік және коммуникациялар министрлігінің растаулары негізінде жасалды .

2010 жылғы сәуір ішінде ҚТЖ Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінен хат алды, онда активтер көрінісі есеп жүргізу және қаржы есептілігін құрастыру қатынасында Қазақстан Республикасының талаптарын бұзу болып табылатыны, осыған байланысты ҚТЖ-да осы активтерді пайдалануға арналған заңды құқығының жоқ екені айтылған. ҚТЖ тағы да Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінен осы активтер ҚТЖ жарғылық капиталына берілетіндігі жайында растау алды. Нәтижесінде, ҚТЖ осы активтерді тануды барабар деп с а н а й д ы .

Операциялық жалдау бойынша міндеттемелер

Операциялық жалдау бойынша міндеттемелер негізінен 5 жылдан 6 жылға дейінгі жалдау мерзімдері бар ұшақтарды жалдаумен байланысты. Операциялық лизингтің барлық келісімшарттары егер Эйр Астана оларды ұзарту мүмкіндігін пайдаланған жағдайда нарықтық бағаларлы жаңарту жөніндегі бөлімдерді қамтиды. Эйр Астана жалдау мерзімі аяқталғаннан кейін жалданған активтерді сатып алу мүмкіндігіне ие бола алмайды .

31 желтоқсанға мынадай үлгідегі операциялық жалдау бойынша міндеттемелер көрсетілген:

Миллион теңгемен	2009	2008
Бір жыл бойы	20.657	12.919
1-ден 5 жылға дейін	45.231	32.978
Бес жылдан жоғары	2.834	5.785
Жиыны	68.722	51.682

Операциялық жалдау бойынша міндетті төлемдер тіркелген жалдау төлемдерін, сондай-ақ ұшу сағаттарына байланысты түрлендірілетін техникалық қызмет көрсету бойынша төлемдердің белгілі бір бөлігін қамтиды.

Тіркелген және айнымалы жалдау төлемдері көрсетілген және АҚШ долларында төлеуге жатады. Осы валюта күнделікті әуе кемелерін жалдау кезіндегі халықаралық есептерде пайдаланылады.

Қарыздар бойынша ковенанттар
ҚМГ ҰК ковенанттары

2008 және 2009 жылдарда ҚМГ ҰК жалпы сомасы 4,5 миллиард АҚШ долларына облигациялар шығарды. Шығарылған облигациялардың талаптарына сәйкес ҚМГ ӨК мынадай ережені орындауы тиіс:

3,5:1 артық емес пайыздарды, салықтарды, тозуды және амортизацияны шегергенге дейін шоғырландырылған пайдаға шоғырландырылған таза берешектің ара қатынасы.

Осыған қоса, ҚМГ ҰК, Гарант ретінде белгіленген қаржылық емес ковенанттарды сақтауы тиіс. ҚМГ СҮ ковенанттары

2008 жылы ҚМГ СҮ сегіз банктен тұратын синдикаты бар 2,5 миллиард АҚШ доллары сомасында кредиттік желі туралы шарт жасасты. Қаражат ҚМГ ӨК толығымен кепілдендірілді. ҚМГ СҮ және синдикат арасында жасалған кредиттік шартқа сәйкес ҚМГ ҰК белгілі бір шектеулі талаптарды орындауға міндетті.

ҚТО ковенанттары
Кепілдіктер

2009 жылғы 31 желтоқсанда ҚТО ЕЖДБ-мен кредиттік шарт шеңберінде «МұнайТас» АҚ міндеттемелері қатынасында ЕЖДБ алдында кепіл ретінде қатысты. ҚТО және ЕЖДБ арасында жасалған кепілдік шартына сәйкес ҚТО шарттың мынадай ережелерін сақтауы тиіс:

- 1:1 кем емес өтімділік коэффициенті;
- 2:1 кем емес пайыздарды және пайызға арналған табыс салығын шегергенге дейінгі пайданың ара қатынасы; және
- 2:1 жоғары емес борыштың капиталға арақатынасы.

Осыған қоса, ҚТО ЕЖДБ рұқсат бергендерден басқа ешқандай да шектеулерді жасамауы тиіс. ҚТО реттеуші орган мақұлдамағанша, ерікті негізде әрекет ететін тәуелсіз тараптар арасындағы мәмілелерден ерешелейтін негізде жүзеге асырылатын қандай да бір мәмілелерге қатысуына болмайды. ҚТО активтердің жалпы шамасынан 30 пайызға жоғары мөлшерде өз активтерін сатуға, жалға беруге немесе өткізуге, немесе

қосу немесе қайта ұйымдастыруды жүргізуіне болмайды.

Қ а р ы з д а р

2008 жылғы 28 тамызда ҚТО 275 миллион АҚШ доллары сомасында BTMU (Europe) Limited, ING Bank N.V. және Natexis қарыз шартына қол қойды (17-ескертпе). ҚТО және кредиторлармен арада жасалған қарыз шартына сәйкес ҚТО шартын мынадай ережелерін сақтауы тиіс:

- 1:1 кем емес өтімділік коэффициенті;
- 3,5:1 артық емес пайыздарды, табыс салығын, тозу және амортизацияны шегергенге дейінгі пайдаға қатысты борыштың ара қатынасы;
- 2:1 жоғары емес борыштың капиталға ара қатынасы.
- 2:1 аспайтын жалпы қаржылық шығындарға пайыздар мен табыс салығын шегергенге дейінгі пайданың ара қатынасы.

Қазақтелекомның лицензиялық міндеттемелері

Сымсыз байланыс қызметтерін көрсетуге арналған бірқатар лицензия шарттарына сәйкес Қазақтелекомның өз желісін жабу аймағына қатысты белгілі бір міндеттемелері бар. Қазақтелеком Қазақстан Республикасының негізгі магистралдарының, шағын қалалар мен қала үлгісіндегі кенттердің бойындағы аудандарды қамти отырып, ұтқыр желіні жабуды кеңейтуге міндетті. Қазақтелекомның басшылығы Қазақтелеком лицензиялардың шарттарын сақтайды деп санайды.

МТС-ға үлесті сату жөніндегі міндеттемелер

6-ескертпеде көрсетілгендей, Қазақтелеком ұтқыр байланыстың шведтік операторы МТС-ға өз үлесін сатуға келісім жасады. Сатып алу-сату келісіміне сәйкес мәмілені жабу 2010 жылғы 31 наурызға дейін болуы мүмкін.

Кредиттер, кепілдіктер, аккредитивтер беру жөніндегі міндеттемелер және есеп операцияларына жатқызылған басқа да міндеттемелер

Кез келген уақытта Топтың кредиттерді беру жөніндегі өтелмеген міндеттемелері болады. Осы міндеттемелер кредиттік карточкалар және овердрафтар бойынша бекітілген қарыздар мен лимиттер нысанын қабылдайды және белгілі бір жағдайлар болған кезде күші жойылатын болып табылады.

Топ үшінші тараптардың алдында клиенттердің міндеттемелерін орындау кепілдігін беру мақсатында қаржылық кепілдіктер мен аккредитивтерді ұсынады. Осы келісімнің тіркелген лимиттері болады және әдетте бес жылға дейінгі мерзімге беріледі.

Міндеттемелердің келісімшарттық сомалары санат бойынша келесі кестеде көрсетілген. Кестеде көрсетілген міндеттемелер бойынша сомалар бұл соманың толығымен орындалғанын болжайды. Аккредитивтер бойынша кестеде көрсетілген сомалар егер контрагенттер келісімшарт бойынша өз міндеттемелерін толығымен орындамаса, есепті күнде танылатын ең жоғарғы бухгалтерлік шығынды білдіреді.

Кредит, кепілдіктер, аккредитивтер беру жөніндегі міндеттемелер және есепті операцияларға жатқызылатын

бойынша Темірбанкі ҚР Қаржы нарығы және қаржылық ұйымдарды реттеу мен қадағалау агенттігінің барлық пруденциялық нормативтерін сақтады.

46. САРАЛАНЫМ ЕСЕПТІЛІГІ

Басқару мақсаты үшін Топтың қызметі өндіретін өнім түріне және көрсетілетін қызметтің тұрпатына сәйкес мынадай алты операциялық сараланымға бөлінеді:

Мұнай-газ сараланымы мұнай мен газды барлау және өндіру, мұнай мен газды тасымалдау, мұнай мен газды қайта өңдеу және сату, шикі мұнай, қайта өңделетін өнімдер бойынша операцияларды қамтиды.

Тау-кен сараланымы уран, бериллийді және танталды өндіру, барлау, қайта өңдеу және сату жөніндегі операцияларды қамтиды.

Тасымалдау сараланымы жүктер мен жолаушыларды темір жолмен және әуе көлігімен тасымалдау жөніндегі операцияларды қамтиды.

Телекоммуникация сараланымы жергілікті, алыстағы қалааралық және халықаралық байланысты қоса алғанда (ТМД-ға кіретін және кірмейтін елдерді қоса алғанда), тіркелген байланыс қызметтері; сондай-ақ байланыс арналарын жалдау, деректерді беру және сымсыз байланыс қызметтері бойынша операцияларды қамтиды.

Энергетикалық сараланым

Энергетикалық сараланым электр энергиясын өндіру және беру жөніндегі, электр энергетикалық жүйеге электр энергиясын жіберуді техникалық, диспетчерлеу және импортталатын электр энергиясын пайдалану жөніндегі операцияларды, Қазақстан Республикасының Бірыңғай электр энергетикасы жүйесінің объектілерін орталықтандырылған шұғыл-диспетчерлік басқару функцияларын қамтиды.

Қаржылық институттар және даму институттары сараланымы Қазақстан экономикасының барлық сараланымдарында инвестициялық және инновациялық қызметті ұлғайту және ынталандыру жөніндегі операцияларды қамтиды.

Жоғарыда аталған есептік сараланымдардың кейбіреулері Топтық ұйымдық құрылымына сәйкес неғұрлым ұсақ есептік сараланымдарды біріктіру арқылы қалыптастырылды. Әрбір есептік сараланым ҚЕХС-ка сәйкес бухгалтерлік есепті жүзеге асырады. ҚЕХС-ка сәйкес дайындалған әрбір сараланым қызметінің қаржылық нәтижелері сараланымға ресурстарды бөлу және оның қызмет нәтижелерін бағалау туралы шешімдерді қабылдау мақсаты үшін Бас басқарушыға және шешімдер қабылдауға жауаптыға беріледі.

Қалған операциялық сараланымдар олардың мәнінің болмауына байланысты Өзгелей сараланымдар ретінде біріктіріліп, ұсынылды. «Самұрық-Қазына» операциялары қаржы институттары мен даму институттарының сараланымына

Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың кірістеріндегі үлес	239.781	5.725	863	17.555	2.530	-	225	(10)	266.669
Бағамдық айырмадан түсетін кіріс/(шығын), нетто	(13.0671)	(240)	(1.732)	578	(931)	107	105	(47)	(15.227)
Пайда мен шығын арқылы әділ құн бойынша ескерілген қаржылық құралдарға арналған таза шығын	-	-	-	-	-	11.691	-	-	11.691
Тозу, ескіру және амортизация	(100.425)	(6.436)	(49.617)	(23.113)	(5.705)	(490)	(2.068)	(279)	(188.133)
Құнсызданудан түскен шығындар	(26.289)	-	185	(10.870)	-	-	(10)	-	(36.984)
Резервтерге аударымдар	4.124	934	1.429	1.294	(12)	275	-	-	(8.044)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(201.019)	(14.279)	14.604	6.085	995	(1.898)	(263)	220	(195.555)
Жалғастырылатын қызметтен кезең ішіндегі таза кіріс	390.132	11.045	68.126	29.516	10.975	(6.476)	16.701	(33.709)	486.310
Тоқтатылған операциялардан түскен кезең ішіндегі таза кіріс	-	-	-	-	-	(8.243)	(1.655)	-	(9.898)
Кезең ішіндегі таза кіріс жиыны	390.132	11.045	68.126	29.516	10.975	(14.719)	15.044	(33.709)	476.410
<i>Сараланымдар бойынша өзге де ақпарат</i>									
Сараланым активтерінің жиыны	3.897.635	547.561	987.102	337.959	248.852	701.118	3.550.115	(2.881.917)	7.388.425
Сараланым міндеттерінің жиыны	1.872.100	138.903	314.223	143.644	125.054	424.069	41.332	(166.604)	2.892.721
Т о з ғ а н тауарлық-материалдық қорларға күмәнді дебиторлық берешекке және өтеуге күмәнді ҚҚС-қа резервтер	15.102	-	4.944	852	195	19.217	1.055	(514)	40.851
Бірлескен кәсіпорындардағы және қауымдасқан компаниялардағы инвестициялар	525.118	23.059	2.437	44.604	57.168	17	3.628	68	656.099

Күрделі шығындар	266.043	32.220	139.625	63.688	28.199	1.043	22.700	689	554.207
------------------	---------	--------	---------	--------	--------	-------	--------	-----	---------

47. ЕСЕПТІ КҮННЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Екінші деңгейдегі банктердің сыртқы берешегін қайта құрылымдау

2010 жылғы 28 мамырда қаржылық берешектің жалпы көлемінен 92,03% мөлшерінде банктің міндеттемелерін иеленген «БТА Банкі» АҚ кредиторлары банктің берешегін қайта құрылымдау жоспарын мақұлдады. 2010 жылғы 4 маусымда ҚҚА банктің кредиторларының жиналысымен мақұлданған банктің берешегін қайта құрылымдау талаптарымен келісті. Қайта құрылымдау үдерісі нәтижесінде банктің сыртқы борыштары 12 миллиард АҚШ долларынан 4,4 млрд. АҚШ долларына дейін төмендетілді, міндеттемелерді төлеу мерзімі қолданыстағы 1-5 жылдан 8-20 жылға 8,76% дейін қарыз берудің орташа ставкасын төмендете отырып өзгертілді. Сондай-ақ сыртқы кредиторларға БТА Банктің 18,5%-ға дейінгі жай акциялары берілетін болады, онда Қордың үлесі шамамен 81,4%-ын құрайтын болады. Қайта құрылымдау талаптарына сәйкес Қор Банкті Қорға орналастырылған банктің облигацияларын айырбастау жолымен 671 миллиард теңгеге капиталдандыралы.

2009 жылғы 15 желтоқсанда қаржылық берешектің жалпы көлемінен 95,1% мөлшерінде банктің міндеттемелерін иеленген «Альянс Банкі» АҚ кредиторлары банктің берешегін қайта құрылымдау жоспарын мақұлдады. Қайта құрылымдау 2010 жылғы наурызда аяқталды, нәтижесінде банктің сыртқы борыштары 4,5 миллиард АҚШ долларынан 1,08 миллиард АҚШ долларына дейін төмендетілді, міндеттемелерді төлеу мерзімі 1-7 жылдан 7-20 жылға дейін өзгертілді. Қайта құрылымдау жоспары шеңберінде 2010 жылғы наурызда Қор банктің қосымша шығарған жалпы сомасы 129 миллиард теңгеге «Альянс банкі» АҚ 4.000.000 жай акциялары мен 1.567.164 артықшылықты акцияларын сатып алды. Сатып алуды Қор 24 миллиард теңге ақшалай қаражатын төлеу және жалпы сомасы 105 миллиард теңгеге Қор сатып алған «Альянс банкі» АҚ облигацияларын айырбастау арқылы жүзеге асырды. Қайта құрылымдау талаптарына сәйкес Қор Банктің кредиторларына банктің 33 % жай және артықшылықты акцияларын берді, Қордың үлесі жай және артықшылықты акциялардың 67 %-ын құрады.

2010 жылғы наурызда қаржылық берешектің жалпы көлемінен 93,7% мөлшерінде банктің міндеттемелерін иеленген «Темір Банкі» АҚ кредиторлары банктің берешегін қайта құрылымдау жоспарын мақұлдады. Қайта құрылымдау үдерісі нәтижесінде банктің сыртқы борыштары 770 миллион АҚШ долларынан 61 миллион АҚШ долларына дейін төмендетілді, міндеттемелерді төлеу мерзімі 1-4 жылдан 10-12 жылға дейін 9%-ға дейін қарыз берудің орташа ставкасын төмендете отырып өзгертілді. Қайта құрылымдау шеңберінде 2010 жылғы 11 мамырда Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 30 сәуірдегі № 372 қаулысы негізінде Қор жалпы сомасы 107.825 мың

теңгеге бір данасы 1,42 теңге бағасы бойынша «Темірбанкі» АҚ 75.933.000 дана бұрын орналастырылмаған жай акцияларын сатып алды, осының нәтижесінде «Темірбанкі» АҚ капиталындағы Қордың үлесі 79,9%-ды құрады. Қайта құрылымдау үдерісі аясында Қор Банкті 23,5 миллиард теңгеге капиталдандырады, солардың ішінде осы есептіліктің шығарылған күніне 18,8 миллиард теңгеге Қор төлеуге қосымша шығарылған 12.712.782.790 дана жай акцияларды енгізді. Сыртқы кредиторларға Темір банктің қосымша шығарылған жай акцияларынан 20%-ы беріледі, осыдан кейін, жоспарланған орналастыруды аяқтаған соң Қордың үлесі 79,99%-ды құрайды.

Д и в и д е н д т е р

Қордың 2008 жыл ішіндегі таза кірісін бөлу тәртібі Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 26 наурыздағы № 239 қаулысымен бекітілді, Қордың бір жай акциясына арналған есептегі дивидендтердің мөлшері 2 теңге 52 тиынды, соманың барлығы 8.645 миллион теңгені құрады. Көрсетілген сома Қордың Директорлар кеңесінің 2009 жылғы 30 қыркүйектегі № 31 шешіміне сәйкес 2009 жылғы 15 желтоқсанда

төленген болатын.

Т о п қ ұ р ы л ы м ы н д а ғы өзгеріс

Үкіметтің 2009 жылғы 15 желтоқсандағы № 2123 қаулысына сәйкес Қор және ҚР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті айырбастау шартын жасасты. Айырбастау шартына сәйкес 2010 жылғы 10 наурызда Қор Үкіметке оған тиесілі «Павлодар мұнай химия зауыты» АҚ (42% бұдан әрі - «ПМХЗ»), «Қазақстан-Британ техникалық университеті» АҚ (1,67%, бұдан әрі - ҚБ ТУ) «Қарағандыгипрошахт» ЖШС (90%) акцияларының мемлекеттік пакеттеріне, жылжымайтын және өзгелей мүлікті алмастыруға әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациялардың («ӘКК») акциялар пакеттерін берді.

2010 жылы 17 наурызда «Қазақтелеком» АҚ 76.000 мың АҚШ доллары мөлшеріндегі сыйақы үшін кәсіпорны - «Мобайл Телеком-Сервис» ЖШС(б-ескертпе) с а т у д ы а я қ т а д ы .

А з ш ы л ы қ ү л е с т е р і н с а т ы п а л у

2010 жылғы 27 қаңтарда Топ бір акциясы үшін 0,43 жаңа румын леясы (RON, 21,73 теңгеге барабар) баға бойынша биржада қол жетімді «Rompetrol Well Services S.A.» 132,77 миллион жай акцияларын сатып алу жөніндегі міндетті ұсынысқа бастамашылық жасады. 2010 жылғы 23 ақпанда Топ 24,8 миллион RON-дағы (1.253 миллион теңгеге барабар) жалпы сомасы үшін 20,74% мөлшерінде «Rompetrol Well Services S.A.» қосымша үлеске ие болды. Міндетті ұсыныстан кейін Топ компанияның 7 3 , 0 1 % и е л е н д і .

2010 жылғы 8 ақпанда Топ бір акциясы үшін 0,0741 RON (3,74 теңгеге барабар) баға бойынша биржада қол жетімді (шамамен компанияның жарғылық капиталынан 24% ұсынатын) «Rompetrol Rafinare S.A.» 5.062,17 миллион акцияларын сатып алу жөнінде міндетті ұсынысқа бастамашылық жасады. Ұсыныстың қолданылу кезеңі 2010

жылғы 26 наурызда аяқталады. Ұсыныстың қолданылу кезеңі ішінде Топ 170 миллион RON-дағы (8.590 миллион теңгеге барабар) жалпы сомасы үшін 17,23% мөлшерінде «Rompetrol Rafinare S.A» қосымша үлесті де иеленді.

Қ а р ы з д а р

2010 жылғы мамырда «Қазатомөнеркәсіп» ӨАК» АҚ жалпы корпоративтік мақсаттарға арналған қаржыландыруды тарту мақсатында еурооблигациялардың дебютті шығарылымын жүзеге асырды. Орналастыру көлемі 500 миллион АҚШ долларын, 5 жыл мерзімді, купондық ставкасы 6,25% құрады. Еурооблигацияларды орналастыру күні 2010 жылғы 20 мамыр, купонды төлеу жылына екі рет. Облигацияларды орналастыру номиналдан 98,947% бағасы бойынша жүзеге асырылды.

2010 жылғы мамырда ҚМГ ҰК жалпы корпоративтік мақсаттарға арналған қаржыландыруды тарту мақсатында, оның ішінде Rompetrol Group NV сатып алуы үшін тартылған синдикатталған қарыздың ағымдағы бөлігін қайта қаржыландыру үшін еурооблигациялардың шығарылымын жүзеге асырды. Орналастыру көлемі 1500 миллион АҚШ долларын, 10 жыл мерзімді, купондық ставкасы 7% құрады. Еурооблигацияларды орналастыру күні 2010 жылғы 28 сәуір, купонды төлеу жылына екі рет. Облигацияларды орналастыру номиналдан 98,243% бағасы бойынша жүзеге асырылды.

2010 жылғы мамырда «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ өз жобаларын қаржыландыру үшін «The Export - Import Bank of China» 400 миллион АҚШ доллары сомасында (58,6 млрд. теңгеге барабар) қарыздарды тартты.

Б е р і л г е н қ а р ы з д а р

2010 жылғы 17 наурызда Қор Нұрқазған, Абыз және Бозымшақ алтын-мыс кен орындарын өндіру үшін 200 миллион АҚШ доллары және 100 миллион АҚШ доллары мөлшерінде «Kazakhmys Finance PLC» 2 қарыз берді. Осы қарыздарды қаржыландыру Қытайдың Мемлекеттік Даму Банкімен кредиттік желі шеңберінде алынған қаражаттан жүзеге асырылды. Қарыздар 15 және 12 жылға, тиісінше алты айлық Либор қосу жылдық 4,8% ставкасы бойынша пайыздарды төлей отырып берілді.

2010 жылғы 18 маусымда «Қазақстанның халық банкі» АҚ 3 жыл мерзімге нақты сектордың жобаларына кредит беру үшін 2009 жылғы қаңтарда Қор орналастырған 60 миллиард теңгені қайтаруды жүзеге асырды. Депозитті орналастыру кезеңінде Қор және банк тарапынан мемлекеттік қаражатты мақсатты пайдаланудың ұдайы мониторингі жүргізілді, Қордың қаражаты есебінен берілген не қайта қаржыландырылған кредиттер бойынша орташа ставкасы 4%-ға төмендетілді.

Ө з г е о қ и ғ а л а р

«ҚМГ БӨ» Директорлар кеңесі 2010 жылғы 23 ақпанда «ҚҚБ» ресми тізімге оларды қосқаннан кейін «ҚМГ БӨ» ірі мәмілелерін жасау орналастырылған артықшылықты акцияларын сатып алуды мақұлдау туралы шешім қабылдады. Сатып алу «ҚҚБ»-да 2011 жылғы 31 желтоқсанға дейін жүзеге асырылғын шешімімен «ҚМГ БӨ»

артықшылықты акциялары 2010 «ҚҚБ» Биржалық кеңесінің шешімімен листинг рәсімінен өтті. 2010 жылғы 25 наурыздағы жағдай бойынша «ҚМГ БӨ» 4.549.71 мың теңге сомасында 215.504 артықшылықты акцияларды сатып алды.

2010 жылғы 27 сәуірде «Қазгермұнай» БК әріптестері (ҚМГ, ҚМГ БӨ еншілес ұйымдарының кәсіпорны) дивидендтер түрінде 300 миллион АҚШ долларын төлеуге шешім қабылдады. ҚМГ БӨ 2010 жылғы 28 сәуірде көрсетілген дивидендтер с о м а с ы н а н 5 0 % - ы н а л д ы .

2010 жылғы наурызда су тасқыны ҚТЖ ҮК көпірлері мен басқа да құрылыстарына, сондай-ақ Қазақстанның Алматы облысындағы темір жол учаскесіне зиян келтірді және жойды. Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің шығарылған күніне Топтың басшылығы жеткілікті сенімділік дәрежесімен табиғи апаттан түскен шығындар с о м а с ы н б а ғ а л а й а л м а й д ы .

«ҚазАтомӨнеркәсіп» ҰАК» АҚ «Кең Дала.KZ» АҚ қатынасында ҚР Оңтүстік Қазақстан облысы бойынша Мамандандырылған Ауданаралық Экономикалық сотта ҚР Энергетика және минералды ресурстар және «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ арасында жасалған 2005 жылғы 8 шілдедегі № 17% келісімшартқа № 1 қосымшаны және «Кең Дала. К2» АҚ және «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ арасында жасалған 2005 жылғы 30 желтоқсандағы № 443/ҰАК-5 шартын жарамсыз деп тану туралы талап арыз берілді. Осы толықтыру «Кең Дала. КZ» АҚ-на Мыңқұдық кен орнындағы «Орталық» учаскенің жер қойнауын пайдалану құқығын берді. Талап-арыз сотпен «ҚазАтомӨнеркәсіп» ҰАК» АҚ-ның пайдасына шешілді. Соттың 2010 жылғы 1 ақпандағы № 2э-229/10 шешіміне сәйкес «Кен Дала.KZ» АҚ Мыңқұдық кен орнындағы «Орталық» учаскенің жер қойнауын пайдалану құқығынан айырылады.

ҚҚА белгілеген нормативтік мәндерді «Астана-Финанс» АҚ орындамауына банданысты ҚҚА «Лстаиа-Финанс» АҚ-на ҚҚА-мен талап етілген келісім деңгейіне дейін «Банк Астана-Финанс» АҚ («БАФ»). «Астана-Финанс» сақтандыру компаниясы» АҚ («СК»), «Астана-Финанс» өмірді сақтандыру жөніндегі компания («ӨСК») АҚ - еншілес ұйымдарының үстінен бақылау иелігін жүргізуге ұйғарды. Осы талапты орындау үшін «Астана-Финанс» АҚ Қордың сенімгерлік басқаруына БАФ (90%), СК (100%) және КСЖ (100%) акцияларын беру жөніндегі үдеріске бастамашылық жасады. 2010 жылғы 14 маусымда «Астана-Финанс» АҚ-ның жоғарыда көрсетілген еншілес ұйымдарының пакеттері Қордың сенімгерлік басқаруына берілді.

Қ а з а қ с т а н

Р е с п у б л и к а с ы

Ү к і м е т і н і ң

2 0 1 1

ж ы л ғ ы

4

с ә у і р д е г і

№

3 5 4

қ а у л ы с ы м е н

бекітілген

«Самұрық-Қазына» ұлттық ал ауқат қоры» АҚ

Жеке қаржылық есептілік

Тәуелсіз аудиторлардың есебімен
2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін

Тәуелсіз аудиторлардың есебі

Жеке қаржылық есептілік

Жеке бухгалтерлік теңгерім
Жиынтық кіріс туралы жеке есеп
Ақша қаражатының қозғалысы туралы жеке есеп
Капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп
Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер

ЖЕКЕ БУХГАЛТЕРЛІК ТЕҢГЕРІМ

Миллион теңгемен	Ескертпе	2009 жылғы 31 желтоқсан	2008 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар		6.529	6.743
Материалдық емес активтер		89	102
Еншілес ұйымдарға инвестициялар	5	2.124.629	1.631.800
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	6	132.697	2.584
Берілген қарыздар	7	716.904	-
Кредиттік мекемелердегі қаражат	8	499.510	165.681
Ұзақ мерзімді қаржы активтері		7.572	9.453
Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар	9	101.080	-
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер	20	-	5.261
		3.589.010	1.821.624
Ағымдағы активтер			
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем		2.993	1.208
Берілген қарыздар	7	107.384	3.877
Кредиттік мекемелердегі қаражат	8	96.279	23.154
Қысқа мерзімді қаржы активтері		1.933	2.268
Қысқа мерзімді банк депозиттері	10	76.168	-
Өзге де ағымдағы активтер	11	34.637	304
Ақша қаражаты және оның баламалары	12	537.867	715.287
		857.261	746.098

Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде жіктелетін активтер	5	42.457	-
АКТИВТЕРДІҢ ЖИЫНЫ		4.488.728	2.567.722
КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Капитал			
Жарғылық капитал	13	3.748.299	3.458.923
Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау бойынша резерв		(580)	(232)
Жабылмаған шығын		(384.257)	(892.945)
Капитал жиыны		3.363.462	2.565.746
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар	14	732.127	-
Үкіметтің қаражаты	15	206.732	-
Қаржы кепілдіктері бойынша міндеттемелер	16	19.653	1.037
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме	20	19.354	-
Опциондар бойынша міндеттемелер	6	130.541	-
		1.108.407	1.037
Ағымдағы міндеттемелер			
Қарыздар	14	13.622	-
Үкіметтің қаражаты	15	130	-
Қаржы кепілдіктері бойынша міндеттемелер	16	2.315	131
Өзге де ағымдағы міндеттемелер		792	808
		16.859	939
КАПИТАЛ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		4.488.728	2.567.722

6-47 беттегі есеп саясаты мен ескертпелер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарушы директор — Басқарма мүшесі _____

Қайрат Әйтекенов

Бас бухгалтер _____

Алмаз Әбдірахманов

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

Миллион теңгемен	Ескертпе	2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жылғы 3 қараша 31 желтоқсан кезеңі үшін
Пайыздық кірістер			
Пайыздық шығыстар			
Дивидендтерден түсетін кіріс			
Жалпы пайда			

Жалпы және әкімшілік шығыстар		(7.299)	(848)
Қаржылық кірістер		15.661	2.071
Еншілес ұйымдар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануы	5, 6	(94.868)	(5.349)
Құнсыздануды түзету / қаржы активтерінің (құнсыздануы)	8	28.311	(28.311)
Бағамдық айырмадан түсетін кіріс нетто	19	139.043	7
Опциондар құнының өзгеруінен шығын, нетто	6	(94.124)	-
Өзге де операциялық кірістер. нетто		969	27
Табыс салығы есеп төлгенге дейінгі пайда / (шығын)		137.355	(29.568)
Табыс салығы бойынша (шығыс) / үнем	20	(31.306)	4.081
Кезең ішіндегі таза пайда / (шығын)		106.049	(25.487)
Табыс салығын шегергендегі өзге де жиынтық шығын			
Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау бойынша резерв		(348)	(232)
Табыс салығын шегергендегі өзге де жиынтық шығын жиыны		(348)	(232)
Кезең ішіндегі жиынтық кіріс/ (шығын) жиыны		105.701	(25.719)

6-41 беттегі есеп саясаты мен ескертпелер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарушы директор — Басқарма мүшесі

Қайрат Әйтекенов

Бас бухгалтер

Алмаз Әбдірахманов

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

Миллион теңгемен	Ескертпе	2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жылғы 3 қараша-31 желтоқсан кезеңі үшін
Операциялық қызметтен ақша ағындары:			
Табыс салығы есептелгенге дейінгі пайда / (шығын)		137.355	(29.568)
Мыналарға түзету: Тозу мен амортизацияға		228	37
Еншілес ұйымдар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануы	6	94.869	5.349
Түзету / қаржы активтерінің (құнсыздануы)	8	(28.311)	28.311
Қаржылық кірістер		(15.661)	(2.071)
Опциондар құнының өзгеруінен шығын, нетто	6	94.124	-

Еншілес ұйымдардың шығуынан кіріс	5	(59)	14
Бағамдық айырмадан іске асырылмаған кіріс		(630)	(10)
Айналым капиталындағы өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен ақша ағындары		281.915	2.062
Берілген қарыздардағы ұлғаю		(1.130.998)	(2.144)
Кредиттік мекемелердегі қаражаттағы ұлғаю		(378.643)	(41.164)
Өзге де ағымдағы активтердегі (ұлғаю/ азаю)		(25.969)	327
Қарыздардағы және Үкімет қаражатындағы ұлғаю		1.713.967	-
Өзге де ағымдағы міндеттемелердегі (азаю)/ ұлғаю		(16)	53
Операциялық қызметтен ақша ағындары		460.256	(40.866)
Төленген табыс салығы		(8.478)	(1.971)
Алынған пайыздар		13.183	2.484
Операциялық қызметтен таза ақша ағындары		464.961	(40.353)
Миллион теңгемен	Ескертпе	2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жылғы 3 қараша 31 желтоқсан кезеңі үшін
Инвестициялық қызметтен ақша ағындары:			
Банк депозиттерін орналастыру, нетто	10	(74.000)	-
Еншілес ұйымдар мен қауымдасқан компанияларды сатып алу	5	(527.934)	(7.851)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу		(24)	(3)
Қаржы активтерін сатудан (сатып алу) түсім		1.956	(198)
Ұзақ мерзімді активтерге төленген аванстар	9	(101.080)	-
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(701.082)	(8.052)
Қаржы қызметінен түскен ақша ағындары:			
Акционерге дивидендтер бойынша алдын ала төлем	11	(8.645)	-
Жарғылық капиталға жарналар	13	67.346	610.590
Қаржы қызметінде пайдаланылғаннан таза ақша ағындары		58.701	610.590
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс		(177.420)	562.185
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	12	715.287	153.102
Жыл аяғындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	12	537.867	715.287

АҚШАЛЫҚ ЕМЕС ОПЕРАЦИЯЛАР

Мынадай ақшалық емес операциялар ақша қаражатының қозғалысы туралы жеке е с е п т е н

ш ы ғ а р ы л д ы :

1. Кейбір компаниялардың мемлекеттік акциялар пакетін беру жолымен Қордың жарғылық капиталын ұлғайту (13-ескертпе).

2. «Қазкоммерцбанк» АҚ пен «Қазақстанның халық банкі» АҚ сатып алынған акцияларын сатуға колл және пут тану (6-ескертпе).

3. Еншілес ұйымдардың кредиторлары пайдасына берілген қаржылық кепілдіктерді тану (16-ескертпе).

6-47 беттегі есеп саясаты мен ескертпелер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарушы директор - Басқарма мүшесі _____

Қайрат Әйтекенов

Бас бухгалтер _____

Алмаз Әбдірахманов

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

Миллион теңгемен	Жарғылық капитал	Сату үшін қолда бар инвестицияларды қайта бағалау резерві	Жинақталған капитал шығын	Жиыны
Ескертпе	13			
2008 жылғы қарашаға	-	-	-	-
Кезең ішіндегі таза шығын	—	-	(25.487)	(25.487)
Өзге де жиынтық шығын	-	(232)	-	(232)
Кезең ішіндегі жиынтық шығын жиыны	-	(232)	(25.487)	(25.719)
Жарғылық капиталға жарна (13-ескертпе)	3.458.923	-	(867.458)	2.591.465
2008 жылғы 31 желтоқсанға	3.458.923	(232)	(892.945)	2.565.746
Жыл ішіндегі таза пайда	-	-	106.049	106.049
Өзге де жиынтық шығын	-	(348)	-	(348)
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс жиыны	-	(348)	106.049	105.701
Жарғылық капиталға жарна (13-ескертпе)	289.376	-	(58.616)	230.760
Үкімет қаражатын бастапқы танудан кіріс (15-ескертпе)	-	-	461.255	461.255
2009 жылғы 31 желтоқсанға	3.748.299	(580)	(384.257)	3.363.462

6-47 беттегі есеп саясатымен ескертпелер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарушы директор - Басқарма мүшесі _____

Қайрат Әйтекенов

Бас бухгалтер _____

Алмаз Әбдірахманов

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі мәтін бойынша «Қор» немесе «Самұрық-Қазына») Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына сәйкес құрылды. Құрылу «Қазына» орнықты даму қоры» акционерлік қоғамы («Қазына») мен «Самұрық» мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдингі» акционерлік қоғамын («Самұрық») біріктіру және Мемлекеттік қорға Қазақстан Республикасы Үкіметіне («Мемлекет» немесе «Үкімет») тиесілі кейбір кәсіпорындардағы өз меншік құқығын қосымша беру жолымен жүзеге асырылды. Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті білдіретін Үкімет Қордың жалғыз акционері (бұдан әрі мәтін бойынша «Акционер»).

Үкіметтің қайта ұйымдастыру кезіндегі негізгі мақсаты Үкіметтің тиісті бағдарламалары мен компаниялардың даму жоспарларында белгіленген осы компаниялардың стратегиялық міндеттерді табысты орындауы мақсатында олардың менеджменті тиімділігін арттыру және ұйымдық құрылымын оңтайландыру болып табылады.

Қор 5 және 6-ескертпеде санамаланған бірқатар мемлекеттік кәсіпорындарды біріктіретін холдинг болып табылады. Қордың қызметі «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 13 ақпандағы № 134-4 Заңымен реттеледі. 2008 жылғы 3 қараша - 2009 жылғы 13 ақпан аралығында Қор Қазақстан Республикасы Қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын реттеу және қадағалау агенттігінің ұлттық және шетелдік валютада банк операцияларын жүргізуге 2008 жылғы 27 қарашадағы 5.2.66 № 0001231 лицензиясының негізінде қаржы операцияларының кейбір түрлерін жүзеге асырады.

Компанияның тіркелген офісі Қазақстан Республикасы, Астана, Қабанбай батыр даңғылы, 19 мекенжайында орналасқан.

Осы жеке қаржылық есептілікті шығаруға 2010 жылғы 21 маусымда Басқарушы директор - Басқарма мүшесі төрағасы мен Бас бухгалтері бекітті.

Қызмет жүргізу шарттары

Нарықтық экономиканың жағдайлары талап етіп отырғанындай, Қазақстан Республикасы экономикалық реформаларды жүзеге асыруды және өзінің құқықтық, салықтық және нормативтік базасын дамытуды жалғастыруда. Осы реформалар мен әзірленімдер және үкімет қабылдаған экономикалық, қаржылық және монетарлық шаралардың тиімділігі Қазақстан экономикасының болашақтағы тұрақтылығын ұстау

Қазақстан экономикасы іскерлік белсенділіктің бәсеңдеуіне және әлемдегі экономикалық даму қарқындарының төмендеуіне сезімтал. Жалғасқан әлемдік қаржы дағдарысы капитал нарығының тұрақсыздығын, банк секторындағы өтімділіктің елеулі нашарлауын және Қазақстанда кредит берудің неғұрлым қатаң шарттарын тудырды.

Қордың басшылығы ол Топтың осы жағдайлардағы экономикалық орнықтылығын қолдау жөніндегі барлық қажетті жағдайларды қабылдайды деп санайды. Алайда жоғарыда көрсетілген салалардағы жағдайдың одан әрі нашарлауы Топтың нәтижелері мен қаржылық жағдайына теріс әсер етуі мүмкін. Қазіргі кезде бұл әсердің қандай болатынын айқындау қиын.

2009-2010 жылдарға арналған экономика мен қаржы жүйесін тұрақтандыру жоспары

Әлемдік қаржы дағдарысы жағдайында елдің экономикасы мен қаржы жүйесін тұрақтандыруды қамтамасыз ету мақсатында Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 25 қарашадағы № 1085 қаулысымен Қазақстан Республикасы Үкіметінің, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің және Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігінің Экономикасы және қаржы жүйесін тұрақтандыру жөніндегі 2009-2010 жылдарға арналған бірлескен іс-қимыл жоспары («Тұрақтандыру жоспары») бекітілді. Тұрақтандыру жоспары мынадай мақсаттарға бағытталған бірқатар іс-шараларды көздейді:

- Қаржы секторын тұрақтандыру
- Жылжымайтын мүлік нарығындағы проблемаларды шешу
- Шағын және орта бизнесті қолдау
- Агроөнеркәсіптік кешенді дамыту

- Инновациялық, индустриялық және инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру

Қор Үкіметтің Тұрақтандыру жоспарын іске асыру жөніндегі негізгі операторы болып әрекет етеді.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Осы жеке қаржылық есептілік есеп саясатында және осы жеке қаржылық есептілікке ескертпелерде сипатталған жағдайларды қоспағанда, бастапқы құн қағидаты негізінде дайындалды. Қор бухгалтерлік есептілікті теңгемен ұсынған. Арнайы шарттасқан жағдайларды қоспағанда, осы жеке қаржылық есептіліктегі барлық мәндер миллионға дейін дөңгелектелген.

Осы жеке қаржылық есептілікке қосымша ретінде Қор ҚЕХС 27 ережелерінде талап етілетіндей шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасайды. Шоғырландырылған қаржылық есептілік данасы Қордың бас кеңсесінен алуға болады (*I-ескертпе*).

Осы жеке қаржылық есептілік Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына

Сәйкестігі туралы мәлімдеме

Қордың осы жеке қаржылық есептілігі Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары жөніндегі комитеттің басқармасы («ХСКБ») шығарған Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына («ҚЕХС») сәйкес дайындалды.

Жеке қаржылық есептілікті ҚЕХС-қа сәйкес дайындау маңызды бухгалтерлік бағалауды талап етеді. Жеке қаржылық есептілікті дайындау сондай-ақ басшылықтан Қордың есеп саясатын қолдану барысында жол берулер бойынша пікірлер қолдануда талап етеді. Жоғары күрделілік деңгейі мен жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін елеулі болып табылатын салалар *4-ескертпеде* ашылған.

**Шетелдік валютаны қайта есептеу
Функционалдық валюта және ұсыну валютасы**

Осы жеке қаржылық есептілік функционалдық валюта және Қордың есептілігін ұсыну валютасы болып табылатын теңгемен ұсынылды.

Операциялар және шоттар сальдосы

Шетелдік валютадағы операциялар операциялар жүзеге асырылған күнгі валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетелдік валютада берілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданылатын функционалдық валютаның ресми нарықтық бағамы бойынша қайта есептеледі. Барлық бағамдық айырмалар жиынтық кіріс туралы жеке есепке қосылады. Тарихи күнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Әділ күн бойынша шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар әділ күн белгіленген күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Валюта айырбастау бағамдары

Қазақстандық қор биржасы («ҚҚБ») белгілеген валюта айырбастаудың орташа салмақталған бағамдары Қазақстанда шетелдік валютаны айырбастаудың ресми айырбастау бағамдары ретінде пайдаланылады.

2009 жылғы 31 желтоқсанда және 2008 жылғы 31 желтоқсанда теңгенің АҚШ долларына ҚҚБ айырбастау бағамы тиісінше 1 долларға 148,36 және 120,77 теңгені құрады. Бұл бағамдар 2009 жылғы және 2008 жылғы 31 желтоқсанда АҚШ долларымен берілген монетарлық активтер мен міндеттемелерді қайта есептеу үшін пайдаланылды. 2010 жылғы 21 маусымда ққб айырбастау бағамы 1 АҚШ доллары үшін 146,99 теңге болды.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ ЕЛЕУЛІ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

Осы жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылған есеп саясатының негізгі аспектілері төменде келтірілді. Осы есеп саясаты, егер өзгеше көрсетілмесе, барлық ұсынылған кезеңдер үшін дәйекті түрде қолданылды.

Есеп саясатындағы өзгерістер

Қабылданған есеп саясаты мынаны қоспағанда, еткен есепті жылда қолданылған есеп саясатына сәйкес келеді:

2009 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша Қор мынадай жаңа немесе қайта қаралған Стандарттар мен Интерпретацияларды қолданды:

- ҚЕХС 2 «Акцияларға негізделген төлемдер» (жаңа редакцияда): 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген «Құқық беру шарттары және сыйақыны жою»

- ҚЕХС 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» (жаңа редакцияда): 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген «Қаржы құралдары туралы ақпаратты ашуды жетілдіру»

- ҚЕХС 8 «Операциялық сегменттер», 2007 жылғы 1 қаңтарда мерзімінен бұрын қабылданды

- БЕХС 1 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген «Қаржылық есептілік ұсыну»

- БЕХС 23 «Қарыздар бойынша шығындар» (жаңа редакцияда), 2009 жылғы 1 қаңтарда мерзімінен бұрын қабылданды

- БЕХС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік» (өзгерістермен), 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген

- БЕХС 32 «Қаржы құралдары: ақпарат ұсыну» және БЕХС 1 «Қаржылық есептілік ұсыну»: 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген «Эмитентке кері сату құқығымен қаржы құралдары және тарату кезінде туындаған міндеттемелер»

- Интерпретация 9 есепті кезеңдер үшін күшіне енетін, 2009 жылғы 30 маусымда немесе осы күннен кейін аяқталатын «Қосылған туынды құралдарды қайта бағалау» және БЕХС 39 «Қаржы құралдары: тану және бағалау»

- Интерпретация 13 2008 жылғы 1 шілдеде күшіне енген «Клиенттердің ниеттестігін қолдауға бағытталған бағдарламалар»

- Интерпретация 16 2008 жылғы 1 қазанда күшіне енген «Таза инвестицияны шетелдік бөлімшеге хеджирлеу»

- ҚХЕС жетілдіру (2008 жылғы мамыр)

- ҚХЕС жетілдіру (2009 жылғы сәуір, мерзімінен бұрын қабылданған)

Қабылданған стандарттар немесе интерпретациялар шоғырландырылған қаржы есептілігіне немесе Қор қызметінің нәтижелеріне әсер еткен жағдайларда, бұл әсер төменде сипатталған:

БЕХС 1 «Қаржы есептілігін ұсыну» (жаңа редакцияда)

Жаңа редакциядағы стандарт меншік иелерімен операцияларға түсіндірілген капиталдағы өзгерістердің, және капиталдағы өзге де өзгерістердің ара жігін ажыратады. Капиталдағы өзгерістер туралы есеп меншік иелерімен операциялар туралы ақпаратты ғана қамтитын болады, капиталдағы барлық өзге өзгерістер

капиталдың әрбір компонентін салыстыруда ұсынылатын болады. Оның үстіне Стандарт не бір жалғыз есепте, не өзара байланысты екі есепте ұсынылуы мүмкін танылған кірістер мен шығыстардың барлық баптарын қамтитын жиынтық кіріс туралы есеп жасау туралы талапты енгізеді. Топ талап етілетін ақпаратты бір есепте ұсыну туралы шешім қабылдады.

ҚЕХС (IFRS) 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» (өзгерістерімен)

Стандартқа енгізілген түзету әділ құн және өтімділік тәуекелі бойынша бағалау туралы қосымша ақпарат ашуды талап етеді. Әділ құнда көрсетілген баптардың әділ құны бойынша бағалау туралы ақпаратты әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әрбір сыныбы үшін үш деңгейлі иерархияны пайдалана отырып, пайдаланылатын бастапқы деректерге қарай ашу қажет. Бұдан басқа, стандарттың өзгерген редакциясына сәйкес 3-деңгейдің әділ құны бойынша бағалау үшін кезеңнің басы мен аяғындағы қалдықтар арасында салыстыру талаптар етіледі, сондай-ақ иерархия деңгейлерінің арасында құралдардың орын ауыстыруы туралы ақпаратты егжей-тегжейлі ашуды талап етеді. Түзетулер сондай-ақ өтімділікті басқару мақсаттары үшін пайдаланылатын туынды қаржы құралдары мен активтерге қатысты өтімділік тәуекелі туралы ақпаратты ашу туралы талаптарды түсіндіреді. Әділ құн бойынша бағалауға қатысты ақпаратты ашу 22-ескертпеде ұсынылған. 22-ескертпеде ұсынылған өтімділік тәуекеліне қатысты ақпаратты ашуға түзетулер елеулі әсер еткен жоқ.

БЕХС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік» (өзгерістерімен)

Стандартқа енгізілген өзгерістер еншілес ұйымның «капитал баптарындағы» тең үлестің құны бойынша қайта ұйымдастыру барысында алынған еншілес ұйымдарға инвестицияларды ескеруге рұқсат етеді. Бұл ретте стандарт «капитал бабы» айқындамасын бермейді, алайда «капитал бабы» жарғылық капитал мен резервтерді қамтитынын білдіреді. Сонымен Қор еншілес ұйымның «капитал бабы» еншілес ұйымның жеке есептілігінде қайта ұйымдастыру күнінде көрсетілген еншілес ұйымның капиталын білдіреді. Стандартқа енгізілген өзгерістер де қайта ұйымдастыру айқындамасын береді. Қор 2008 жылғы 3 қарашада болған Самұрық пен Қазынаның қосылуы стандарттың өзгертілген редакциясына сәйкес қайта ұйымдастыру өлшемдеріне жауап береді деп шешті және стандартқа енгізілген өзгерістерді ретроспективті қолданды. Сөйтіп, Қор еншілес ұйымдардың қосылу күніндегі жеке есептіліктерінде көрсетілген еншілес ұйымдардың капиталындағы тең үлестің құны бойынша инвестицияларды көрсетті.

ҚЕХС және әлі күшіне енбеген интерпретациялар

Қор шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген мынадай ҚЕХС пен КИМСФО интерпретацияларын қолданған жоқ:

- ҚЕХС 2 «Акцияларға негізделген төлемдер»: 2010 жылғы 1 қаңтарда күшіне енетін «Топтың бірнеше компанияларының қатысуын көздейтін олар бойынша есептер ақша қаражатымен жүзеге асырылатын акцияларға негізделген төлемдермен жасалатын

м ә м і л е л е р » .

- ҚЕХС 3 2009 жылғы 1 шілдеде күшіне енген ҚЕХС 7, БЕХС 21, БЕХС 28, БЕХС 31 және БЕХС 39 қоса алғанда, «Бизнесті біріктіру» (жаңа редакцияда) және БЕХС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік» (өзгерістерімен).

- БЕХС 39 түзетулер «Қаржы құралдары: мойындау және бағалау» - «Хеджирлеуге рұқсат етілген объектілер» 2009 жылғы 1 шілдеден бастап немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылады;

- Интерпретация 17 «Сенімсіз активтерді меншік иелерінің арасында бөлу».

- Интерпретация 18 «Клиенттердің активтерді ауыстыруы» 2009 жылғы 1 шілдеден бастап немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылады .

- Интерпретация 19 2010 жылғы 1 шілдеде күшіне енген «Қаржы міндеттемелерін үлестік құралдармен өтеу»

- ҚЕХС 9 «Қаржы құралдары» .

- БЕХС 24 «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу», (жаңа редакция).

- БЕХС 32 «Қосымша акциялар сатып алуға құқықтарды жіктеу».

- БЕХС 39 «Қаржы құралдары: мойындау және бағалау» - «Хеджирлеуге рұқсат етілген объектілер» .

Басшылық осы Стандарттар мен Интерпретацияларды қабылдау болашақтағы кезеңдерде Қордың жеке қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейтінін күтеді, мыналарды қоспағанда :

ҚЕХС 9 «Қаржы құралдары» қаржы активтерінің жіктемесі мен бағасын анықтайды . ҚЕХС 9 кәсіпорынның барлық қаржы активтері қаржы активтерін басқару үшін қабылданған бизнес-модельге және қаржы активтері ақша ағындарының сипаттамаларына сәйкес жіктелгенін талап етеді. Сондай-ақ стандарт қаржы активтері амортизациялық және әділ құн бойынша бағалануын талап етеді. ҚЕХС 9 қабылдаудың Қордың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне болашақтағы әсері сенімді бағаланбайды .

Қ Е Х С ж е т і л д і р у

2008 жылғы мамырда және 2009 жылғы сәуірде ҚЕХС жөніндегі кеңес негізінен ішкі сәйкессіздіктерді жою және тұжырымдарды нақтылау мақсатында өз стандарттарына түзетулер шығарды. Әрбір стандартқа қатысты жеке өтпелі ереже бар. Төменде санамаланған стандарттарды қолдану (өзгерістерімен) есеп саясатына өзгерістерге әкелді, алайда Қордың қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелерінің әсер еткен жоқ .

БЕХС 1 «Қаржылық есептілікті ұсыну»: сауда операцияларын жүргізу үшін БЕХС 39 «Қаржы құралдары: мойындау және бағалау» сәйкес ұсталатын ретінде жіктелген активтер мен міндеттемелер бухгалтерлік теңгерімде қысқа мерзімді ретінде жіктелмейді. Қорда сауда операцияларын жүргізу үшін арналған ретінде жіктелетін

активтер немесе міндеттемелер жоқ, сөйтіп, түзету Қордың қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне әсер еткен жоқ.

БЕХС 16 «Негізгі құралдар» түзету «сатудың таза бағасы» терминін «сату шығынын шегергендегі әділ құн» терминіне ауыстырылды. Қор тиісті түрде өзінің есеп саясатын өзгертті, ол оның қаржылық жағдайына өзгерістер әкелген жоқ.

БЕХС 18 «Түсім»: Кеңес басшылықты (стандарты толықтырушы) компания қағидатшыл немесе агент ретінде түсетіндігін анықтау жөнінде толықтырды. Төменде бұл ретте ескерілуі қажет негізгі сәттер санамаланды:

- Компания тауарларды немесе қызметтерді бергені үшін негізгі жауаптылықта бола
м а

- Компания қорлардың құнсыздануына немесе жоғалуына ұшырағыш па

- Компания баға белгілеу кезінде бостандыққа ие ме

- Компания кредит тәуекеліне ұшырағыш па

- Қор осы өлшемдерге сәйкес түсімдер алуды көздейтін өз шарттарына талдау жүргізді және барлық шарттарда ол қағидатшыл ретінде түседі деген қорытындыға келді. Түсімді мойындауға қатысты есеп саясаты тиісті түрде өзгерді.

БЕХС 20 «Мемлекеттік субсидияларды есепке алу және мемлекеттік көмек туралы ақпаратты Ашу»: Енгізілген өзгерістерге сәйкес пайызсыз қарыздар немесе нарықтағыдан төмен пайыздық ставкамен берілген қарыздар енгізілген пайыздарды есептеу туралы талаптардың қолданылу саласынан енді шығарылмайтын болады. Енгізілген пайыздар нарықтағыдан төмен ставка бойынша берілген қарыздарға есептелетін болады. Осы түзету Қорға әсер еткен жоқ, өйткені Қор ешқандай мемлекеттік субсидиялар алған жоқ.

БЕХС 23 «Қарыздар бойынша шығындар»: Қарыздар бойынша шығындарды айқындау «қарыздар бойынша шығындар» құрамдас бөліктері болып саналатын баптардың екі түрін біріктіру мақсатында қайта қаралды, біріне - БЕХС 39 сәйкес тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып, есептелетін пайыздық шығыстар. Қор тиісті түрде өзінің есеп саясатын өзгертті, ол оның қаржылық жағдайына өзгерістер әкелген жоқ.

БЕХС 36 «Активтердің құнсыздануы»: Егер «сатуға арналған шығындарды шегергендегі әділ құнды» бағалау үшін дисконтталған ақша ағындары пайдаланылса, онда енгізілген түзетуге сәйкес дисконттау ставкасы туралы қосымша ақпаратты, сондай-ақ оны «пайдаланудан болатын құндылықтар» бағалау үшін дисконтталған ақша ағындарын пайдалану кезінде ашу талап етілетін тиісті ақпаратты ашу талап етіледі. «Пайдаланудан құн» моделімен қатар Қор «Пайдаланудан құн» моделімен қатар Қор «сатуға арналған шығынды шегерумен әділ құнды» пайдаланатындықтан, еншілес ұйымдарға кейбір инвестицияларды бағалау үшін Қор енгізілген түзету талап етілетіндей, 5-ескертпеде тиісті ақпаратты ашты.

БЕХС 38 «Материалдық емес активтер»: Жарнамаға жұмсалатын шығындар және

сұранымды ынталандыру жөніндегі іс-шаралар Қор не тауарларға қол жетімділік құқығына ие болған, не қызмет алған сәтте шығыстардың құрамында деп танылады. Осы түзету Қордың қызметіне әсер еткен жоқ, өйткені Қор сұранысты ынталандыру жөніндегі осындай қызмет түрлеріне тартылған жоқ.

«ҚЕХС жетілдіру» жобасының нәтижесінде қабылданған төменде санамаланған стандарттарға өзге де түзетулер Қордың есеп саясатына, қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне әсер еткен жоқ:

- ҚЕХС 2 «Акцияларға негізделген төлемдер»
- ҚЕХС 7 «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу»
- БЕХС 8 «Есеп саясаты, есеп бағаларындағы өзгерістер және қателіктер»
- БЕХС 10 «Есепті кезеңнен кейінгі оқиғалар»
- БЕХС 19 «Қызметкерлерге сыйақылар»
- БЕХС 27 «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептілік»
- БЕХС 28 «Қауымдасқан компанияларға инвестицияларды есепке алу»
- БЕХС 31 «Бірлескен қызметке қатысу»
- БЕХС 34 «Аралық қаржылық есептілік»
- БЕХС 38 «Материалдық емес активтер»
- БЕХС 39 «Қаржы құралдары: мойындау және бағалау»
- БЕХС 40 «Инвестициялық жылжымайтын мүлік»
- Интерпретация 9 «Қосылған туынды құралдарды қайталап бағалау»
- Интерпретация 16 «Таза инвестицияларды шетелдік бөлімшелерге хеджирлеу»

Еншілес ұйымдарға инвестициялар

Еншілес ұйымдарға инвестициялар құнсыздану шегеріліп бастапқы құн бойынша ескеріледі. Қайта ұйымдастыру жолымен сатып алынған еншілес ұйымдарға инвестициялардың бастапқы құны осы еншілес ұйымдардың «капитал бабындағы» үлес ретінде бағаланды.

Бірлескен компаниялар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар Қордың өзінің бірлескен компаниялары мен қауымдасқан компанияларына инвестициялары құнсыздану шегеріліп бастапқы құн бойынша ескеріледі. Қауымдасқан компания - бұл Қор елеулі ықпал ететін, бірақ еншілес компания да, бірлескен кәсіпорын да болып табылмайтын компания.«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ Жеке қаржылық есептілік

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған тозу мен жинақталған құнсыздану жөніндегі шығындар шегеріліп бастапқы құн бойынша ескеріледі.

Активтердің бастапқы құны сатып алу немесе салу бағасынан, активті жұмыс жағдайына келтіруге және қажет болғанда активті жою жөніндегі шығындарды бастапқы бағалауға тікелей жататын кез келген шығындар түрінен тұрады. Сатып алу немесе салу бағасы жиынтық төленген құн мен активті сатып алу үшін ұсынылған

құнсыздануға жыл сайын тестілеу талап етілген кезде, Қор активтің өтелген құнын бағалауды жүзеге асырады. Активтер тобының өтелген құны оны сатуға кеткен шығыстарды шегергенде әділ құнның және оның пайдалану құнының ең көбі болып табылады. Активтер тобының теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан асып кеткен жағдайда, активтер тобы құнсыздануға жатады және активті өтеу құнына дейін төмендетуге арналған резерв құрылады. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақша ағындары активтер топтарына тән тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салуға дейінгі дисконттау ставкасы пайдаланыла отырып, ағымдағы құнға дисконтталады.

Бағалау бұрын танылған құнсыздану жөніндегі резервтер ендігі жоқ немесе азайды дегеннің қандай да бір көрсеткішінің бар-жоқтығына қатысты әрбір есептілік күні жүргізіледі. Егер ондай көрсеткіштер бар болса, онда өтелетін құн бағаланады. Құнсыздану жөніндегі соңғы резерв танылған сәттен бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалауларда өзгерістер болса ғана құнсыздану бойынша бұрын танылған резерв сторнирланады. Мұндай жағдайда, активтің қалдық құны өтелетін құнғақ дейін ұлғаяды. Активтің ұлғайтылған құны, егер алдыңғы кезеңдерде құнсыздану жөніндегі резерв танылмаған болса, тозуды немесе амортизацияны шегергенде анықталған теңгерімдік құннан аспайды. Мұндай сторнирлау жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады.

Сторнирлау өткізілімі жүргізілгеннен кейін келесі кезеңдерде қалдық құяы шегеріле отырып, активтің қайта қаралған теңгерімдік құнын бөлу үшін амортизация жөніндегі шығыстар жүйелі негізде пайдалы қызметінің қалған мерзімі ішінде түзетіледі. Сондай-ақ нақты активтерді бағалау кезінде мынадай өлшемдер қолданылады:

Еншілес компанияларға, бірлескен кәсіпорындарға және қауымдасқан компанияларға *инвестициялар*

Әрбір есепті күнге Қор еншілес компанияларға, бірлескен кәсіпорындарға және қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануының объективтік куәліктерінің болуын анықтайды. Егер инвестициялар құнсызданса, Қор құнсыздану сомасын қауымдасқан компанияның әділ құны мен бастапқы құнының арасындағы айырма ретінде есептейді. Бұл сома жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады.

Материалдық емес активтер

Пайдалы пайдаланудың белгіленбеген мерзімі бар материалдық емес активтер жыл сайын, сондай-ақ, егер жағдай олардың теңгерімдік құны құнсыздануы мүмкін дегенді көрсетсе, 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздануға тестіленеді. Тестілеу жеке негізде немесе қажет болған жағдайда ақша ағындарын өзгертетін бірлік негізінде жүргізіледі.

Қ а р ж ы а к т и в т е р і

ҚЕХС (IAS) 39 әрекеті саласындағы қаржы активтері тиісінше пайда немесе шығын; қарыздар мен дебиторлық берешек; өтелгенге дейін ұсталатын инвестициялар; сату

үшін қолда бар қаржы активтері; туынды құралдар арқылы әділ күн бойынша қайта бағаланатын қаржы активтері ретінде жіктеледі; Қор өзінің қаржы активтерін олардың бастапқы танылуы кезінде жіктейді. Қаржы активтері пайда немесе шығын арқылы әділ күн бойынша қайта бағаланбайтын, олармен тікелей байланысты мәміле жөніндегі шығындар инвестиция жағдайында ұлғайтылған әділ күн бойынша бастапқыда танылады. Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта («стандартты жағдайлардағы» сауда) қабылданған ережелермен белгіленетін мерзімде активтер беруді талап ететін қаржы активтерін сатып алу немесе сату жөніндегі барлық мәмілелер мәмілілер жасалған күні, яғни Қор өзіне активті сатып алу немесе сату міндеттемесін қабылдаған күні танылады. Қордың қаржы активтері ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттерді, сауда мен өзге де дебиторлық берешекті, берілген қарыздарды және алуға өзге де сомаларды қамтиды. Қаржы активтерін кейінгі бағалау мынадай түрде олардың жіктемесіне т ә у е л д і б о л а д ы :

Кредиттік мекемелердегі қаражат, берілген қарыздар және өзге де дебиторлық б е р е ш е к

Берілген қарыздар мен дебиторлық берешек белсенді нарықта қолданылмайтын белгіленген немесе анықталған төлемдерімен туынды емес қаржы активтерін білдіреді. Бастапқы мойындалғаннан кейін осындай түрдегі қаржы активтері құнсызданудан болатын шығындар шегеріле отырып, тиімді пайыздық ставка пайдаланыла отырып айқындалатын амортизациялық күн бойынша бағаланады. Амортизациялық күн сатып алу кезіндегі дисконттар немесе сыйақылар, сондай-ақ комиссиялық немесе тиімді пайыздық ставканың ажырамас бөлігі болып табылатын шығындар ескеріле отырып есептеледі. Амортизация тиімді пайыздық ставканың негізінде жиынтық кіріс туралы жеке есепте пайыздық кірістердің құрамына енгізіледі. Құнсызданумен түсіндірілетін шығыстар жиынтық кіріс туралы жеке есепте жеке жолмен көрсетіледі.

Өтелуге дейін ұсталатын инвестициялар

Тіркелген немесе анықталған төлемдері немесе анықталатын төлемдері мен тіркелген өтеу мерзімі бар туынды емес қаржы активтері Қор оларды өтеу мерзіміне дейін ұстауға қатты ниетте болғанда және қабілетті болғанда өтелуге дейін ұсталатын инвестициялар ретінде жіктеледі. Өтелуге дейін ұсталатын инвестициялар бастапқы бағалағаннан кейін құнсыздану шығынын шегергенде тиімді пайыздық ставка әдісі пайдаланыла отырып анықталатын амортизациялық күн бойынша бағаланады. Амортизациялық күн сатып алу кезіндегі дисконттар мен сыйақыларды, сондай-ақ комиссиялық немесе тиімді пайыздық ставканың ажырамас бөлігі болып табылатын шығындардың құны ескеріле отырып есептеледі. Амортизация тиімді пайыздық ставканы пайдалану негізінде жиынтық кіріс туралы жеке есепте пайыздық кірістер құрамына енгізіледі. Құнсызданумен түсіндірілетін шығыстар жиынтық кіріс туралы жеке есепте жеке жолда көрсетіледі.

Сату үшін қолда бар қаржы инвестициялары

Сату үшін қолда бар қаржы инвестициялары бұл сату үшін қолда бар немесе жоғарыда санамаланған үш санаттың қандай да біріне жатқызылмайтын ретінде анықталған туынды емес қаржы активтері. Олар үлестік құралдардан, қысқа мерзімді құралдардан және өзге де борыштық құралдардан тұрады. Бастапқы танылғаннан кейін сату үшін қолда бар қаржы инвестициялары әділ күн бойынша бағаланады, ал кірістер немесе шығындар инвестицияларды тану тоқтатылғанша немесе инвестицияның құнсызданғаны белгіленгенше капиталдың жеке компоненті ретінде танылады және осы сәтте бұрын капиталда көрсетілген өзге де жиынтық кіріс немесе шығын жиынтық кіріс туралы жеке есептегі пайдаға немесе шығынға қосылады. Тиімді пайыздық ставканы пайдалану негізінде есептелген сыйақы жиынтық кіріс туралы жеке есепте т а н ы л а д ы .

Ә д і л қ ұ н д ы а н ы қ т а у

Олармен сауда есепті кезеңде белсенді нарықта жүзеге асырылатын қаржы құралдарының әділ құны мәміле жөніндегі шығындар шегерілместен нарықтық белгілеулер немесе дилерлердің белгілеулері негізінде анықталады (ұзын позициялар үшін сатып алуға арналған белгілеулер және қысқа позициялар үшін сатып алуға а р н а л ғ а н б е л г і л е у л е р) .

Олармен сауда есепті кезеңде белсенді нарықта жүзеге асырылмайтын өзге қаржы құралдарының әділ құны бағалау әдістемесі пайдаланылып анықталады. Бағалау әдістемесі таза келтірілген құн негізіндегі модельді, оларға қадағаланатын нарықта баға бар ұқсас құралдармен салыстыруды, опциондарды бағалау модельдері мен басқа да б а ғ а л а у м о д е л ь д е р і н қ а м т и д ы .

Т а н у д ы т о қ т а т у

Қ а р ж ы а к т и в т е р і

Қаржы активтері (немесе, қолданылуына қарай - қаржы активінің бөлігі немесе ұқсас қаржы активтері тобының бөлігі), егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Қор активтен ақша ағымын алу құқығын берсе не үшінші тарапқа алынатын ақша ағынын толық көлемде және елеулі кідіріссіз «транзит» келісімі бойынша төлеу міндеттемесін алса; не (а) Қор активтен барлық тәуекел мен пайданы берсе, не (б) Қор бермесе, бірақ активтен барлық тәуекел мен пайданы бермесе, бірақ осы активті бақылауды берсе теңгерімде тану тоқтатылады.

Егер Қор активтен ақша ағынын алудың барлық құқығын берсе, не транзит келісімін жасасса және бұл ретте активтен барлық тәуекел мен пайданы бермесе және сақтамаса, сондай-ақ активті бақылауды бермесе, жаңа актив Қор берілген активке өз қатысуын жалғастыратындай дәрежеде танылады.

Бұл жағдайда Қор тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Қор сақтаған құқық пен міндеттемені көрсететін негізде бағаланады. Берілген актив бойынша кепіл нысанның қабылдайтын жалғасқан қатысу мынадай

шамалардың ең азы бойынша танылады: активтің бастапқы теңгерімдік құны немесе төленуін Қор талап етуі мүмкін ең көп сома.

Қаржылық міндеттемелер

Егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның қолданылу мерзімі аяқталса, қаржылық міндеттеме танылуын тоқтатады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Кредиттік мекемелердегі қаражат, клиенттерге қарыздар және банк салымдары

Есебі амортизациялық құн бойынша жүргізілетін кредиттік мекемелердегі қаражатқа, қарыздар мен банк салымдарына қатысты Қор бастапқыда жекелеген маңызды қаржы активтері үшін объективті белгілердің болуын жеке негізде және жеке маңызды болып табылатын қаржы активтері үшін жеке негізде немесе жиынтықта бағалайды. Егер Қор жеке негізде бағаланған қаржы активі бойынша оның маңызды болып табылатындығына қарамастан объективті құнсыздану белгілері жоқ деп анықтаса, Қор бұл активті кредит тәуекелінің ұқсас сипаттамалары бар қаржы активтері тобына қосады және оларды жиынтық негізде құнсыздану мәніне бағалайды. Оларға қатысты құнсыздану шығындары танылатын жеке негізде құнсыздану мәніне бағаланатын активтер құнсыздану мәніне жиынтық негізде бағаланбауға тиіс.

Құнсыздану шығындарының пайда болуының объективтік куәліктері болған жағдайда шығынның сомасы активтің баланстық құны мен болашақтағы ақша ағындарының бағаланған қаражатының келтірілген құны арасындағы айырманы білдіреді (әлі жұмсалмаған қарыз бойынша болашақта күтілетін шығындарды ескермейтін). Активтің теңгерімдік құны резерв шотын пайдалану есебінен азаяды және шығын сомасы жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады. Пайыздық кірістер актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық ставка негізінде азайтылған теңгерімдік құн бойынша есептеледі. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы жеке есепте жеке жолда кірістің бөлігі ретінде көрсетіледі. Қарыздар мен тиісті резерв өтеудің нақты перспективалары болмағанда және барлық қамтамасыз ету іске асырылғанда немесе Топқа берілгенде шығысқа шығарылады. Егер келесі жылы құнсызданудың бағаланған шығындары сомасы құнсыздану шығындары танылғаннан кейін болған оқиғаға байланысты ұлғайса немесе азайса, бұрын танылған құнсыздану шығындарының сомасы резерв шотын түзету арқылы ұлғаяды немесе азаяды. Егер бұрын шығысқа шығарылған сомалар кейін қалпына келтірілсе, онда қалпына келтіру сомасы жиынтық кіріс туралы жеке есепте пайдада немесе шығында көрсетіледі.

Амортизациялық құн бойынша ескерілетін қаржы активтері

Амортизациялық құн бойынша ескерілетін қаржы активтеріне қатысты Қор әуелі жеке маңызды қаржы активтерінің, не жеке маңызды болып табылмайтын қаржы активтері бойынша жиынтық құнсыздануының объективтік куәліктерінің болуына жеке бағалау жүргізеді. Егер Қор оның маңыздылығына қарамастан жеке бағаланатын қаржы активінің құнсыздануының объективтік куәліктері жоқ деп анықтаса, ол бұл

активті кредиттік тәуекелінің осыған ұқсас сипаттамалары бар қаржы активтерінің тобына енгізеді, ал содан соң бұл активтерді жиынтық негізде құнсыздану мәніне қарастырады. Олар бойынша құнсызданы шығындары танылатын немесе танылуы жалғасатын құнсыздану мәніне жеке бағаланатын активтер құнсыздану мәніне жиынтық бағалауға енгізілмейді. Құнсыздану шығынын бастан көшудің объективті куәлігі болған жағдайда шығынның сомасы активтің баланстық құны мен болашақтағы ақша ағындарының бағаланған қаражатының келтірілген құны арасындағы айырманы білдіреді (әлі жұмсалмаған кредиттер болашақта күтілетін шығындарды ескермейтін).

Болашақтағы есептік ақша ағындарының келтірілген құны қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық ставка бойынша дисконтталады. Егер қаржы активі жөніндегі пайыздық ставка ауыспалы болып табылса, құнсызданудан болатын шығынды бағалауға арналған дисконттау ставкасы пайыздың ағымдағы тиімді с т а в к а с ы н б і л д і р е д і .

Активтің теңгерімдік құны резерв шотын пайдалану арқылы, ал шығынның сомасы жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады. Құнсыздану шығынын бағалау мақсатында болашақтағы ақша ағындарын дисконттау үшін пайдаланылатын пайыздық ставка негізге алына отырып, төмендетілген теңгерімдік құн бойынша пайыздық кірісті есептеу жалғасады. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы есепте жеке жолда кірістің бөлігі ретінде көрсетіледі. Егер болашақта олардың орнын толтырудың шынайы перспективасы болмаса, ал барлық қол жетімді қамтамасыз ету іске асырылса, не Қорға берілсе қаржы активтері тиісті резервтермен бірге теңгерімнен шығысқа шығарылады. Егер келесі жылдың ішінде құнсызданумен есепті шығынының сомасы құнсыздану танылғаннан кейін болып еткен қандай да бір оқиғаға байланысты ұлғайса, не азайса, бұрын танылған құнсызданудан болған шығынның сомасы резерв шотын түзету арқылы ұлғаяды немесе азаяды. Егер қаржы құралының құнының алдыңғы шығысқа шығарылуы кейіннен қалпына келтірілсе, қалпына келтіру сомасы қаржыландыру жөніндегі кірістердің құрамында танылады.

Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде жіктелетін ұзақ мерзімді активтер Егер активтер мынадай өлшемдерге сәйкес келсе онда олар акционерге беру үшін ұсталатын ұзақ мерзімді активтер ретінде жіктеледі:

- Оларды ағымдағы жағдайында жедел беру үшін олар болса;
- Жоспарланған беруді жүзеге асыруға қатты ниет бар болса;
- Жоспарды аяқтау үшін белсенді әрекеттер қабылданса;
- Беруді жүзеге асырудың жоғары мүмкіндігі болса, және беру жіктелу сәтінен бастап бір жылдың ішінде аяқталады деп күтілсе.

Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде жіктелетін ұзақ мерзімді активтер жеке қаржылық есептілікте жеке бухгалтерлік теңгерімдегі ағымдағы активтер санатында ж е к е ұ с ы н ы л ғ а н .

Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде жіктелетін ұзақ мерзімді активтер (және

шығу топтары) беруге арналған шығындар шегеріле отырып, активтердің теңгерімдік құнының және әділ құнның ең аз ретінде ескеріледі.

Акционерге беру үшін ұсталатын ретінде жіктелуін тоқтатқан ұзақ мерзімді актив мыналардың ішінен ең аз мән бойынша бағаланады:

- егер осы актив (немесе шығарылу тобы) акционерге беру үшін арналған ретінде жіктелмесе танылған кез келген амортизацияға немесе қайта бағалауға түзетіле отырып, актив (немесе шығарылу тобы) акционерге беру үшін арналған ретінде жіктелгенге дейін оның теңгерімдік құнынан, және
- беруден бас тарту туралы кейінгі шешім күніндегі оның орнын толтыратын сомадан бағаланады.

Тауар-материалдық қорлар

Тауар-материалдық қорлар мынадай екі шаманың: өзіндік құнның және орташа салмақталған құн әдісі бойынша іске асырудың таза құнының ең азынан ескеріледі. Құн әдеттегі қызметтің барысында жұмсалған қорларды орнына жеткізумен және оларды ағымдағы қалпына келтірумен байланысты барлық шығындарды қамтиды.

Қосылған құн салығы

Салық органдары ҚҚС өтеуді нетто негізінде сату және сатып алу бойынша жүргізуге мүмкіндік береді, өтеуге ҚҚС ішкі нарықта сату бойынша ҚҚС шегергендегі ішкі нарықта сатып алу бойынша ҚҚС білдіреді. Экспортқа сатуға нөлдік ставка бойынша салық салынады.

Ақшалай қаражат және олардың баламалары

Ақшалай қаражат және олардың баламалары үш айдан аспайтын өтеудің бастапқы мерзімі бар өзге қысқа мерзімді жоғары өтімді инвестициялар талап етілгенге дейін салымдарда тұратын қаражаттар кассадағы қолма-қолдылықты қамтиды.

Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

ҚЕХС (IAS) 39 қолданылу саласында тұрған қаржылық міндеттемелер тиісінше пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер және кредиттер мен қарыз берулер ретінде жіктеледі. Қор оларды бастапқы таныған кезде өзінің қаржылық міндеттемелерін жіктейді. Қаржылық міндеттемелер алдымен мәміле бойынша шығындардың олармен тікелей байланысты қарыздар мен кредиттер болған жағдайда ұлғайтылған әділ құн бойынша танылады. Қордың қаржылық міндеттемелері сауда және басқа кредиторлық берешекті, банктік овердрафттарды, кредиттер мен қарыздарды, сондай-ақ қаржылық кепілдік шарттарын қамтиды.

Кейіннен бағалау

Қаржылық міндеттемелерді кейіннен бағалау мынадай үлгіде оларды жіктеуге байланысты:

Үкіметтің қарыздары мен қаражаты

Пайыздық кредиттер мен қарыздар бастапқы танылғаннан кейін тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Осындай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тануды тоқтатқан кезде, сондай-ақ тиімді пайыздық ставканы пайдалана отырып амортизацияны есептеу қажеттілігіне қарай жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады. Амортизацияланған құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық ставканың ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді ставканы амортизациялау жиынтық кіріс туралы есептегі пайыздық шығыстардың құрамына кіреді.

Шығарылған қаржылық аспаптар немесе олардың компоненттері егер шарттық келісім нәтижесінде Топта міндеттеме бар болса, не ақшалай қаражатты немесе қаржылық активті жеткізсе, не міндеттемені өзге үлгіде орындаса, тіркелген меншікті үлестік аспаптар санына ақшалай қаражат немесе басқа қаржылық активтердің тіркелген сомасын айырбастау арқылы міндеттемелер ретінде жіктеледі. Мұндай аспаптар Үкіметтің қаражатын және мәмілемен тікелей байланысты шығындарды шегергендегі алынған қаражаттың әділ құны бойынша ен алдымен ескерілген кредит мекемелерінен алынған қарыздарды қамтиды. Соңынан, алынған қаражат амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі, және алынған қаражаттың таза шамасы мен өтеу құны арасындағы тиісті айырмашылық тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып қарыз беру кезеңі ішінде жиынтық кіріс туралы жеке есепте танылады. Егер Қор өзінің меншікті борыштық міндеттемесін сатып алса, онда ол жеке бухгалтерлік теңгерімнен шығарылады, ал міндеттеменің теңгерімдік құны және мәміле бойынша төленген өтелім арасындағы айырмашылық таза пайыздық кіріспен е н г і з і л е д і .

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар Үкіметтің қарыздары да және қаражаты да қағидаттарына сәйкес есепте көрсетілген Қордың айналымға шығарылған облигацияларында берілген.

Қаржылық кепілдік шарттары

Қор шығарған қаржылық кепілдік шарттары борыштық аспаптың талаптарына сәйкес белгілі бір борышкердің уақтылы төлемді жүзеге асыру қабілетсіздігі салдарынан осы шарттың иесіне келтірілген шығындарды өтеуге төлемді жүзеге асыруды талап ететін шарттың өзін білдіреді. Қаржылық кепілдік шарттары ен алдымен кепілдік шығарылымымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ күн бойынша міндеттеме ретінде танылады. Соңынан, міндеттеме мынадай шамалардан барынша көп бағаланады: есепті күнге арналған қолданыстағы міндеттемені өтеу үшін қажетті шығындардың ең жақсы бағасы және жинақталған амортизацияны шегергендегі міндеттеменің танылған сомасы.

Сауда және басқа кредиторлық берешек

Ең алдымен сауда кредиторлық берешек әділ құн бойынша көрсетіледі, және кейіннен пайыздың тиімді ставка әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

Инвестицияларды сатып алу кезінде туындайтын опциондар

Егер инвестицияларды сатып алған кезде Қор кәсіпорындағы сатып алынған үлес бойынша коллды опционның үшінші тарапына бөлсе, Қор осындай үлеске меншік құқығымен байланысты пайдалар мен тәуекелдерге қолжетімділікті үшінші тараптың осындай опционына қатысуы бере ме екен.

Сатып алынған үлес бойынша колл опционы бар болған жағдайда үлестік иеленудің пайдалары мен тәуекелдеріне үшінші тарапқа қолжетімділік бермейді, осы опцион Қордың елеулі ықпалы анықталған кезде ескерілмейді.

Қор үшін опцион бойынша міндеттеменің әділ құны сатып алынған инвестициялар құнының бөлігі ретінде танылады. Соңынан, қаржылық міндеттеме 39 «Қаржы аспаптары: Тану және бағалау» БЕХС талаптарына сәйкес бағаланады. Қаржылық міндеттеменің әділдік құнындағы өзгерістер, сондай-ақ кез келген осы опциондарды іске асырумен байланысты кірістер немесе шығыстар жиынтық кіріс туралы жеке есепте ескеріледі.

К і р і с т і т а н у ы

Кірістер Қор операциямен байланысты экономикалық пайдаларды алатын ықтималдық бар болған кезде танылады және кіріс сомасы дұрыс белгіленуі мүмкін.

Пайыздық және ұқсас кірістер мен шығыстар

Амортизациялық құл бойынша барлық қаржылық құралдар және сату үшін қолда бар инвестициялар ретінде топтастырылған пайыздық қаржылық құралдар бойынша пайыздық кірістер немесе шығыстар тиімді пайыздық ставка бойынша көрсетіледі, ол бойынша күтілетін болашақтағы ақшалай төлемдер немесе түсімдерді дисконттау кезінде қаржылық құралды пайдаланудың ұсынылатын мерзімі ұзақтығында немесе ете қысқа уақыт кезеңі ішінде, мұнда бұл қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің таза теңгерімдік құнына дәлме-дәл келтіріледі. Есептеу кезінде қаржылық құрал бойынша барлық шартты талаптар (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) және комиссиялық немесе тиімді пайыздық ставканың ажырамайтын бөлігі болып табылатын құралмен тікелей байланысты қосымша шығыстар ескеріледі, бірақ та кредиттер бойынша шығындар есептелінбейді. Қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің теңгерімдік құны Қор төлемдер немесе түсімдердің бағаларын қайта қараған жағдайда түзетіледі. Түзетілген теңгерімдік құл бастапқы тиімді пайыздық ставканың негізінде есептелінеді, ал теңгерімдік құнның өзгерісі пайыздық кірістер немесе шығыстар түрінде көрсетіледі.

Құнсыздану салдарынан қаржылық есептілікте көрсетілген қаржылық активтің немесе ұқсас қаржылық активтердің топтарының құны төмендеген жағдайда пайыздық кірістер жаңа теңгерімдік құл негізінде Бастапқы тиімді пайыздық ставка бойынша

т а н ы л у ы

м ү м к і н .

Д и в и д е н д т е р

Дивидендтер бойынша кіріс Қор төлем алуға құқықты белгілегенде танылады.

Ш ы ғы с т а р д ы т а н у

Шығыстар пайда болу сәтінде есептелінеді және есептеу әдісі негізінде оларға жататын кезеңде жеке қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Т а б ы с с а л ы ғы

Жыл ішіндегі табыс салығы ағымдағы және кейінге қалдырылған салықты қамтиды. Табыс салығы ол меншікті капиталға тікелей жатқызылған баптардағы көлемді қоспағанда жиынтық кіріс туралы жеке есепте көрсетіледі және бұл жағдайда ол к а п и т а л д а т а н ы л а д ы .

Салық бойынша ағымдағы шығыстар жыл ішінде салынатын салық кірісі бойынша төлеуге күтілетін салықты және алдағы жылдар қатынасында төленетін салық қатынасында кез келген түзетулерді білдіреді.

Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен міндеттемелер теңгерімдік әдісті пайдалана отырып барлық уақытша айырмашылықтар қатынасында есептеледі. Кейінге қалдырылған салықтар компаниялардың біріктірушісі болып табылмайтын және оны жасау сәтінде бухгалтерлік кіріске немесе салық салынатын кіріс пен шығынға әсерін тигізбейтін міміле бойынша гудвилдің, активтің немесе міндеттеменің бастапқы танылу нәтижесінде кейінге қалдырылған табыс салығы туындайтын жағдайды қоспағанда, активтер мен міндеттемелердің салық базасы және қаржылық есептіліктегі олардың теңгерімдік құны арасындағы барлық уақытша айырмалар бойынша а н ы қ т а л а д ы .

Кейінге қалдырылған салық шегерілетін уақытша айырмалар сомасына төмендетілетін салық салынатын кірісті алудың елеулі ықтималдығы бар қандай да бір дәрежеде ғана танылады. Кейінге қалдырылған салық есепті күнде қолданыстағы немесе жарияланған (іс жүзінде қабылданған) салық ставкалары негізінде оларды қолдану активті іске асыру немесе міндеттемелерді өтеу кезеңінде күтілетін активтері мен міндеттемелері салық ставкалары бойынша есептеледі.

К а п и т а л

Ж а р ғы л ы қ к а п и т а л

Жай акциялар капитал ретінде жіктеледі. Үшінші тараптарға жаңа акциялар шығарылымымен тікелей байланысты қызметтерді төлеуге арналған шығындар, кәсіпорындарды біріктіру жағдайларын қоспағанда, осы эмиссия нәтижесінде алынған соманы төмендету ретінде капитал құрамында көрсетіледі. Шығарылған акциялардың номиналды құны үстінен алынған қаражаттың әділ құнының шегінен шығу сомасы үлестірілмеген п а й д а ға ж а т а д ы .

Д и в и д е н д т е р

Дивидендтер міндеттемелер ретінде танылады және егер олар есепті күнге дейінгі

етеді, төменде қарастырылады:
Қаржылық құралдардың әділ құны

Жеке бухгалтерлік теңгерімде танылған қаржылық құралдар мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны болған жағдайларда осы активті нарықтардың негізінде айқындау мүмкін емес, ол дисконтталған ақшалай ағындардың моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып айқындалады. Мүмкіндігіне қарай осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде алайда, бұл іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, бақылаушы нарықтардан түсетін ақпарат пайдаланылады, әділ құнды белгілеу үшін пікірдің белгілі бір үлесі талап етіледі. Пікірлер өтімділік тәуекелі, кредиттік тәуекел және волатильділік сияқты осындай бастапқы деректерді есепке алынуын қамтиды. Осы факторларға салыстырмалы жол берулердегі өзгерістер жеке қаржылық есептілікте көрсетілген қаржылық құралдардың әділ құнына әсерін тигізуі мүмкін.

Кредит беру мекемелеріндегі қаражаттың құнсыздануға арналған резерві

Әрбір есепті күнге Қор кредиттік мекемелерде өздерінің елеулі қарыздарына талдау жүргізеді, оны бағалау үшін құнсызданудан залал болатынын пайдалар мен шығындарда ескеруі керек. Атап айтқанда, басшылықтың пікірлері құнсызданудан болған шығынды анықтау кезінде болашақ ақшалай ағындардың сомалары мен мерзімдерін бағалауда талап етіледі. Осындай ақшалай ағындарды бағалау кезінде Қор қарыз алушының қаржылық жай-күйі және қамтамасыз етуді сатудың таза құны туралы пікір шығарады. Бұл бағалаулар бірқатар факторлар бойынша жол берулерге негізделген және іс жүзінде нәтижелер өзгеше болуы мүмкін, бұл резервте болашақта өзгерістерге әкеледі.

Сонан соң, жеке-жеке бағаланған және құнсызданбаған қарыздар және жеке-жеке бойынша барлық мардымсыз қарыздар жиынтықпен, тәуекелдің ұқсас сипаттары бар активтер топтарымен бағаланады, оны айқындау үшін залал келген жағдайлардың салдарынан резервті құру қажет пе, солардың қатынасында дәйекті куәлік бар, бірақ оның әсері анық болып табылмайды.

Жиынтық бағалау кредит қоржыны (мынадай кредит сапасы, кешіктіру деңгейі, кредит пайдалану, қамтамасыз етуге қатысты қарыздың арақатынасы және т.б. сияқты), тәуекелді шоғырландыру және экономикалық көрсеткіштер (оның ішінде жұмыссыздық деңгейі, жылжымайтын мүлікке арналған бағалар индексі, тексеру тәуекелі және әртүрлі жекелеген топтардың жұмыс көрсеткіштері) бойынша деректерді назарға алады. 2009 жылдың ішінде Қор басшылығы 2008 жылы құрылған резервті тексеруге шешім қабылдады. 2008 жылы Қор 28,311 миллион теңге мөлшерінде кредит беру мекемелеріндегі қаражаттың құнсыздануына резервті есептеді (1-ескертпе).

Негізгі құралдардың құнсыздануы

Қор қаржылық есептіліктің құрастырылған әрбір күнінде құнсыздану мәніндегі негізгі қаражатты қапта қарастырады. Осындай құнсыздану көрсеткіштері бар болған

жағдайда немесе құнсыздануға активтерді жыл сайынғы тестілеу талап етілгенде Қор активтің өтелетін құнын бағалауды жүзеге асырады. Активтің өтелетін құны - бұл мынадай шамалардың бірі: активтің немесе сатуға арналған шығыстарды шегергендегі ақшалай ағындарды өзгертетін бөлімшенің әділ құны және активті пайдалану құндылықтары. Өтелетін құн егер актив ақшалай қаражаттың ағындарын өзгертпегенде ғана жеке актив үшін айқындалады, негізінен, басқа активтерде немесе активтер топтарында өзгертілетін ағындарға тәуелсіз. Егер активтің теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан асса, актив құнсызданған болып есептелінеді және өтелетін құнға дейін есептен шығарылады. Пайдалану құнын бағалау кезінде күтілетін ақшалай ағындар активтер топтарға арналған өзіндік тәуекелдерге түзетіледі және өзіндік активтерге тән ақша мен тәуекелдің уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салғанға дейінгі дисконттау ставкасын пайдалана отырып ағымдағы құнға дисконтталады.

Негізгі қаражаттың құнсыздануын анықтау құнсыздану себебін, мерзімі мен сомасын шектемейтін бірақ оларды қамтитын пікірлердің пайдаланылуын болжайды. Құнсыздану ағымдағы бәсекелі орта, саладан күтілетін өсу, болашақта қаржыландыру қолжетімділігіндегі өзгеріс, технологиялық ескіру, қызметтердің көрсетілуін тоқтату, орналастыруға арналған ағымдағы шығындар және құнсыздану қолданысын көрсететін талаптардың басқа да өзгерістері сияқты факторлардың басым бөлігіне негізделеді.

Әдетте өтелетін сома және әділ құн ақшалай қаражаттың дисконтталған ағыны әдісінің көмегімен айқындалады, ол нарық қатысушының негізделген жол берулерін қамтиды. Құнсызданудың көрсеткіштерін белгілеу, ақшалай қаражаттың болашақтағы ағындарын бағалау және активтердің (немесе активтердің тобының) әділ құнын анықтау дисконт, қызметтің пайдалы мерзімі және қалған құнның ставкалары қолданылатын ақшалай қаражат ағындарынан күтілетін құнсызданудың көрсеткіштерін анықтау мен растауға қатысты елеулі пікірлерді басшылықтан талап етеді.

Өзгертілетін бірліктің өтелетін сомасын анықтау басшылықтың бағаларын пайдалануды болжайды. Пайдалану құнын анықтау үшін пайдаланылған әдістер ақшалай қаражаттың дисконтталған ағынының әдістерін қамтиды. Бұл бағалар, пайдаланылатын әдіснаманы қоса алғанда әділ құнға және түпкілікті есепте негізгі қаражаттың кез келген құнсыздану сомасына елеулі әсерін тигізуі мүмкін. 2009 және 2008 жылдарда Қор негізгі қаражаттың құнсыздануынан болған шығынды таныған жоқ.

Негізгі қаражаттың пайдалы қызмет ету мерзімі

Қор негізгі қаражаттық пайдалы қызмет етуінің қалған мерзімін бағалайды, түпкілікті жағдайда әрбір қаржылық жылдың соңында егер күтулер алдағы бағалаулардан ерекшеленетін болса, өзгеріс 8 «Есеп саясаты, есептеу бағаларындағы өзгерістер мен қателер» БЕХС сәйкес есепті бағаларда есептелінеді.

С а л ы қ с а л у

Салық салынатын кіріс 2009 жылы 1 қаңтарда күшіне енген салық заңнамасына сәйкес есептелінеді. Топ 2009 жылы салық салынатын кірістен 20% мөлшерлеме бойынша КТС есептейді және төлейді. 2009 жылы қарашада Қазақстан Республикасының Үкіметі заң қабылдады, соған сәйкес 2010 және 2011 жылдарда ен алдымен қабылданған КТС ставкаларының біртіндеп төмендеуі 17,5%-ға дейін және тиісінше 15%-ға, өте ұзақ кезеңге қалдырылды. КТС белгіленген ставкаларының түзетулеріне сәйкес 2013 жылы 17,5%-ға дейін, 2014 жылы 15%-ға дейін және одан әрі төмендетіледі. Нәтижесінде, 2009 жылғы ставкалар 2012 жылға дейін қоса алған күшін сақтайды, өйткені оларды ұлғайту 2013 және 2014 жылдарда, тиісінше өтеді.

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде, басшылық Топ даулай алмайтын немесе есептей алмайтын салық заңнамасын сақтамауды мүмкін болатын саласы ретінде қарайды, ол егер қосымша салықтар салық органдарында есептелінетін болса табысты түрде шағымдана алады. Осындай анықтама елеулі пікірлер шығаруды талап етеді және салықтық тексерулерде күтілетін өз шешімі бойынша күтілетін нәтижелерді және салық органдары жүзеге асыратын сәйкестікке тексеру нәтижесін анықтау салық заңнамасындағы өзгерістер мен нормативтік-құқықтық актілер нәтижесінде өзгертілуі мүмкін.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер күмәнді берешектері және мынадай ықтималдық дәрежесінде басқа міндеттемелері бойынша барлық резервтерге сәйкес танылады, бұл салық салынатын уақытша айырмашылықтар мен осындай шығыстардың коммерциялық сипатына, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясын табысты қолдануға негізделетін болады. 2009 жылғы 31 желтоқсандағы мерзімі ұзартылған салық бойынша танылған активтердің сомасы 15.089 миллион теңгені құрады (2008: 5.501 миллион теңге) *(20-ескертпе)*.

5. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР

2009 және 2008 жылдардағы 31 желтоқсанда еншілес ұйымдардағы инвестициялар мынадай үлгіде берілді:

Миллион теңгемен	2009	2008
«Қазақстан Темір Жолы» ұлттық компаниясы» АҚ	591.832	590.254
«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ	544.354	542.756
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	283.246	96.878
«БТА Банкі» АҚ	212.095	-
«Қазатомөнеркәсіп» Ұлттық атом компаниясы» АҚ	147.275	-
«Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» ("КЕГОК") АҚ	111.529	89.142
"Қазақтелеком" АҚ	88.733	88.733
"Kazyna Capital Management" АҚ	54.444	54.444

«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	39.521	39.521
«Самұрық-Энерго» АҚ	28.984	19.495
«Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ	26.052	-
«Қазақстанның инвестициялық қоры» АҚ	25.895	24.383
«Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ	14.500	-
«Қазпошта» АҚ	9.387	9.387
«Экспорттық кредиттер мен инвестицияларды сақтандыру жөніндегі мемлекеттік сақтандыру корпорациясы» АҚ	8.031	8.031
«Эйр Астана» АҚ	7.276	7.276
«Ипотекалық кредиттерге кепілдік берудің қазақстандық қоры» АҚ	5.675	4.208
«Қазақстан Инжиниринг» ұлттық компаниясы» АҚ	3.462	3.462
«Ақтөбе халықаралық әуежайы» АҚ	3.021	3.021
«Самұрық-Қазына Келісімшарт» ЖШС	2.193	2.193
«Біріккен химиялық компания» ЖШС	2.000	-
«Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ	1.937	-
«Атырау халықаралық әуежайы» АҚ	1.196	-
«Қамқор» жөндеу корпорациясы» ЖШС	932	932
«СК-Фармация» ЖШС	700	-
«Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС	394	94
«Академик Ш.Ш. Шекин атындағы энергетика ҚазҒЗИ» АҚ	219	219
«КОРЭМ» АҚ	161	161
Павлодар әуежайы» АҚ	80	80
«Альянс Банкі» АҚ	-	-
КGF IM	-	-
КGF Management	-	-
КGF SLP	-	-
«Қазинвест» инвестицияларға жәрдемдесудің қазақстандық орталығы» ЖШС	-	-
«Ұлттық инновациялық қор» АҚ	-	23.001
«Батыс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	-	2.100
«Каспий» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	-	3.523
«Жетісу» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	-	822
«Онтустік» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	-	3.559
«Сарыарқа» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	-	8.904
«Тобыл» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	-	2.103
«Ертіс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	-	1.651
«KAZNEX» экспортты дамыту және алға бастыру корпорациясы» АҚ	-	1.467

Минус: құнсыздану	(90.495)	-
	2.124.629	1.631.800

Келесі кестеге Қордың еншілес ұйымдарының қызметі, тіркелген елі немесе орналасқан жері, сондай-ақ Қордың осы еншілес ұйымдардағы үлесі көрсетілген:

Компания	Қызмет түрі	Елі	2009	2008
«Қазақстан Темір Жолы» ұлттық компаниясы» АҚ	Жүк және жолаушы темір жол тасымалдары	Қазақстан	100,00%	100,00%
«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ	Мұнай-газ өнеркәсібі	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	Мемлекеттік инвестициялық қызмет	Қазақстан	100,00%	100,00%
«БТА Банкі» АҚ	Банктік қызметтер	Қазақстан	75,10%	100,00%
«Қазатомөнеркәсіп» Ұлттық атом компаниясы» АҚ	Уран өндіру	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Электр желілерін басқару жөніндегі қазақстандық компания» ("КЕГОК") АҚ	Электр энергиясын беру	Қазақстан	100,00%	100,00%
"Қазақтелеком" АҚ	Тіркелген байланыс қызметтері	Қазақстан	50,00%	100,00%
"Kazyna Capital Management" АҚ	Инвестициялық қорлар құру	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ	Шағын кәсіпкерлікті дамыту	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Самұрық-Энерго» АҚ	Жылу мен электр энергиясын өндіру және тасымалдау	Қазақстан	94,01%	94,17%
«Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ	Жылжымайтын мүлік нарығын тұрақтандыру	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Қазақстанның инвестициялық қоры» АҚ	Индустриялық-инновациялық даму стратегиясын іске асыруға жәрдемдесу	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ	Тұрғын үй құрылыс жинақтары жүйесін дамыту	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Қазпошта» АҚ	Почталық қызмет және қаржылық қызметтер	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Экспорттық кредиттер мен инвестицияларды сақтандыру жөніндегі мемлекеттік сақтандыру корпорациясы» АҚ	Сақтандыру қызметтері	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Эйр Астана» АҚ	Жолаушыларды әуе көлігімен тасымалдау	Қазақстан	51,00%	51,00%
«Ипотекалық кредиттерге кепілдік берудің қазақстандық қоры» АҚ	Ипотекалық кредиттерге кепілдік беру	Қазақстан	100,00%	88,70%
«Қазақстан Инжиниринг» ұлттық компаниясы» АҚ	Өнеркәсіп	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Ақтөбе халықаралық әуежайы» АҚ	Әуежай қызметтері	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Самұрық-Қазына Келісімшарт» ЖШС	Жобаларды басқару	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Біріккен химиялық компания» ЖШС	ҚР химиялық саласын дамыту	Қазақстан	100,00%	0,00%

«Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ	ҚР тау-кен саласын дамыту	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Атырау халықаралық әуежайы» АҚ	Әуежай қызметтері	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Қамқор» жөндеу корпорациясы» ЖШС	Жылжымалы теміржол құрамы мен жолдарын жөндеу	Қазақстан	100,00%	100,00%
«СК-Фармация» ЖШС	Халыққа кепілдік медициналық көмек шеңберінде дәрілік заттарды сатып алу	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС	Инвестициялық жобалар бойынша кәсіптік қызметтер	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Академик Ш.Ш. Шекин атындағы энергетика ҚазҒЗИ» АҚ	Ғылыми қызмет	Қазақстан	50,00%	50,00%
«КОРЭМ» АҚ	Электр энергиясы нарығының операторы	Қазақстан	100,00%	100,00%
Павлодар әуежайы» АҚ	Әуежай қызметтері	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Альянс Банкі» АҚ	Банктік қызметтер	Қазақстан	96,01%	0,00%
KGF IM	Қаржылық операциялар	Қазақстан	100,00%	0,00%
KGF Management	Қаржылық операциялар	Қазақстан	100,00%	0,00%
KGF SLP	Қаржылық операциялар	Қазақстан	100,00%	0,00%
«Қазинвест» инвестицияларға жәрдемдесудің қазақстандық орталығы» ЖШС	Инвестициялық қызмет	Қазақстан	0,00%	0,00%
«Ұлттық инновациялық қор» АҚ	Венчурлік инвестициялар және ғылымды қажетсінетін өндірістерді дамыту	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Батыс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Ақтөбе және Батыс Қазақстан облыстарының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	100,00%	100,00%
«Каспий» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Атырау және Маңғыстау облыстарының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	48,54%	100,00%
«Жетісу» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Алматы облыстарының және Алматы қаласының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	28,86%	100,00%
«Оңтүстік» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Оңтүстік Қазақстан , Жамбыл және Қызылорда облыстарының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	36,55%	52,89%
«Сарыарқа» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Ақмола, Қарағанды облыстарының және Астана қаласының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	97,98%	100,00%
«Тобыл» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Қостанай және Солтүстік Қазақстан облыстарының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	36,41%	100,00%
«Ертіс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	Шығыс Қазақстан және Павлодар облыстарының экономикалық дамуына жәрдемдесу	Қазақстан	43,29%	100,00%
«KAZNEX» экспортты дамыту және алға бастыру корпорациясы» АҚ	Экспортты қолдау	Қазақстан	0,00%	100,00%

«Альянс Банк» АҚ сатып алу

2009 жылы 1 ақпанда Қор және Альянс Банкі» АҚ («Альянс Банкі») акцияларының бақылау пакетін ұстаушы болып табылатын «Сеймар Альянс» қаржы компаниясы («САҚК») Альянс Банкінің ақшаларын сатып алу-сату шартын жасасты. Шартқа сәйкес Қор барлық мынадай талаптарды жүзеге асырған кезде 100 теңгеге тіркелген сомасы үшін Альянс Банкінің жай дауыс беретін акцияларының 76%-ын сатып алуға опцион а л д ы :

- Қордың Альянс Банкті тікелей иеленуге мүмкіндік беретін Қазақстан Республикасының кейбір заңдарына және заңға тәуелді актілерге түзетулер;
- Қордың Альянс Банкінде 24 миллиард теңге сомаға депозитін орналастыру;
- Қазақстан Республикасы Қаржы нарығы және қаржылық ұйымдарды реттеу мен қадағалау агенттігі (бұдан әрі - «ҚҚА») тарапынан сатып алуға рұқсат беру;
- Қазақстан Республикасының табиғи монополияларды бақылау жөніндегі агенттігі тарапынан сатып алуға рұқсат беру, қажет болған кезде.

Бұл талаптар Қордың бақылауында тұрды және нысан түрінде қарастырылды.

2009 жылы 2 ақпанда Қор және Альянс Банкі оның қаржылық тұрақтылығы мен одан әрі капиталдандыру үшін 24 миллиард теңге мөлшерінде Альянс Банкке депозитті орналастыруға арналған банктік депозит туралы келісімге қол қойды. Бұдан басқа, 2009 жылы ақпанда Қор және САҚК Қордың пайдасына Альянс Банкінің 7.324.548 дана шығарылған жай акцияларын кепілге беру туралы келісім жасасты. САҚК тіпті депозит сомасын қайтарғаннан кейін де кепіл беру шартын тоқтату өкілеттігі жоқ. Келісім Қорға дауыс беретін акциялардың 76% бақылауға беруге әкеп соқтырады. Жоғарыда қаралған оқиғалар нәтижесінде Қор 2009 жылдың 2 ақпанынан бастап Альянс банкін б а қ ы л а у ғ а а л д ы .

Альянс Банкі кейбір өзінің міндеттемелері бойынша төлемдерді тоқтатты және өз міндеттемелерін қайта құрылымдау туралы өзінің кредиторларымен келіссөздер жүргізе бастады. 2009 жылы 6 шілдеде Банк қайта құрылымдауға қатысты кредиторлардың үйлестіру комитетімен өзара түсіністік туралы меморандум жасасты. 2009 жылы 21 шілдеде ҚҚА қайта құрылымдау мен қайта капиталдандырудың индикативті жоспарын бекітті. Қордың Альянс Банкінің 76% дауыс беретін жай акцияларын сатып алу жөніндегі опционды орындау шешімі қайта құрылымдауды табысты аяқтау талаптарының бірі болды.

2009 жылы 15 желтоқсанда «Альянс Банкі» АҚ Кредиторлар жиналысы «Альянс Банкі» АҚ 100 пайыз барлық орналастырылған акцияларын міндетті сатып алу шартымен банкті қайта құрылымдау және банкті қосымша капиталдандыруды м а қ ұ л д а д ы .

2009 жылы 30 желтоқсанда, «Банктер және Банктік қызмет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес, ҚҚА Үкіметке ұсынды, Үкімет Қордың 1 теңгеге «Альянс Банкі» АҚ 100% барлық орналастырылған акцияларын сатып алу туралы

шешім қабылдады. «Альянс Банкі» АҚ акцияларын сатып алу туралы шарт шеңберінде Қор банктің қосымша капиталдандыру жөніндегі міндеттемелерін өзіне алды {21 және 24 - е с к е р т п е л е р } .

«БТА Банкі АҚ сатып алуы

2009 жылы 2 ақпанда, «Банктер және банктік қызмет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес ҚҚА Үкіметке ұсынылды, және Үкімет Қордың «БТА Банкі» АҚ («БТА Банкі») акцияларының бақылау пакетін сатып алу туралы шешім қабылдады. Сатып алу жалпы сомасы 212.095 миллион теңгеге, бір ақша үшін 8.401 теңге бағасы бойынша қосымша 25.246.343 акцияларды шығару арқылы жүзеге асырылды, соның нәтижесінде банктің капиталындағы Қордың үлесі 75,1%-ды құрады.

Еншілес ұйымдардың инвестицияларындағы басқа өзгерістер

Үкіметтің 2009 жылғы 15 қаңтардағы № 10 қаулысына сәйкес Қорға «Қазатомвнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ (100%), «Тау-кен Самұрық» ӨТК» АҚ (100%) акцияларының мемлекеттік пакеттерін берді (*Примечание 13*). Соңынан, 2009 жылғы 17 шілдеде Қор 1.112 миллион теңге мөлшерінде «Тау-кен Самұрық» ҰТК» АҚ жарғылық капиталына қосымша жарнаны жүзеге асырды.

2009 жылы Үкіметтің 2009 жылғы 20 шілдедегі № 1100 қаулысына сәйкес Қор «Қазақстанның ипотекалық несиелерге кепілдік беру қоры» акционерлік қоғамының 11,3 пайыз (50.000 акция) мөлшеріндегі акцияларының мемлекеттік пакетін «KAZNEX» экспортты дамыту және жылжыту корпорациясы» акционерлік қоғамының 100 пайыз (282.877 акция) акцияларының орнына меншікке берді.

Үкіметтің 2009 жылғы 27 шілдедегі № 1148 қаулысына сәйкес Қорға «Қазақстанның Тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ (100%), «Органикалық катализ және электр химиясы институты» АҚ (100%) және АО «А.Б.Бектұров атындағы Химия ғылымдары институты» АҚ (100%) акцияларының мемлекеттік пакеттері берілді (*13-е с к е р т п е л е*) .

2009 жылы Республикалық бюджеттен алынған қаражат есебінен Қор еншілес ұйымдардың жарғылық капиталдарына мынадай жарналарды жүзеге асырды:

- «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ және «Қазақстанның Инвестициялық қоры» АҚ жарғылық капиталына 1.578 миллион теңге және тиісінше концессионер компанияны капиталдандыру арқылы «Шар стансасы - Өскемен» жаңа теміржол желісін салу және пайдалану» концессиялық жобасын қаржыландыру мақсатында 1.512 миллион теңге мөлшерінде;

- 9.489 миллион теңге мөлшерінде «Самұрық-Энерго» АҚ жарғылық капиталына. Жарғылық капиталдағы жарна «Богатырь Көмір» ЖШС-дегі 50% үлесті сатып алуды қаржыландыру мақсатында жүзеге асырылды;

- 19.697 миллион теңге жалпы сомасында «КЕГОК» АҚ жарғылық капиталына. Жарғылық капиталдағы жарналар 500 кВ Алма кіші стансасын және Мойнақ ГЭС қуатын беру сызбанұсқасы бойынша жобаларды қаржыландыру мақсатында

ж а с а л ы н д ы .

Сондай-ақ, Үкіметтің 2009 жылғы 28 қыркүйектегі № 1453 қаулысына сәйкес, Қор 165 миллиард теңге мөлшерінде «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ жарғылық капиталына қосымша жарнаны жүзеге асырды, солардың ішінде 115 миллиард теңге Тұрақтандыру жоспарына сәйкес инновациялық, индустриалдық және инфрақұрылымдық жобаларды іске асыруға арналған. Қалған сома «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ айналымдағы капиталын толтыруға арналған.

2009 жылы Тұрақтандыру жоспарына сәйкес жылжымайтын мүлік нарығындағы проблемаларды шешу жөніндегі іс-шараларды орындау шеңберінде Қор «Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ еншілес ұйымын құрды және 15 миллиард теңге сомасына оның жарғылық капиталына жарна енгізді. Бұдан басқа, Қор «Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ нарықтыкінен төмен пайыздық ставкамен қарыз берді (7-ескертпе); 11.052 миллион теңге мөлшеріндегі осы қарыздар бойынша дисконт «Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ инвестицияларды ұлғайту ретінде танылды.

2009 жылы Қор «Біріккен химиялық компания» ЖШС және «Самұрық-Қазына-Фармация» ЖШС еншілес ұйымдарын құрды, соңынан 2009 жылдың ішінде 2.000 миллион теңге және тиісінше 700 миллион теңге сомасында қызметті жүзеге асыру үшін олардың жарғылық капиталдарына жарналар жүргізді. Сондай-ақ 300 миллион теңге мөлшерінде «Самұрық-Қазына Инвест» ЖШС жарғылық капиталына осыған ұқсас жарна жүзеге асырылды.

2009 жылы Қор KGF IM, KGF Management және KGF SLP компанияларын құрды және осы компаниялардың әрқайсысының жарғылық капиталына 151 мың теңгеден салды. Компаниялар Қайман аралдарында тіркелді.

2009 жылы Қор және «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ келісім жасасты, соған сәйкес Қор «ҚазТенізКелікФлот» АҚ акцияларының 50%-ын «Атырау халықаралық әуежайы» АҚ акцияларының 100%-на айырбастады. Мәміле жасалған күні «Атырау халықаралық әуежайы» АҚ акцияларының 100% әділ құнын тәуелсіз бағалаушы 1.196 миллион теңгемен бағалаған болатын. «ҚазТенізКелікФлот» АҚ инвестиция мәмілесі жасалғанға дейін бірлескен кәсіпорындағы инвестиция ретінде есептелінді (6-ескертпе). Қор 59 миллион теңге мөлшеріндегі «ҚазТекізКөлікФлот» АҚ-дағы инвестициялардан шыққан кірісті таныды.

2009 жылы Қор «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ жарғылық капиталына «Органикалық катализ және электр химия институты» АҚ 100% акцияларын және «А.Б. Бектұров атындағы химия ғылымдары институты» АҚ 100% акцияларын, сондай-ақ 23 миллион теңге сомасындағы мүлікті салды.

2009 жылы Қор 84 миллиард теңге мөлшерінде «БТА Банкі» АҰ инвестициялардың құнсыздануынан түскен шығынды таныды. «БТА Банкі» АҚ инвестициялардың өтелетін құны сату бойынша шығыстарды шегергенде әділ құн негізінде анықталды.

Сатудың бағаланған құны Қайта құрылымдау туралы ақпараттық меморандумнан және ұқсас операциялар бойынша коэффициенттен алынған банктің таза активтерінің күтілетін сомасы негізінде айқындалған болатын.

Үкіметтің 2009 жылғы 20 шілдедегі № 1099, 2009 жылғы 15 желтоқсандағы № 2123 қаулыларына сәйкес Қор 2009 жылы маусымда мемлекеттік меншікке мынадай еншілес ұйымдарды беру жөніндегі рәсімдерді әзірлеуге және іске асыруға кірісті:

Миллион теңгемен	2009 жылғы 31 желтоқсанға
«Ұлттық инновациялық қор» АҚ	23.001
«Сарыарқа» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	8.904
«Оңтүстік» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	3.559
«Каспий» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	3.523
«Батыс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	2.100
«Ертіс» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	1.651
«Тобыл» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	2.103
«Жетісу» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» ұлттық компаниясы» АҚ	822
Минус: құнсыздану	(3.206)
Жиынтығы	42.457

Жоғарыда аталған еншілес ұйымдарға инвестицияларды күтілген шығымына байланысты 2009 жылғы 31 желтоқсанда осы инвестициялар акционерге беру үшін ұсталынатын ретінде жіктелетін активтер ретінде танылды.

Үкіметтің 2009 жылғы 15 желтоқсандағы № 2123 қаулысына сәйкес Қор және ҚР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті (бұдан әрі - Комитет) айырбас шартын жасасты. Айырбас шартына сәйкес, Қор Комитетке әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациялардың (ӘКК) акцияларын «Павлодар мұнай-химия зауыты» АҚ (42%, бұдан әрі - ПМХЗ), «Қазақстан-Британ техникалық университеті» АҚ (1,67%, бұдан әрі - ҚБТУ), «Қарағандыгипрошахт» ЖШС (90%) акцияларын, жылжымайтын мүлікті және тағы басқа мүлікті акциялардың мемлекеттік пакетіне айырбасқа берді. 2009 жылы 10 наурызда Қор мемлекеттік меншікке ӘКК акцияларын берді және ПМХЗ мен ҚБТУ акцияларын алды.

Осы жеке қаржылық есептілік еншілес ұйымдардың қаржылық нәтижелерін қамтымайды және Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес дайындалды. Еншілес ұйымдардағы инвестициялар жеке қаржылық есептілікте құнның кез келген құнсыздануын шегере отырып өзіндік құн бойынша көрсетілген.

6. ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАР МЕН БІРЛЕСКЕН КӘСПОРЫНДАРДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛАР

2009 және 2008 жылдары 31 желтоқсанда қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындағы инвестициялар мынадай түрде ұсынылды:

Миллион теңгемен	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан

Бірлескен «ҚазТеңізКөлікФлот» АҚ	кәсіпорын: -	1.136
Кауымдасқан компаниялар:		
«Қазақстанның халық банкі» АҚ	84.070	-
«Қазкоммерцбанкі» АҚ	48.346	-
«Майқайыңалтын» АҚ	281	281
«Астана-Финанс» АҚ	6.516	6.516
Минус: құнсыздану	(6.516)	(5.349)
	132.697	2.584

2009 және 2008 жылдарда Қор құнсызданудан түсетін 1.167 миллион теңге және 5.349 миллион теңге, тиісінше өтелетін құнға дейін «Астана-Финанс» АҚ («Астана-Финанс») инвестицияларды есептен шығаруға ұсынатын шығынды таныды. Құнсыздану жиынтық кірісі туралы жеке есепте танылған болатын. Өтелетін шама 2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанына Астана-Финанстың таза активтерінде Қордың үлесіне негізделген.

31 желтоқсанда қауымдасқан компаниялардың және бірлескен кәсіпорындардың қызметі, олардың орналасқан елі және осы ұйымдардағы Қордың үлесі мынадай үлгіде берілді:

% жарғылық капиталда

Компания	Қызмет түрі	Ел	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Бірлескен кәсіпорын: ҚазТеңізКөлікФлот» АҚ	«Мұнай және басқа да жүктерді теңізбен тасымалдау»	Қазақстан	-	50,00 %
Кауымдасқан компаниялар:				
«Қазақстанның халық банкі» АҚ	Банктік қызметтер	Қазақстан	26,81 %	-
«Қазкоммерцбанкі» АҚ	Банктік қызметтер	Қазақстан	18,30 %	-
«Майқайыңалтын» АҚ	Алтын өндіру	Қазақстан	25,00 %	25,00 %
«Астана-Финанс» АҚ	Қаржылық ұйым	Қазақстан	5,52 %	5,52 %

2009 жылы Қор «ҚазТеңізКөлікФлот» АҚ-дағы 50%-ды «Атырау халықаралық әуежайы» АҚ-дағы 100%-ға ауыстырды (5-ескертпе).

Тұрақтандыру жоспарына сәйкес, 2009 жылы Қор екінші деңгейдегі банктердің мынадай акцияларын сатып алуды жүзеге асырды:

- 2009 жылы 14 мамырда Қор бір акциясы үшін 217,5 теңге бағасы бойынша «Қазкоммерцбанк» АҚ 165.517.241 жай акцияларын сатып алды, соның нәтижесінде 36.000 миллион теңге Банктің капиталына инвестицияланды.

- 2009 жылғы 27 наурыз бен 29 наурызда Қор бір акциясы үшін 104,03 теңге және тиісінше бір акциясы үшін 168,42 теңге бағасы бойынша «Қазақстанның Халық банкі» АҚ 259.064.909 жай акциялары мен 196.232.499 артықшылықты акцияларын сатып алды, соның нәтижесінде 60.000 миллион теңге Банктің капиталына инвестицияланды.

Сатып алу қосымша эмиссия жолымен жүзеге асырылды, және сатып алу күнінде «

Қазкоммерцбанк» АҚ және «Қазақстанның Халық банкі» АҚ жай акцияларының қорытынды санындағы Қордың үлесі 21,28% және тиісінше 20,97% құрады. Соңынан, Қор «Қазкоммерцбанк» АҚ сатып алған акцияларының бөлігін «Қазкоммерцбанк» АҚ акционерлеріне сенімгерлік басқаруға берді.

«Қазкоммерцбанк» АҚ және «Қазақстанның Халық банкі» АҚ акцияларын сатып алу бөлігі ретінде Қор тағы опциондар коллы мен сатып алған күннен бастап 1 жылдан 5 жылға дейінгі кезеңде іске асырылатын сатып алынған акцияларды сатуға арналған путты алды. Сатып алу күнінде осы опциондар бойынша міндеттемелердің әділ құны «Қазкоммерцбанк» АҚ үшін 12.346 миллион теңгені және «Қазақстанның Халық банкі» АҚ үшін 24.071 миллион теңгені құрады және инвестициялар құнына енгізілді. 2009 жылғы 31 желтоқсанға осы опциондар бойынша міндеттемелер дерегінің әділ құны 130.541 миллион теңгені құрады және опциондардың әділ құнының өзгерісі пайдалар мен шығындар құрамында танылды.

7. БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР

2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанында берілген қарыздар мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2009	2008
Еншілес ұйымдар шығарған облигациялар (14-ескертпе)	693.608	
Еншілес ұйымдарға қарыздар (21-ескертпе)	79.527	3.877
Құрылыс компанияларына қарыздар	16.244	-
Есептелген сыйақы	34.909	-
Қарыздардың жалпы сомасы	824.288	3.877
Минус: ағымдағы бөлігі	(107.384)	(3.877)
Ұзақ мерзімді бөлігі	716.904	

2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанында мерзімдер бөлінісінде берілген қарыздарды талдау мынадай үлгіде берілді:

Миллион теңгемен	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Құнсыздану белгілері анықталмаған қарыздар: - мерзімі етпеген және құнсызданбаған	805.199	3.877
- Мерзімі еткен, бірақ құнсызданбаған:		-
- кемінде 30 күнге мерзімі өткен	106	-
- 30-дан 90 күнге дейін мерзімі өткен		-
- 90-нан 180 күнге дейін мерзімі өткен	18.056	-
- 180-нен 360 күнге дейін мерзімі өткен	927	-
- 360 күннен астам мерзімі өткен	-	-
Мерзімі еткен қарыздардың жиынтығы	19.089	-
Берілген қарыздар жиынтығы	824.288	3.877
Өтеу мерзімі 1 жылға дейін	49.124	3.877
Өтеу мерзімі 1 жылдан 5 жылға дейін	47.991	-

берді. Осы қарыздар бастапқы танылған кезінде сыйақының тиісті нарықтық ставкасын пайдалана отырып, 23.298 миллион теңгені құрайтын әділ күн бойынша бағаланған болатын. 11.052 миллион теңге мөлшеріндегі қарыздардың номиналды құны мен олардың әділ құны арасындағы айырмашылық «Самұрық-Қазына» жылжымайтын мүлік қоры» АҚ-дағы инвестицияларды ұлғайту ретінде танылды. 2009 жылы Қор пайыздық кірістер ретінде 204 миллион теңге мөлшерінде осы қарыздар бойынша дисконтты амортизациялауды таныды (17-ескертпе).

Құрылыс компанияларына берілген қарыздар

2009 жылы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылы 14 сәуірдегі № 519 қаулысына сәйкес Қор Астана және Алматы қалаларындағы объектілердің құрылысын аяқтауды қаржыландыру үшін бірқатар құрылыс компанияларына қысқа мерзімді пайызсыз қарыздар берді. Бұдан басқа, 2009 жылғы 4 қыркүйекте Қор цессия шартын жасасты, осыған сәйкес бюджеттік инвестициялық жобалар бойынша объектілердің құрылысын қаржыландыру үшін мақсатты кредит бойынша «Астана-Финанс» АҚ-ның Қор алдындағы 8.500 миллион теңге мөлшеріндегі берешегі «Астана-Финанс» АҚ қарыз алушылары, үш құрылыс компаниясына аударылды.

8. КРЕДИТ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНДЕГІ ҚАРАЖАТ

2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанында кредит беру мекемелеріндегі қаражат мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
10 ірі жергілікті банктер	362.965	132.681
Басқа да жергілікті кредиттік мекемелер	219.921	81.802
Есептелген сыйақы	12.903	2.663
Қарыздардың жалпы сомасы	595.789	217.146
Минус: құнсыздануға резерв	-	(28.311)
Қарыздар, нетто	595.789	188.835
Минус: ағымдағы бөлігі	(96.279)	(23.154)
Ұзақ мерзімді бөлігі	499.510	165.681
Миллион теңгемен	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
BBB рейтингі	4.473	114.507
B+ қарағанда, рейтингілері төмен	367.904	223.413
Рейтингі жоқ	595.790	188.835

Кредит беру мекемелеріндегі қаражат бойынша құнсыздануға арналған қордағы өзгерістер мынадай үлгіде берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008
2009 жылғы 1 қаңтарға/2008 жылғы 3 қарашаға арналған	28.311	- 28.311
Жыл/кезең ішінде есептелгені Резервті тексеру	28.311	-

2008 жылғы 31 желтоқсанда кредит беру мекемелерінде қаражаттың құнсыздануына арналған резерв «БТА Банкі» АҚ-на орналастырылған мақсатты депозиттердің құнсыздануын көрсетті. 2009 жылы Қордың «БТА Банкі» АҚ үстінен бақылауды сатып алуына байланысты Қор басшылығы осы резервті тексеру шешімі.

2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанында мерзімдер бөлінісінде кредит беру мекемелеріндегі қаражатты талдау мынадай үлгіде берілді:

Миллион теңгемен	2009 ж. 31 желтоқсанда	2008 ж. 31 желтоқсанда
Құнсыздану белгілері анықталмаған қаражат:		
- мерзімі етпеген және құнсызданбаған	595.770	188.835
Мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған:		
- кемінде 30 күнге мерзімі өткен	19	-
- 30-дан 90 күнге дейін мерзімі өткен	-	-
- 90-нан 180 күнге дейін мерзімі өткен	-	-
- 180-нен 360 күнге дейін мерзімі өткен	-	-
- 360 күннен астам мерзімі өткен	-	-
Кредит беру мекемелеріндегі қаражат жиынтығы	595.789	188.835
Өтеу мерзімі 1 жылға дейін	49.124	3.877
Өтеу мерзімі 1 жылдан 5 жылға дейін	47.991	-
Өтеу мерзімі 5 жылдан жоғары	727.173	-
	824.288	3.877

2009 жылы 31 желтоқсанға негізінен кредиттік мекемелердегі қаражат мынадай қаржылық ұйымдардың қарыздарына берілді:

- «Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-на («Даму» қоры) сомасы 95,6 миллиард теңге шағын және орта бизнес субъектілерін қаржыландыру мақсаттары үшін. Осы қарыздар бойынша пайыздар 6,5% және 7% мөлшерінде есептелінді;

- Екінші деңгейдегі банктерге Астана және Алматы қалаларындағы тұрғын үй объектілері құрылысын аяқтау үшін құрылыс компанияларын қаржыландыруға және агроөнеркәсіптік кешенді дамытуға 66 миллиард теңге мөлшерінде және тиісінше 19 миллиард теңге. Осы қарыздар бойынша сыйақы мөлшерлемесі 8,7%-дан 9,5%-ға дейінгі мөлшерде есептелді.

Сондай-ақ, Тұрақтандыру жоспары шеңберінде (1-ескертпе) 2009 жылы Қор мынадай орналастырулар жасады:

2009 жылдың бірінші тоқсанында Қор еншілес ұйымы «Даму» қорына, 5% сыйақы мөлшерлемесімен 7 жылға дейінгі мерзіммен 120 миллиард теңге мөлшерінде қарыз берді. «Даму» қоры алынған қаражаттан кейбір қазақстандық банктерге 117 миллиард теңге сомасында қарыз берді. Қарыздар Тұрақтандыру жоспарына сәйкес шағын және орта бизнестің субъектілерін қаржыландыру және қайта қаржыландыру мақсаттары үшін берілді. 3 миллиард теңгені «Даму» қорының өзі де сол мақсат үшін пайдаланатын болады.

Жеке қаржылық есептілік

2009 жылдың бірінші жартыжылдығында Қор олар халыққа берген ипотекалық қарыздарды қайта қаржыландыру үшін 120 миллиард теңге және Астана мен Алматы қалаларындағы тұрғын үй объектілерінің құрылысын аяқтауға құрылыс компанияларын қаржыландыру үшін 17.224 миллион теңге мөлшерінде кейбір қазақстандық банктерге депозиттер орналастырды. Осы қарыздар бойынша сыйақы мөлшерлемесі жылдық 7% мөлшерінде есептелді.

Жоғарыда аталған орналастырулар үшін ақшалай қаражат Қордың өзінің облигацияларын Қазақстан Республикасының Ұлттық банкіне сату арқылы алынды (*5-ескертпе*).

Бұдан басқа, Қор нақты сектордың жобаларына кредит беру үшін жылдық 8% сыйақы мөлшерлемесімен 114 миллиард теңгені «Қазкоммерцбанк» АҚ және «Халық банкі» АҚ депозиттік шоттарына орналастырды. Осы орналастыру Үкімет тарапынан жарғылық капиталға жарнадан алынған қаражат есебінен жасалды (*13-ескертпе*).

9. ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АКТИВТЕР ҮШІН БЕРІЛГЕН АВАНСТАР

2009 жылы 9 желтоқсанда Қор «Ekibastuz Holdings B.V.»-мен және «Kazakhmys PLC»-пен «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС 50% қатысу үлесін сатып алу туралы шарт жасасты. 2009 жылы 11 желтоқсанда Қор осы акциялар үшін 680.854 мың АҚШ доллары (төлем күніндегі бағам бойынша 101.080 миллион теңгеге барабар) сомасында аванс төледі. Осы жеке қаржылық есептіліктің шығарылым күнінде «Ekibastuz Holdings B.V.» Қорға «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС 50% қатысу үлесін табыс етті.

10. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ БАНКТІК САЛЫМДАР

2009 жылғы 31 желтоқсанда қысқа мерзімді банктік салымдар қазақстандық банктерде орналастырылған салымдар ретінде берілді. Қысқа мерзімді банктік салымдар бойынша орташа есептелген мөлшерлеме 10,23% құрады. Қысқа мерзімді банктік салымдардың өтеу мерзімі есепті күннен кейін 3-тен 12 айға дейін түрленіп отырады.

Миллион теңгемен	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Пайдаланудағы шектелген ақша қаражаты	24.000	304
Акционерге дивидендтер бойынша алдын ала төлем	8.645	
Өзгелер	1.992	304
	34.637	304

Пайдалануға шектелген ақшалай қаражат «Альянс банкі» АҚ жай акцияларын сатып алуға арналған Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкіндегі ағымдағы шотта орналастырылған ақшалай қаражатты білдіреді (*23 және 24-ескертпелер*).

12. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Миллион теңгемен	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Теңгемен көрсетілген банктердегі ағымдағы шоттар	420.296	123.118
АҚШ долларларында көрсетілген банктердегі ағымдағы шоттар	43.870	-
Теңгемен көрсетілген банктердегі мерзімді салымдар	73.701	592.169
Минус: Құнсыздану	-	-
	537.867	715.287

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қазақстандық банктерде орналастырылған ағымдағы шоттардың көбі бойынша орташа есептелген пайыздық мөлшерлеме 1,14%-ға тең (2008: 4,88%).

Мерзімді салымдар қолма-қол ақшалай қаражатта Қордың қажеттілігіне байланысты бір күннен үш айға дейінгі әртүрлі мерзімге орналастырылған. 2009 жылғы 31 желтоқсанда банктердегі мерзімді депозиттер бойынша орташа есептелген пайыздық мөлшерлеме 0,25% (2008: 0,25%) құрайды.

Банктердегі шоттарда Қордың ақша қаражатының қалған жалпы сомасында Үкіметтің мақсатты бағдарламалары бойынша республикалық бюджеттен және Ұлттық қордан бөлінген қаражат бар.

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы ақша қаражатының қалдығы Ұлттық Банктің шоттарында жиналады және 353 миллиард теңгені құрайды, оның ішінде:

- Тұрақтандыру жоспарын іске асыру шеңберінде Ұлттық Қордың қаражаты бойынша 190 миллиард теңге;

- «Богатырь Көмір» ЖШС-де 50% үлесті сатып алуға байланысты «Самұрық-Энерго» АҚ қарызды қайта қаржыландыру бойынша - 48,4 миллиард теңге;

- Қор іске асыратын жобаларды қаржыландыруға Республикалық бюджеттен қаражат бойынша - 38,2 миллиард теңге;

- «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ, «КРІ» АҚ және «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс банкі» АҚ кейіннен кредит беру үшін Үкімет бөлген кредит - 27,3 миллиард теңге;

- инвестициялық жобаларды қаржыландыру үшін 2006-2008 жылдарда Қазынаға бөлінген қаражат бойынша -49,1 миллиард теңге.

13. КАПИТАЛ Жарғылық капитал

2009 және 2008 жылдар ішінде Қор акциялар эмиссиясын жүзеге асырды, олардың төлемі былайша жүзеге асырылды:

Акциялар төлемі	Шығаруға рұқсат етілген және шығарылған акциялардың саны	Акциялардың номинал құны, теңгемен	Жарғылық капитал, миллион теңгемен

Самұрық пен Қазынаның бірігуі	2.816.433.936	1.000	2.816.434
Ақша қаражатымен жарналар	607.809.000	10.000, 1.000	610.590
Мемлекеттік акциялар пакетімен жарналар	3.189.907	10.000	31.899
2008 жылғы 31 желтоқсанда	3.427.432.843		3.458.923
Ақша қаражатымен жарналар	15.274.340	10.000, 1.000	67.346
Мемлекеттік акциялар пакетімен жарналар	22.203.019	10.000, 1.000	222.030
2009 жылғы 31 желтоқсанда	3.464.910.202		3.748.299

2009 жылғы 31 желтоқсанда 3.464.910.202 акция (2008: 3.427.432.843 акция) т о л ы ғ ы м е н т ө л е н д і .

Қордың жарғылық капиталы акцияларды кезек-кезеңімен орналастыру, Мемлекеттің жалпы басқаруындағы ұйымның бөлінбеген пайдасын, салымын, мемлекеттік акциялар пакетін, жарналарды, ақша және мүліктік қаражатпен төленген капиталдандыру арқылы былайша қалыптастырылды:

2 0 0 8 ж ы л ы

Самұрық пен Қазынаның бірігуі

- Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы № 669 Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына сәйкес 2008 жылғы 3 қарашада Қордың жарғылық капиталы Самұрық пен Қазынаның таза активтеріне енгізілді.

Мемлекеттік акциялар пакетімен жарналар

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы N 962 қаулысына сәйкес 24 желтоқсанда жеті әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияның және «Қазақстан кредиттерді кепілдендіру қоры» АҚ-ның акциялары Қорға берілді (5-ескертпе):

Ақша қаражатымен жарналар

2008 жылға арналған «Бюджет туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 6 желтоқсандағы N 8-IV Заңына сәйкес Үкімет 2008 жылғы 6 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезеңде 607.500 миллион мың теңге сомасында Қордың капиталына ақшалай жарнаны жүзеге асырды. Осы қаражат 2008 жылы Үкімет мақұлдаған Тұрақтандыру жоспарын жүзеге асыруға арналған (1-ескертпе).

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 24 желтоқсандағы № 1236 қаулысына сәйкес 2008 жылғы 31 желтоқсанда Қордың капиталына 3.090 миллион теңге мөлшерінде ақшалай жарна жүзеге асырылды. Осы қаражат «Шар - Өскемен» жаңа теміржол желісін салу және пайдалану» концессиялық жобасын қаржыландыруға арналған .

2 0 0 9 ж ы л ы

Мемлекеттік акциялар пакетімен жарналар

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы № 962 қаулысына сәйкес 2009 жылғы 19 қаңтарда Қорға «ҚазАтомӨнеркәсіп» Ұлттық Атом компаниясы» АҚ-ның мемлекеттік акциялар пакеті берілді.

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 15 қаңтардағы қаулысына сәйкес 2009 жылы 15 сәуірде Қорға «Тау-кен Самұрық» Ұлттық Тау-Кен компаниясы» АҚ-ның мемлекеттік акциялар пакеті берілді. «Тау-кен Самұрық» Ұлттық Тау-Кен компаниясы» АҚ 2009 жылы құрылған болатын.

- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2009 жылғы 27 шілдедегі № 1148 қаулысына сәйкес 2009 жылы 20 тамызда Қорға «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ-ның, «Органикалық катализ және электр химиясы институты» АҚ-нын, «А.Б.Бектұров атындағы химия ғылымдары институты» АҚ-ның мемлекеттік акциялар пакеті берілді.

Ақша қаражатымен жарналар

- «2009-2011 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 желтоқсандағы Заңына сәйкес Үкімет 2009 жыл ішінде 67,346 миллион теңге сомасында Қордың капиталына ақшалай жарнаны жүзеге асырды. Осы қаражат, негізінен, еншілес ұйымдар жүзеге асыратын инвестициялық жобаларды қаржыландыруға, сондай-ақ мемлекеттік тұрғын үй бағдарламасы, шағын және орта бизнес жөніндегі шараларды жүзеге асыруға арналды.

14. ҚАРЫЗДАР

2009 және 2008 жылдары 31 желтоқсанда қарыздар, оның ішінде есептелген сыйақы мынаны қамтыды:

Миллион теңгемен	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
Еншілес ұйымдар сатып алған шығарылған облигациялар:		-
- «БТА Банкі» АҚ	507.656	-
- «Альянс Банк» АҚ	82.616	
- «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы»	66.527	
- «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ	63	
Қытай Мемлекеттік Даму Банкінің кредит желісі	88.887	-
12 ай ішінде өтеуге тиісті сома шегерілген	(13.622)	
12 айдан кейін өтеуге тиісті сома	732.127	-
Теңгемен берілген қарыздар	656.862	-
АҚШ долларымен берілген қарыздар	88.887	-
	745.749	

«БТА Банкі» АҚ мен «Альянс Банк» АҚ облигациялар алмасу

2009 жылғы наурыз ішінде «БТА Банкі» АҚ мен «Альянс Банк» АҚ айналым мерзімі 6-15 жыл болатын тиісінше жалпы сомасы 645 миллиард теңге және 105 миллиард теңге 9% мөлшерінде купондық сыйақысы бар өз облигацияларын КФБ-ға орналастырды. Бір мезгілде Қор ұқсас айналым мерзімімен және 4% мөлшерінде купондық сыйақымен жалпы сомасы 750 миллиард теңге болатын 750.000.000

купондық облигация шығарды. Жалпы сомасы 645 миллиард теңге болатын осы облигациялардың бір бөлігін «БТА Банкі» АҚ сатып алды, ал 105 миллиард теңге сомасына облигациялардың бір бөлігін «Альянс Банк» АҚ сатып алды. Оның салдарынан, «БТА Банкі» АҚ және «Альянс Банк» АҚ кері сатып алу келісімдері бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкіне Қордың облигацияларын сатты. Алуға облигациялар және өтеуге облигациялар тиісінше 12,3% және 7,4% ставкалар бойынша дисконтталды, ол Қорға және мәміле күні осы банктерге қолданылатын нарықтық пайыздық ставкаға тең болып қалады. «БТА Банкі» АҚ үшін 32.548 миллион теңге және «Альянс Банк» үшін 5.298 миллион теңге мөлшерінде орналастырылған және сатып алынған облигациялар арасындағы алынған дисконттардағы айырма пайыздық кіріс ретінде танылды (17-ескертпе). 2009 жылы Қор пайыздық шығыстар ретінде жалпы сомасы 3.572 миллион теңге болатын осы облигациялар бойынша дисконттың амортизациясын таныды (18-ескертпе).

«ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ-мен облигациялар алмасу

2009 жылғы шілдеде ҚМГ 2044 жылы өтеу мерзімімен жылдық 5% купон ставкасымен номинал құны 190 миллиард теңге болатын КФБ-га облигациялар шығарды. Осымен бір мезгілде Қор ұқсас талаптарда жылдық 4% купон ставкасы бойынша КФБ-га облигациялар шығарды. ҚМГ және Қор осы облигациялармен алмасты. ҚМГ РЕПО келісімі бойынша ҚР ҰБ-не Қордың облигациялары салды және жылына 8,5%-бен төрт ай кезеңге ҚР ҰБ-нен 180,5 миллиард теңге алды (оның салдарынан ай сайынғы негізде ұзартылды). Алуға облигациялар және өтеуге облигациялар 12,5% ставка бойынша дисконтталды, ол Қорға және ҚМГ-га мәміле күні қолданылатын нарықтық пайыздық ставкаға тең болып қалады. 14.982 миллион теңге мөлшерінде алынған таза дисконт пайыздық кіріс ретінде танылды (17-ескертпе). 2009 жылы Қор пайыздық шығыстар ретінде 13.468 мың теңге мөлшерінде осы облигациялар бойынша дисконтты амортизациялауда таныды (18-ескертпе).

«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-мен облигациялар алмасу

2009 жылы «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ жалпы сомасы 53.142 миллион теңгеге Қордың облигацияларын сатып алды. Облигациялардың жылдық 0,1% купон ставкасымен 50 жыл өтеу мерзімі бар. Бастапқы тану кезінде облигациялар нарықтық пайыз ставкасына жуық 15,74% пайдалана отырып, 61 миллион теңгені құрайтын әділ құн бойынша бағаланды. Сату сатып алынған облигациялардың міндетті емес купоны бар екендігі туралы фактіні қоспағанда, ұқсас талаптарда ұқсас өтеу үшін «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ облигацияларын сатып алумен бір мезгілде жүргізілді, оның төлемінен «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ оның тарапынан одан әрі міндеттемелер туындамайтын бір жақты әрі шартсыз тәртіппен бас тарта алады. 2009 жылға міндетті емес купон 907 миллион теңгені құрады және дивидендтер бойынша кіріс ретінде танылды.

Қытай Мемлекеттік Даму Банкінің кредит желісі

2009 жылғы 22 маусымда операторды білдірген Қазақстанның Даму Банкі, Қор және Қытай Мемлекеттік Даму Банкі арасында 3 миллиард АҚШ доллары сомасына кредит желісін ашуға негіздемелік қаржылық келісімге қол қойылды. Осы келісімге сәйкес Қытай Мемлекеттік Даму Банкі Қорға 6 айлық 1 пайыздық ставка плюс 4,3% бойынша жалпы сомасы 3 миллиард АҚШ долларына дейін АҚЦ ұзақ мерзімді кредиттер береді. Қарыздар Қытай мен Қазақстан арасында өнеркәсіп экономиканың өзге салаларын қолдауға және дамытуға жіберіледі. Осы кредит жекеменшікке 2009 жылы Қор жалпы сомасы 600 миллион АҚШ долларына (алу күнгі бағам бойынша 88.987 теңге) 3 транш алды. Осы қарыздар 1.336 миллион теңге мөлшерінде мәміле бойынша шығындар көрсетілген.

Осы қарыздар бойынша алынған қаражаттың мынадай нысаналы мақсаты бар:

- 1-транш - 300 миллион АҚШ доллары - «Богатырь Кемір» ЖШС иеленетін Fogum Muider-де 50% үлес сатып алу үшін алынған синдицирленген қарызды қайта қаржыландыру мақсатында «Самұрық-Энерго» АҚ қарыз беру (7-ескертпе);
- 2-транш - 200 миллион АҚШ доллары - Нұрқазған және Абыз алтын-мыс кен орындарын игеру үшін «Kazakhmys Finance PLC» қарыз беру (24-ескертпе);
- 3-транш - 100 миллион АҚШ доллары - Бозымчак алтын-мыс кен орнын игеру үшін «Kazakhmys Finance PLC» қарыз беру (24-ескертпе).

15. ҮКІМЕТТІҢ ҚАРАЖАТЫ

Миллион теңгемен	2009 ж. 31 желтоқсан	2008 ж. 31 желтоқсан
ҚР ҰБ-де орналастырылған облигациялар	191.991	-
ҚР Қаржы министрлігінен қарыз	14.871	-
	206.862	-

2009 жылы Қор жалпы сомасы 629.900 миллион теңгеге тиісінше бір облигацияға номинал құны 1.000.000 теңге және 1.000 теңге болатын 480.000 және 149.900.000 купон облигацияларды ұйымдастырылмаған нарыққа орналастырды. Облигациялардың айналым мерзімі 15 жылды және 20 жылды құрайды, 0,02% және 1% мөлшерінде купон сыйақысы әрбір жарты жылда төленеді. Барлық облигацияларды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі сатып алды. Осы облигациялар бастапқыда облигацияларды шығару күні Қорға қолданылатын нарықтық пайыздық ставканы пайдалана отырып есептелген әділ құны бойынша көрсетілген (480.000 облигация: 9,5%, 149.900.000 облигация: 5,96%). 448.833 миллион теңге мөлшеріндегі қарыздардың номинал құны мен олардың әділ құны арасындағы айырма Акционердің қосымша жарнасы ретінде капиталға өзгерістер туралы бөлек есепте танылды. 2009 жылы Қор пайыздық шығыстар ретінде 10.797 миллион теңге мөлшерінде осы облигациялар бойынша дисконтты амортизациялауды таныды (18-ескертпе). Осы облигацияларды өткізуден алынған қаражаттың мынадай нысаналы мақсаты бар:

Тұрақтандыру жоспары шеңберінде тұрғын үй секторын дамыту және қолдау мен шағын және орта бизнесті қаржыландыру (8-ескертпе), «Екібастұз ГРЭС-1» ЖШС-ға 50% қатысу үлесін сатып алу (9-ескертпе) және «Самұрық-Энерго» АҚ қарыз беру (7-ескертпе).

«2009 - 2011 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 желтоқсандағы Заңына сәйкес 2009 жылы 23 желтоқсанда Қор 0,1%-дан 1,5%-ға дейін пайыздық ставкалары бар жалпы сомасы 27.277 миллион теңге болатын Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігінен 3 қарыз алды. Қарыздар 10 жылдан 20 жылға дейінгі мерзімге алынды және мынадай мақсатты нысанасы бар:

- жылдық 4 % сыйақы ставкасы бойынша азаматтардың белгілі бір санаттарына тұрғын үй кредиттерін беру үшін 18.277 миллион теңге мөлшерінде «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ-ға қарыз беру;
- экономиканың басым салаларында жобаларды кредиттеу ставкасын азайту үшін 5.000 миллион теңге мөлшерінде «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-ға қарыз беру. Түпкі қарыз алушыға пайыз ставкасы жылдық 0,2% аспауы қажет;
- жылдық 3%-дан аспайтын сыйақы ставкасы бойынша Атырау облысында бірінші біріктірілген газ-химия кешені инфрақұрылымын салуды қаржыландыру үшін 4.000 миллион теңге мөлшег/ «Kazakhstan Petrochemical Industries Inc» ЖШС-ға қарыз беру.

Бастапқы тану кезінде осы қарыздар 5.96% үлгі нарықтық сыйақы ставкасын пай. 14.855 миллион теңгені құрайтын әділ құн бойынша бағаланды. 12.422 миллион қарыздардың номинал құны мен олардың әділ құны арасындағы айырма Акционердің ретінде капиталға өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте танылды. 2009 жылғы шығыстар ретінде 13 миллион теңге мөлшерінде осы қарыздар бойынша дисконтты таныды (18-ескертпе).

16. ҚАРЖЫЛЫҚ КЕПІЛДІКТЕР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕ

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелерге өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008
1 қаңтарда	1.168	-
Бір жыл ішінде берілген кепілдіктер	21.367	1.168
Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелерді амортизациялау	(505)	-
Алмастыру бағамдары өзгерістерінің ықпалы	(62)	-
31 желтоқсанда	21.968	1.168
Минус: ағымдағы бөлігі	(2.315)	(131)
Ұзақ мерзімді бөлігі	19.653	1.037

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер өздерінің еншілес ұйымдарының шаруашылық қызметін және елеулі келісімшарттарын қаржыландыру үшін қаржы

мекемелеріне берілген кепілдіктер бойынша Қордың міндеттемелерін білдіреді. Барлық кепілдікті келісімдер Қорға өтемақының болмауы талабында жасалған. Берешектің жалпы кепілдендірілген сомасы 2009 жылғы 31 желтоқсанда 1.580.000 мың АҚШ долларын (2008: 80.000 мың АҚШ долларын) құрайды.

17. ПАЙЫЗДЫҚ КІРІСТЕР

Миллион теңгемен	2009 жыл 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жыл 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең үшін
Қарыздар бойынша сыйақы	44.311	2.633
Облигациялар бойынша сыйақы	59.482	107
Қаржылық активтер мен міндеттемелерді дисконттаудан түскен кірістер	52.828	-
Берілген қарыздар бойынша дисконтты амортизациялау	204	-
Өзгелер	129	95
	156.954	2.835

18. ПАЙЫЗДЫҚ ШЫҒЫСТАР

Миллион теңгемен	2009 жыл 31 желтоқсанда аяқталатын жыл үшін	2008 жыл 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең үшін
Қарыздар бойынша сыйақы	1.246	-
Облигациялар бойынша сыйақы	27.673	-
Қаржылық активтер мен міндеттемелерді дисконт бойынша дисконтты қайтару	14.395	-
Өзгелер	23	-
	43.337	-

19. БАҒАМДЫҚ АЙЫРМАДАН БОЛҒАН КІРІС, НЕТТО

2009 жылғы 4 ақпанда теңге АҚШ долларына және басқа негізгі валюталарға қатысты дев: Девальвацияға дейінгі және кейінгі валюталар бағасы тиісінше 120 теңге/А Қ Ш 1 5 0 т е ң г е / д о л л а р .

Девальвация күні Қордың 5.000 миллион АҚ доллары мөлшерінде ҚР ҰБ-де ағымдағы нәтижесінде 139 миллиард теңге мөлшерінде бағамдық айырмадан кіріс қалыптастырылды

20. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

Табыс салығы бойынша шығыстар мынаны қамтиды:

--	--	--

Миллион теңгемен	2009 жылы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең үшін
Төлем кезінен ұсталатын салық	6.691	534
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	-	749
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыстар/ (үнем)	24.615	(5.364)
	31.306	(4.081)

2009 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енген Салық кодексінің ережелеріне сәйкес табыс салығының мына ставкалары ағымдағы және болашақтағы кезеңдерде қолданылатын болады: 2009 жылы - 20%, 2010 жылы -17,5% және 2011 жылы және одан әрі кезеңдерде 15%.

2009 жыл бойы Салық кодексіне өзгерістер енгізілді, оған сәйкес табыс салығының ставкасы 2010, 2011 және 2012 жылдары 20%-ға тең болып қалады.

Бухгалтерлік пайдадан табыс салығының нормативтік ставкасы бойынша салық салуға дейін есептелген табыс салығы бойынша шығыстарды (2008 жылы 30%, 2009 жылы 20%) табыс салығы бойынша шығыстарға салыстыру былайша берілген:

Миллион теңгемен	2009 жылы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең үшін
Салық салуға дейінгі пайда	137.355	(29.568)
Салықтың ресми ставкасы	20 %	30 %
Бухгалтерлік пайда бойынша табыс салығы бойынша шығыстар	27.471	(8.870)
Тұрақты айырмалардың салықтық нәтижесі	3.835	4.789
Опциондар құнының өзгеруінен шығын, нетто	18.825	
КФБ-ға тіркелген бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын пайыздық кіріс	(8.835)	-
Салық ставкасы өзгерісінің ықпалы	(8.031)	4.505
Дивидендтерден салық салынбайтын кіріс	(7.209)	-
Төлем кезінен ұсталатын табыс салығы	6.691	534
Үкіметтің қаражаты бойынша дисконтты амортизациялау	2.162	-
Өзге де тұрақты айырмалар	232	(250)
Жиынтық кіріс туралы есепте берілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	31.306	(4.081)

Тиісті бухгалтерлік теңгерімдерді жасау күні қолданылған, заңмен белгіленген салық ставкасын қолдану арқылы есептелген кейінге қалдырылған табыс салығының активтер мен міндеттемелердің есебі үшін негіз Бен бөлек қаржылық есептілікте көрсетілген сома арасындағы уақытша айырмаларға сальдо мынаны қамтиды:

--	--	--

Миллион теңгемен	2009 жылы 31 желтоқсанда аяқталатын жыл	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең үшін
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер		
Еншілес және қауымдасқан компанияларға инвестициялар (6-ескертпе)	15.032	802
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	57	26
Кредит мекемелеріндегі қаражат	—	3.242
Ақша қаражаты және олардың баламалары	-	1.431
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	15.089	5.501
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер		
Берілген қарыздар	(26.687)	-
Алынған қарыздар (14-ескертпе)	(7.386)	-
Негізгі қаражат	(370)	(240)
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	(34.443)	(240)
Кейінге қалдырылған салық бойынша таза (міндеттемелер)/ активтер	(19.354)	5.261

Берілген қарыздарға байланысты уақытша айырмалар Үкіметтің 2009 жылғы 30 желтоқсандағы № 2275 қаулысына сәйкес 117.913 миллион теңге мөлшерінде олардың құнсыздануына салық резервін құру нәтижесінде пайда болды.

Кейінге қалдырылған салық активі болашақта салық салынатын кірістің болу ықтималдығы бар сол деңгейде ғана танылады, оған қарай актив пайдаланылуы мүмкін. Кейінге қалдырылған салық активтері олармен байланысты салық жеңілдіктері іске асырылатын ықтималдық бұдан әрі болмайтын сол деңгейде азайтылады.

21. БАЙЛАНЫСТЫ ТАЛАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР

Байланысты тараптар Қордың компанияларын және Үкімет бақылайтын өзге де компанияларды қамтиды; Қордың негізгі басқарушы персоналы; өзге де байланысты тараптар. Байланысты тараптармен мәмілелер тараптар арасында келісілген талаптарда жүргізілді, ол кейбір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық ставкалар бойынша міндетті түрде жүзеге асырылған жоқ, ол байланысты және үшінші тараптарға қолданылатын тарифтер талаптарында беріледі.

Мына кестелерде 2009 және 2008 жылдар ішінде байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің жалпы сомасы және 2009 және 2008 жылдардың 31 желтоқсанындағы тиісті сальдо келтірілген:

				Байланысты тараптарға орналастырылған ақша
--	--	--	--	--

Миллион теңгемен		Байланысты тараптардың берешегі	Байланысты тараптарға берешек	каражаты және депозиттер	
Мемлекет бақылайтын өзге де кәсіпорындар	2009 жылғы 31 желтоқсан	4.384	206.739	339.577	
	2008 жылғы 31 желтоқсан	4.395	-	661.615	
Еншілес және бірлесіп бақыланатын компаниялар	2009 жылғы 31 желтоқсан	1.135.478	656.922	180.906	
	2008 жылғы 31 желтоқсан	128.669	11	-	
Қауымдасқан компаниялар	2009 жылғы 31 желтоқсан	229.588	-	2.052	
	2008 жылғы 31 желтоқсан	8.765	-	-	
	2008 жылғы 31 желтоқсан				
Миллион теңгемен		Алынған дивидендтер	Байланысты тараптардан сатып алу	Байланысты тараптардан алынған сыйақы	Байланысты тараптарға есептелген сыйақы
Мемлекет бақылайтын бастап өзге де кәсіпорындар	2009	-	-	481	10.988
	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең	-	-	330	-
Еншілес және бірлесіп бақыланатын компаниялар	2009	36.045	474	89.559	31.081
	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең	-	101	1.136	-
Қауымдасқан компаниялар	2009	-	-	18.831	-
	2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезең	-	-	-	-

Қоса берілген жиынтық кіріс туралы бөлек есептегі жалпы және әкімшілік шығыстар қосылған негізгі басқарушы персонал төлеген жалпы сыйақы сомасы тиісінше 2009 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы және 2008 жылғы 3 қарашадан бастап 31 желтоқсанды қоса алғандағы кезеңде 285 миллион теңгені және 39 миллион теңгені құрады. Негізгі басқарушы персонал төлеген сыйақы келісім-шарттармен белгіленген жалақы бойынша шығыстардан тұрады.

22. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУ МАҚСАТЫ ЖӘНЕ САЯСАТЫ

Қордың негізгі қаржылық міндеттемелерінің құрамына кредит мекемелерінен және Үкіметтен алынған қарыздар, шығарылған облигациялар және өзге де кредиторлық берешек кіреді. Көрсетілген қаржылық инструменттер, негізінен, Қордың операцияларын қаржыландыруға тарту үшін пайдаланылады. Қордың қаржылық активтерінің құрамына еншілес ұйымдар мен кредит мекемелері Берген қарыздар, қысқа мерзімді банктік салымдар, өзге де дебиторлық берешек, сатып алынған облигациялар мен мемлекеттік бағалы қағаздар, оның тікелей операциялық қызметі нәтижесінде пайда болатын ақша және олардың баламалары кіреді.

Қор нарық тәуекеліне, пайыздық ставкаларға байланысты тәуекелге, кредит тәуекеліне, валюта тәуекеліне және өтімділік тәуекеліне ұшырады.

Пайыздық ставкаларға байланысты тәуекел

Сыйақы ставкаларына байланысты тәуекел нарықта сыйақы ставкаларының өзгеруі нәтижесінде қаржылық инструмент құнының ауытқу тәуекелін білдіреді. Қор валюталар бойынша сыйақы ставкаларының өзгерістерін бақылауды жүзеге асыру арқылы сыйақы ставкаларына байланысты тәуекелді шектейді, ол оның меншік және қарыз қаражатымен, сондай-ақ оның инвестицияларымен берілген.

Қордың сыйақы ставкаларына байланысты тәуекелге ұшырауы негізінен өзгермелі пайыз Қордың ұзақ мерзімді қарыздарына жатқызылады *(14-ескертпе)*.

Келесі кестеде пайыз ставкаларындағы ықтимал өзгерістерге табыс салығына дейін сезімталдығы (қарыздар бойынша өзгермелі пайыз ставкасына ықпал арқылы) берілген, бұл ретте басқа параметрлер тұрақтының шамасымен қабылданған, Қордың к а п и т а л ы н а ә с е р і ж о қ .

К р е д и т т ә у е к е л і

Қордың қаржылық инструменттерімен болған шарттардың талаптарын контрагенттердің орындамауы нәтижесінде пайда болған кредит тәуекелі, әдетте, контрагенттер міндеттемелерінің шамасы осы контрагенттердің алдындағы Қордың міндеттемелеріне асып кеткен осындай жағдайлар болған кезде, сомамен шектеледі. Қордың саясаты кредитке қабілетті контрагенттермен қатар қаржы инструменттерімен болатын операцияларды жасауды көздейді. Кредит тәуекеліне ұшыраудың ең жоғары шамасы әрбір қаржы активінің теңгерім құнына тең. Қор өзінің ең жоғары тәуекел шамасын есепті күні көрсетілген құнсыздануға резервтер шегерілген клиенттерге қарыздар сомасында *(7-ескертпе)*, кредит институттарының берешек сомасында *(8-ескертпе)*, өзге де қаржы активтерінде *(14-ескертпе)*, банктік салымдарда *(10-ескертпе)* және өзге де ағымдағы активтерде *(11-ескертпе)* көрсетіледі деп санайды.

Кредит тәуекелінің шоғырлануы бір қарыз алушыдан немесе қызмет талаптары ұқсас қарыз алушылардың тобынан берешектің бірнеше сомасы болған кезде пайда болуы мүмкін, оған қатысты экономикалық талаптарды өзгерту немесе өзге мән-жайлар олардың өздерінің міндеттемелерін орындауға қабілетіне бірдей ықпал етуі мүмкін екенін күтуге негіздеме бар.

Ө т і м д і л і к т ә у е к е л і

Өтімділік тәуекелі Қордың өзінің қаржылық міндеттемелерін орындау үшін қаражат тарту кезіндегі қиындықтарға жолығу мүмкіндігіне байланысты. Өтімділік тәуекелі оның әділ құнына жуық құны бойынша қаржы активін шұғыл өткізу мүмкіндігінің болмауы нәтижесінде пайда болуы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар тұрақты түрде бақыланып отырады және басшылық олардың пайда болу шамасына қарай міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті көлемде қаражаттың болуын қадағалап отырады. Келесі кестеде 2009 және 2008 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзімдері бөлінісінде Қордың қаржылық міндеттемелері бойынша шартты дисконтталмаған төлемдер туралы ақпарат берілген.

Миллион теңгемен	Талап бойынша	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдың 5 жылға дейін	> 5 жыл	Жиыны
2009 жылғы 31 желтоқсанда						
Қарыздар	5.098	15.003	21.041	186.923	1.456.572	1.684.637
Үкіметтің қаражаты	-	48	195	1.010	689.081	690.334
Колл опционы бойынша міндеттеме	-	-	-	23.345	-	23.345
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	32	376	382	—	—	790
Жиыны	5.130	15.427	21.618	211.278	2.145.653	2.399.106
2009 жылғы 31 желтоқсанда						
Қарыздар	—	—	—	—	-	—
Үкіметтің қаражаты	-	-	-	-	-	-
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	102	498	210	—	-	810
Жиыны	102	498	210			810

В а л ю т а т ә у е к е л і

Шетел валютасындағы банктердегі ағымдағы шоттардан басқа, Қор шетелдік валютада ұзақ мерзімді кредиттер мен қарыздардың біршама сомасын тартады әрі береді және сондықтан, валюта тәуекеліне ұшырады.

Келесі кестеде барлық өзге де параметрлердің өзгермеуі талабымен АҚШ долларының айырбастау бағамындағы ықтимал өзгерістерге салық салуға дейінгі Қор пайдасының сезімталдығына талдау берілген (активтер мен міндеттемелердің әділ құнындағы ықтимал өзгерістердің салдары). Қордың капиталына ықпалы жоқ.

Миллион теңгемен	АҚШ долларының айырбастау бағасының ұлғаюы / кемуі	Салық салғанға дейінгі пайдаға ықпал ету
2009 жыл		
АҚШ доллары	+ 1 0 0 -25	(4 4 7) 112
2008 жыл		

АҚШ доллары	+ 5 0	-
	-50	-

К а п и т а л д ы б а с қ а р у

Капиталды басқарудың негізгі мақсаты үздіксіз қызмет үшін капиталдың қалыпты деңгейінің жеткілікті болуы мен тұрақты кредитке қабілеттілігін және мүдделі тараптар үшін пайданы көбейтуді қамтамасыз ету болып табылады. Қор капиталды басқарады және экономикалық талаптарға өзгерістерді ескере отырып, оның құрылымы мен көлеміне өзгерістер енгізеді. Капиталдың оңтайлы құрылымын қолдау үшін Қор акциялар шығаруы, қарыз қаражатын тартуы мүмкін.

Қорда капиталды басқару қызметті кейіннен қаржыландыру үшін оңтайлы пайдалы жағдайларға ақша ресурстарын тарту, сондай-ақ Қордың алдына қойылған стратегиялық міндеттерді шешу үшін оларды инвестициялау арқылы жүзеге асырылады. Капиталды басқару үдерісі капитал нарығында ағымдағы жағдайларға тұрақты түрде мониторинг жасауды, қарыз капиталының құнын және капиталдың әрбір класына байланысты тәуекелдерді де қамтиды.

Қор капиталына қатысты сыртқы кредиторлар қарыз қаражатын тартуы үдерісінде коэффициент - меншік капиталға қарыз капиталының қатынасы белгіленді, оның мәні 4 -тен аспауы қажет. Осы коэффициент есепті кезең ішінде және есепті күнгі жағдай б о й ы н ш а о р ы н д а л а д ы .

Қорда капиталды басқару меншік капиталының коэффициент жеткіліктілігін пайдалана отырып, қарыз және меншік капиталы теңгерімін оңтайландыру арқылы жүзеге асырылады, ол оның активтеріне Қордың меншік капиталының қатынасын білдіреді. Қор саясатына сәйкес осы коэффициенттің мәні 0,06-дан төмен болмауы қ а ж е т .

Кестеде 31 желтоқсандағы меншік капиталдың коэффициент жеткіліктілігінің мәні берілген:

Миллион теңгемен	2009	2008
Жарғылық капитал	3.748.299	3.458.923
Резервтер	(580)	(232)
Бөлінбеген пайда	(384.257)	(892.945)
Капитал жиыны	3.363.462	2.565.746
Қарыз қаражатының жиыны	952.611	-
Активтердің жиыны	4.488.728	2.567.722
Меншік капиталдың коэффициент жеткіліктілігі	0,75	1,00
Меншік капиталға қарыз капиталының қатынсы	0,28	-

Әділ құн бағасы көздерінің иерархиясы

Қор модельді бағалау бөлінісінде қаржылық инструменттердің әділ құнын анықтау және ол туралы ақпаратты ашу үшін мына иерархияны пайдаланады:

1-ші деңгей: ұқсас активтер мен міндеттемелер бойынша белсенді нарықтардағы бағалар (қандай-да бір түзетулерсіз).

2-ші деңгей: көрсетілетін әділ құнға біршама әсер ететін басқа әдістер, барлық бастапқы деректер нарықта не тікелей не тікелей емес байқалады.

3-ші деңгей: көрсетілетін әділ құнға біршама әсер ететін бастапқы деректер пайдаланылатын әдістер, олар байқалатын нарықтық ақпаратқа негізделмейді.

Бұдан әрі Қордың барлық қаржылық инструменттерінің теңгерім құны мен әділ құны санаттары бойынша салыстыру берілген:

Миллион теңгемен	2009 жылғы 31 желтоқсан	1-ші деңгей	2-ші деңгей	3-ші деңгей
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер				
Сату үшін қолда бар қаржылық активтер	5.510	5.510	-	-
Әділ құн бойынша бағаланатын міндеттемелер				
Колл опционы бойынша міндеттеме	130.541	-	130.541	-

Қаржылық инструменттердің әділ құны

Төменде Қордың барлық қаржылық инструменттерінің теңгерім құны мен әділ құнының санаттары бойынша салыстыру берілген:

Миллион теңгемен	Теңгерім құны		Әділ құны	
	2009	2008	2009	2008
Қаржылық активтер				
Ақша қаражаты	537.867	715.287	537.867	715.287
Банктік депозиттер	76.168	-	76.168	-
Берілген қарыздар	824.288	3.877	961.558	3.877
Кредит мекемелеріндегі қаражат	595.789	188.835	595.789	188.835
Қаржы активтері	9.505	11.721	9.505	11.721
Өзге де ағымдағы активтер	34.637	304	34.637	304
Қаржылық міндеттемелер				
Алынған қарыздар	(745.749)	-	(823.954)	-
Үкіметтің қарыздары	(206.862)	-	(284.961)	-
Қаржы кепілдіктері бойынша міндеттемелер	(21.968)	(1.168)	(21.968)	(1.168)
Опциондар бойынша міндеттемелер	(130.541)	-	(130.541)	-
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	(792)	(808)	(792)	(808)

Алынған және берілген пайыздық қарыздың әділ құны басымдықты пайыз ставкалары бойынша ақша қаражатының күтілетін болашақтағы ағындарын дисконттау арқылы есептелді.

Ақша қаражатының, өзге де ағымдағы активтердің және өзге де ағымдағы міндеттемелердің теңгерім құны осы қаржы инструменттерінің қысқа мерзімділігі нәтижесінде олардың әділ құнына біршама тең.

23. ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

С о т ү д е р і с т е р і

Басшылықтың пікірі бойынша Қордың қызмет нәтижелеріне немесе қаржылық жағдайына біршама жағымсыз әсер етуі мүмкін және осы бөлек қаржылық есептілікке есептелмеген немесе ашылмаған ағымдағы сот талқылаулары немесе шешілмеген т ә у е к е л д е р ж о қ .

Ш а р т т ы м і н д е т т е м е л е р

Қор елеулі міндеттемелердің пайда болу ықтималдығының деңгейін бағалайды және міндеттемелердің пайда болуына әкелетін оқиғалар болатын жеткілікті ықтималдық болған, ал тиісті міндеттемелердің сомасы дұрыс анықталуы мүмкін жағдайда ғана өзінің бөлек қаржылық есептілігінде тиісті резервті көрсетеді. Осы бөлек қаржылық есептілікте жоғарыда көрсетілген қандай-да бір шартты міндеттемелер б о й ы н ш а р е з е р в қ ұ р ы л м а ғ а н .

С а қ т а н д ы р у м ә с е л е л е р і

Қазақстан Республикасында сақтандыру саласы даму жағдайында; басқа елдерде қолданылатын көрсетілген сақтандыру түрлері, тұтастай, Қазақстан Республикасында әзірге қол жеткіліксіз. Қор өндірістік құрылыстарға қатысты, өндірістік үдерістің тоқтап қалуынан болған шығындарды, сондай-ақ Компания объектілерінде немесе оның қызметі барысында болған апаттардың нәтижесінде мүлікке немесе қоршаған ортаға келтірілген шығынға байланысты үшінші тұлғалар алдында жауапкершілікті толық сақтандырумен жаба алмайды, Қор баламалы сақтандырумен жабу алғанға дейін кейбір активтердің бұзуы жоғалуынан шығындардың тәуекелі болады, ол Қордың қызметіне және оның қаржылық біршама жағымсыз әсер етуі мүмкін.

С а л ы қ с а л у

Қазақстандық салық заңнамасы және нормативтік-құқықтық актілер тұрақты өзгерістер мен әртүрлі түсіндірулер мәні болып табылады. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдары арасында алшақтық жағдайлары жиі кездеседі. Қазақстан қолданыстағы заңдардың негізінде анықталған құқықтық бұзушылықтар үшін айыппұлдар мен өсімақылар біршама болуы мүмкін. Айыппұл санкциялары айыппұлдарды қамтиды, әдетте, 2,5-ке көбейтілген Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі белгілеген қайта қаржыландыру ставкасы бойынша есептелген өсімақылар мен қосымша есептелген салықтардың сомасынан 50% мөлшерінде. Нәтижесінде, айыппұл санкциялары мен өсімақылардың сомасы қосып есептеуге тиесілі салықтар сомасынан бірнеше есе артуы мүмкін. Қаржылық кезеңдер тексеру

жүргізілетін жылдың алдындағы бес күнтізбелік жыл ішінде салық органдары тексеру үшін ашық болып қалады. Белгілі бір мән-жайларда тексеру біршама ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін. Жоғарыда айтылғандардың нәтижесінде, егер мұндайлар болса, салықтардың, айыппұлдардың және өсімақылардың түпкілікті сомасы қазіргі уақыт бойынша шығыстарға жатқызылған және 2009 жылғы 31 желтоқсанда есептелген сомадан асып кетуі мүмкін. Басшылық 2009 жылғы 31 желтоқсанда қолданылатын заңнамадағы оның түсіндірілуі сәйкес келетін болып табылады әрі Қордың салық бойынша ұстанымы расталатын ықтималдық болады деп санайды.

Тұрақтандыру жоспары бойынша міндеттеме

Қор Үкімет 2008 жылы бекіткен Тұрақтандыру жоспарын жүзеге асыруда Үкіметтің негізгі операторы болып белгіленді (*I-ескертпе*). 2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржы секторына тұрақтандыру және шағын және орта бизнесті қолдау бойынша міндеттемелер орындалды.

Жылжымайтын мүлік нарығындағы жағдайды тұрақтандыру бойынша міндеттеме

Үкімет жылжымайтын мүлік нарығындағы жағдайды тұрақтандыру үшін қаражат беру шешімін қабылдады, Үкімет Қорға екінші деңгейдегі банктерге депозиттер орналастыруды және құрылыс компанияларын тікелей қаржыландыруды тапсырды. 2009 жылғы 31 желтоқсанда салынып жатқан құрылыстарды аяқтау және Қор мен оның еншілес ұйымдары арқылы дайын тұрғын үй сатып алу үшін қаржыландыруды қамтамасыз ету бойынша міндеттеме 177.684 миллион теңгені құрады.

Инновациялық, индустриалық және инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру

2009 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 115.000 миллион теңге инновациялық, индустриалық және инфрақұрылымдық жобаларды қаржыландыру үшін «Қазақстанның Даму Банкі» АҚ-ның жарғылық капиталына берілді. 2009 жылғы 31 желтоқсанда инновациялық, индустриалық және инфрақұрылымдық жобаларды қаржыландыру бойынша міндеттеме 92.800 миллион теңгені құрады.

Қайта құрылымдау бойынша міндеттеме

БТА Банкі, оның кредиторлары және Қор арасындағы 2009 жылғы 7 желтоқсандағы ниеттер туралы хаттамаға сәйкес Қор 644.000 миллион теңге мөлшерінде Қор алдындағы БТА Банкінің міндеттемелерін, сондай-ақ 26.000 миллион теңге мөлшерінде есептелген сыйақыны БТА Банкінің жай акциясына айырбастауға міндеттенеді.

2009 жылғы 15 желтоқсанда қаржы берешегінің жалпы көлемінің 95,1% мөлшерінде банктің міндеттемелерін иеленетін Альянс Банктік кредиторлары банктің берешегін қайта құрылымдау жоспарын мақұлданды.

Қайта құрылымдау талаптарына сәйкес Қор Альянс Банктің артықшылықты акцияларына 105.000 миллион теңге мөлшерінде Қор алдындағы Альянс банктің міндеттемелерін айырбастауға, сондай-ақ 24.000 миллион теңге сомаға жай акциялар сатып алу арқылы Альянс банкті қайта капиталдандыруға міндеттенеді.

Қосымша Альянс Банк пен Қор Қордың қатысу үлесіне ара қатынасты және өзге де

конкурстық кредиторларды (Қорды қоспағанда) қамтамасыз ету үшін жеткілікті 67% және 33% ретінде Альянс жай және артықшылықты акцияларын банктік кредиторларына беруге міндеттенеді.

Қор Басқармасының 2009 жылғы 22 желтоқсандағы № 115/09 шешіміне сәйкес Қор Темірбанкте құрылымдау қорытындылары бойынша ҚҚА-ның барлық пұрсатты нормативтерін сақтау үшін аудиторлар Темірбанк және Қор міндеттемелерді қайта құрылымдау кезінде «Темірбанк» АҚ өтемпаздығын қамтамасыз ету үшін қаржылық ресурстар беру арқылы жәрдем көрсету жөніндегі де қабылдады.

24. ЕСЕПТІ КҮННЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Д и в и д е н д т е р

2010 жылғы 26 наурызда Қазақстан Республикасы Үкіметінің № 239 қаулысымен 2008 жылға арналған Қордың таза кірісін бөлу тәртібі бекітілді, Қордың бір жай акциясына есепте дивидендтердің мөлшері 2 теңге 52 тиынды, бар-жоғы 8.645 миллион теңге соманы құрады. Көрсетілген сома Қордың Директорлар кеңесінің 2009 жылғы 30 қыркүйектегі № 31 шешіміне сәйкес 2009 жылғы 15 желтоқсанда төленді (1-ескертпе).

Екінші деңгейдегі еншілес банктердің сыртқы берешегін қайта құрылымдау

2010 жылғы 28 мамырда қаржылық берешектің жалпы көлемінің 92,03%-ы мөлшерінде банктің міндеттемелерін иеленетін «БТА Банкі» АҚ-ның кредиторлары банктің берешегін қайта құрылымдау жоспарын мақұлдады. 2010 жылғы 4 маусымда ҚҚА банктің кредиторларының жиналысы мақұлдаған банктің берешегін қайта құрылымдау талаптарына келісті. Банктің сыртқы борыштары қайта құрылымдау үдерісінің нәтижесінде 12 миллиард АҚШ долларынан 4,4 миллиард АҚШ долларына дейін азайтылатын болады, орташа қарыз беру ставкасын 8,76%-ға дейін төмендете отырып, міндеттемелерді төлеу мерзімі 1-5 жылдан 8-20 жылға дейін өзгертілді. Сыртқы кредиторларға БТА Банкінің 18,5%-ға дейін жай акциялары да берілетін болады, онда Қордың үлесі 81,4%-ға жуықты құрайтын болады. Қор қайта құрылымдау талаптарына сәйкес Банкі Қорға орналастырылған банктің облигацияларын айырбастау арқылы 671 миллиард теңгеге капиталдандырады.

2009 жылғы 15 желтоқсанда қаржылық берешектің жалпы көлемінің 95,1%-ы мөлшерінде банктің міндеттемелерін иеленетін «Альянс банк» АҚ-ның кредиторлары банктің берешегін қайта құрылымдау жоспарын мақұлдады. Қайта құрылымдау 2010 жылғы наурызда аяқталды, нәтижесінде банктің сыртқы борыштары 4,5 миллиард АҚШ долларынан 1,08 миллиард АҚШ долларына дейін азайтылды, міндеттемелерді төлеу мерзімі 1-7 жылдан 7-20 жылға дейін өзгертілді. Қайта құрылымдау жоспарының шеңберінде, 2010 жылғы наурызда Қор жалпы сомасы 129 миллиард теңгеге банк қосымша шығарған «Альянс банк» АҚ-ның 4.000.000 жай акциясын және 1.567.164 артықшылықты акциясын сатып алды. Сатып алу Қордың 24 миллиард теңге ақша

қаражатын төлеу және жалпы сомасы 105 миллиард теңгеге Қор сатып алған «Альянс банк» АҚ-ның облигацияларын айырбастау арқылы жүзеге асырылды. Қайта құрылымдау талаптарына сәйкес Қор Банктің кредиторларына банктің 33 % жай және артықшылықты акцияларын берді, Қордың үлесі жай және артықшылықты акциялардан 67 %-ды құрады.

2010 жылғы наурызда қаржылық берешектің жалпы көлемінің 93,7%-ы мөлшерінде Банктің міндеттемелерін иеленетін «Темір Банкі» АҚ-ның кредиторлары банктің берешегін қайта құрылымдау жоспарын мақұлдады. Қайта құрылымдау үдерісінің нәтижесінде банктің борыштары 770 миллион АҚШ долларынан 61 миллион АҚШ долларына дейін төмендетілді, орташа қарыз беру ставкасын 9%-ға дейін азайта отырып, міндеттемелерді төлеу мерзімі 1-4 жылдан 10-12 жылға дейін өзгертілді. Қайта құрылымдау шеңберінде, 2010 жылғы 11 мамырда Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 30 қыркүйектегі № 572 қаулысына сәйкес Қор бір данасына 1,42 теңге баға бойынша жалпы сомасы 108 миллион теңгеге «Темірбанк» АҚ-ның 75.933.000 дана жай бұрын орналастырылмаған акцияларын сатып алды, оның нәтижесінде «Темірбанк АҚ-ның капиталындағы Қордың үлесі 79,9%-ды құрады. Қайта құрылымдау үдерісі шеңберінде Қор Банкті 23,5 миллиард теңгеге капиталдандырады, оның осы есептілікті шығару күні

18,8 миллиард теңгесі қосымша шығарылған 12.712.782.790 дана жай акцияларды төлеуге Қорға енгізілді. Сыртқы кредиторларға Темір банктің 20% қосымша шығарылған акциясын беретін болады, бұдан кейін Қордың үлесі жоспарланған орналастыруды аяқтағаннан кейін 79,99%-ды құрайды.

Берілген қарыздар

2010 жылғы 17 наурызда Қор Нұрқазған, Абыз және Бозымшақ алтын-мыс кен орындарын әзірлеу үшін 200 миллион АҚШ доллары және 100 миллион АҚШ доллар мөлшерінде «Kazakhmys Finance PLC» 2 қарыз Серді. Осы қарыздарды қаржыландыру Қытай Мемлекеттік Даму Банкімен кредит желісі шеңберінде алынған қаражаттан жүзеге асырылды. (11-ескертпе).

2010 жылғы 18 маусымда «Қазақстанның Халық банкі» АҚ 3 жыл мерзімге нақты кредиттеу үшін 2009 жылғы 9 қаңтарда Қор орналастырған 60 миллиард АҚШ доллары асырды. Депозитті орналастыру кезеңінде Қордың қаражаты есебінен берілген не берілген кредит бойынша ставкалар орташа алғанда 4%-ға төмендетілді.

2010 жылғы 17 наурызда Қор «Богатырь Кемір» ЖШС иеленетін «Fogum Muider B.V.» компаниясының 50% акциясын сатып алу мақсатында «Самұрық-Энерго» АҚ тартылған қарызды қайта қаржыландыру үшін 47.622 миллион теңге сомаға «Самұрық-Энерго» АҚ-на қосымша қарыз берді. Кредит жылдық 1,2% ставка бойынша 2029 жылғы 15 қыркүйекке дейінгі мерзімге берілді.

2010 жылғы 18 наурызда «Самұрық-Энерго» АҚ жалпы сомасы 44.465 миллион теңгеге Қор бұрын берген қарызды қайтаруды жүзеге асырды (7-ескертпе).

Инвестицияларды ұлғайту

2010 жылы Қор тиісінше 4.880 миллион теңге, 3.720 миллион теңге, 1.900 миллион теңге және 1.561 миллион теңге мөлшерінде «Қазақстан Темір Жолы» ұлттық компаниясы» АҚ-ның, «Қазақстанның Инвестициялық қоры» АҚ-ның, «Қазақстанның тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ-ның және «Біріккен химия компаниясы» ЖШС-ның жарғылық капиталына қосымша жарналарды жүзеге асырды. Барлық жарналар ақшаның нысанында жүзеге асырылды.

Сенімгерлік басқару

«Астана-финанс» АҚ-ның ҚҚА белгілеген нормативтік мәндерді орындамауына байланысты, ҚҚА ҚҚС-мен келісуді талап етпейтін деңгейге дейін еншілес ұйымдар - «Астана финанс банкі» АҚ-на («АФБ»), «Астана-Финанс» сақтандыру компаниясы» АҚ-на («СК»), «Астана-Финанс» өмірді сақтандыратын компания» АҚ-на («ӨСК») бақылау жасаудан «Астана-Финанс» АҚ-ны шеттету жүргізуді ұйғарды. Осы талапты орындау үшін «Астана-Финанс» АҚ Қордың сенімгерлік басқаруына АФБ (90%), СК (100%) және ӨСК (100%) акцияларын беру үдерісіне бастамашылық жасады. 2010 жылғы 14 маусымда 2010 жылғы 19 мамырдағы шартқа сәйкес «Астана-Финанс» АҚ-ның жоғарыда көрсетілген еншілес ұйымдарының акциялар пакеті Қордың сенімгерлік басқаруына берілді.

БТА банкіне депозиттер орналастыру

2010 жылғы 13 мамырда Қор жыл сайын сыйақымен капиталдандыра отырып, жылдық 11% ставкамен 2024 жылғы 30 желтоқсанға дейінгі мерзімге 97 миллиард теңге сомасында «БТА Банкі» АҚ-на депозит орналастырды. Депозит номинал құны 645 миллиард теңге болатын «БТА Банкі» АҚ алдындағы Қордың облигацияларын кейіннен өтеу үшін ақша қаражатын шоғырландыру мақсатында орналастырылды.

Инвестицияларды әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорацияларға беру

Үкіметтің 2009 жылғы 15 желтоқсандағы № 2123 қаулысына сәйкес Қор және ҚР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті ауыстыру шартын жасасты. Айырбас шартына сәйкес 2010 жылғы 10 наурызда Қор Үкіметке «Павлодар мұнай-химия зауыты» АҚ (42%, бұдан әрі- «ПМХЗ»), «Қазақстан-Британ техникалық университеті» АҚ (1,67%, бұдан әрі - «ҚБТУ»), «Қарағандыгипрошахт» ЖШС (90%) мемлекеттік акция пакеттеріне, жылжымайтын мүлік және өзге мүлікке алмасуға әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациялардың өзіне тиесілі пакеттерін берді.